

ಭಾರವಾಡ

ಬ್ರ
ಹ್ಮ
ವಿ

೨-೮-೦

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_202334

UNIVERSAL
LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. **K83**
K14.4 Accession No. **K 589**
Author **J. P. P.**
Title **Journal** **128**

This book should be returned on or before the date
last marked below

ಪತ್ತೆದಾರ ಪುಸ್ತಕಗಳು

ಅಂಬಿಕೆ	ಕಾಳೆ	೨	೪
ಇಂದುಮುಖಿ	”	೧	೪
ಇದೂ ಒಂದು ಪತ್ತೆದಾರ	ನವಗಿರಿನಂದ	೧	೪
ಕರಮಚಂದ	ಕೆ. ಸುಬ್ರಾಯಭಟ್ಟ	೨	೮
ಕರ್ಣ ಸಿಶಾಚಿ	ಮುರಲಿ	೨	೪
ಕೃತಕ ಕೈಬೆರಳು	”	೨	೮
ಕಾಲಸರ್ಪ	ಕಾಳೆ	೨	೮
ಖಾಕೀ ಕೊಲೆಗಾರ	ನವಗಿರಿನಂದ	೧	೦
ಗಗನ ಸಿಶಾಚಿ	ಕಾಳೆ	೨	೪
ಗುಪ್ತ ನಿಧಿ	ಶ್ರೀ ದತ್ತ	೨	೦
ಘಾತುಕ ಶಿಶಿಕಂಠ	ಕಾಳೆ	೧	೪
ತುಬ್ಬುಗಾರ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ	ಮುರಲಿ	೩	೪
ನಿಗೂಢ ಕೊಲೆ	ಶೇಷಪ್ಪ ಶೆಟ್ಟಿ	೧	೦
ಪತ್ತೆದಾರ ನಂಜಂಗರಾಯ	ಸೀತಾರಾಮಭಟ್ಟ	೧	೮
ನಂಹು	ಅಲ್ಪಾನ್ಯೋ	೩	೦
ನನ್ನ ಗತಿ	ಕಾಳೆ	೦	೧೨
ಬೇಹುಗಾರ ಮುದ್ದಣ್ಣ	ಗಸ್ಪರನುಜ	೧	೮
ಭಗವಾದಾಸ	ಕಾಳೆ	೨	೮
ಭಯಂಕರ ಕೊಲೆ	ಶ. ಆ. ಕು.	೧	೪
ಭೀಷಣ ಸಂಹಸ	ಮಹಾಬಲ ಭಟ್ಟ	೨	೮
ಫಿರಂಗಿಗಳ ಪ್ರತಿಹಿಂಸೆ	ಕಾಳೆ	೨	೮
ಮಹೇಂದ್ರ ಜಾಲ	ನವಗಿರಿನಂದ	೩	೮
ಮಾಯಾವತಿ	ನಾಗೇಶ	೨	೮
ಮುಯ್ಯಕ್ಕಿ ಮುಯ್ಯ	ವಾಮನ ಮಲ್ಟ	೧	೪
ಮೋಹನ	ಜಿ ಆರ್. ಮಹಾಬಲಭಟ್ಟ	೨	೮
ಮೋಹಿನಿ	ನಾಗೇಶ	೩	೮
ವಿಲಕ್ಷಣ ಸಾಹಸ	ಶೇಷಪ್ಪ ಶೆಟ್ಟಿ	೦	೧೨
ವಿಚಿತ್ರಚಟಿ	ಕಾಳೆ	೧	೪
ಸೈರ್ತಾ	ಅ. ವೇ. ಪೈ	೧	೪
ಹಗೆ	ಭಟ್ಟ ಸದಾಶಿವ ಶರ್ಮ	೧	೪
ಹೊಂಚುಗಾರರ ಸಂಹು	ಕಾಳೆ	೨	೪

ಮುನ್ನುಡಿ.

— (೦) —

ಇದೊಂದು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಬಂಗಾಲೀಕಾದಂಬರಿಯ ಅನುವಾದವಾಗಿದೆ.

ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವರಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಿಲ್ಲ; ಇವರು ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ದೂಷಿಸುತ್ತಾರೆ; ಇವರಲ್ಲಿಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಒಳಪಂಗಡಗಳು ಬಹುಘೋರತೆವಾಗಿವೆ; ಅವುಗಳ ಮೂಲಕಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಇವರು ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಜಗಳಾಡುತ್ತಾರೆ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆಡಹಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರು-ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಯಕ್ರಿಶ್ಚಿಯಾದ್ವಿಗಳು ಹಿಂದೂ ಜನರನ್ನು ಹಲವು ಬಗೆಯಿಂದ ಸಿಂಧಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ, ಅಲ್ಲದೆ ಅವರು ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ವರ್ಣದವರೆಂದೂ, ಒಬ್ಬ ಕ್ರಿಶ್ತನ ಅನುಯಾಯಿಗಳೆಂದೂ, ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಮತಗಳ ಪಂಗಡಗಳಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಮುಕ್ತರಾಗಬೇಕೆಂದೂ ಅಜ್ಞರಾದ ನಮ್ಮ ಹಿಂದೂ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಬೋಧಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ; ಆದರೆ ೧೭ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಈ ಫಿರಂಗಿ ಪಾದ್ರಿಗಳ ಪರಮಗುರುಗಳು ಆಗಿನ ಮೋರ್ತುಗೀಜ ಫಿರಂಗಿ ಪಾದ್ರಿಗಳು ನಮ್ಮ ಜನರನ್ನು ಎಷ್ಟು ಪೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬದಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ತಮ್ಮ ನೆರೆಹೊರೆಯ ಕೀಶಗಳ, ತಮ್ಮ ಜಾತಿಯ, ತಮ್ಮ ರಕ್ತದ ಸ್ನೇಹ, ಇಂಗ್ಲಂಡ ಮುಂತಾದ ದೇಶದ ಜನರನ್ನು ಸಹ ಎಷ್ಟು ಪರಿಯಿಂದ ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬದೂ ಕಡೆಗೆ ದಿಲ್ಲೆಯ ಮೊಗಲ ಸಮ್ರಾಟನಾದ ಶಹಾಜಹಾನ ಬಾವಳಹನು ಮಯೂಖನೇಮೊದಲಾದ ಹಿಂದೂ ವೀರರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಆ ಮೋರ್ತುಗೀಜ ಫಿರಂಗಿಗಳನ್ನು ಈ ದೇಶದಿಂದ ಹೊಡೆದೋಡಿಸಿ, ನಮ್ಮ ದೇಶದೊಳಗಿನ ಫಿರಂಗಿಗಳ ಉತ್ಪಾತವನ್ನು ಹೇಗೆ ಕುಗ್ಗಿಸಿದನೆಂಬದೂ ಇದರೊಳಗಿನ ಕಥಾನಕದ ವಾಚನದಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮನದಟ್ಟಾಗುವಂತಿದೆ.

ಲೇಖಕ.

(ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣ ೧೯೩೦)

ಪರಿವಿಡಿ.

೧೭೫೦ -

ವಿಷಯ	ಪುಟ
ಲಲಿತಾ-ಹರಣ	೧
ಸಮಾಜ-ಶಾಸನ	೯
ಆಶ್ರಯದಾತ್ಯ.	೧೭
ಆತಿಥಿ-ಪರಿಚಯ.	೨೫
ಅಪಕ-ನಾಸುಕ.	೩೧
ಸ್ಮಗ್ರಾಮದ ಕಾಳಗ	೪೧
ವಿಚಿತ್ರ ಘಟನೆ	೫೪
ಜೈತನ್ಯದಾಸ.	೬೨
ವಿನೋದಿನಿ	೭೧
ಭಾಗ್ಯಚಕ್ರ.	೮೩
ಪರಿಚಯ	೮೯
ದಿವಾಣ-ಈ-ಅಮ.	೧೦೨
ಮಧುರೆಯ ಪುರೋಹಿತ.	೧೧೦
ದಿವಾಣ-ಈ-ಖಾಸ.	೧೧೬
ಗುಪ್ತಮಾರ್ಗ.	೧೨೫
ಶೋಧ.	೧೩೭
ನವಾಬ ಅಲಿಯಾ ಬೇಗಮ.	೧೪೦
ಮಂತ್ರಣಾಗಾರ.	೧೫೧
ದಿವ್ಯ ದೃಷ್ಟಿ!	೧೬೨
ಪೋರ್ತುಗೀಜ ಶಕ್ತಿಯ ಸಮಾಧಿ.	೧೬೮
ವಿಷವೆರೆವೆಗೆ ಹಾಲೆರೆ!	೧೭೩-೧೮೦

ಮ ಯೂ ಖಿ

(ವಿಶ್ವಕೋಶ-ಕಾದಂಬರಿ)

— ವಿಶ್ವಕೋಶ —

ಲಲಿತಾ-ಹರಣ

— ವಿಶ್ವಕೋಶ —

ಶ್ರೀಶತ್ರುಘ್ನ ದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ, ಭಾಗೀರಥಿ ನದಿಯ ಸ್ವತ್ತಿಮು ತೀರದ ಒಂದು ಪುರಾತನ ಘಾಟಿ, ಘಾಟಿನ ಮೇಲೊಂದು ವಿಶಾಲವಾದ ಮಾವಿನ ಮರ; ಆ ಮಾವಿನ ಮರ ಹೇಗೆ ಬಲವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿತ್ತೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಇಟ್ಟಂಗಿಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಆ ಪ್ರಾಚೀನ ಘಾಟಿನ ಅಳಿಗಾಲ ಒತ್ತರದಿಂದ ಸಾಗಿತ್ತು. ಆ ಮಾವಿನ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಬಗ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಡೋಣಿ ನಿಂತಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಯಾವನೇ ಒಬ್ಬ ತರುಣ ಗುಣ-ಗುಣ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಹಿಂದೆ ಬಾಣ-ಬತ್ತಳಿಕೆಗಳೂ, ಅಗತಾನೆ ಸಂಹರ ಸೃಷ್ಟಿ ಎಂಡು-ಮೂರು ಪಕ್ಷಿಗಳೂ ಡೋಣಿಯಲ್ಲ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಆ ಡೋಣಿಯ ಆಚೆ ಒದಿಗೆ ಪ್ರಾಥ ವಯಸ್ಸಿನ ಒಬ್ಬ ಅಂಬಿಗ ಡೋಣಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯ ಗೂಟಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ, ನಿಶ್ಚಿಂತ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಗಾಢನಿದ್ರಾಸ್ಥನಾಗಿದ್ದ. ಭಾದ್ರಪದ ಮಾಸವು; ಭಾಗೀರಥಿಯು ಪಾಶ್ರವನ್ನು ಹೊರಸೂಸಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆ ಘಾಟಿನ ೩-೪ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳು ಮಾತ್ರ ಇನ್ನೂ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಘಾಟಿನ ವಕ್ರದಲ್ಲೇ ಒಂದು ಬಹು ಸುಂದರವಾದ ಆಕಳು ಅಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಎಂಜಲ ಬಾಳೆಯ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಹರ್ಷದಿಂದ ತಿನ್ನುತ್ತಿತ್ತು. ಸುತ್ತಲೆಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಶಾಂತತೆಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ನೆಲೆಗೊಂಡಂತಾಗಿತ್ತು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಯಾವಳೋ ಒಬ್ಬ ಲಲನೆ ದೂರದಿಂದಲೇ “ಘಾಟಿನ ಮೇಲಿನ ಡೋಣೆ ಯಾರದದು? ಅದನ್ನು ಬೇಗನೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ತಕ್ಕೊಂಡು ನಡೆಯಿರಿ” ಎಂದು ಕೂಗಿದಳು. ಆ ಕೂಗುವಿಕೆಯಿಂದ ಆ ಅಂಬಿಗನ ಸಿದ್ಧಾಭಂಗವಾಯಿತು. ಆಗ ಆತ ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದಲೇ:— ಯಾರವರು ಕೂಗುವವರು? ಎಂದು ಗದ್ಗರಿಸಲು, ಡೋಣೆಯನ್ನು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಒಯ್ಯಿ ರಿಂದವಳು ವ.ತ್ತಿ:— ಎಂಥ ಮನುಷ್ಯರಯ್ಯಾ ನೀವು! ಡೋಣೆಯನ್ನು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಒಯ್ಯದೆ, ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಿರಿ? ನೀವು ಅಲ್ಲಿ ರುವ ವರೆಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹೆಂಗಸರು ನೀರಿಗೆ ಬರುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಎಂದಂ ದಳು. ಆ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಂಬಿಗನ ಸಿಟ್ಟು ಅನಿವಾರನಾಯಿತು; ಅದರಿಂದ ಆತ:— ಇಲ್ಲಿಂದ ಡೋಣೆಯನ್ನು ಸರಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹೆಂಗಸರು ನೀರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೇ ಬರಬೇಕೆಂಬ ನಿರ್ಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಘಾಟಿಗೆ ಹೋಗಬಹುದು, ಎಂದಂದನು.

ಆಗ ಆ ಡೋಣೆಯೊಳಗಿನ ನವ ತರುಣ ಆ ಅಂಬಿಗನನ್ನು ಕೂತು:— ಭುವನ, ಹೀಗೇಕೆ ಮಾಡುತ್ತೀ? ಮಾನವಂಶರಾದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ನೀರಿಗೆ ಬರುವ ಈ ಘಾಟಿನಲ್ಲಿ ಡೋಣೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ವ.ತ್ತಿ ಅವರ ಮೇಲೆಯೇ ಹರಿ ಹಾಯಬೇಕೇ? ಭೀ-ಹುಚ್ಚಾ, ಬಿಚ್ಚಿ ಡೋಣೆಯನ್ನು, ನಡೆ ಅತ್ತ ತಕ್ಕೊಂಡು, ಎಂದು ಅಧಿಕಾರಯುಕ್ತವಾಣಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದ

ಮಹಾರಾಜ! ಆ ಹೆಂಗಸರು ತಮಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಾನವಂಶ ರೇನು? ಅಂಥ ಬಡವಾರದವರೇ ಇದ್ದರೆ ಅವರ ಬೇರೆ ಕಡೆಗೇಕೆ ಹೋಗ ಬಾರದು? ಎಂದು ಗುಣ-ಗುಟ್ಟುತ್ತ ಭುವನ ಆ ಡೋಣೆಯನ್ನು ಗೂಟಿ ದಿಂದ ಬಿಚ್ಚಿ, ಅತ್ತಕಡೆಯ ಒಂದು ಬಿಮರು ಪೆಳೆಗೆ ಒಯ್ದು ಕಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೆ ಆ ಡೋಣೆಯೊಳಗಿನ ತರುಣ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ:— ತಾವು ಘಾಟಿಗೆ ಬರಬಹುದು; ಡೋಣೆಯನ್ನು ಒಯ್ದಿದೆ, ಎಂದು ಕೂಗಿದ. ಭುವನ ಡೋಣೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಬಳಿಕ ಪುನಃ ಮಲಗುವ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದ್ದ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಯುವಕ ಅವನನ್ನೆದ್ದೀಶಿಸಿ:— ಭುವನ, ನೀನು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಮಹಾರಾಜನೆಂದು ಕರೆಯಬೇಡೆಂದು ಹೇಳಲು, ಆ ಅಂಬಿಗ ವಿಸ್ಮಯ-ವಿಸ್ಫೂರಿತ ನೇತ್ರಗಳಿಂದ ತರುಣನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತ:— ಮಹಾರಾಜ, ಅದೇಕೆ?

ನೀನು ನನಗೆ ಮಹಾರಾಜನೆಂದೇಕೆ ಸಂಬೋಧಿಸುತ್ತೀ?

ಹುಜೂರ, ತಮ್ಮ ತಂದೆ, ಅಜ್ಜ, ಮುತ್ತಜ್ಜ ಮುಂತಾದವರು ಎಷ್ಟೋ ತಲೆಗಳಿಂದ ಮಹಾರಾಜರಿದ್ದರು. ಅದರಿಂದಲೇ ತಮ್ಮ ವಂಶದವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನಾವು ಮಹಾರಾಜರೆಂದೇ ಸಂಬೋಧಿಸತಕ್ಕವರು

ಅದು ಹೇಗೆಯೇ ಇರಲಿ; ಅದರೆ ನಾನಂತೂ ಈಗ ಮಹಾರಾಜನಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ?

ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲರದಿದ್ದರೂ ಬೇಗನೆ ಆಗುವಿರಿ ಈಗಿನ ಚಿಕ್ಕ ಅರಸರು ಸತ್ತಬಳಿಕ ತಾವೇ ಮಹಾರಾಜರಾಗತಕ್ಕವರು

ಛೇ-ಛೇ ಭುವನ, ಇದೆಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ತಪ್ಪುತಿಳುವಳಿಕೆ. ಸದ್ಯದ ಮಹಾರಾಜರ ನಂತರ ಕೇಶವನು ಮಹಾರಾಜನಾಗುವನು. ನಾನು ಈಗ ಹೇಗೆ ತಿರುಕನಾಗಿರುವೆನೋ ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದೂ ತಿರುಕನಾಗಿರತಕ್ಕವನೇ; ಅದರೆ ನೀನು ಪ್ರಸ್ತುತದ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಚಿಕ್ಕ ಅರಸನೆಂದೂ, ನನ್ನನ್ನು ಮಹಾರಾಜನೆಂದೂ ಸಂಬೋಧಿಸುತ್ತ ನನ್ನ ಅನಿಷ್ಟವನ್ನೇಕೆ ಬಗೆಯುತ್ತೀ?

ಮಹಾರಾಜ, ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯ ರಾಜ್ಯ ನಿಮಗೆ ಸಿಗಬಾರದೇನು?

ಸದ್ಯದ ಮಹಾರಾಜನಾದ ನಮ್ಮ ಕಕ್ಕ ಆ ಬಗ್ಗೆ ದಿಲ್ಲಿ ಬಾದಶಹನಿಂದ ಸನದು ಪಡೆಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ನಾನು ಹುಡುಗನಿರುವಾಗ ನನ್ನ ತಂದೆ ತೀರಿಕೊಂಡ ಆಗ ನಮ್ಮಿಂದ ದಿಲ್ಲಿ ಬಾದಶಹನಿಗೆ ತಲುಪುವ ಕಪ್ಪು-ಕಾಣಿಕೆಗಳು ಬಾಕಿ ನಿಂತಿದ್ದವು, ಅದರಿಂದ ನನ್ನ ಕಕ್ಕ ಆಗ ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆ ಬಾಕಿಯನ್ನು ತಲಪಿಸಿ, ಬಾದಶಹನಿಂದ ತನ್ನ ಹೆಸರಿಗೇ ಸನದು ತಂದಿರುತ್ತಾನೆ.

ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಕಪ್ಪು-ಕಾಣಿಕೆಗಳು ಬಾಕಿ ಉಳಿದಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೋ ತಲೆಗಳಿಂದ ನಡೆದು ಬಂದ ನಿಮ್ಮ ಹಕ್ಕಿನ ರಾಜ್ಯ ಅನ್ಯರದಾಗ ಬಹುದೇ?

ದಿಲ್ಲಿಶ್ವರನ ಹುಕ್ಕುಮನ್ನು ಅಮಾನ್ಯ ಮಾಡುವವರಾರು?

ಮಹಾರಾಜ, ಹಾಗೆಂದಿಗೂ ಆಗಲಾರದು ತಮ್ಮ ತಂದೆಯ ರಾಜ್ಯ ತಮ್ಮದೇ ಆಗುವದು ಖಂಡಿತ-ಖಂಡಿತ.....

ಎಂದೆನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಬಿದಿರು ವೆಳೆಯ ವರಿಗೆ ನಿಂತಿದ್ದವರಾರೋ:- ಮಯೂಖ, ಖಂಡಿತ-ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ನಿನ್ನ ಪಿತೃರಾಜ್ಯ ನಿನಗೆ ಪುನಃ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ, ಎಂದು ನುಡಿದರು

ಕೂಡಲೆ ಆ ಯುವಕನೂ, ಭುವನನೂ ಧ್ವನಿ ಬಂದ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿ ನಿಂತರು. ಒಬ್ಬ ದೀರ್ಘಕಾಯದ ಗೌರವರ್ಣದ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಶಾಟಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಆ ಬಿದಿರುವೆಳೆಯ ಕೆಳಗೆ ನಿಂತಿದ್ದ. ಆ ಆಗಂತುಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿಯಂತೂ ಯುವಕ ತೀರ ಬೆದರಿದ. ಅವನು ಭಕ್ತಿಭಾವದಿಂದ ಮೊಡಮಟ್ಟು ಸಂನ್ಯಾಸಿಯನ್ನು ಕುರಿತು:— ಸ್ವಾಮಿ, ತಾವು ಏನು ಅನ್ನುತ್ತೀರಿ?

ಮಯೂಖ, ನಾನನ್ನು ವದ. ಸತ್ಯ ಇನ್ನು ತುಸ ದಿವಸಗಳಲ್ಲೇ ನೀನು ನಿನ್ನ ತಂದೆಯ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅಧೀಶ್ವರಿನಾಗುತ್ತೀ.

ತರುಣ ನಿಶ್ಚಯಪಡುತ್ತ—ಸ್ವಾಮಿ, ಅದು ತೀರ ಅಸಂಭವ.

ತಮ್ಮಾ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಸಂಭವವಾದುದಾವದೂ ಇಲ್ಲ ಧರ್ಮದಿಂದ ನಡೆ, ಸತ್ಯದಿಂದ ಪರಾವೃತ್ತನಾಗಬೇಡ; ದೇವರು-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು-ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು-ಹುಡುಗರು ಇವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು. ಅನಾಥರಿಗೂ, ಅಸಹಾಯಕರಿಗೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡು; ಅಂದರೆ ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದುದಿನ ದೇವರು ನಿನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿ ನೋಡಬಹುದು ಇನ್ನು ತುಸ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಿನ್ನ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಕಾಲ ಒದಗುವದು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಂಜಬೇಡ, ಎಂದು ಆ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ನುಡಿಯುತ್ತಿರಲು, ಆ ಯುವಕ ದೋಣಿಯೊಳಗಿಂದಲೇ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಣಿವಾತವಂಗೈದು, ಏನೋ ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ಅವರ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದನು; ಆದರೆ ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಆ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಇರಲಿಲ್ಲ ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದನು, ಎಲ್ಲಿಯೂ ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರವಾಗಲಿಲ್ಲ ಆಗ ಆ ತರುಣ ಎಸ್ಮಯಭರದಿಂದ ಅಂಬಿಗನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದ ಅಂಬಿಗನೂ ತರುಣನ ಕಡೆಗೆ ಟೀಕಮಕ ನೋಡಲಾರಂಭಿಸಿದ.

ಆಗ ಆ ಯುವಕನೇ—ಭುವನ, ಆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು ಯಾವ ಕಡೆಗೆ ಹೋದರು? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಮಾಡಲು,

ನಾನೂ ತಮಗೆ ಅದನ್ನೇ ಕೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆ.

ನೀನು ನೋಡಲಿಲ್ಲವೆ?

ಮಹಾರಾಜ, ಇಲ್ಲ; ನಾನು ಆಗ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ.

ಆದೇಕೆ?

ಮಹಾರಾಜ.....

ಮತ್ತೆ ಮಹಾರಾಜನೆನ್ನುವಿಯಾ?

ಹುಜೂರ, ನಮ್ಮ ವಂಶದವರೆನ್ನೋ ತಲೆಗಳಿಂದ ತಮ್ಮನಿಗೆ ಹಾಗೆ ಅನ್ನುತ್ತ ಬಂದಿರುವರಾದ್ದರಿಂದ ನಾನೂ ಅದರಂತೆ ಅನ್ನ ತಕ್ಕವನೇ.

ಅದಿರಲಿ, ನೀನು ಆಗ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡದ್ದೇಕೆ?

ಮಹಾರಾಜ, ನಾನು ಮಾವ ಮನುಷ್ಯರಿಗೂ, ಎಂಥ ಪಶು-ಮೃಗಗಳಿಗೂ ಅಂಜುವದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಆಗಲೆ ಬಂದಿದ್ದ ಆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೆ ನನ್ನ ಎದೆಯು ನಡುಗಹತ್ತುತ್ತದೆ, ಬಾಯಿಯು ಒಣಗಹತ್ತುತ್ತದೆ; ಆದರಿಂದಲೇ ನಾನು ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದಾಗೆಲ್ಲ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡುಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ಅಹುದು ; ಭುವನ, ನೀನುಗಂತೆ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ನನಗೂ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಭಯವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ; ಯಾಕಂದರೆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು ಸ್ವಭಾವತಃ ಸಿಟ್ಟಿನವರು.

ಹೀಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಸಂಭಾಷಣವು ನಡೆದಿರಲು, ದೂರದಲ್ಲಿ ನದೀಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಒಂದು ಫತ್ತೇ ಮಾರಿ-ನಾವು-ಭುವನನಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ಅವನು ಅವನ್ನು ಒಳ್ಳೆ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡತೊಡಗಿದನು. ತರುಣನ ಲಕ್ಷ್ಯವು ಅತ್ತಕಡೆಗಿರಲಿಲ್ಲ, ಅದರಿಂದ ಅವನು ಭುವನನನ್ನು ಕುರಿತು:—ಭುವನ, ನೀನು ಅತ್ತ ಅಷ್ಟು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುವದೇನು? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಮಾಡಲು,

ಮಹಾರಾಜ, “ಗೋ ಅತ್ತಕಡೆಯಿಂದ ಒಂದು ನಾವು ಬಹು ಒತ್ತರದಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ, ಎಂದು ಭುವನನು ನುಡಿದನು.

ಆ ಡೋಣಿಯು ಘೌಜದಾರರದೆಂಬಂತೆ ಕಾಣುವದಲ್ಲವೆ?

ಮಹಾರಾಜ, ಅದು ಡೋಣಿಯಲ್ಲ, ಅದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ನಾವು. ಅದು ಘೌಜದಾರರದೆಂಬಂತೆ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ.

ಭೀ-ಹುಚ್ಚಾ! ನಾವುಗಳೆಲ್ಲಾದರೂ ಇಷ್ಟು ಒತ್ತರದಿಂದ ಸಾಗಬಹುದೆ?

ಪೋತುಗೀಜ-ಫಿರಂಗಿಗಳ ನಾವುಗಳು ಒಳ್ಳೆ ವೇಗದಿಂದ ಸಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಫಿರಂಗಿಗಳ ನಾವು ಇಲ್ಲಿಂದ ಬರಬೇಕು? ಅವರ ತಾಣ್ಯವಾದ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮವಂತೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಹು ದೂರವಿದೆ.

ನಾನೂ ಆ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿರುವೆನು.

ಮನುಷ್ಯಸಂಬಾಧದಲ್ಲಿಯ ನಮ್ಮ ಬಾಧಕ ಹಡಗುಪಡೆಯೊಳಗಿನ ನಾವು ಇದಾಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ? ಅಥವಾ ಇದು ಡಾ.ಕಾದ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಂದಿರುವದೋ?

ಹುಜೂರ, ಈ ನಾವು ಒಂದು ದೊಡ್ಡದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಎನ್ನಲ್ಲೇನರೂ ೫೦-೬೦ ಜನರು ಕುಳಿತಿರುವರು.....ಎಂದವನೇ ಭುವನನು ನಡುಗ ಹತ್ತಿದನು. ತರುಣನು ಏನಾಯಿತು ಏನಾಯಿತು? ಎಂದು ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ ಕೇಳಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡದೆ ಭುವನನು ಡೋಣೆಯೊಳಗಿನ ತನ್ನ ಬಾಣವನ್ನೂ ಬತ್ತಳಿಕೆಯನ್ನೂ ತಕ್ಕೊಂಡನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ತರುಣನೂ ತನ್ನ ಬಾಣ-ಬತ್ತಳಿಕೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸಜ್ಜಾದನು. ನೋಡ-ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಹು ದೊಡ್ಡ ನಾವು ಭಾಗೀರಥಿನದಿಯ ಮಧ್ಯ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿತು. ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ವಿರೂಧ್ವ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಬರುತ್ತಿರುವ ೨-೩ ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಾಪಾರೀ ಹಡಗಗಳು ಅದಕ್ಕೆ ಸಮೀಪಿಸಿದವು. ಆ ಕೂಡಲೆ ಆ ನಾವಿನೊಳಗಿಂದ ಬಂದೂಕಗಳು ಹಾರಹತ್ತಿದವು. ಅಲ್ಲವೆ ಕಾಶದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಮೂರೂ ಹಡಗಗಳು ಒಂದರ ಹಿಂದೊಂದರಂತೆ ಭಾಗೀರಥಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋದವು! ಅವುಗಳೇಳಗಿನ ಎದೆಗಾರರಾದ ನಾವಿಕರು ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಈಸಬೀಳಲು, ಆ ಆಗಂತುಕ ನಾವಿನೊಳಗಿನ ಬಂದೂಕ ಧಾರಿಗಳು ಗುಂಡುಹಾಕಿ ಅವರನ್ನೂ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿಬಿಟ್ಟರು!!

ಆ ನಾವಿನೊಳಗಿನ ಬಂದೂಕಗಳ ಸಪ್ಪಳವನ್ನು ೨-೩ ಸಾರೆ ಕೇಳಿದ ನಂತರ ಭುವನನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ:—ಮಹಾರಾಜ, ನಾನು ತರ್ಕಿಸಿದಂತೆ ಅದು ಫಿರಂಗಿಗಳ ನಾವೇ ಆಹುದು. ಅಗೋ ನೋಡಿರಿ, ಆ ಮೂರು ಹಡಗಗಳನ್ನೂ ಮುಳುಗಿಸಿಬಿಟ್ಟರು! ಎಂದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ನಾವು ತೀರ ವೇಗದಿಂದ ಬಂದು ಇವರ ಹತ್ತರವೇ ಇದ್ದ ಆ ಇಟ್ಟಿಂಗಿಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಘಾಟಿಗೆ ತಲುಪಿತು. ಕೂಡಲೆ ಘಾಟಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆಳವಿದ್ದ ಲಲನೆಯು ಚಿಟ್ಟನೆ ಚೀರಿದಳು. ಆ ದನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಯುವಕನು:—ಭುವನ, ನಮ್ಮ ಡೋಣೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನದಿಯಲ್ಲಿ ದೂಡು, ಎಂದನು.

ಮಹಾರಾಜ, ಹಾಗೆ ಮಾಡುವದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ನಾವು ಇಬ್ಬರೇ-ಇಬ್ಬರು; ಆ ನಾವೆಯೊಳಗೆ ೫೦-೬೦ ಜನರಿದ್ದಾರೆ; ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಕೈಯಲ್ಲಿ

ಬರೀ ಬಾಣಗಳು, ಅವರಲ್ಲರೂ ಬಂದೂಕಧಾರಿಗಳು, ಇಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಈಗ ನಮ್ಮ ಡೋಣೆಯನ್ನು ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ದೂಡುವದೆಂದರೆ ಬೇಕಂತ ಹೋಗಿ ಮರಣವನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿದಂತೆಯೇ ಆದೀತು.

ಆ ತರುಣಿಯ ಚೇತ್ಕಾರವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿ ತರುಣನು ಒಳ್ಳೇ ರಭಸ ದಿಂದ:- ಭುವನ, ಡೋಣೆಯನ್ನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು ತಡಮಾಡಿದೆ ಯೆಂದರೆ ನಾನು ಡೋಣೆಯಿಂದಿಳಿದು, ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿಂದಲೇ ಅತ್ತ ಹೋಗುವೆನು, ಎಂದನು.

ಮಹಾರಾಜ, ಈಗ ನಾನು ಬಿಚ್ಚುವದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಈ ಡೋಣೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಬಿದಿರ ಪೆಳೆಯ ಮರೆಗೆ ಜಗ್ಗಿ ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ ಏನು ಸಾಧ ಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಮಾಡೋಣ, ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಭುವನನು ಆ ನೌಕೆಯನ್ನು ಅತ್ತ ಜಗ್ಗಿದನು; ಹಾಗೂ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ-ತಮ್ಮ ಬಾಣ-ಬತ್ತಳಿಕೆ ಗಳನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಆ ಬಿದಿರ-ವೆಳೆಯನ್ನು ಎರಿದರು. ಆಗ ಫಿರಂಗಿಗಳು ಆ ಘಾಟಿನ ಮೇಲೆ ನಡೆಸಿದ ಚತ್ಯಾಚಾರವೆಲ್ಲ ಅವರಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರ ಹತ್ತಿತು.

ಒಬ್ಬ ಪೋರ್ತುಗೀಜ ಪಾದ್ರಿಯು ನಾವೆಯಿಂದಿಳಿದು, ಘಾಟಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಕ್ಕಿಳಿದಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ನವಯುವಕಿಯನ್ನು ಬಲಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕಮ್ಮಿ ನಾವಿನಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ರಮಣಿಯು ಅವನಿಗೆ ಅಸುಗೊಳ್ಳದೆ ಆ ಘಾಟಿನ ಮೆಟ್ಟಿಲವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಓಡ ಕೊಂಡು ಕುಳಿತು, "ಈ ನೀಚನಿಂದ ಯಾರಾದರೂ ಬಿಡಿಸ ಬ್ಬರೆ"ಂದು ಚೀರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬಿದಿರುಪೆಳೆಯಿಂದ ಬಂದ ಎರಡು ಹದನಾದ ಬಾಣಗಳು ಆ ಪಾದ್ರಿಯ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿಯೂ, ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೂ ಬಲವಾಗಿ ನಡಲು, ಆ ನೀಚನು ಘಾಟಿನಿಂದ ನೀರೊಳಗೆ ಉರುಳಿಬಿದ್ದ ಗುಟುಕು ನೀರು ಕುಡಿಯಹತ್ತಿದನು. ದಂಡೆಯಲ್ಲಿಳಿದು ನಾವನ್ನು ಪರಿಸುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ೨-೩ ಜನ ನಾವಿಕರು ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೂಡಲೆ ಅವನನ್ನೆತ್ತಿ ನಾವಿ ನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರು. ಇತ್ತ ಬಿದಿರುವೆಳೆಯಿಂದ ಆ ನಾವಿನ ಮೇಲೆ ವರ್ಷಾ ಕಾಲದ ಮೇಘದಂತೆ ಒಂದೇಸವನೆ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಗರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಶರ ವರ್ಷಣದಿಂದ ಆ ನಾವಿನೊಳಗಿನ ೧೦-೧೫ ಜನರು ಗಾಯ ಹೊಂದಿದರು. ನಾವಿನೊಳಗಿನ ಉಳಿದ ಜನರು ಆ ಘಾಟಿನ ಮರೆಗೆ

ಬಂದು ತಮ್ಮ ಬಂದೂಕಗಳನ್ನು ಬಿಡಿರು ವೆಳೆಯ ಕಡೆಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಹಾರಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು ೩೦-೪೦ ಜನ ಬಂದೂಕಧಾರಿಗಳಿಗೆ ಧನುರ್ಧಾರಿಗಳಿಂದ ಇಬ್ಬರೇ ಇಬ್ಬರು ಎಷ್ಟೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಇದಿರಾದಾರು? ತುಸು ಕೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅವರದೊಂದು ಗುಂಡು ಬಂದು ಅ ತರುಣನ ಕಿವಿಯ ಹತ್ತರ ಬಡಿಯಿತು. ಕೂಡಲೆ ಅವನು ಮೂರ್ಛಾಗತನಾಗಿ ಕೆಳಗಿನ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದನು ಭುವನನಿಗೂ ೩-೪ ಕಡೆಗೆ ಸಣ್ಣವುಟ್ಟು ಗಾಯಗಳಾಗಿದ್ದವು ಆದರೂ ಅವನು ಅತ್ತ ಲಕ್ಷ್ಯಗೊಡದೆ, ಶತ್ರುಪಕ್ಷದವರ ಮೇಲೆ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನು ಬರಬರುತ್ತ ಅವನ ಬತ್ತಳಕೆಯೊಳಗಿನ ಬಾಣಗಳು ತೀರಿದವು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಆ ತರುಣನೂ ಗಾಯಗೊಂಡು ಬಿದ್ದನು ಅದರಿಂದ ಭುವನನು ಮುಂದು ಗಾಣದೆ, ಸರಳನೆ ಆ ವೆಳೆಯಿಂದಿಳಿದು, ದೋಣಿಯನ್ನು ಗೂಟದಿಂದ ಬಿಚ್ಚಿ ನೀರಲ್ಲಿ ಈಸಬಿದ್ದನು; ಹಾಗೂ ಅವರ ಹಗ್ಗವನ್ನು ತನ್ನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ಪ್ರವಾಹದ ಕೂಡ ನಡೆದನು ಇತ್ತ ಆ ಫಿರಂಗಗಳು ತಮ್ಮ ಎದುರಾಳಿಗಳ ಕಾಟವು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಲು, ಮೂರ್ಛಾಗತಳಾದ ಆ ರಮಣಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ನಾವಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಒತ್ತರದಿಂದ ಸಾಗಿಹೋದರು

ಫಿರಂಗಗಳ ನಾವೆಯು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದಷ್ಟು ದೂರ ಹೋದ ನಂತರ, ಈ ಮೊದಲಿನ ಆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಘಾಟಿನ ಮೇಲೆ ಬಂದು ನಿಂತುಕೊಂಡು:- ಇಂದಿನಿಂದಲೇ ಈ ಫಿರಂಗ-ಪಾದ್ರಿಗಳ ಸೇಡುತೀರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತೇನೆ; ಈ ಬಂಗಾಲ ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನು ಈ ಪೋರ್ತುಗೀಜರ ಅತ್ಯಾಚಾರದಿಂದ ತೀವ್ರವೇ ಮುಕ್ತಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ಎಂದು ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡಿ, ಒಮ್ಮೆಲೆ ಭಾಗೀರಥಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರಿದನು; ಹಾಗೂ ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಒತ್ತರದಿಂದ ಈಸುತ್ತ ನಡೆದನು.

ಫಿರಂಗ-ಪಾದ್ರಿಗಳು ಯಾವ ರಮಣಿಯನ್ನು ಹರಣಮಾಡಿಕೊಂಡೊ ಯ್ದರೋ ಅವಳೇ ಲಲಿತೆ

ಸಮಾಜ-ಶಾಸನ

—೨೦೨೨—

ಇನ್ನು ಆ ಗೋಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಗೋಳಾಡಿಸಿದ್ದರ ಸೇಡು ಇಂದು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಗರ್ವ ಹಾರಕನಾದ ವಧುಸೂದನಾ, ನೀನೇ ಸತ್ಯವಂತನು—ಧರ್ಮವೇ ಶ್ರೀಶ್ಯವು ಹೇಳಿ ಕೇಳಿ ನಾನು ವಿಷ್ಣುನು ಸೈಷ್ಠವನು. ನನ್ನನ್ನು ಲವನು ಗೋಳಾಡಿಸಿದ್ದನಲ್ಲವೇ?....ಎಂದು ಪೈದದಿಂದ ಗುಣಗುಟ್ಟುತ್ತ ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯು ದಾರಿ ಹಿಡಿದು ಸಾಗಿತ್ತು. ಭಾಗೀರಥಿ ಹೊಳೆಯ ಪಶ್ಚಿಮ ತಟಾಕದ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಕಳ್ಳನು ಒಂದು ವಿಶಾಲವಾದ ಅರಳಿ ವೃದ್ಧ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶಸ್ತಾದ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಎಮ್ಮೆ ಜನರು ಕುಳಿತು ವಿನೋದ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಗಂಡಸರಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧರು, ಪ್ರೌಢರು, ತರುಣರು ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ವಯಸ್ಸಿನವರೂ ಇದ್ದರು. ಹೆಂಗಸರಾಗಲಿ, ಹುಡುಗರಾಗಲಿ ಅಲ್ಲಿಗರಲಿಲ್ಲ ಅವರಲ್ಲಿಯ ಒಬ್ಬನು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಗುಣಗುಟ್ಟುತ್ತ ಒಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು:—ವಿನೋ ಹರಿನಾಥ ಬಾಬುಗಳೇ, ಇನ್ನೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬದನ್ನು ಹೇಳಿ ನೋಡೋಣ, ಎನ್ನಲು; ಹರಿನಾಥನು:—

ಇನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದೇನಿದೆ? ಗೋಸ್ವಾಮಿಯು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಹೇಗೆ ಮಾಡಿದ್ದನೋ ಹಾಗೆಯೇ ಈಗ ನಾವೂ ಅವನಿಗೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ನಾವು ಇಂದಿನಿಂದ ಆ ರಾಧಾಮೋಹನ ಗೋಸ್ವಾಮಿಗೆ ಒಹಿಷ್ಕಾರ ಹಾಕತಕ್ಕದ್ದು. ಅವನೊಡನೆ ಉಟ-ಬಳಕೆಗಳನ್ನಾರೂ ಮಾಡಲಾಗದು; ಅವನ ಮನೆಗೆ ಕಲಸಿಗರೂ, ಲಗಸರೂ ಸಹ ಹೋಗಬಾರದು. ಗೋಸ್ವಾಮಿಯು ತನ್ನ ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಜೈರಾಗಿಯಾಗಲೊಲ್ಲನೇಕೆ, ಅಲ್ಲವೇ ಈ ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿ ಮಣ್ಣು ಹುಯಿದುಕೊಳ್ಳಲೊಲ್ಲನೇಕೆ. ಮಾಧೂಕಕ್ಕಾ, ನನ್ನ ಈ ಮಾತು ನಿಮಗೆ ಸಮ್ಮತವಷ್ಟೆ? ಎಂದು ನುಡಿದನು.

ಸಮಾಪದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತು ನಶ್ಯವನ್ನೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಾಧವ ಗಂಗೆೋಪಾಧ್ಯಾಯನು ಮತ್ತೊಂದು ಭಾರೀ ಜೀವ ಟಿಗೆ ನಶ್ಯವನ್ನು ನಾಸಾರಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಮೂಗಿನ ಹೊರಳೆಗಳನ್ನು ಒಡೆಯುತ್ತ:-

ಹೀಗೆ ಮಾಡುವದೇ ಯೋಗ್ಯವು. ರಾಧಾಮೋಹನ ಗೋಸ್ವಾಮಿಯ ಅವಿವಾಹಿತಳಾದ ಉಪವರ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಫಿರಂಗಿಗಳು ಹರಣಮಾಡಿ ಕೊಂಡೊಯ್ದಿರುವದರಿಂದ, ಆ ದೋಷವು ಪಿತೃಕುಲಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ.

ಆಗ ಮತ್ತೋರ್ವನ- ಉಪಾಧ್ಯಾಯರೇ, ಇದೇ ಸಿದ್ಧಾಂತವೇನು? ಈ ನಿಮ್ಮ ನಿರ್ಣಯದಿಂದ ಆ ಒಡ ವೃದ್ಧನಿಗೆ ಬಲು ಕಷ್ಟವಾದೀತಲ್ಲವೇ?

ಕಷ್ಟವೇತರದು? ಇಂಥ ಮಹದಪರಾಧಕ್ಕೆ ಈ ರೀತಿ ತಕ್ಕ ಶಾಸನ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ, ಕೆಲದಿನಗಳ ನಂತರ ಆ ರಾಧಾಮೋಹನನು ನಮ್ಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಾಲಿಲೊದ್ದ, ಆ ಫಿರಂಗೀ ಆಳಿಯನನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಂದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆ ಮಾಧೂ ಕಕ್ಕಾ? ಎಂದಂದು ಹರಿನಾಥ ಗಂಗೆೋಪಾಧ್ಯಾಯನು ಗಹಗಹಿಸಿ ನಕ್ಕನು

ಆಗ ಮಾಧವನ- ಈ ಒಗ್ಗ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು? ಎಂದು ಸಮಾಪದಲ್ಲೇ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಸಂಧ್ಯೋಪಾದ್ಯಾಯ ನಾರಾಯಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಲು,

ತನ್ನ ಒಂಟಿಯಂಥ ಗೋಣನ್ನು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಎತ್ತಿ, ಕಾಡಿಗೆಯಂತಹ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ತುಟಿಗಳೊಳಗಿಂದ ರುಭ್ರವಾದ ಒಂದೆರಡು ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಕಿರಿದು, ಹ್ಲ ಹ್ಲ ಹ್ಲ ಎಂದು ನಗುತ್ತ ಸಂ ನಾರಾಯಣಶಾಸ್ತ್ರಿಯು:- ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೂ ಕಠಿಣ ಶಾಸನವನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ಆದರೆ ತಾವೆಲ್ಲರೂ ರಾಧಾಮೋಹನನಿಗೆ ಬಹಿಷ್ಕಾರವನ್ನಷ್ಟೇ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಅನ್ನುತ್ತಿರುವದರಿಂದ ನಾನಾದರೂ ನಿಮಗೆ ವಿರುದ್ಧವೇಕೆ ನಡೆಯಲಿ? ಎಂಬ ಮುಕ್ತಾಫಲಗಳನ್ನೆದುರಿಸಿ, ಮತ್ತೆ ಇಷ್ಟಿದ್ದ ಡಗು ಹಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತನು

ನಾರಾಯಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯು ಈ ನುಡಿಗಳಿಂದ ಮೊದಲೇ ಈರ್ಷಾಪಕ ನಾಗಿದ್ದ ಹರಿನಾಥನಿಗೆ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ರೋಷವೆದ್ದಿತು ಕೂಡಲೇ ಅವನು ಒಳ್ಳೇ ಆವೇಶದಿಂದ- ಉಪಾಧ್ಯಾಯರೇ, ನೀವು ರಾಧಾಮೋಹನನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶಾಸನ ಮಾಡಿ ಈಗಲೇ ಅವನನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಿಂದ ಚ್ಯುತಿಗೊಳಿಸದಿದ್ದರೆ, ನಾನು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ

ನೀರದ ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾ ದೋಷ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು— ಬ್ರಹ್ಮ
ಕರ್ತವ್ಯದೋಷ..... !

ಮಾಧವ ಗಂಗೋಪಾಧ್ಯಾಯನು ಅವನನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮಾತಾಡ
ಗೊಡದೆ— ಹೌ, ಹೀಗೇಕೆನ್ನುತ್ತೀಯೋ? ನೀನು ನಮಗೆ ಹತ್ತದಿನದವನು.
ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ನಡೆಸದೆ, ಆ ಸುವರ್ಣವಣಿಕಪುರದ ರಾಧಾಮೋಹನ
ಗೋಸ್ವಾಮಿಯು ಪಕ್ಷವನ್ನು ನಾನು ವಹಿಸುವೆವೇ ?

ಮಾಧೂಕೃಷ್ಣನ ಈ ಮಾತಿನಿಂದ ಹರಿನಾಥನಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಅನಂದ
ವಾಗಲು, ಆ ಸಂತೋಷದ ಭರದಲ್ಲಿ ಅವನು ಬಹು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿ—
ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಈ ಮಾತು ಮಾನ್ಯವಷ್ಟೆ? ಇಂದಿನಿಂದ ಗೋಸ್ವಾ
ಮಿಯು ಬಹಿಷ್ಕೃತನಾದನೋ? ಇದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತವಿದ್ದವರೆಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿಗೆ
ಎಂದು ಹೇಳಿರಬಹುದು.

ಕೂಡಲೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ-ಒಪ್ಪಿಗೆ ಎಂಬ ಕರ್ಣಕರೋರ ಶಬ್ದವು ಆ
ಅರಳಿ ಮರದ ಕಟ್ಟಿಯಿಂದ ಹೊರಹೊರಟಿತು.

ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ಶ್ವಾಮವರ್ಣದ ಅಜಾನುಬಾಹು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಆ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದನು ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಅಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲರೂ
ಸನ್ಮಾನಿಸಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಕರೆದರು ಆ ಅಗಂತುಕನು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ನಡುವೆ
ಹೋಗಿ ಕುಳಿತು—ಮಾಧವ, ಇದೇನು ನಡೆದಿದೆ ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ
ಮಾಡಿದನು.

ಅದಕ್ಕೆ ಮಾಧವಗಂಗೋಪಾಧ್ಯಾಯನು— ತರ್ಕರತ್ನ ಮುಖೋಪಾ
ಧ್ಯಾಯ ಮಹಾಶಯರೇ, ರಾಧಾಮೋಹನ ಗೋಸ್ವಾಮಿಯ ಉಪವರ
ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಫಿರಂಗಿಗಳು ಅಪಹರಿಸಿದರೆಂದು ಕೇಳಿಕೆಯಿದೆ.

ನೀವು ಅನ್ನುವದಾದರೂ ಏನು ? ಯಾವಾಗ ಅಪಹರಿಸಿದರು ?
“ಎರಡು ತಾಸುಗಳಾದವು” ಇದು ರಾಧಾಮೋಹನನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿತ್ತೆಯೋ?
ಎಲ್ಲವೂ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ ನಾನೇ ಜೀಕಂತ ಹೋಗಿ ಆತನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಬಂದಿ
ರುತ್ತೇನೆ, ಎಂದು ಒಳ್ಳೆ ಅಧ್ಯತೆಯಿಂದ ಹರಿನಾಥನು ಮುಂದೆ ಬಂದು
ಹೇಳಿದನು.

ನೀವು ಪಂಡಿತರೆಲ್ಲ ಕಲಿತು ಇಲ್ಲ ಈಗೇನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಿರಿ?

ಇನ್ನೇನು ಮಾಡುವದು ? ಸಮಾಜ ರಕ್ಷಣೆಯ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ.

ನೀವೇನು ಮಿಸೆ ಹೊತ್ತು ಗಂಡಸರೋ-ಬಳಿಯಿಟ್ಟು ಕೆಂಗಸರೋ ? ಶತ್ರುಗಳಾದ ಫಿರಂಗಿಗಳು ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುವರಿಯನ್ನು ಹಣವನ್ನಾಡಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗಿರುವರೆಂದರೇನು ? - ಅವಳ ಉದ್ಧಾರದ ಯತ್ನ ಮಾಡದೆ, ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಗೊಡ್ಡು ಕರಟೆ ಕೊಚ್ಚುತ್ತಿರ ನಿರೇಂದರೇನು ? ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಕುಲೀನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲವೆ ? ನೀವು ಪಕ್ಷಿಮ ಬಂಗಾಲೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮುಕುಟವುಣಿಗಳಲ್ಲವೇ ? ಮಾಧವಾ, ನಮ್ಮ ಸಮಾಜ ರಕ್ಷಣೆಯ ಅದಾವ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೀವು ಈಗ ಮಾಡಿದಿರಿ ?

ಗೋಸ್ವಾಮಿಗೆ ಒಂದನ್ನೂ ಹೇಳಿ, ಅವನ ಎನ್ನಗೆ ಕೇಳಿ-ಆಗಸರು ಕೂಡ ಹೋಗದಂತೆ ಕಟ್ಟಳೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಇದರಲ್ಲಿ ಗೋಸ್ವಾಮಿಯ ಅಪರಾಧವೇನು ?

ತರ್ಕರತ್ನ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರೇ, ನೀವು ಅನ್ನವದಾದರೂ ಏನು ? ಗೋಸ್ವಾಮಿಯ ಅವಿವಾಹಿತಳಾದ ಉತ್ತಮ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಫಿರಂಗಿಗಳು ಹರಣಮಾಡಿದ್ದವೆ ? ನಮ್ಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮಾಜವು ಆ ಕನ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಶಾಸನವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದೆ ? ಈಗ ಕಠಿಣವಾದ ಶಾಸನವನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ, ಸಮಾಜದ ಅಧಃಪತನವಾಗಲಾರದೆ ? ಹೀಗೆಯೇ ಬಿಟ್ಟರೆ ಇನ್ನೆರಡು ದಿನಗಳಿಗೆ ಆ ರಾಧಾವೋಹನ ಗೋಸ್ವಾಮಿಯು ತನ್ನ ಆ ಫಿರಂಗೀ ಅಳಿಯನನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆತಂದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಊಟಕ್ಕ ಕರೆದರೆ ಆಗ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಹೋಗಬೇಕೋ ಹೇಗೆ ? ಎಂದಂದ ಹರಿನಾಥ ಗಂಗೋ-ಪಾಧ್ಯಾಯನನ್ನು ಕುರಿತು ತರ್ಕರತ್ನನು:— ಹರಿ, ಗೋಸ್ವಾಮಿಯು ಆ ಫಿರಂಗಿಯನ್ನು ಅಮಂತ್ರಣಕೊಟ್ಟು ಕರೆಸಿ, ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವನೇನು ? ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಕೂಡಿದವರೆಲ್ಲರೂ:—ಇಲ್ಲ-ಇಲ್ಲ, ಎಂದರು ಹಾಗಾದರೇನು ? ಎಂದು ತರ್ಕರತ್ನನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ, ಗೋ-ಸ್ವಾಮಿಯ ಮಗಳು ಗಂಗಾಸ್ವಾನಕ್ಕಾಗಿ ಘಾಟಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಳು ಫಿರಂಗಿಗಳು ಅವಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡೊಯ್ದಿರುವರು ಫಿರಂಗಿಗಳ ಈ ಅತ್ಯಾಚಾರದಲ್ಲಿ ರಾಧಾವೋಹನ ಗೋಸ್ವಾಮಿಯ ಅಪರಾಧವೇನು ?

ಅವಿವಾಹಿತಳಾದ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಮೈಲಿಂಘ-ಫಿರಂಗಿಗಳು ಕೊಂಡೊ

ಯಿರುವರು. ಆದರಿಂದ ಪಿತೃಕುಲಕ್ಕೆ ದೋಷವುಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲವೇ ? ಎಂದು ಒಳ್ಳೇ ಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಗಂ, ನಾರಾಯಣಶಾಸ್ತ್ರಿಯು ನುಡಿಯಲು, ಇದರಲ್ಲಿ ಪಿತೃಕುಲದ ಅಸುರಾರ್ಥವೇನು ? ಎಂದೆಂದು, ತರ್ಕರತ್ನನು ಪುನಃ ಆ ಕಸೈಯ ಒಬ್ಬಳೇ ಗಂಗಾಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋದಳೆಕೆಂದು ನೀವು ಇದರಲ್ಲಿ ಶ್ಲೇಷ ಹೊರಹಿಡಿಸಬಹುದು ಅದರಿ ನಾನು ಆ ಬಗ್ಗೆ ಇಷ್ಟೇ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಕೆಲವೊಬ್ಬರ ತಾಯಿ, ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಕಂಡತಿ, ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ತಂಗಿ ಹೀಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೇ ಗಂಗಾಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂತೆಯೇ ರಾಧಾವೋಹನನ ಮಗಾದ ಲಲಿತೆಯೂ ಹೀಗೆ ರೂಢಿಹುದು ಅದರಲ್ಲಿ ಅವಳ ತಪ್ಪೇನಿದೆ ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಲು,

ತರ್ಕರತ್ನನ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಏಕೆ ನೆರವರಿಸುತ್ತಿರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕೊಡದಾ ದರು. ಕೆಲ ಕ್ಷಣಗಳ ತರುವಾಯ ಅವ್ವು ಅಹಿವೇನೂ ನಡೆಯದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ರೇಗಿಗಿದ್ದ ಹರಿನಾಥ ಗಂಗೋಪಾಧ್ಯಾಯನೂ, ಸಂಭ್ರೋ ವಾಧ್ಯಾಯ ನಾರಾಯಣಶಾಸ್ತ್ರಿಯೂ ತರ್ಕರತ್ನನನ್ನು ಕೂತು:— ಹಾಗಾದರೆ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜ ರಕ್ಷಣೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವನ್ನೇ ಇನ್ನೂ ಮಾಡಕೂಡದೇನು ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದರು.

ಆಗ ತರ್ಕರತ್ನನ ಒಳ್ಳೆ ಗಂಭೀರವಾದಿಯಿಂದ:— ಪ್ರಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಂದವೇ, ಇಂದಿನ ಲಲಿತಾ— ಹರಣದಿಂದ ನಮ್ಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮಾಜದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಅವನತಿಯೇನೂ ಬಿಗಿಲ್ಲ, ಅದರಿ ನಮ್ಮ ಕ್ಷಾತ್ರೀಯ ಅವನತಿ ಮಾತ್ರ ಹೇಳಕೂಡದಷ್ಟು ಆಗಿದೆ ಇಂಥ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ನಾನೆಲ್ಲಿರೂ ಆ ಘರಂಗಿಗಳೆಂಬ ಲಲಿತೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ, ಕಾರ್ಯತತ್ಪರರ ಗುರುವೇ ನಿಜವಾದ ಸಮಾಜರಕ್ಷಣೆಯ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮುಠಾಳ ಹರಿ ಮತ್ತು ನಾರಾಯಣರ ಉಪದ್ರವ್ಯಾಪಿತನಕ್ಕೆ ಒಲಿಬಿದ್ದು, ನಿವೇಶಿರೂ ನಿಮ್ಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯ—ಶೀಲವನ್ನು ಕಳೆಕೊಳ್ಳಬೇಡಿರಿ. ಹೌ, ನಿಮ್ಮ ಅಕ್ಕನು ತಾನಾಗಿಯೇ ಮುಸಲ್ಮಾನನೊಡನೆ ಓಡಿಹೋಗುವಾಗ, ನೀನು ಅವಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪೇರಿಸಲೆತ್ತಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ನೀನೆ ಆಗ ಗೋಸ್ವಾಮಿಯು ಕೆಲ ದಿನಗಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಹಿಷ್ಕಾರ ಹಾಕಿರಬಹುದು ನಾರಾಯಣಾ, ನಿಮ್ಮ

ಅಣ್ಣನ ಹೆಂಡತಿಯು ವ್ಯಕ್ತ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಣಿಯಾಗಿ ಜಾತಿ, ಕುಲಗಳನ್ನೆಣೆ
ಸದೆ ನಡೆದುದರಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು
ಸಮಾಜದವರು ಬಿನ್ನೈಸಿದರೂ ನೀನು ಕೇಳಿದ್ದರಿಂದ ನಿನಗೂ ಕೆಲ ದಿನಗಳ
ವರೆಗೆ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಹಾಕಿರಬಹುದು ಆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ
ನೀವು ಈಗ ಆ ವೃದ್ಧ ಗೋಸ್ವಾಮಿಗೆ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಹಾಕುವ ಹೇಡಿ
ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೊಡಿದಿರೀನು ? ಸಮಾಜವು ನಿಮ್ಮ ಕುಹಕತನವನ್ನು
ಎಂದೂ ನಡೆಯಗೊಡಲಾರದು, ಎಂದು ಗದ್ದರಿಸಲು ಆ ಅಶ್ವತ್ಥ ಕಟ್ಟಿಯ
ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಸಮಂಜಸರಾದ ವೃದ್ಧ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ತರ್ಕರತ್ನನ ಮಾತಿಗೆ
ಒಪ್ಪಿ -- ಇದರಲ್ಲಿ ಗೋಸ್ವಾಮಿಯ ತಪ್ಪು ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರಿಂದ
ಅವನಿಗೆ ಬಹಿಷ್ಕಾರದ ಕಾಂಡವಿಲ್ಲ, ಎದೆನ್ನುತ್ತಾ ನಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಯ
ದಾರೀ ಹಿಡಿದರು ಉಳಿದ ಪ್ರೌಢ ಹಾಗೂ ತರುಣರು ತರ್ಕರತ್ನನು
ಮತ್ತೇನು ಹೇಳುವನೋ ಕೇಳಬೇಕೆಂಬ ಉತರದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತರು.

ಆಗ ತರ್ಕರತ್ನನು ಪುನಃ ಮಹಾನುಭಾವರೇ, ಈ ನಮ್ಮ ಬಂಗಾಲ
ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಈಗ ಫಿರಂಗಿಗಳ ಅತ್ಯಾಚಾರವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆಯಷ್ಟೇ ? ಇದರ
ನಿವಾರಣೋಪಾಯವನ್ನು ನಾವೀಗ ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಪ್ರಸಂಗ
ದಲ್ಲಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಷಯಕ ದ್ವೇಷ, ಈರ್ಷ, ಅಸೂಯೆ
ಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಟ್ಟಿ, ಕಾರ್ಯತತ್ಪರರಾದರೇ ನಮ್ಮಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜ
ರಕ್ಷಣೆಯು ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಆದೀತು. ಅದನ್ನು ತೋರಿದು, ಫಿರಂಗಿಗಳ
ಅತ್ಯಾಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಗೋಸ್ವಾಮಿಗೆ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಹಾಕುವದೆಂದರೆ ನಮ್ಮ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಕುಂದು ಉಂಟಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆ ?

ಹೀಗೆ ನುಡಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ, "ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮಾಜವು ಎಂದೋ
ಗೋರಿಗಂಡಿದೆ ಈಗ ತೋರುತ್ತಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮಾಜವು ನಿಜವಾದ
ದ್ದಲ್ಲ; ಇದು ಅದರ ಪ್ರಾಣವಿಹೀನ ಕಲೇವರವು ಮಾತ್ರ ?" ಎಂದು ತರ್ಕ
ರತ್ನನ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಯಾರೋ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನುಡಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಕಲೆತಿಡ್ಡವ
ರೆಲ್ಲರೂ ಆ ಆಗಂತುಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿ ನೋಡಿದರು ಒಬ್ಬ
ಗೌರವರ್ಣದ ದೀರ್ಘಕಾಯದ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ತೋಯ್ದು ತೊಪ್ಪಡೆಯಾದ
ಕ್ಯಾವಿಯ ಶಾಟೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಅತ್ತ ಕಡೆಯಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು.
ಅವನೊಡನೆ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಿಂದ ತಲೆನಡುಗುತ್ತಿದ್ದ ರಾಧಾಮೋಹನ

ಗೋಸ್ವಾಮಿಯೂ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಕೂಡಲೇ ತರ್ಕರತ್ನನು ಕಟ್ಟಿಯಿಂದ ಛಿದ್ರ ಹೋಗಿ ಆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ರಾಧಾಮೋಹನನನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡನು. "ಆಗ ಆ ಮುದುಕನ ಕಂಠವು ಬಿಗಿದು ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಬಿಕ್ಕಿ-ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳಹತ್ತಿದನು. ನಡೆದ ಪ್ರಕಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಂಡು ಸಂ ನಾರಾಯಣಶಾಸ್ತ್ರಿಯೂ, ಗಂ ಹರಿನಾಥಬಾಬುವೂ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೇ ತಮ್ಮ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದೀ ಕಲಿಸಿದರು.

ದ ಃಖದ ವೇಗವು ಕುಸ ಕಡಿಮೆಯಾದ ಬಳಿಕ ಗೋಸ್ವಾಮಿಯು:— ತರ್ಕರತ್ನರೇ, ನನ್ನ ಲಲಿತೆಯು ನಿನ್ನಿಂದಿವನ ಎಕಾದಶಿಯ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿದ್ದಳು, ಇಂದು ಹರಿವಾಸರವು ತೀರಿದ ಬಳಿಕ ಅವಳು ಗಂಗಾ ಸ್ನಾನ ಕೃತ್ಯಾ ಘಾಟಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಳು. ದುರಾತ್ಮರಾದ ಫಿರಂಗಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಅವಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡೊಯ್ದಿರುವರು. ಆಯೋ ಲಲಿತೆ! ಈ ವೃದ್ಧ ನನ್ನು ತೊರೆದೇ ಹೋದೆಯಾ ? ತರ್ಕರತ್ನರೇ, ಆ ನನ್ನ ಕಂದಮ್ಮನನ್ನು ಆ ರಸ್ತೆಗಳಿಂದ ಬಿಡಿಸಿತಂದು ನನಗೆ ಭೆಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಸುವ ಆದಾಸ ಶೂರನು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವನು? ಎಂದು ದುಃಖಿಸುತ್ತಿರಲು,

ಹಾಗೆನ್ನ ಬೊಡ್ಡಿ ಗೋಸ್ವಾಮಿಗಳೇ; ಅಂಥ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರು ಇದ್ದೇ ಇರುವರು. ಈ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತದ ಪುಣ್ಯತದ ಬಾಲಮಹಾರಾಜನು ನಿಮ್ಮ ಲಲಿತೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸುವ ಯತ್ನಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಗೋಸ್ವಾಮಿ, ನೀನಿನ್ನು ದುಃಖಿಸಬೇಡ. ನಿನ್ನ ಮಗಳು ತೀವ್ರವೇ ಬರುವಳು. ನೀನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಆತನಿಗೆ ಯಶಸ್ವಿಂಟಾಗುವಂತೆ ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರು, ಎಂದು ಹೇಳಿ, ನೆರೆದ ಜನರಿಂದ ಉತ್ತರದ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಕೂಡ ಮಾಡದೆ ಆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಎತ್ತೋ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಆ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಗ್ರಾಮವಾಸಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ವಿಸ್ಮಯಗೊಂಡರು.

ಕಲಕ್ಷಣಗಳ ನಂತರ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗಾಯಗಳಾಗಿ ನೆತ್ತರವು ಚಿಮ್ಮುತ್ತಿದ್ದಂಥ ಅಂಬಿಗರ ಭುವನನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅವಸರದಿಂದಲೇ:— ಭೂದೇವರೇ, ನಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜರನ್ನು ಕಂಡಿರೇನು ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೇಳಿ ತರ್ಕರತ್ನನು — ಭುವನ, ನಿನ್ನ ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದವರಾರು ? " ಫಿರಂಗಿಗಳ ಕೂಡ ಕಾದಾಡುವಾಗ ನನಗೆ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಗಾಯಗಳಾದುವು." " ಯಾವಾಗ ? " " ಎರಡು ಗಂಟೆಗಳ

ಪೂವದಲ್ಲಿ ಗೋಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮಗಳನ್ನು ಆ ಫಿರಂಗಿಗಳು ಅಪಹರಿಸುವಾಗ
ವ ಹಾರಾಜರೆಲ್ಲರು " . ಅವರೂ ನನ್ನೊಡನೆಯೇ ಇದ್ದರು' ಅವ
ರಿಗೂ ಬಲವಾದ ಗಾಯಗಳಾಗಿವೆ, ಎಂದಂದು ಭುವನನು ಫಿರಂಗಿಗಳ
ನಾವೆಯನ್ನು ಕಂಡಾಗಿನಿಂದ ತಾನು ಹಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ ಡೋಣೆಯ ಹಗ್ಗವನ್ನು
ಕಟ್ಟಿ ಈಸು ಬಿಡು, ಆ ದಸ್ಯಗಳ ಅತ್ಯಾಚಾರರಿಂದ ಪಾರಾದ ವರೆಗಿನ
ಸಮಸ್ತ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತರ್ಕರತ್ನನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು

ಬಳಿಕ ತರ್ಕರತ್ನನು:— ಈಗ ಮಹಾರಾಜರೆಲ್ಲರವರು ?

ಭುವನ:— ಅವರಿಗೆ ಡೋಣೆಯಲ್ಲಿ ತುಸ ದೇಹಭಾನವುಂಟಾದಬಳಿಕ
ಉರೋಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೆಲ ಜನರನ್ನು ಕರೆತರುವನೆಂದು ಹೇಳಿ, ನಾನು
ಅಲ್ಲಿಂದ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದೆನು. ಇಲ್ಲಿಂದ ತುಸ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಲ ಜನ
ರನ್ನು ಕರೆಕೊಂಡು ಮರಳಿ ಡೋಣೆ ಬಿಟ್ಟಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡುತ್ತೇನೆ;
ಅಲ್ಲಿ ಡೋಣೆಯೂ ಇಲ್ಲ-ಮಹಾರಾಜರೂ ಇಲ್ಲ! ಅದರಿಂದ ಗಾಬರಿಯುಂ
ಟಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆನು

ಅದಕ್ಕೆ ತರ್ಕರತ್ನನು:— ಭುವನ, ನಾವು ಮಹಾರಾಜರನ್ನು ಕಂಡೇ
ಇಲ್ಲ ಆ ಸಾಹಸಿಯು ನಿನ್ನ ಆ ಚಿಕ್ಕ ಡೋಣೆಯನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡೇ ಆ
ಫಿರಂಗಿಗಳನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಡೆದಿರಬಹುದಾಗಿದೆ, ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.
ಅದರಿಂದ ಭುವನ, ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ತಡಮಾಡದೆ ನೀನು ನಿನ್ನ ದೊಡ
ಡೋಣೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸು ಮಹಾರಾಜ ದೇವೇಂದ್ರನಾರಾಯಣನ
ಅನ್ನದ ಖುಣವನ್ನು ಕೊಂಡಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ತೀರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯು
ಳ್ಳಂಥ ಸಾಹಸಿಗಳನ್ನು ನಾನು ಈಗಲೇ ಹೊರಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ
ಮಯೂಖನು ಒಬ್ಬನೇ ಹೋಗಿರುವನು; ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಏನಾದೀತೆಂಬದನ್ನು
ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಾವು ತಡಮಾಡಿದರೆ, ದೇವೇಂದ್ರನಾರಾಯಣನ
ವಂಶಲೋಕವಾಗುವ ಪ್ರಸಂಗವೇ ಬಂದೀತು. ತೀವ್ರವೇ ನಾವೆಲ್ಲರೂ
ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದ ಕಡೆಗೆ ತೆರಳೋಣ, ಎಂದವನೇ ತರ್ಕರತ್ನನು ಲಗುಬಗೆ
ಯಿಂದ ಉರೋಳಿಗೆ ನಡೆದನು ಭುವನನು ತನ್ನ ದೊಡ್ಡ ಡೋಣೆಯನ್ನು
ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದನು. ಅಲ್ಪಾವಕಾಶದಲ್ಲಿಯೇ ಭಾಗೀರಥಿ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು
ದೊಡ್ಡ ಡೋಣೆ ಗಣಿ-೨೦ ಜನ ಅಂಬಿಗರೂ ೨೫-೩೦ ಜನ ಸಾಹಸಿಗರಾದ
ತರುಣ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಇವರೊಡನೆ ತೀರ ಗತಿಯಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಸಾಗಿತು.

ಆಶ್ರಯದಾತ್ಯ

ರೈ ಪ್ರಶಕದ ೧೭೨೫ನೇ ಇಸವಿ. ಭಾದ್ರ ಪದಮಾಸ. ಪ್ರಶಸ್ತಾದ ಗಂಗಾ
ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೀರ್ಘವಾದ ಡೋಣೆಯು ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖ
ವಾಗಿ ಒತ್ತರದಿಂದ ಸಾಗಿತ್ತು. ಮೂರೂಸಂಜೆಯಾಗಿತ್ತು. ಭಾಗೀರಥಿಯ
ಎರಡೂ ದಂಡೆಗಳ ಪ್ರದೇಶವು ಸೂರ್ಯಂತಹ ಮಂಜಿನಿಂದ ಕಾಣದಂತಾಗ
ಹತ್ತಿತ್ತು. ಇಂಥ ಮಂಜ್ವಿಂಜೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ಡೋಣೆಯವರಿಗೆ
ಎದುರಿನಿಂದ ಬರುತ್ತಿರುವ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಡೋಣೆಯು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು.
ಕೂಡಲೆ ಇವರು ಗಟ್ಟಿದನಿಯಿಂದ “ನಮ್ಮ ಡೋಣೆಯನ್ನು ತುಸು ಅಡ್ಡ
ಸರಿಸಿರಿ” ಎಂದು ಕೂಗಿದರು. ಅದರೂ ಆ ಚಿಕ್ಕ ಡೋಣೆಯು ಸರಿಯದೆ
ನೆಟ್ಟಿಗೆ ಬರುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಿತು. ಅವರಲ್ಲಿ ಆ ದೊಡ್ಡ ಡೋಣೆಯು ಚಿಕ್ಕ
ಡೋಣೆಯ ಸಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದಿತು. ದೊಡ್ಡ ಡೋಣೆಯವರು ಅತ್ತ
ನೋಡುತ್ತಾರೆ, ಚಿಕ್ಕ ಡೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಬಿಗರಾಗಲಿ, ಅರೋಹಿಗಳಾಗಲಿ
ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಡೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ಞಾವಿಹೀನ
ವಾಗಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದು, ಡೋಣೆಯು ಭಾಗೀರಥಿಯು ಪ್ರವಾಹದೊಡನೆ
ಸಾಗಿದೆ. ಕೂಡಲೆ ಆ ದೊಡ್ಡ ಡೋಣೆಯವನು ತನ್ನ ಡೋಣೆಯ ಗತಿ
ಯನ್ನು ಬದಲಿಸಿ, ಆ ಚಿಕ್ಕ ಡೋಣೆಯ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಹೋಗಿ ಅದನ್ನು
ಹಿಡಿದನು. ಎರಡು-ಮೂರು ಜನ ನಾವಿಕರು ಅದರಲ್ಲಿಳಿದು ಹೋಗಿ ಆ
ಚೇತನಾವಿಹೀನ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೈಮುಟ್ಟು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದರು. ಅವನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ
ಗಾಯಗಳಾಗಿ ರಕ್ತಶ್ರಾವದಿಂದ ಅಶಕ್ತತೆಯುಂಟಾಗಿದ್ದರೂ, ಇನ್ನೂ ಉಸಿ
ರಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಅವರು ಅವನನ್ನು ತಮ್ಮ ಡೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಕೊಂ
ಡೊಯ್ದರು; ಹಾಗೂ ಆ ಚಿಕ್ಕ ಡೋಣೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು. ಅದು
ಪ್ರವಾಹದಕೂಡ ಹೊರಟಿತು. ದೊಡ್ಡ ಡೋಣೆಯು ಪುನಃ ದಕ್ಷಿಣ
ದಿಕ್ಕಿಗೆ-ತನ್ನ ಗಂತವ್ಯ ಮಾರ್ಗದ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿ ಸಾಗಲಾರಂಭಿಸಿತು.

ಅಂಬಿಗರ ಶುಶ್ರೂಷೆಯಿಂದ ಗಾಯಪಟ್ಟವನಿಗೆ ಚೇತನೆಯುಂಟಾ
ಯಿತು. ಆಗ ಅವರು “ನೀನಾರೆ” ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಕೇಳಿದರು. ಅವನು

ತನ್ನ ಗುರತು ಕೊಡದೆ:— ನೀವು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟಿರುವಿರಿ? ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಅಂಬಿಗರು:— ನಾವು ಸಪ್ತಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಸಾಗಿರುವೆವು 'ನೀವು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತಾವ ನಾವೆಯನ್ನೂ ದರೂ ಕಂಡಿರಾ?' 'ಇಲ್ಲ, ನೀನು ಗಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದೀಕೆ?' 'ಫಿರಂಗಿಗಳೊಡನೆ ಕೂಡುವಾಗ' 'ಫಿರಂಗಿಗಳೊಡನೆ ಕಾಳಗವೇ? ಎಲ್ಲಿ?' 'ಮಕಸೂಸಾಬಾದನ ಬಳಿಯ ಗಾರೀಪುರದ ಹತ್ತಿರ' 'ಫಿರಂಗಿಗಳು ನಿಮ್ಮ ಹಡಗವನ್ನು ಸುಲಿದರೇನು?' 'ಇಲ್ಲ, ಅವರು ನನ್ನ ಆಪ್ತಳೊಬ್ಬಳನ್ನು ಹರಣ ಮಾಡಿರುವರು'

ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಒಬ್ಬ ಅಂಬಿಗನು ಆ ದೀರ್ಘ ಡೋಣಿಯ ಮಧ್ಯಸ್ಥ ಜೋಳಗಿನ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು, ಹಾಗೂ ತುಸ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಒಬ್ಬ ಪ್ರೌಢ ಮನುಷ್ಯನೊಡನೆ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು ಗಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದವನು ನವತರುಣನು ಬಟ್ಟಮೊಗದವನು ಬಲಿಷ್ಠಕಾಯನು. ಬಂದ ಪ್ರೌಢನು ಆ ತರುಣನನ್ನು ಕುರಿತು:— ನೀವು ಯಾರು, ಎಲ್ಲಿಯವರು? ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು, ಆದರೆ ತರುಣನು ತನ್ನ ಪರಿಚಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸಲಿಲ್ಲ ಆಗ ಆ ಪ್ರೌಢನು ಆ ಬಗ್ಗೆ ಪುನಃ ಕೇಳಿದೆ:— ಯುವಕಾ, ನೀನು ಶೂರ-ವೀರನಂತೆ ತೋರುತ್ತೀ. ನೀನು ಆಪ್ತವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಬಲ್ಲೆಯಾ? ಬಂದೂಕಿಸಿದ ಗುರಿ ಹೊಡೆಯುವೆಯಾ? 'ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಂತಹ ಹಾಗೂ ಗತಿಯಿಲ್ಲದಂತಹ ಯಾವ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರವೂ ಇಲ್ಲ.' 'ನಿನ್ನ ಜಾತಿ ಯಾವದು?' 'ನಾನು ಬಂಗಾಲೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು. ಇದರ ಹೊರತು ನನ್ನ ಸಂಬಂಧದ ಯಾವ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೂ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಡಿರಿ. ತಾವು ನನಗಿಗ ಜೀವದ್ವಾತ್ಸಗಳು ತಮ್ಮ ಆಜ್ಞೋಲ್ಲಂಘನೆ ಮಾಡುವ ದೆಂದರೆ ನನ್ನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಸಂಕಟವಾಗುತ್ತದೆ'

ಆ ತರುಣನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂಬದನ್ನು ತಿಳಿದು ಆ ಪ್ರೌಢನು ಅವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಅವನ ಪಾದಧೂಲಿಯನ್ನು ಶಿರಸಾವಹಿಸಿ:— ಠಾಕಾರ, ತಾವು ಒಳಗೆ ಬನ್ನಿರಿ, ಎಂದೆಂದು ಅವನನ್ನು ಆ ಡೋಣಿಯೊಳಗಿನ ತಮ್ಮ ಕೋಣೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದನು. ಆ ಡೋಣಿಗೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಕೊಠಡಿಯಿದ್ದಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಮೃದುವಾದ ಹೂಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ಸುಂದರ ತರುಣನು ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಪ್ರೌಢನು ಒಳಗೆ ಬಂದು ಆ ಬಿದ್ದು

ಕೊಂಡವನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಿ— ಗೋಷ್ಠ, ಈ ನಮ್ಮ ಅತಿಥಿಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು. ಇವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡೇಳು, ಎಂದನು. ಕೂಡಲೆ ಆ ತರುಣನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು.

ಬಳಿಕ ಆ ಪ್ರೌಢನು ಪುನಃ— ಗೋಷ್ಠ, ನಮ್ಮ ಸ್ವಂತದ ಬಂದೂಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊರಹೊರಡಿಸು, ಎನಲು, ಗೋಷ್ಠನು “ಡೋಣೆಯ ನೆಲಮನೆ ಯಿಂದ ೮-೧೦ ಬಹುಮೂಲ್ಯ ಬಂದೂಕಗಳನ್ನು ತಂದನು ಆಗ ಪ್ರೌಢನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಿ— ರಾಕೂರ, ಇವುಗಳೊಳಗಿನ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರುವ ಯಾವುದೊಂದು ಬಂದೂಕನ್ನು ತಕ್ಕೊಳ್ಳಿರಿ ಕೂಡಲೆ ತರುಣನು ಅವುಗಳೊಳಗಿನ ಒಂದು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹ್ರುದ್ರವಾದ ಆದರೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇ ಬಲವಾದ ಬಂದೂಕನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಗೋಷ್ಠನು ಆ ಕೋಣೆಯ ಮಾಳಿಗೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಮದ್ದು-ಗುಂಡುಗಳನ್ನು ತಂದು ಅವನ ಮುಂದಿಟ್ಟನು. ತರುಣನು ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಸಜ್ಜಾದನು ನಂತರ ಪ್ರೌಢನು— ರಾಕೂರ, ನೀವು ವಿಶೇಷ ಆಯಾಸಪಟ್ಟಿರುವಿರಿ, ಆದ್ದರಿಂದ ತುಸು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಹೊಂದಿರಿ, ಎನಲು, ‘ಭೇ ಭೇ, ನನಗೆ ಎಳ್ಳಷ್ಟು ಆಯಾಸವೆನಿಸುವದಿಲ್ಲ’ ‘ಹಾಗಾದರೆ ಇತ್ತ ಬನ್ನಿರಿ, ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಯುದ್ಧದ ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡೋಣ’ “ನಿಮ್ಮ ನಾವಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಬಂದೂಕನ್ನು ಹಿಡಿಯಬಲ್ಲರೇ?” ಎಂಬ ತರುಣನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಪ್ರೌಢನು— ರಾಕೂರ, ನಮ್ಮ ಅಂಜಿಗರು ಜಾತಿಯ ಗಂಗಾವುತ್ರ ರಲ್ಲ; ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ಶಿಕ್ಷಣಪಡೆದಂತಹ ಶಿಪಾಯಿಗಳು. ಇವರು ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧವನ್ನೂ, ಅದಿಲ್ಲದಾಗ ಅಂಜಿಗರ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

‘ನಿಮ್ಮ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನ ಶಿಪಾಯಿಗಳಿರುತ್ತಾರೆ? “ನೂರೈವತ್ತು ಮಂದಿ ಎಲ್ಲರ ಬಳಿಯಲ್ಲೂ ಬಂದೂಕುಗಳಿರುತ್ತವೆ” “ಅವರು ಅವ ಕೈಲ್ಲ ಮದ್ದು-ಗುಂಡುಗಳನ್ನು ತುಂಬಿರುವರೋ?” “ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿಯುವಾ, ಬನ್ನಿರಿ” ಎಂದನು ಪ್ರೌಢನು ಆ ತರುಣನೊಡನೆ ಆ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದನು

ಆ ಮೂವರೂ ಕೋಣೆಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಬಂದಾಗ ಶುಕ್ಲವಕ್ಷದ ನವ ಮಯ ಚಂದ್ರಜ್ಯೋತಿಯು ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಅಂಧಕಾರವು ಇದ್ದಿಲ್ಲವೆಂತಲ್ಲ ಅದು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ತರುಗಳ ಮತ್ತು
ಗಿರಿ-ಗಂಹ್ಯರಗಳ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿತ್ತು.

ಪ್ರೌಢನು ಮುಖ್ಯ ಅಂಬಿಗನನ್ನು ಕರೆಯಲು, ಅವನು ಡೋಣೆಯು
ಕರ್ಣಧಾರವನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಂದನು. ಆಗ ಪ್ರೌಢನು:-
ಕೇನಾರಾಮ, ಇಂದು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಳಗವಾಗಬಹುದಾಗಿದೆಯಾದ್ದರಿಂದ
ಸಿದ್ಧವಾಗಿರಿ. ಕೇನಾರಾಮನು ಒಡೆಯನ ಈ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಕೊಂಚವೂ
ವಿಸ್ಮಿತನಾಗದೆ:-ಯಾರೊಡನೆ ಕಾದುವದು ಧನೆಯರೇ? 'ಫಿರಂಗಿದಸ್ಯ
ಗಳೊಡನೆ' 'ಇಲ್ಲಿಯೂ ಫಿರಂಗಿಗಳೇ? ಬರೇ ನಮ್ಮ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ
ಅವರ ಉಪಟಳವಿದ್ದಿರಬಹುದೆಂದ, ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೆನು; ಆದರೆ ಅವರು
ಇಡಿ ಬಂಗಾಲದೇಶವನ್ನೇ ನುಗ್ಗಿರುವರಲ್ಲವೆ? ಹಾಗಾದರೆ ೨-೩ ತೋಫು
ಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲೋ?' 'ಅನರ್ಥವಾಗಿ ಹೊಡು. ಮದ್ದು
ಗುಂಡುಗಳ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ?' ಒಡೆಯರೇ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು
ಮದ್ದು-ಗುಂಡಿದೆ; ಆದರೆ ಕಾದಾಳುಗಳೇ ಕಡಿಮೆ. ನಮ್ಮ ಇಷ್ಟದೊಡ್ಡ
ಯುದ್ಧದ ಡೋಣೆಗೆ ತೀರ ಕಡಿಮೆಯೆಂದರೆ ಮುನ್ನೂರು ಜನ ಶಿಪಾಯಿ
ಗಳಾದರೂ ಬೇಕು. 'ಅದಿರಲಿ ನಿಮ್ಮ ಬಂದೂಕಗಳೆಲ್ಲವೂ ತುಂಬಿ ಸಜ್ಜಾ
ಗಿವೆಯೋ?' ಎಲ್ಲವೂ ಸಜ್ಜಾಗಿವೆ ತೋಫುಗಳನ್ನಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಈಗ ಸಿದ್ಧ
ಪಡಿಸುವೆವು, ಎಂದಂದು ಕೇನಾರಾಮನು ತನ್ನ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ
ಡೋಣೆಯ ನೆಲಮನೆಯೊಳಗಿನ ೨-೩ ತೋಪುಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ತೆಗೆದು
ಹೊಡಲಿಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಕೈಯೊಳಗಿನವರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಆ ಪ್ರಕಾರ ಅಲ್ಪಾವಧಿ
ಯಲ್ಲೇ ತೋಪುಗಳು ಸಿದ್ಧವಾದವು.

ಬಳಿಕ ಆ ಡೋಣೆಯು ನಕ್ಷತ್ರಗತಿಯಿಂದ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಸಾಗಿಸಲ್ಪಡ
ಹತ್ತಿತು. ಆ ರಾತ್ರಿಯ ೨ನೇ ಪ್ರಹರವು ಸಂದುಹೋಯಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ
ಭಾಗೀರಥಿಯ ಪಶ್ಚಿಮ ತಟಾಕದ ಕಡೆಗೆ ದೊಡ್ಡ ಉರಿಯು ಕಾಣಿಸತೊಡ
ಗಿತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರೌಢನು ಕೇನಾರಾಮನನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ:-ಈ
ಬೆಂಕಿಯಾತರದು? 'ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಊರಿಗೆ ಬೆಂಕಿಹತ್ತಿದಂತೆ
ತೋರುತ್ತದೆ' ನೋಡನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಡೋಣೆಯು ಆ ಬೆಂಕಿಹತ್ತಿದ
ಕಡೆಗೇ ಬಂದು ನಿಟ್ಟಿತು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಊರಿಗೆ ಬೆಂಕಿಹತ್ತಿದೆ ಎಂಬದು
ಡೋಣೆಯೊಳಗಿನವರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯಿತು. 'ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಊರು

ಒಮ್ಮೆಲೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವದೇಕೆ? ಈ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬೇಕಂತ ಯಾರಾದರೂ ಜಿಂಕೆ ಹಚ್ಚಿರಬಹುದಾಗಿದೆ. ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ತರ್ಕಿಸಿದರು. ಅವರೊಳಗಿನವನೊಬ್ಬನು:— ಫಿರಂಗಿಗಳ ಕೃತ್ಯವೆಲ್ಲ ವನ್ನೆ? ಎಂದು ನುಡಿಯಲು, ಕೇನಾರಾಮನು:— ಭಗವಂತನಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ಹುಜೂರ, ಅಪ್ಪಣೆಯಾದರೆ ನಮ್ಮ ಡೋಣೆಯನ್ನು ಆ ದಂಡೆಗುಂಟೆ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ; ಅಂದರೆ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯು ಗೊತ್ತಾಗುವದಲ್ಲದೆ, ಆತ್ಮಣ ಗಿಡ-ಮರಗಳ ಕವನೆಳಲಲ್ಲಿ ಸಾಗುವದರಿಂದ ಇದು ಹೆರವರಿಗೆ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಗೋಚರವಾಗಿಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ; ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಸಂಕಟವೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ, ಎಂದೆನ್ನಲು, ಪ್ರಾರ್ಥನು:— ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದನು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಎದುರಿನಿಂದ ಬರುತ್ತಿರುವ ಒಂದು ಬಹು ದೊಡ್ಡಯುದ್ಧದ ಹಡಗವನ್ನು ಕಂಡು, ಕೇನಾರಾಮನು ತನ್ನ ಡೋಣೆಯನ್ನು ಭಾಗೀರಥಿಯ ಪಶ್ಚಿಮದಂಡೆಯ ಒಂದು ಕ್ಷುದ್ರ ಒತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸರಿಸಿ ಒಂದು ಗಿಡದ ಕವನೆಳಲಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಕಟ್ಟಿದನು; ಹಾಗೂ ೨೦-೨೫ ಜನ ಅಂಬಿಗರನ್ನು ಆ ಡೋಣೆಯನ್ನು ಕಾಯಹಚ್ಚಿ ಉಳಿದವರೆಲ್ಲರೂ ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿಳಿದರು. ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ತರುಣನನ್ನು-ಮಯೂಖನನ್ನು ಕೂರಿತು ಪ್ರಾರ್ಥನು:— ಠಾಕೂರ, ಈ ಗ್ರಾಮವು ತಮಗೆ ಪರಿಚಯದ್ದಷ್ಟೇ? “ಇಲ್ಲ ನಾವು ಈಗ ನೆಟ್ಟಿಗೆ ಊರೊಳಗೆ ಹೋಗದೆ ನದಿಯ ದಂಡೆಗುಂಟೆ ಸಾಗಬೇಕು; ಅಂದರೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಡೋಣೆ ಹಾಗೂ ಎದುರಿನಿಂದ ಬರಬಹುದಾದ ಶತ್ರುಗಳ ಗುಂಪು ಇವರ ನಡುವೆ ಹೋದಂತಾಗುವದು ಹೀಗೆ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಬೇಕಾದಾಗ ನಾವು ನಮ್ಮ ಡೋಣೆಯನ್ನು ಸೇರಬಹುದು” ಮಯೂಖನ ಈ ಯುಕ್ತಿಸಮ್ಮತ ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಪ್ರಾರ್ಥನು:— ಇದು ಒಳ್ಳೇ ಹಂಚಿಕೆಯು! ಮಯೂಖ, ನೀನು ಸಂಗ್ರಾಮ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತನಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ

ಆ ಡೋಣೆಯ ಒಡೆಯನಾದ ಆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಹೆಸರು ಗೋಕುಲವಿಹಾರಿಯು. ಆತನ ಆ ತರುಣ ಮಗನೇ ಗೋಷ್ಠವಿಹಾರಿಯು. ಇವರು ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಣಿಕರು. ಬಳಿಕ ಗೋಕುಲ, ಗೋಷ್ಠ ಮತ್ತು ಮಯೂಖರು ಅಂಬಿಗರ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ನಡೆದರು. ಕೆಲ ದೂರ ಕ್ರಮಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಮಯೂಖನು:— ಗೋಕುಲವಿಹಾರಿಶ್ರೇಷ್ಠಿಗಳೇ, ನಾವೀಗ

ಎಲ್ಲರೂ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುವದಾಚಿತವಲ್ಲ. ನಾವಿಕ ಗಣದಲ್ಲಿ ಎರಡು ತಂಡಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಒಬ್ಬರು ಒಂದು ಭಾಗದೊಡನೆ ಊರೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಊರವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಉಳಿದ ನಾವಿಕ ರೊಡನೆ ಈ ನದೀ ತಟಾಕದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ವೈರಿಗಳ ದಾರಿಕಾಯುತ್ತಿರ ಬೇಕು. ಮಯೂಖನ ವಿಚಾರವು ಸೆಟ್ಟಿಗೆ ಸಮ್ಮತವಾಯಿತು. ೭೦-೭೦ ಜನ ಅಂಬಿಗರ ೨ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಒಂದನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಗೋಕುಲನು ತನ್ನ ಮಗನೊಡನೆ ನದೀತಟದಲ್ಲಿ ನಿಂತನು ಮತ್ತೊಂದು ಗುಂಪಿನೊಡನೆ ಮಯೂಖನು ಊರವರಿಗೆ ನೆರವಾಗುವದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಗಿದನು.

ಅಲ್ಪವಧಿಯಲ್ಲೇ ಊರೊಳಗೆ ಬಂದೂಕಿನ ಸವ್ಯವಾಗತೊಡಗಿತು; ಹಾಗು ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಶಿಪಾಯಿಯು ಧಾವಿಸುತ್ತ ಬಂದು, 'ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿ ವೈರಿಗಳು ಓಡತೊಡಗಿದರು ಅವರ ಹಡಗುಪಡೆಯು ಈಗಿಲ್ಲಿದೆ?' ಎಂದು ಗೋಕುಲನಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಲು, "ಅವರ ಹಡಗವು ಎಲ್ಲದೆಯೋ ತಿಳಿಯದು ಶತ್ರುಗಳು ಫಿರಂಗಿಗಳೇ ಎನ?" "ಫಿರಂಗಿಗಳಿಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯರಾರೂ ಇಂಥ ನೀಚ ಊರೊಳಗಿನವರೆಲ್ಲರೂ ಸುಲಗಿದ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಇದೆಯೆಂದಲೂ ಇಡೀ ಊರಿಗೇ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚುವ-ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಡುವವರು?"

ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಫಿರಂಗಿಗಳ ಹಡಗಿನಂತಹ ಒಂದು ವಿಶಾಲವಾದ ಹಡಗವು ಭಾಗೀರಥಿಯು ಇನ್ನೊಂದು ಒತ್ತಿನೊಳಗಿಂದ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಗೋಕುಲನು ಆ ಶಿಪಾಯಿಯನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ: — ಇಗೋ, ಈ ನಾವು ಫಿರಂಗಿಗಳದೆಂದು ತೋರುತ್ತಿದೆ. ನೀನು ಬಂದ ದಾರಿಯಿಂದ ಓಡುತ್ತ ಹೋಗಿ ಇನ್ನು ಊರೊಳಗೆ ನಿಲ್ಲುವದರಿಂದ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲೆಂದೂ ಶತ್ರುಗಳು ನಾವೆಯನ್ನೇರಿ ಓಡಿದರೆಂದೂ ಮಯೂಖನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ, ಅವನೊಡನೆ ಎಲ್ಲರೂ ಅತಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಡೋಣಿಗೆ ಬರಿ, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಶಿಪಾಯಿಯು ಹೊರಟು ಹೋದನು ಗೋಕುಲನು ಡೋಣಿಗೆ ಬಂದನು. ತುಸ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮಯೂಖನೂ, ಅವನ ಜೊತೆಯ ಅಂಬಿಗರೂ ಡೋಣಿಗೆ ಬಂದರು. ಕೂಡಲೆ ಅವರ ಡೋಣಿಯು ದಕ್ಷಿಣಾಭಿ ಮುಖವಾಗಿ ತೀರ ವೇಗದಿಂದ ನಡೆಯಹತ್ತಿತು. ಬಳಿಕ ಕೋಣೆ

ಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಗೋಕುಲನು ಮಯೂಖನಿಗೆ ಅನ್ನುತ್ತಾನೆ—
 ರಾಕೂರ, ಇನ್ನು ಎರಡು ದಿನಗಳಿಗೆ ನಾವು ಸಪ್ತಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ತಲಪುವೆವು.
 ತಾವು ಅಲ್ಲಿ ಯಾರಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ? “ಘಾಜದಾರ ಕಲಿಮುಲ್ಲಾ
 ಖಾನದಲ್ಲಿ” “ಹೋದ ಕೂಡಲೆ ನೆಟ್ಟಿಗೆ ನೀವು ಘಾಜದಾರರ ಕಡೆಗೇ
 ಹೋಗುವಿರೇನು? ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸಿಮ್ಮ ಗುರತಿನ ಜನರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ
 ರುವರೇನು?” “ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪರಿಚಯವವರಾರೂ ಇಲ್ಲ ನನ್ನ ತಂದೆಯ
 ಮಠಾನುಬಂಧಿಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರಿರುತ್ತಾರೆ” “ಅವರಿಗೆ ಸಿಮ್ಮ ಪರಿಚಯ
 ವುಂಟೋ?” “ಛೇ-ಛೇ. ಬದಲವಾದರೆ ಅವರು ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಮಾತ್ರ
 ಕೇಳಿರಬಹುದು” “ಹಾಗಾದರೆ ನೀವು ಹೋದ ಕೂಡಲೆ ಉಳುಕೊಳ್ಳುವ
 ದೇ?” “ಯಾರೂ ನನ್ನನ್ನು ಗುರ್ತಿಸದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಧರ್ಮಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ
 ರಜೀಕೊಂದಿರುತ್ತೇನೆ” “ರಾಕೂರ, ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ದಯವಿಟ್ಟು ನೀವು
 ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದೊಳಗಿನ ನನ್ನ ಮಠಾನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ನೀವು
 ಗಾವ ತರದ ಆಭಾವವೂ ಆಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.” “ಗೋಕುಲ
 ವಿಹಾರಿ ಶ್ರೇಷ್ಠಿಗಳೇ, ನೀವು ನನ್ನ ಜೀವದಾತೃಗಳು. ನೀವು ಸಿಮ್ಮ
 ನಾವಿಕರಿಂದ ಇಂದು ನನ್ನನ್ನು ಉಪಚರಿಸದಿದ್ದರೆ, ನಾನು ಈ ಗಂಗಾನದಿ
 ಯಲ್ಲಿಯೆ ಅದಾವ ಮೊಸಳೆ-ವಿಾನಿನ ಪಾಲಾಗುತ್ತಿದ್ದೆನೋ ಯಾರು ಹೇಳ
 ಬೇಕು? ನೀವು ನನ್ನ ಏಕಮಾತ್ರ ಆಶ್ರಯದಾತೃಗಳಾದುದರಿಂದ, ನೀವು
 ಹೇಳುವಂತೆ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ನಾನು ಸಾಸಂದದಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತೇನೆ. ಸಪ್ತ
 ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ನಾನು ಅಪರಿಚಿತನು, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಾಸಿಲ್ಲದ ತಿರುಕನು. ತಾವು
 ದಯೆಯಿಟ್ಟು ನನಗೆ ಮತ್ತೆ ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಆಶ್ರಯ ಕೊಡಬಯಸಿದ್ದನ್ನು
 ಕೇಳಿ ನನ್ನ ಪ್ರಾಚೀನ ಸುಕೃತವೇ ಬಂದು ಸಂತಿತೆಂದು ಈಗ ನಾನು ತಿಳಿ
 ಯುತ್ತೇನೆ.

ಹೀಗೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಸಂಭಾಷಣವು ನಡೆದಿರಲು, ಒಮ್ಮೆಲೆ “ಫಡಲ್”
 ಎಂಬ ಕರ್ಣಕೋರವಾದ ತೋಫಿನ ಸಪ್ತಳವು ಇವರ ಡೋಣಿಯ ಹಿಂದು
 ಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಆಯಿತು. ಆ ಘನಘೋರ ನಾದದಿಂದ ಗಾಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಒಣಗಿದ
 ಲತಾಪತ್ರದಂತೆ ಇವರ ಡೋಣಿಯು ನಡುಗಹತ್ತಿತು. ಕೂಡಲೆ ಗೋಕುಲ
 ವಿಹಾರಿಯು ಕೋಣೆಯೊಳಗಿನ ದೀಪವನ್ನು ನಂದಿಸಿ, ಹೊರಗೆ ಬಂದು
 ನೋಡಹತ್ತಿದನು. ದೂರದ ಕತ್ತಲು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧದ ಹಡಗ

ನಂತಹ ಒಂದು ವಿಸ್ತೃತವಾದ ನಾವೆಯು ನಿಂತುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಕರ್ಣಧಾರನು ಸೆಟ್ಟಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು:—ಒಡೆಯರೇ, ಫಿರಂಗಿಗಳ ನಾವು ಆಗ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಹೊರಟದ್ದೆನೋ ನಿಜ; ಆದರೆ ಈಗ ಅದು ನಮ್ಮ ಹಿಂದೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದು, ಅದರೊಳಗಿಂದ ಹಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ತೋಫಿನ ಗುಂಡು ನಮ್ಮ ಡೋಣಿಗೆ ಬಡಿಯಿತು ಅದರಿಂದ ನಮಗೆ ವಿಶೇಷ ಹಾನಿಯಾಗದಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ಒಬ್ಬ ಶಿಸಾಯಿಯು ಪ್ರಾಣಕ್ಕೈರವಾದನು!

ನಮ್ಮ ತೋವು ಸಿದ್ಧವಿದೆಯಷ್ಟೇ? “ಇದೆ, ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಗುಂಡುಗಳು ಅಷ್ಟು ದೂರ ಹಾರುವದಿಲ್ಲ” ‘ಹಾಗಾದರೆ ಬೇಗನೆ ನಮ್ಮ ಡೋಣಿಯನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸು.’ ಗೋಕುಲವಿಹಾರಿಯ ಅಜ್ಜಿಯಾದ ಕೂಡಲೆ ಡೋಣಿಯು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸಾಗಿತು ಆಗ ಗೋಕುಲನು ‘ಠಾಕೂರ, ಈ ಅತ್ಯಾಚಾರವನ್ನು ತಡೆಯಲಾರೆನು. ಇನ್ನು ನಾನೇ ಮುಂದಾಗಿ ಅವರೊಡನೆ ಕೂಡುವೆನು’ ಎಂದು ಮಯೂಖನಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು, ‘ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಹೀಗೆ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮಾಡುವವರಾರು?’ ‘ಮತ್ತೆ ಯಾರು ಮಾಡುವವರು? ಆ ನೀಚ ಪೋರ್ತುಗೀಜ ವಡೆಕರು ಅಥವಾ ಫಿರಂಗಿ ದಸ್ಯುಗಳು’ “ಪೋರ್ತುಗೀಜ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರೇ ದಸ್ಯುಗಳೇನು?” “ಅಹುದು. ಬಿಗುವು ಕಂಡಲ್ಲ ಅವರು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಪೊಳ್ಳು ತೋರಿದಲ್ಲಿ ಕೊಲೆ-ಸುಲಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ” ಇತ್ತಕಡೆಯ ಘೌಜದಾರನು ಇವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವದಿಲ್ಲೇಕೆ?” “ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಅವನು ಅವರ ಗೊಡವೆಗೆ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ.” “ಸುಭೇದಾರನೂ ಇತ್ತ ಲಕ್ಷ್ಯಗೊಡುವದಿಲ್ಲೇನು?” ಠಾಕೂರ:- ‘ಒಳಗೆ ಬನ್ನಿರಿ; ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ’ ಎಂದಂದು ಗೋಕುಲವಿಹಾರಿಯು ಮಯೂಖ ಹಾಗೂ ಗೋಷ್ಠರೊಡನೆ ಆ ಡೋಣಿಯೊಳಗಿನ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

ಅತಿಥಿ-ಪರಿಚಯ.

ಠಾಕೂರ, ನಾವು ಈಗ ಡಾಕಾದಿಂದ ಬರುತ್ತಲಿದ್ದೇವೆ. ಬಂಗಾಲದ ಸ್ವಸ್ತುತ ಸುಭೇದಾರನು ಫಿರಂಗಿಗಳ ಅತ್ಯಾಚಾರದಿಂದ ತನ್ನ ದರಿದ್ರ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ; ಆದರಿಂದ ನಾವೇ ಈ ಫಿರಂಗಿ ದಸ್ಯುಗಳ ಕೂಡ ಹೋರಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಎಂದು ಗೋಕುಲ ವಿಹಾರಿಯು ನುಡಿಯಲು, ಮಯೂಖನು—ಹಾಗಾದರೆ ದಿಲ್ಲೇ ಬಾದಶಹನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಫಿರ್ಯಾದು ಮಾಡಬಾರದೇಕೆ ? “ಠಾಕೂರ, ನಾವು ಬಡ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು. ಫಿರಂಗಿಗಳ ಉಪಟಳದಿಂದ ಇದುವರೆಗೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ವಸ್ವವೂ ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ಏನು ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಉಳಿದಿದೆಯೋ ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೆ ಅದೂ ಹಾಳಾವದು.” “ಅದೇಕೆ, ಸ್ವತಃ ಬಾದಶಹನ ಅದನ್ನು ಕಸಿಗೊಳ್ಳುವನೇನು ?” ಇಲ್ಲ; ಆದರೆ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಬಾದಶಹನ ದರ್ಬಾರಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಲುವುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಈ ಫಿರಂಗಿ ವಣಿಕರೂ ಕ್ರಿಶ್ಚನ್ ಪಾದ್ರಿಗಳೂ ಸೇರಿ, ನನ್ನ ಉಳಿದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಾಕುವರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನನ್ನ ಹೆಂಡಿರು-ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೂಡ ಹರಣ ಮಾಡಿ ಬಿಡುವರು.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಯೂಖನು ವಿಸ್ಮಿತನಾಗಿ ಗೋಕುಲನ ಮುಖದ ಕಡೆಗೆ ಟಕಮಕ ನೋಡಹತ್ತಿದನು. ಕ್ಷಣಕಾಲದ ನಂತರ ಅವನು—ಮಹಾಶಯರೇ, ತಾವು ಯಾರು, ಯಾವ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರು ಎಂಬ

ಗೋಕುಲನು ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದ—ಠಾಕೂರ ಮಹಾಶಯರೇ, ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡದ ಮೂತ್ರಕ್ಕೆ ನಾವು ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಾರೆವು. ನಾವು ಸಪ್ತಗ್ರಾಮ ನಿವಾಸಿಗಳು. ನಮ್ಮ ಬೆಳ್ಳಿ-ಬಂಗಾರದ ಸರಾಫೀ ಅಂಗಡಿಗಳು ಹೇರಳವಾಗಿರುವವು. ನನ್ನ ಹೆಸರು ಗೋಕುಲವಿಹಾರಿ ಸೇನ ಎಂದು. ಸಪ್ತಗ್ರಾಮ, ಗೌಡ, ಸುವರ್ಣ

ಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ಡಾಕಾಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ವಖಾರಗಳಿವೆ ಮೊದಲು ನಮ್ಮ ಸ್ವಂತದ ೧೦-೨ ಹಡಗಗಳಿದ್ದವು; ಆದರೆ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಅವೆಲ್ಲ ಈಗ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿವೆ ಗೌಡ ಮತ್ತು ಡಾಕಾದೊಳಗಿನ ನಮ್ಮ ವ್ಯವಸಾಯವು ಅವನತ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ ಸಪ್ತ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಂತೂ ಅದು ಕೇವಲ ಅಸಂಭವವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ

“ ನನ್ನ ಹೆಸರು ಮಯೂಖನೆಂದು ನನ್ನ ತಂದೆಯು ಉತ್ತರ ಬಂಗಾಲದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜಮೀನದಾರರಿದ್ದನು. ನನ್ನ ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾದಶಹನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಆ ಹಕ್ಕು ನನ್ನ ಕಕ್ಕನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಈಗ ನಾನು ತೀರ ದಂದ್ಯ ಭಿಕ್ಷುಕನು. ನನ್ನ ಚರಿತ್ರವು ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿಲ್ಲ. ಗೋಕುಲಸೆಟ್ಟಿಗಳೇ, ನಿಮ್ಮ ೧೦-೧೨ ಹಡಗಗಳನ್ನು ನೀವು ಕಳೆಕೊಂಡ ಕಾರಣವೇನು? ಎಂದು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ತರುಣನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಲು, ‘ಪೋರ್ತುಗೀಜ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯ ಕೆಲವನ್ನು ಮುಳಗಿಸಿಬಿಟ್ಟರು; ಉಳಿದವುಗಳನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡರು ’ “ ಅವರ ಆ ಕೃತಿಗೆ ಪ್ರತೀಕಾರವೇ ಇಲ್ಲವೇನು? ” ‘ ಹಲವು ಬಗೆಯಿಂದ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟದ್ದಾಯಿತು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ನಿರಾಶೆಯು. ” ‘ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿರುವಿರಿ? ” ‘ ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವೆನು. ’ ‘ ಘೌಜದಾರ-ಸುಭೇದಾರರ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ನೀವೊಬ್ಬರೇ ಅವರೊಡನೆ ಕಾದುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ’ ‘ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸೈನ್ಯವಿದೆ, ಅಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯ ಫಿರಂಗಿಗಳೂ ನನಗೆ ಸಹಾಯಕರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ’ ‘ ಫಿರಂಗಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಪ್ರಭೇದಗಳುಂಟೇ? ’

“ ಠಾಕೂರ, ನಮಗೆ ಆ ಸಂಗತಿಯೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇನು? ಈ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಬಲಿಷ್ಠರಾಗಿರುವರೋ ಅವರೇ ಪೋರ್ತುಗೀಜ ಫಿರಂಗಿಗಳು ಇವರಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಪಾದ್ರಿ ಜನರ ತಂಡವು; ಇನ್ನೊಂದು ನಾಣೆಜ್ಯ ವ್ಯವಸಾಯ, ಭೂಸ್ವಾಮಿತ್ವದ ಆಡಳಿತ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ನೀಗಿಸುವ ತಂಡವು, ಪೋರ್ತುಗೀಜ ಆಡಳಿತಗಾರರು ಆಪ್ಪೊಂದು ಕ್ರೂರರೂ ಅಲ್ಲ; ನೀಚರೂ ಅಲ್ಲ; ಆದರೆ ಆ ದೇಶದ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೇರೆಗೆ ಅವರು ಪಾದ್ರಿಗಳ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯಕರಾಗಬೇಕಾದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಈ ಬಂಗಾಲ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆ ಪಾದ್ರಿಗಳ ಉಪಟಳವೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

ಉಳಿದ ದೇಶದ ಫಿರಂಗಿಗಳು ಇದರಷ್ಟು ಉದ್ಧಟರಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಫಿರಂಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಡಚ್ಚರೇ ಒಳ್ಳೇ ಪರಾಕ್ರಮಿಶಾಲಿಗಳು. ಇಂಗ್ಲಿಷ ಮತ್ತು ಫ್ರೆಂಚ ಜನರು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತಿರುವರು. ಫ್ರೆಂಚರು ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳೆಂದು ವಾರ್ತೆಯಿದೆ; ಆದರೆ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅವರ ಪರಾಕ್ರಮದ ಚಿಹ್ನೆವೇನೂ ಗೋಚರವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಮಿಕ್ಕ ಫಿರಂಗಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳೊಡನೆ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಪೋರ್ತುಗೀಜ ಫಿರಂಗಿಗಳು ನನ್ನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ; ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವರು ನನ್ನ ಹಡಗಗಳನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಿರುವರು. ನನ್ನ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದೊಳಗಿನ ವಖಾರಿಗೆ ಬೆಂಕಿಯಿಟ್ಟಿರುವರು; ಮತ್ತು ನಾನಾ ಬಗೆಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಿರುವರು. "

" ಬೇರೆ ಫಿರಂಗಿಗಳ ವಖಾರುಗಳೆಲ್ಲಾದರೂ ಇವೆಯೇ? "

"ಈ ಬಂಗಾಲದಲ್ಲಿ. ಕೆಲ ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಇಬ್ಬರು ಇಂಗ್ಲಿಷ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು ಪಾಟಣಾದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೊಂದು ವಖಾರನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದರು; ಆದರೆ ಅದು ಕ್ಷಿಪ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಯಿತು. ಮಿಕ್ಕ ಫಿರಂಗಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಅದರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಾಗಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವಖಾರುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಫಿರಂಗಿಗಳ ಅಡತೆದಾರರೂ ಖರೀದಿ-ವಿಕ್ರಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪೋರ್ತುಗೀಜರ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ದೇಶದವರಾರೂ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಡಚ್ಚರೂ, ಇಂಗ್ಲಿಷರೂ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿದರೆ ಪೋರ್ತುಗೀಜರ ಇಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಭಾವವು ಅಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲೇ ಲೋಪವಾಗಬಹುದು.

ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸುಭೇದಾರನ ಕೂಡ ಅಲೋಚಿಸುವದರಿಂದ ಉಪಯೋಗವೇನೂ ಆಗದೆ?

ಇಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿಯ ಈಗಿನ ಸುಭೇದಾರನಾಗಿರುವ ಮೊಕರಂ ಖಾನನು ಮಹಾ ವಿಲಾಸಪ್ರಿಯನು. ಪೋರ್ತುಗೀಜ ಫಿರಂಗಿಗಳು ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಪ್ರಲೋಭದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಆದರಿಂದ ಅವನು ಇಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಜೆಗಳ ಗೋಳನ್ನೂ, ಅನ್ಯ ಜಾತಿಯ ಫಿರಂಗಿಗಳ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನೂ ಬಾದಶಹನಿಗೆ ತೋರಗೊಡುವದಿಲ್ಲ.

ಪೋರ್ತುಗೀಜರೊಡನೆ ಯಾರಾದರೂ ಕಾದಹತ್ತಿದರೆ ಸುಭೇದಾರನು ಅಸಂತುಷ್ಟನಾಗುವನೇನು ? “ಆದರೆ ಬಗಬಹುದು; ಇನ್ನು ಸುಭೇದಾರನನ್ನು ಸಂತುಷ್ಟಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದೊಂದರೆ ನಾನು ಸವಂಶ ಸಾಯಬೇಕಾಗುವದು.” ಸುಭೇದಾರನೇ, ಫಿರಂಗಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಹತ್ತಿದರೆ ? ‘ದೇವರ ಮೇಲೆ ಭಾರ ಹಾಕಿಯೇ ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ ರಾಕೂರ, ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ನೀವೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿರುವಿರಿ ?’ ‘ಮಹಾ ಮಾಯೆಯು ನನ್ನನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಆಶ್ರಯಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿರುತ್ತಾಳೆ ನೀವು ಏನು ಮಾಡ ಹೇಳುವಿರೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ” ಪೋರ್ತುಗೀಜ ವಣಿಕರಿಗಿಂತಲೂ ಅವರ ಪಾದ್ರಿಗಳು ಮಹಾ ನೀಚರೆಂದು ಈ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿರುವೆನಷ್ಟೆ ? ನಿಮ್ಮ ಪುಣಾನುಬಂಧಿಗಳು ಅವರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಅವಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವದು ಕಠಿಣವೇ ಸರಿ. “ನಾವು ನಾಳೆಗೆ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಬಹುದೋ” ಭಿ ಭಿ ಸರ್ವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಡೋಣಿಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲೆಂದ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಏಳು ದಿನಗಳು ಬೇಕು ನಮ್ಮ ಈ ಡೋಣಿಗೆ ಎರಡು ದಿನಗಳು ಸಾಕು. “ಹಾಗಾದರೆ ಫಿರಂಗಿಗಳ ಹಡಗು ಎಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಹೋದೀತು ?” ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ಎಡಬಿಡದೆ ದಾರಿ ಕ್ರಮಿಸಿದರೆ ಅವರು ನಾಳೆ ಸಂಜೆಗೆ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮವನ್ನು ಸೇರಬಹುದು. ‘ಹಾಗಾದರೆ ನಾವು ಆವರಿಗಿಂತ ಒಂದು ದಿನ ತಡವಾಗಿ ಮುಟ್ಟಬಹುದಷ್ಟೇ ? ಇದರಿಂದ ವಿಶೇಷ ಹಾನಿಯಾಗಲಿಕ್ಕೆಲ್ಲವೇ ?’ ಇಲ್ಲ-ಇಲ್ಲ. ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಪುಣಾನುಬಂಧಿಕರಾರಾದರೂ ಇರುವರೇ ?

ಅದಕ್ಕೆ ಮಯೂಖನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ—ಬಂದರದ ಮುಖ್ಯ ಮುನಷಿಯಾದ ಹಾಫೀಜ ಅಹಮ್ಮದಖಾನ, ಡೆಪೂಟಿ ಮೀರ ಆತೇಷ ಇನಾಯತ ಉಲ್ಲಾಖಾನ, ಹಡಗುಪಡೆಯ ಮುಖ್ಯ ದಿವಾನನಾದ ಚಿಂತಾಮಣಿ ಮುಜುಮದಾರ ಮತ್ತು ಘೌಜದಾರರ ಖಜೀನದಾರನಾದ ಹರಿನಾರಾಯಣ ಶೀಲ ಮುಂತಾದವರು ನನ್ನ ಪುಣಾನುಬಂಧಿಕರುತ್ತಾರೆ. ‘ಚಿಂತಾಮಣಿ ಮುಜುಮದಾರರೂ, ಹರಿನಾಯಣ ಶೀಲರೂ ಇನ್ನೂ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಅಹಮ್ಮದಖಾನನು ಸತ್ತು ಹೋದನು. ಇನಾಯತ ಉಲ್ಲಾಖಾನನು ಜಾಹಂಗೀರ ನಗ

ರಕ್ತಿ ವರ್ಗಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಘೌಜದಾರರ ಗುರತು ನಿಮಗಿದೆಯೋ?
 ' ಇಲ್ಲ; ಆದರೆ ಸುಲ್ತಾನ ಶಹಾಜಹಾನನೊಡನೆ ಓಡಿಸಾದ ಡೆಮಾಟೀ
 ಸುಭೇದಾರನಾಗಿದ್ದ ಅಹಮ್ಮದ ಬೇಗ ಖಾನನ ಕಾಳಗವಾದಾಗ ನನ್ನ
 ತಂದೆಯೂ, ಘೌಜದಾರ ಕಲಿಮುಲ್ಲಾ ಖಾನನೂ ಪಿಪಲಿಯಿಂದ ವರ್ಧ
 ಮಾನದ ವರೆಗೆ ಕೂಡಿ ಸಾಗಿದ್ದರು. ಅಕಬರ ನಗರ ಮತ್ತು ಜಹಾಂಗೀರ
 ನಗರಗಳ ಕಾಳಗಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಂದೆಯು ಅಹಮ್ಮದ ಬೇಗ ಖಾನನ
 ಒಲಗೈಯೊಂಡಿದ್ದನು. ಡೆಮಾಟೀ ಅವಲದಾರರಾದರೂ ಈಗ ಸಪ್ತ
 ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವರೇನು ? ' ಅವರ ಉಲ್ ಬಹರ ಆಸದಖಾನನು ಕೆಲ
 ದಿನಗಳ ಮುಂಚೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತಾನೆ. 'ಇದೊಂದು ಒಲು ಸುದ್ದಿ
 ಎದ ಮಾತೇ ಸರಿ ಯಾಕಂದರೆ ಆಸದಖಾನನು ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಹಿತ
 ಚಿಂತಕನು; ಮಣಾನುಬಂಧಿಕನು, ಕೇವಲ ಸಹೋದರನಂತಿರುವನು.
 ಮಹಬತ್ ಖಾನ ಮತ್ತು ಖಾನಾಜದ್ ಖಾನರ ಸುಭೇದಾರಿಕೆಯ ಅವು
 ಲಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯೂ ಆಸದಖಾನನೂ ಬಹು ದಿವಸಗಳವರೆಗೆ
 ಎದ್ದೋಹಿಗಳ ಬಂಡು ಮುರಿಯುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು ' ಸುಭೇ
 ದಾರನ ಕೈಕೆಳಗಿನವರಾದರೂ ನಿಮಗೆ ಪರಿಚಯದವರಂತೆ ? '
 ಡೆಮಾಟೀ ಅವಲದಾರ ಭಗವಾನರಾಯನು ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಪರಿ
 ಚಿತನು. ಅವನ ಹೊರತು ಇನ್ನಾರ ಗುರತೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ
 ಅವರು ಸಂಭಾವಣದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಕಳೆದರು. ರಾತ್ರಿಯ ಮೂರನೇ
 ಯಾಮವೂ ಕಳೆಯಿತು ಆದರಿಂದ ಇನ್ನು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಹೊಂದಿರೆಂದು
 ಗೋಕುಲಪೆಟ್ಟಿಯು ಮಯೂಖನಿಗೆ ಹೇಳಿ, ತಾನೂ ಮಲಗಿದನು

ಈ ಮೂವರೂ ಆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರಲು, ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದಲ್ಲಿ
 ಅವರ ಡೋಣೆಯು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಸಂತಿತು. ಮುಖ್ಯ ಕರ್ಣ
 ಧಾರನಾದ ಕೇನಾರಾಮನು ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಬಂದು ಗೋಕುಲವಹಾರ
 ಯನ್ನೆಬ್ಬಿಸ— ಒಡೆಯರೇ, ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನಾವುಗಳು ಕಂಗೊ
 ಳಿಸುತ್ತಲಿವೆ. ಅವೆಲ್ಲವೂ ಯುದ್ಧದ ಹಡಗಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ೫೦ ತೋವುಗಳುಳ್ಳ
 ಒಂದು ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಹಡಗವು ಅವೆಲ್ಲವುಗಳ ನಡುವೆ ಗಂಗೆಯ ಮಧ್ಯ
 ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಲಂಗರು ಬಿಟ್ಟು ಸಂತಿದೆ. ಅವುಗಳೊಳಗಿಂದ ನಮ್ಮ
 ಡೋಣೆಯನ್ನು ಬಿಡುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ ?

ಕೇನಾರಾಮನ ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಗೋಕುಲ, ಗೋಷ್ಠ ಮತ್ತು ಮಯೂಖರು ಕೋಣೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ನೋಡುತ್ತಾರೆ, ಆ ಎದುರಿಗಿನ ಹಡಗುಗಳ ಮೇಲಿನ ದೀಪಗಳ ಜ್ಯೋತಿಯಿಂದ ಅಂಧಕಾರಮಯವಾದ ಗಂಗಾಪ್ರವಾಹವು ಉಜ್ವಲಿತವಾಗಿದೆ. ಆಗ ಗೋಕುಲವಿಹಾರಿಯು: ಕೇನಾರಾಮ, ಇದು ಬಾದಶಹರ ಹಡಗುಪಡೆಯಾಗಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ ಅದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಡೋಣೆಯನ್ನು ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ನಡೆಸುತ್ತ ಆ ಹಡಗುಗಳ ಬಳಿಗೆ ಸಾಗಿಸು, ಎಂದನು. ಕೂಡಲೆ ಡೋಣೆಯು ಮಂದಗತಿಯಿಂದ ಸಾಗಿತು. ಆ ಹಡಗವು ಇನ್ನೂ ನೂರು ನೂರೈವತ್ತು ಮೊಳದೂರವಿರಬಹುದು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಹಡಗಿನಿಂದ— ' ಡೋಣೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲಿಸು. ಈ ಡೋಣೆಯು ಯಾರದು? ಎಲ್ಲಿಗೆ ಸಾಗಿದೆ? ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿದೆ? ' ಎಂದು ಕೂಗಿದ ಧ್ವನಿಯಾಯಿತು ಡೋಣೆಯೊಳಗಿಂದಲೇ ಗೋಕುಲವಿಹಾರಿಯು ಅಷ್ಟೇ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ— ' ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದ ವಣಿಕನಾದ ಗೋಕುಲವಿಹಾರಿ ಪೇನನ ಡೋಣೆಯಿದು ಸಪ್ತಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ನಡೆದಿದೆ. ಜಹಂಗೀರ ನಗರದಿಂದ ಬಂದಿದೆ ' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು ಕೂಡಲೆ ' ಪ್ಯಾಸಪೋರ್ಟ್ ಇದೆಯೋ? ' ' ಇದೆ ' ' ತಡೆ, ನೋಡುವೆವು. ' ಎಂದಂದ ಕೂಡಲೆ ಆ ದೊಡ್ಡ ಹಡಗಿನಿಂದ ಹೊರಟ ಒಂದು ಸಣ್ಣ 'ನಾವು ಬಂದು ಈ ಡೋಣೆಗೆ ತಲುಪಿತು. ಅದರೊಳಗಿನ ಒಬ್ಬ ಹಡಗಿನ ಅಧಿಕಾರಿಯು (ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ನು) ಬಂದು ಜಹಾಂಗೀರ ನಗರದ ಪ್ಯಾಸಪೋರ್ಟ್‌ನ್ನು ನೋಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ರುಜುವಾಡಿ ಹೊರಟು ಹೋದನು.

ಕ್ಷಣಕಾಲದ ನಂತರ ಆ ದೊಡ್ಡ ಹಡಗಿನಿಂದ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ:— ' ಡೋಣೆಯನ್ನು ಸಾಗಿಸು; ಅದರ ಹುಷಾರ್ ! ಇದೇ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಫಿರಂಗಿಗಳ ಒಂದು ಹಡಗು ಹೋಗಿದೆ ' ಎಂದು ಧ್ವನಿಯಾಯಿತು. ' ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅಂಜುವದಿಲ್ಲ ' ಎಂದು ಅಷ್ಟೇ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿ ಗೋಕುಲವಿಹಾರಿಯು ತನ್ನ ಡೋಣೆಯನ್ನು ಬಿಡಹೇಳಿದನು.

ಆಷಕ-ಮಾಷುಕ.

ಗಂಗಾ-ಸರಸ್ವತಿಗಳ ಸಂಗಮ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯ ಹಳೇ ಹುಣಸೀಮರದ ಕೆಳಗೆ ಬೊಕ್ಕನೆತ್ತಿಯಿಂದ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಯುವಕನು ಗಂಗಾ ಸ್ತವಾಹ ದೊಳಗಿನ ಅಗಣಿತ ನೌಕೆಗಳ ಸಮ್ಮಿಲನವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಸರಸ್ವತೀ ನದಿಯು ಅಗಲೆ ತನ್ನ ಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕಳೆಕೊಂಡಿದ್ದಳು; ಆದರೆ ಈಗಿನಷ್ಟು ಸೊರಗಿ, ಸೊರಗಿ ಸಾಯಲಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದರಿಂದ ನಾಲ್ಕೈದು ಸಾವಿರ ಬಂಗಾಲೀ ಮಣಗಳ ತೂಕದ ಹಡಗಗಳು ಹಿಜಲಿಯಿಂದ ಸಪ್ತ ಗ್ರಾಮದ ವರೆಗೆ ಹನ್ನೆರಡೂ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಸರಸ್ವತಿಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ, ದೊಡ್ಡ ಅನೇಕ ಡೋಣೆಗಳು ಬಾಡಿಗೆಯ ಮಾಲಿನ ನೀರಿಕ್ಷಣವಾಡುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರು ಕೂಡ್ರತಕ್ಕ ನಾಲ್ಕೆಂಟು ನಾವೆಗಳೂ ಇದ್ದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ನಾವೆಯ ದೃಶ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಮುಸಲ್ಮಾನ ಜಾತಿಯ ಹೆಂಗಸರು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿಯ ಒಬ್ಬಳು ಯುವತಿಯಾಗಿದ್ದು ರೂಪ ಸಂಪನ್ನಳಾಗಿದ್ದಳು. ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು ಪ್ರೌಢಳಿದ್ದಂತೆ ಕುರೂಪಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಳು. ಅವರುಗಳ ಉಡುಪು, ತೊಡವುಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಅವರೊಳ್ಳೇ ಮಾನವಂತ ಮನೆತನದವರಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತಲ್ಲದೆ ಅವರು ನರ್ತಕಿಯ ರೆಂಬಂತೆಯೂ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾಕಂದರೆ ಮನೆತನಸ್ಥರಾದ ಯಾವ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳೂ ನಡುಹಗಲ್ಲಲ್ಲಿ ಜನಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವದಿಲ್ಲ.

ರೂಪಸಂಪನ್ನಳಾದ ಮಂದರಿಯು ಕುರೂಪಿಗೆ ಅನ್ನುತ್ತಾಳೆ—
ಫತೇಮಾ, ಆ ಹುಣಸೀಗಿಡದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತಿರುವಂಥ ತರುಣ ಕಾಫುರನು ಲಭಿಸಿದ್ದಾದರೆ ನಾನು ಅವನೊಡನೆ ಲಗ್ನವಾಗುವೆನು. ಈ ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಪ್ರೌಢೆಯು ವಿರಕ್ತಳಾಗಿ 'ನಿನಗೆ ತಾರುಣ್ಯವೇನೋ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ; ಆದರೆ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ತಕ್ಕದ್ದಾದ ಗಾಂಭೀರ್ಯವು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ

ಎಳ್ಳಪ್ಪಾ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿಲ್ಲ. ಆ ಕಾಫರನನ್ನು ಲಗ್ನವಾಗಿ ಏನು ಸಾಯ ಬೇಕೆಂದಿರುವೆಯಾ ? ಮುಸಲ್ಮಾನ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ತಕ್ಕ ವರನೇ ಇಲ್ಲವೆ ? 'ಇದರೆ ಇರಬಹುದು' ಅದರೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಕ್ಕವನು ಸಿಗುವ ದುಂಬಿ ? ' ಎಷ್ಟೋ ದೇಶ ತಿರುಗಾಡಿದೆ; ಎಷ್ಟೋ ಜನರನ್ನು ನೋಡಿದೆ; ಅವರಲ್ಲಾರೂ ನಿನಗೆ ತಕ್ಕವರಿಲ್ಲವೆ ? 'ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಕ್ಕವನು ಒಬ್ಬನೇ ಇರುವನು.' ಅವನಾರು ? 'ಇಗೋ ಈ ಹುಣಸೀಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತ ಕಾಫರನು' ಎಂದು ಆ ಸುಂದರಿಯು ಸರಸ್ವತೀ-ಭಾಗೀರಥಿಗಳ ಸಂಗಮ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬೊಕ್ಕ ತಲೆಯಿಂದ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಆ ತರುಣನ ಕಡೆಗೆ ಬೊಟ್ಟುಮಾಡಿ ಫತೀಮೆಗೆ ತೋರಿಸಿದಳು. 'ಅವನ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಾನು ಕೇಳುವದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಈ ಇಡೀ ಬಂಗಾಲ ದೇಶದಲ್ಲಿ, ಅದೇಕೆ ಮೊಗಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ತಕ್ಕ ಮುಸಲ್ಮಾನ ವರನೊಬ್ಬನೂ ಇಲ್ಲವೆ ? ' ಇಲ್ಲ; ಹಾಗಾದರೆ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಒಳ್ಳೇ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದಂತಾಯಿತು ! ' 'ಮನಸ್ಸಿನ ಮಾನಸವನ್ನು ಅದಾರು, ಅದೆಂತು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸ ಬಲ್ಲರು ? ಫತೇಮಾ, ಆ ನನ್ನ ಸತಾರನ್ನು ತಂದು ಕೊಡು. 'ಈ ನಾವಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಇಷ್ಟು ಜನರೊಂದಿಗೆ ಸತಾರನ್ನು ಬಾರಿಸುವೆಯಾ ? ನಿನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಾದರೂ ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲವೆ ? ನಿನ್ನ ಈ ಕೃತಿಗೆ ಜನರಾದರೂ ಏನೆಂದಾರು ? ' ಇಡಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಜನರುದಾಸಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನೇನು ಸುಲ್ತಾನಾ ಅರಜಮಂದ ಪಾಣಾ ಬೇಗಮಳೇ ? ನಾನು ಹೇಳಿ ಕೇಳಿ ನರ್ತಕಿಯ ಮಗಳು ನನ್ನ ತಾಯಿಯು ಜಾಹಂಗೀರ ನಗರದಿಂದ ಲಾಹೋರದ ವರೆಗೆ ಎಲ್ಲ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಕುಣಿಕುಣಿದು ಹಾಡಿರುವಳು'

ಧೂ ಹುಟ್ಟಿ, ಹಾಗೆನ್ನಬಾರದು ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯು ಕೀರ್ತಿ ಶೇಷಳಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೈದಿರುವಳು ಆಕೆಯು ನರ್ತಕಿಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಕಸಬಿಣೆ-ವೇಶ್ಯೆಯಾಗರಲಿಲ್ಲ.

ನಾನಾದರೂ ಆಕೆಗೆ ದೋಷ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನು ? ನನ್ನ ತಾಯಿಯು ಕಾಲಿಗೆ ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ದರ್ಬಾರುಗಳಲ್ಲಿ ಕುಣಿ ಕುಣಿದು ಹಾಡಿರುವಳೆಂದೇ ಹೇಳುವೆನಲ್ಲವೇ ? ಇಂಥ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನರ್ತಕಿಯ ಮಗಳಾದ ನಾನು ಈ ಸಾಮಾನ್ಯನಾದ ನಾವಿನ ಮೇಲೆ ಈ ಸಾಮಾನ್ಯನಾದ ಜನಸಮೂಹದೊಂದಿಗೆ ಸತಾರನ್ನು ಬಾರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ನಾಚಬೇಕೇ ?

ತಂಗೀ, ನಿಮ್ಮಂಥ ಅಧುನಿಕ ವಿದುಷೆಯರೆದುರಿಗೆ ನನ್ನಂತಹ ಹಳ್ಳಿ-ಕಗ್ಗುಜನರು ಮಾತಾಡಿ ಗೆಜ್ಜೆಯುಂಟೇ? ಬಾರಿಸು, ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಮಾದು, ಎಂದೆಂದು ಘಾತಮೆಯು ಸತಾರ ತರಲಿಕ್ಕಾಗಿ ನಾವಿನೊಳಗಿನ ಕೋಣೆಗೆ ಶೋಧಳು

ನಾವಿನ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮುದುಕ ಯುವನನು ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ತರುಣಿಯು ಅವನಿಗೆ ಸಂಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ ಕರೆದಳು. ಅವನು ಧಾವಿಸುತ್ತ ಆ ತರುಣಿಯ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅಪ್ಪಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೇಳಿದನು. 'ಹಬೀಬ, ಅಗೋ, ಆ ಎದುರಿಗಿನ ಹುಣಸೇ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಬೊಕ್ಕ ತಲೆಯಿಂದ ಕುಳಿತಿರುವ ಆ ತರುಣ ಕಾಫರನ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಗೊಪ್ಪದಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬಾ. ಅವನಿಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂಬಂಧದ ಕೋಪವೂ ಸಿಂಹಿಯ ಬಾರದ ಹಾಗೆ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು. ತಿಳಿಯಿತೇ?' ಎಂದು ಆ ಸುಂದರ ತರುಣಿಯು ಹೇಳಲು, ಆ ಮುದುಕನು ಬೊಗ್ಗಿ ಸಲಾಮು ಮಾಡಿ ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಇವರಲ್ಲಿ ಘಾತಮೆಯೂ ಸತಾರನ್ನು ತಂದು ಅವಳ ಕೈಗತ್ತಳು.

ತರುಣಿಯು ಸತಾರನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ದನಿ ಕೂಡಿಸಹತ್ತಿದಳು. ಸತಾರು ಸಜ್ಜಾದ ನಂತರ ಅವಳು ಆ ಎದುರಿಗಿನ ಹುಣಸೇ ಗಿಡದ ಕಡೆಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಹಿರಿ ನೋಟದಿಂದ ನೋಡಿದಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಮುದುಕ ಹಬೀಬನು ಆ ಆಪರಿಚಿತನ ಹತ್ತರ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಯುವತಿಯು ತಾಂಬೂಲಂಜಿತವಾದ ತೊಂಡೇ ಹಣ್ಣಿನಂತಹ ಅಥರಗಳಲ್ಲಿ ಕಿರನಗೆಯು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು, ಕೂಡಲೆ ಮಾಯವಾಯಿತು. ಬಳಿಕ ಅವಳು ಸತಾರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಾರಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದಳು ಆಗ ದ್ವಿತೀಯ ಪ್ರಹರವನ್ನೂ ಸಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಯುವತಿಯು ತನ್ನ ಮನೋ ಚಾಂಚಲ್ಯದ ಮೂಲಕ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನುಡಿಸಬಾರದಂತಹ ರಾಗವನ್ನು ಆ ಸತಾರಿನಿಂದ ನುಡಿಸಹತ್ತಿದಳು; ಅದರ ಕೆಲ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ತಪ್ಪು ತನಗೆ ತಿಳಿಯಲು, ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಗೊಟ್ಟು ಅವಳೊಂದು ಕರ್ಣ ಮಧುರವಾದ ಇಂಪಾದ ಗತ್ತನ್ನು ಬಾರಿಸಹತ್ತಿದಳು ಆ ಪೂರ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಹಿಂದು ವೇಶದಲ್ಲಿ ಗಾಯನ ವಾದನ ಕಲೆಯು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಒಳ್ಳೇ ಉರ್ಜಿತವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮ, ಗೌಡ

ಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಕಲೆಯು ಒಳ್ಳೇ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿತು. ಆದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಆ ರಮಣಿಯ ಆ ಸತಾರಿನ ಗತ್ತನ್ನು ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಏನೂ ಅರಿಯದ ಬರೀ ಹುಂಬರೇ ಕಲಿತಿದ್ದರೆಂತಲ್ಲ; ಗಾಯನ, ವಾದನ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕಲಿತಂಥ ನಿಷ್ಣಾತರನೇಕರು ಕೂಡಿದ್ದರು. ಆಗ ಆ ಸರಸ್ವತೀ ವಕ್ಷವು ಜನಗಳ ಸಂದಣಿಯಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಪುಲ್ಲಿತವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಸಾವಿರ ಗಟ್ಟಿ ಜನರು ಕಲಿತಿದ್ದರೂ ಒಂದಿಷ್ಟು ಗೊಂಗಾಟವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಅತ್ಯಂತ ಸ್ವಬ್ಧತೆಯಿಂದ ಆ ರಮಣಿಯು ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸತಾರಿನ ಸುಮಿಷ್ಣ ಗತ್ತನ್ನು ಕೇಳುವ ಅನಂದದಲ್ಲಿ ಪರವಶರಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು!

ರಮಣಿಯು ಒಳ್ಳೇ ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸತಾರನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳೆಂದು ನೋಡುವವರಿಗೆ ಅನಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಅವಳು ನಡುನಡುವೆ ಮನಶ್ಚಾಂಚ್ಛದಿಂದ ಆ ಹುಣಸೀ ಗಿಡದ ಕಡೆಗೆ ಇಣಕಿ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಳು. ಗಳಿಗೆರಡು ಗಳಿಗೆಗಳ ವರೆಗೆ ಆ ಗತ್ತನ್ನು ಬಾರಿಸಿ, ನಂತರ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಬಾರಿಸುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅವಳು ಆ ಸತಾರಿನೊಡನೆ ಆ ನಾವಿ ನೊಳಗಿನ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು. ಕೂಡಿದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಆಕೆಯ ಚಲನವಲನದ ಕಡೆಗೆ ಚಿತ್ರಣಗಳಿಗಿನ ಗೊಂಬೆಗಳಂತೆ ಮಿಕ್ಕಿ ಮಿಕ್ಕಿ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದರೇ ಹೊರತು, ಇನ್ನೊಂದು ಗತ್ತನ್ನು ಬಾರಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವ ಸಾಂಧಾನತೆಯು ಅಲ್ಲಿ ನೆರದವರಾರಲ್ಲಿಯೂ ಉಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರಿಂದ ಆ ತರುಣಿಯು ಹೊರಟು ಹೋದ ಎಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಅವರು ಆ ತರುಣಿಯ ವಾದನ ಕಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಪ್ರಶಂಶಾಪರ ಉದ್ಗಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. 'ಇವಳು ದಿಲ್ಲಿತ್ತರನ ಮಗಳು. ಫಿರಂಗಿದಮ್ಮಗಳು ಇವಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಂದಿದ್ದರು; ಆದರೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಭಯದಿಂದ ಈಗ ಬಿಟ್ಟುಗೊಟ್ಟಿರುವರು' ಎಂದು ಕೆಲವರು ನುಡಿದರೆ, ಬೇರೆ ಕೆಲವರು 'ಛೇ! ಛೇ! ಇವಳು ಇರಾಣದೇಶದ ತಾಫೇದವಳು. ನಮ್ಮ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದ ಸುಭೇದಾರರ ಆಶ್ರಯವನ್ನನೇ ಕ್ಷಿಸಿ ಬಂದಿರುವಳು' ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಬ್ಬ ವೃದ್ಧ ಮುಸಲ್ಮಾನನಂತೂ 'ಇವಳು ಪುರ್ಗಲೋಕದ ಅಪ್ಸರೆಯು; ಅಲ್ಲಿ ತನಗೆ ತಕ್ಕ ಜೊತೆಗಾರನು ಸಿಗದ್ದರಿಂದ ಈ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಂಥವನಾರಾದರೂ ಸಿಗುವನೇನೆಂದು ಹುಡುಕುವ ಸಲುವಾಗಿ ಬಂದಿರುವಳು' ಎಂದು ಹೇಳಿ

‘ಕೂಡಿದ ಜನರನ್ನೆಲ್ಲ ದಂಗುಗೊಳಿಸಿ ಬಿಟ್ಟೆನು! ಇರಲಿ.

ಇತ್ತ ಆ ಬೊಕ್ಕತಲೆಯ ತರುಣನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದ ಆ ವೃದ್ಧ ಹಬೀಬನು ತರುಣನನ್ನು ಕುರಿತು— ‘ ಬಾಬುಗಳೇ, ತಾವು ಈ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೊಸಬರಾಗಿ ಬಂದಿರುವಂತೆ ತೋರುವದು. ಆಹುದಲ್ಲವೆ? ’ ಎಂದು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದನು. ಆ ಯುವಕನು ಹೀಗೆಂದವನ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿ ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಇಷ್ಟು ಬಿಳೇ ಗಡ್ಡ, ಮೊಸೆಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದ್ದ ಹಾಗು ಉರುಳೆಗಡ್ಡೆಯ ದುರ್ವಾಸನೆಯಿಂದ ತುಂಬಿದ ‘ಒಳ್ಳೆ ವೃದ್ಧ ಯುವನನ ಮುಖವು ತನ್ನ ಮುಖಕ್ಕೆ ಸಮಾಪದಲ್ಲೆಯೇ ಇದೆ ಎಂಬದು ಅವನಿಗೆ ತೋರುತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಆ ತರುಣನು ಅಸಹ್ಯಪಟ್ಟನು, ಆದರೆ ಪರಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಮುದುಕನು ಒಳ್ಳೇ ಮೃದುವುಧರವಾಣಿಯಿಂದ ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು ಏನೇನೋ ನುಡಿಯಲು, ತರುಣನಲ್ಲಿಯ ಆತನ ವಿಷಯದ ತರಸ್ಕಾರವು ಮಾಯವಾಯಿತು. ಬಳಿಕ ಮುದುಕನು ತರುಣನಿಗೆ ಸಲಾಮು ಮಾಡಿ— ‘ ಬಾಬುಸಾಹೇಬ, ತಾವು ಒಳ್ಳೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮನೆತನ ಸ್ಥರೆಂಬುದು ತಮ್ಮ ಮುಖಭಾವದಿಂದಲೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ತಾವು ದೇಶಪರ್ಯಟನಕ್ಕಾಗಿ ಇತ್ತ ಬಂದಂತಾಗಿದೆಯಲ್ಲವೆ? ಈ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮವು ಒಳ್ಳೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಟ್ಟಣವು ಗೌಡನಗರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಈ ಬಂಗಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಬೇರೊಂದು ಪಟ್ಟಣವಿಲ್ಲ’ ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಮಾತಾಡಿದರೂ ಇವನಿಗೆ ಏನು ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬದು ಆ ಯುವಕನಿಗೆ ತೋಚದಾಯಿತು. ಕೆಲ ಕ್ಷಣಗಳ ವರೆಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದರು. ಬಳಿಕ ಆ ಮುದುಕನೇ ಮತ್ತೆ— ‘ ಬಾಬುಸಾಹೇಬ, ತಾವು ಇಲ್ಲಿಯ ಜಾಫರಖಾನ ಗಾಜಿಯ ದರ್ಗೆಯನ್ನು ನೋಡಿರುವಿರೇನು? ಇಂಥ ಸುಂದರ ಇಮಾರತಿಯು ಈ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ವಿರಳವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು’ ಎನ್ನುಲು ‘ ನೋಡಿಲ್ಲ ’ ಎಂದು ಯುವಕನು ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟನು.

ಕೂಡಲೆ ಹಬೀಬನು ಇತ್ತ ಬನ್ನಿರೆಂದು ಮುಂದಾದನು. ಯುವಕನು ಅವನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದನು. ಆ ಯುವಕನು ಅದು ವರೆಗೆ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡಿದ್ದ ಆ ನದೀ ತೀರದ ಹುಣಸೇ ಗಡದ ಹಿಮ್ಮುಗ್ಗಲಲ್ಲೇ ಆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ದರ್ಗೆಯಿದ್ದಿತು. ಯುವಕನು ಹಬೀಬನೊಡನೆ ಆ ಸಮಾಧಿ ಮಂದಿರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ನಾವೆಯೊಳಗಿನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ

ಆ ತರುಣಿಯು ಕಿಟಕಿಯೊಳಗಿಂದ ಆ ತರುಣನ ಚಲನವಲನವನ್ನೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕೂಡಲೆ ಅವಳು ಘಾತಮೆಯನ್ನು ಕೂರಿತು — 'ಫತೇಮಾ, ನಾಜೀರ ಅಹಮ್ಮದನಲ್ಲಿರುವನು?' 'ಖಾನಸಾಹೇಬರು ಪೇಟೆಗೆ ಹೋಗಿರುವರೋ ಎನ್ನೋ' ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ನೋಡಿ ಬರುವೆನು' ಎಂದಂದು ಘಾತಮೆಯು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದಳು. ನಾನೆಯ ಪತ್ನಿಮ ದಿಕ್ಕಿನ ಸಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಂಥ ಒಬ್ಬ ಪ್ರೌಢ ಯುವನನು ಹುಕ್ಕಾ ಸೇದುವದರಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನನಾಗಿದ್ದನು. ಘಾತಮೆಯು ಲಗುಬಗೆಯಿಂದ ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು — 'ಖಾನಸಾಹೇಬ, ಬೀಬಿಯವರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ' ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದಳು.

ಕೂಡಲೆ ಆ ಪ್ರೌಢನು ಕುಳಿತಲ್ಲಿಂದ ಚಟಕ್ಕನೆ ಎದ್ದು, ಘಾತಮೆಯನ್ನು ಕೂರಿತು — 'ಫತೇಮಾ, ಬೀಬಿಯವರು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದಿರುವರಲ್ಲವೇ? ನಿನ್ನ ಸಂಜೆಯ ಮುಂದೆ ಸತಾರಿನ ತಂತಿಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಬಾರೆಂದು ನನಗೆ ಅಜ್ಜಿ ಮಾಡಿದ್ದರು, ಆದರೆ ಸಾಯಂಕಾಲದ ಆ ಅಫೀಮಿನ ಗುಂಗಿನಲ್ಲಿ ನನಗದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮರೆತು ಹೋಯಿತು. ಆಗಲೆ ಅವರು ಸತಾರನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನನಗಾ ಸಂಗತಿಯ ನೆನಪಾಗಲು, ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮರೆಗೆ ಬಂದು ಅಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದೆನು. ನಾನು ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಪೇಟೆಗೆ ಹೋಗಿ ತಂತಿಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳತಕ್ಕವನೇ; ಆದರೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೆ ಈ ಹುಕ್ಕಾ ನೋಡಿ, ನನಗೆ ಮತ್ತೆ ಆ ಅಜ್ಜಿಯ ವಿಸ್ಮರಣವಾಯಿತು. ನನ್ನ ಈ ವ್ಯಸನಾಧೀನತೆಯ ಮೂಲಕ ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ದಿನ ನಾನು ಕೂಳು-ಕೂಳು, ನೀರು — ನೀರೆಂದು ಹೋಗತಕ್ಕವನೇ. ಆದಿರಲಿ. ಫತೇಮಾ, ಇಂದು ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಬೀಬಿಯವರು ಇಷ್ಟೇಕೆ ಅಸ್ವಸ್ಥರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ? ಅವರ ಈ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯ ಪೆಟ್ಟು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬೀಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವಷ್ಟೇ?' ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಲು,

ಘಾತಮೆಯು ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದ — 'ಖಾನಸಾಹೇಬ, ನೀನು ಅಂಜುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಬೀಬಿಯವರು ಅಸ್ವಸ್ಥರಾಗಿಲ್ಲ; ಹರ್ಷ ಚಿತ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ಅವರು ಇಂದು ತಮ್ಮ ಆಪಕನನ್ನು ಅರಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದುದರಿಂದ ನೀನು ಅವರ ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಅಂಜದೆ ಬೇಗನೆ ಬಾ' ಎಂದು ನುಡಿದು, ಅವನನ್ನು ಮುಂದು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಘಾತಮೆಯು

ಆ ಹೋಣೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು ಆಗ ಆ ತರುಣಿಯು ಒಳಗೆ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡು ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು ಅದನ್ನು ನೋಡಿ, ನಾಜೀರ ಅಹಮ್ಮದನು ಅವಳಿಗೆ ಸಲಾಮು ಮಾಡಿ, ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ಅಪ್ಪರಲ್ಲಿ ಯುವತಿಯ ಪತ್ರಲೇಖನವು ಮುಗಿಯಲು ಅವಳು ಅದನ್ನು ಒಂದು ಲಕ್ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ, ಮೋಹರಬಂದ ಮಾಡಿದಳು. ಬಳಿಕ ಅವಳು ಅದನ್ನು ನಾಜೀರಅಹಮ್ಮದನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು— 'ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ಗೋಕುಲ ಬಿಹಾರಿಸೇನನ ವಖಾರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಆಸರಫಿ (ಆ ಕಾಲದ ಬಂಗಾರದ ನಾಣ್ಯ) ಗಳನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಬಾ; ಹಾಗೂ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉತ್ತಮವಾದ ಮನೆಯನ್ನು ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ ಬಾ ನಾನು ಇನ್ನು ಅಕೂರ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವದಿಲ್ಲ ಈ 'ಪತ್ರ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸವಾಗಿರುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಅಣ್ಣ ಮಾಡಲು. ಆ ಪ್ರೌಢ ಮುಸಲ್ಮಾನನು ಅವಳಿಗೆ ಮೂರು ಮೂರು ಸಾರೆ ಸಲಾಮು ಮಾಡಿ ಹೊರಟು ಹೋದನು

ವೃದ್ಧ ಹಬೀಬನು ಆ ತರುಣನಿಗೆ ಜಾಫರಖಾನರ ಗೋರಿ, ಮಸೀದೆ, ಅದರ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲಿನ ಸುಂದರ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದ ನಂತರ ಅವನನ್ನು ಪುನಃ ಆ ಹುಣಸೀಗಿಡಕ್ಕೆ ಒಯ್ದು ಮುಟ್ಟಿಸಿದನು. ಯುವಕನು ಅವನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞನಾದುದರಿಂದ ಅವನು ತನ್ನ ಬಕ್ಕಾ ದೊಳಗಿನ ಒಂದು ಆಸರಫಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಆ ಮುದುಕನ ಕೈಗೆ ಕೊಡ ಹೋದನು; ಅದರ ಮುದುಕನು ಅದನ್ನು ಕಣ್ಣಿತ್ತಿ ಕೂಡ ನೋಡದೆ— 'ಧಣಿಯರೇ, ನನಗದು ಬೇಡ ತಮ್ಮ ಹೆಸರು, ಬಿಡಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರೆ ನಾನು ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ತಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದು, ತಮಗೆ ಈ ಗುಡಿ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿಯೇ ನೋಡತಕ್ಕ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೋರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವೆನು' ಎಂದನು ಯುವಕನು ಬೇಡಬೇಡೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಅದರೂ ಮುದುಕನು ಕೇಳದಾಗಲು, ನಾನು ವಿನಾಬರೂರದೊಳಗಿನ ಗೋಕುಲ ಬಿಹಾರಿಸೇನನ ವಖಾರಿನಲ್ಲಿರುತ್ತೇನೆ ನನ್ನ ಹೆಸರು ನಾಯೂಖ' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಆ ಯುವಕನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿ ಹಬೀಬನು ಒಳ್ಳೇ ವಿಸ್ಮಯಗೊಂಡು— 'ಧಣಿಯರೇ, ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ. ಶಾವು ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು

ಸುಂದರರಾಗಿರುವಿರೋ, ತಮ್ಮ ನಾಮಧೇಯವಾದರೂ ಅಷ್ಟೇ ಸುಂದರ ವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಾನು ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಬಿಡಾರಿಗೆ ಬಂದು ಭೆಟ್ಟಿ ಯಾಗುವೆನು ' ಎಂದು ಅಂದು, ಆ ನದೀ ತೀರದ ಆ ಜನಸಮ್ಮಂದದಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾದನು.

ಮಯೂಖನು ಹಬೀಬನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಆಗತಾನೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ನೌಕೆಯೊಳಗಿನ ಕೆಲ ಜನ ದೀರ್ಘ ಕಾಯದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಅವನನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಬೀಬನು ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಲೇ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮಯೂಖನ ಮುಖವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಅವರು ಇವನನ್ನು ೨-೩ ಸಾರೆ ಹೆಸರುಗೊಂಡು ಕರೆ ದರು. ಆ ಜನಸಂದಣಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಶಬ್ದವು ಮಯೂಖನಿಗೆ ಕೇಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ನೌಕೆಯು ಧಡದಿಂದ ಇನ್ನೂ ತುಸ ದೂರದಲ್ಲಿತ್ತು. ಅವರು ದಂಡೆಗೆ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಯೂಖನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ದಂಡೆಯಲ್ಲಿಳಿದು ಎಷ್ಟು ಹುಡುಕಿದರೂ ಅವರಿಗೆ ಮಯೂಖನ ಶೋಧವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಸಪ್ತಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೋದಂದಿನಿಂದ ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯ ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಅವನು ಬಂದರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಭೀಮೇಶ್ವರದಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಹುಡುಕಲಿಕ್ಕೆ ಯಾರಾದರೂ ಬಂದೇ ಒರುವರೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಅನಿಸುತ್ತಿತ್ತು; ಯಾಕಂದರೆ ತನ್ನ ವಿಶ್ವಾಸುಕ ಸೇವಕನಾದ ಭುವನ ನನ್ನು ಅವನು ಹಿಂದೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದಿದ್ದನು ಅದ್ದರಿಂದ ಬೇರೆ ಯಾರು ಬರಲಿ—ಬಾರದಿರಲಿ, ಭುವನನಂತೂ ಬಂದೇ ಒರುವನೆಂಬ ಭರವಸೆಯು ಅವನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿತು; ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಆತನು ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯ ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ಗಂಗಾ-ಸರಸ್ವತಿಗಳ ಸಂಗಮದ ಹತ್ತರದ ಆ ಬಂದರಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ತಪ್ಪದೆ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಗೌರೀಪುರದಲ್ಲಿಯೂ, ಭೀಮೇಶ್ವರ ದಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಸಭಾಪಂಡಿತನಾದ ತರ್ಕರತ್ನ ಜಗದೀಶ ಚಂದ್ರನು ತನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಎರ್ಪಾಟಿನ ಸುತರಾಂ ಸುದ್ದಿಯೂ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅಂದು ಇಳಿಹೊತ್ತಾದ ಕೂಡಲೇ ಮಯೂಖನು ಬಂದರದಿಂದ ಹೊರಟು ಪಟ್ಟಣದೊಳಗಿನ ತನ್ನ ಬಿಡಾರಿಗೆ ನಡೆದನು. ಬಂದರದಿಂದ

ಅವನ ವಾಸಸ್ಥಳವು-ಗೋಕುಲ ಬಿಹಾರಿಯ ವಖಾರು—ಸರಾಸರಿ ನಾಲ್ಕು ವೈಲು ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದಿತು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಜನಸಂದಣಿಯು. ಅದರಿಂದ ಬೇಗ ಬೇಗನೆ ದಾರಿ ಕ್ರಮಿಸುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರೂ ಅವನು ಶಕ್ಯ ವಾದಷ್ಟು ಶೀಘ್ರಗತಿಯಿಂದ ದಾರಿ ಕ್ರಮಿಸಿ ಬಂದರದ ಪೇಟೆಯನ್ನು ದಾಟಿ, ಪಪ್ತಗ್ರಾಮದ ದುರ್ಗದ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಇದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಸನ್ಮಾನಿತ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಗೃಹಸ್ಥನು ದುರ್ಗದಿಂದಿಳಿದು, ಮಯೂಖನು ನಡೆದ ಕಡೆಗೇ ನಡೆದನು. ಅವರಿವರ ತುಸ ದೂರ ನಾ ಕೂಡಿ ದಾರಿ ಕ್ರಮಿಸುತ್ತಿರಲು, ಒಂದು ಮನೆಯ ಎದುರಿಗೆ ಮೂವರು ಫಿರಂಗಿಗಳು ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಕರೀ ಪೋಷಾಕಿನ ಪಾದ್ರಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಉಳಿದವರಿಬ್ಬರು ಸಾಮಾನ್ಯರಾದ ಸೈನಿಕರು. ಆ ಮನೆಯೊಳಗಿನ ಕಂಬವನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಂಥ ಒಬ್ಬ ತರುಣನು ಅರ್ತಭಯನಿಯಿಂದ— ‘ನಾನು ನಿಜವಾಗಿ ಹಿಂದುವು ಕ್ರಿಸ್ತೀ ಪಂಥವನ್ನು ನಾನೆಂದೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿರುವದಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಇಚ್ಛೆಯೂ ನನಗಿರುವದಿಲ್ಲ,’ ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದು. ಆಗಾಗ್ಗೆ ಆ ಫಿರಂಗಿ ಪಾದ್ರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತ ತನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಫಿರಂಗಿ ಪಾದ್ರಿಯು— ‘ಈತನು ನಿನ್ನ ದಿವಸ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ತಾನಾಗಿ ಬಂದು ಕ್ರೈಸ್ತ ಪಂಥವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿರುವನು. ಈ ದಿನ ಮನೆಯವರ ಹುಲುಬಿನಿಂದ ಮತ್ತೆ ಬಂದು ಮನೆ ಸೇರಿರುವನು. ಈತನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರಗೊಟ್ಟರೆ ಇವನ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಈ ಮನೆಯವರಿಗೆ ಯಮಯಾತನೆಗಳು ಉಂಟಾಗುವವಲ್ಲದೆ, ನಮ್ಮ ಧರ್ಮಕ್ಕೂ ಹಾನಿಯುಂಟಾಗುವದು ಅದುದರಿಂದ ಇವನನ್ನು ಹುಗಳಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವೆವು.’ ಎಂದೆನ್ನುತ್ತಾ ಅವನನ್ನು ಒಳಗಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಎಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಯೂಖನೂ, ಅವನ ಸಂಗಡಿನಾದ ಆ ಸನ್ಮಾನಿತ ಮುಸಲ್ಮಾನ ದಾರಿಕಾರನೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಮುಸಲ್ಮಾನನು ಫಿರಂಗಿಯನ್ನು ದ್ದೇಶಿಸಿ—‘ಫಿರಂಗಿ, ಈ ಗಡ್ಡಲವೇತರದು?’ ಎಂದನು.

ಕೂಡಲೆ ಫಿರಂಗಿಪಾದ್ರಿಯು ತನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಉಪ್ಪು, ಕಾರ ಹೆಚ್ಚಿ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ಆಗ ಆ ಯವನನು ಆ ಒಳಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಹಿಂದು

ವನ್ನು ಕುರಿತು—‘ ಎಲೋ, ಇವನು ಹೇಳುವ ಸಂಗತಿಯು ನಿಜವೇ? ’ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಲು, ಆ ತರುಣನು ಗದ್ದದ ಕಂಠದಿಂದ—‘ ಸಾಹೇಬ, ಹಿಂದೂ ಹಾಗೂ ಮುಸಲ್ಮಾನ ದೇವತೆಗಳ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ನಾನು ಕ್ರೈಸ್ತನಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ ಈ ಪಾದ್ರಿಯು ನನ್ನನ್ನು ಒತ್ತಾಯ ದಿಂದ ಕ್ರೈಸ್ತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲು, ನಾನು ಇವನ ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿಸಿ ಹುಂಗಳಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಓಡಿ ಬಂದಿರುವೆನು ’ ಎಂದು ತನ್ನ ನಿಜ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು.

“ ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಪಾದ್ರಿಯು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವನೇನು? ”

‘ ಹುಜೂರ, ಈತನು ತೀರ ಸುಳ್ಳುಗಾರನು ’

ಆಗ ಆ ಯುವನನು ಪಾದ್ರಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ— ಪಾದ್ರಿ, ಈ ಹಿಂದುವಿನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದೆಯಾ? ನೀನು ನಿನ್ನ ಧರ್ಮಾಂತರದ ಕೆಲಸ ವನ್ನು ಹೀಗೆ ಒತ್ತಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಡ. ನೀನು ಕಾಜಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಫಿಯಾದು ಮಾಡು ತಪ್ಪಿತಸ್ತನಾಗಿದ್ದರೆ, ಕಾಜಿಯು ಈತನನ್ನು ನಿನ್ನ ವಶಪಡಿಸುವನು ಅದುವರೆಗೆ ನೀನು ಈತನ ಮೈಗೆ ಕೈ ಹಚ್ಚಬೇಡ” ಎಂದು ತಿಳಿಸಲು,

ಆ ಉದ್ಧಟ ಪಾದ್ರಿಯು ಆ ಸರಲವಾದ ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳದೆ— “ ನಾವು ನಿಮ್ಮ ಆ ಕಾಜಿಗಳ ಆಧೀನರಲ್ಲ. ಈ ಹಿಂದುವು ಕ್ರೈಸ್ತನಾಗಿ ರುತ್ತಾನಾದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಈಗಲೇ ಇವನನ್ನು ಹುಂಗಳಿಗೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇವೆ, ” ಎಂದಂದು, ಆ ಹಿಂದುವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಜಗ್ಗ ಹತ್ತಿದನು

ಫಿರಂಗಿ, ಇದ. ಶಹಾನಶಹಾ ಶಹಾಜಿಹಾನ ಬಾದಶಹನ ರಾಜ್ಯವು. ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಉದ್ಧಟತನವನ್ನು ಮಾಡಿದೆಯೆಂದರೆ ಕಠಿಣವಾದ ಶಾಸ ನಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕಾದೀತು.

ಎಂದಂದ ಆ ಮುಸಲ್ಮಾನನ ನುಡಿಗೆ, ‘ ನನ್ನನ್ನು ದಂಡಿಸುವ ಅಧಿ ಕಾರವು ಆ ನಿಮ್ಮ ಬಾದಶಹನ ಅಜ್ಜ-ಮುತ್ತಜ್ಜಂದರಿಗೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ನೀನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾತಾಡಿದೆಯೆಂದರೆ, ಈ ಚಟಕದಿಂದ ಮೈಮೆತ್ತಗೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡೀ; ಸುಮ್ಮನೆ ಬಂದ ದಾರಿಯಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿ ನಡೆ. ’ ಎಂದು ಆ ಕಠಿಣ ಪೋಷಾಕಿನ ಫಿರಂಗಿಪಾದ್ರಿಯು ಉನ್ಮತ್ತತನದಿಂದ ನುಡಿದನು.

ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದ ಕಾಳಗ

~~ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದ ಕಾಳಗ~~

ಫಿರಂಗಿಯು ಆ ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಯವನನ ಮುಖವು ಅಶಕ್ತ ವರ್ಣವನ್ನು ಧರಿಸಿತು; ಆಗಲವನು ತನ್ನ ಟೊಂಕಕ್ಕೆ ಕೈಹಚ್ಚಿ ನೋಡಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದೂ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರವಿರಲಿಲ್ಲ ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಅವನ ಸಂಗಡಿನಾದ ಹಿಂದೂ ಯುವಕನು ಮುಗುಳು ನಗೆ ನಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗ ಆ ಮುಸಲ್ಮಾನನು ಪುನಃ ಆ ಪಾದ್ರಿಯನ್ನು ಕುರಿತು:—ಫಿರಂಗೀ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮೈಮಲೆ ತ್ರೇಸೆ ಶಹಾನಶಹಾ ಬಾದ ಶಹನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕುತ್ತಿತ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಟೀಕೆಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಬಾದಶಾಹ! ಕಾಯಿದೆಯ ಪ್ರಕಾರ ನಿನಗೆ ಶೂಲದಂಡಣೆಯು ವಿಧಿಸಲ್ಪಡುವದು. ಆದರೂ ನೀನು ಪರದೇಶದವನು. ನಿನಗೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಕಾಯಿದೆ-ಕಾನೂನಗಳ ಜ್ಞಾನವಿದ್ದಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ನೀನು ಈಗಲೇ ಈ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನೃತ್ಯವಾಗಿ ಜೀವಕ್ಕರವಾಗಬೇಕಾದೀತು, ಎಂದು ಸಾಮ್ಯ ಭಾಷೆಯಿಂದ ನುಡಿಯಲು, ಫಿರಂಗಿಯು ಒಕ್ಕೇ ರೇಗಿದಿದ್ದು:—ನಾವು ನಿನ್ನಂತಹ ವಿಧವಿರಿಯ ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿ ಹಂದಿಯ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನಹಚ್ಚುತ್ತೇವೆ, ಎಂದು ಅಂದನು. ಈ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಯವನನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಇನ್ನು ಬಾಯಿಂದ ಏನೇನೋ ಅನ್ನತಕ್ಕವನು; ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಫಿರಂಗಿ ಪಾದ್ರಿಯೇ ಅವನ ಗಡ್ಡ-ಮಾಸೆಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತಹತ್ತಿದನು! ಕೂಡಲೆ ಆ ಯವನನು ಆ ಪಾದ್ರಿಯ ಮುಸುಡಿಯ ಮೇಲೊಮ್ಮೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಬಿಗಿದನು ಆ ಎಟಿ ನಿಂದ ಮೊದಲೇ ಅಶಕ್ತ ಕಾಯದ ಆ ಲಂಬೋದರ ಸ್ವರೂಪೀ ಪಾದ್ರಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದನು. ಕೂಡಲೆ ಆ ಫಿರಂಗಿ ಸೈನಿಕರಿವರೂ ಸೇರಿ ಆ ಯವನನನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಯವನನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಯೂಖನು ಆ ಸೈನಿಕರಲ್ಲಿಯ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಒದೆದು ನೆಲಕ್ಕೆ ಕೆಡವಿದನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಫಿರಂಗಿ ಸೈನಿಕನು ಯವನನನ್ನು

ಹಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಬಂದೂಕಿಗೆ ಗುರಿ ಹೊಡಿದನು. ಆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ದಾರಿಕಾರರು ಇದುವರೆಗಿನ ಇವರ ಬಡಿದಾಟವನ್ನು ನೋಡ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಫಿರಂಗಿಯು ಬಂದೂಕನ್ನು ಧರಿಸಿದೊಡನೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಉರ್ಧ್ವಶ್ವಾಸದಿಂದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕಾಲಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸಿದರು! ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಯಾವ ಹಿಂದೂ ತರುಣನ ಸಲುವಾಗಿ ಆ ಫಿರಂಗಿ ಮತ್ತು ಮಯೂಖಾದಿಗಳ ನಡುವೆ ಬಡಿದಾಟವೆದ್ದಿತೋ ಆ ತರುಣನೂ ಸೂಡ ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಒಳಗಿನಿಂದ ಕದವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಕುಳಿತನು! ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಫಿರಂಗಿ ಸೈನಿಕನು ಮಯೂಖನ ಮೇಲೆ ಬಂದೂಕನ್ನು ಹಾರಿಸಿದನು. ಮಯೂಖನು ಆತನ ಗುರಿತಪ್ಪಿಸಿ ಅಡ್ಡ ಸರಿದನು; ಹಾಗೂ ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಆ ಯವನನನ್ನು ಜಗ್ಗಿಕೊಂಡು ಆ ದಾರಿಯೊಳಗಿನ ಒಂದು ಎಶಾಲವಾದ ಮರದ ಬೊಡ್ಡೆಯ ಮರೆಗೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತನು. ಆ ಫಿರಂಗಿಯ ಎರಡನೇ ಗುಂಡು ಬಂದು ಆ ಮರದ ಬೊಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟಿತು ಕೂಡಲೆ ಮಯೂಖನು ಇದುವರೆಗೆ ತನ್ನ ವಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಹಿಡಿಕೆಯ ಚಿಕ್ಕ ಪಿಸ್ತೂಲನ್ನು ತೆಗೆದನು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಎಸ್ಮಯಚಕಿತನಾದ ಆ ಯವನನು “ಇದೇನೆ” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಮಯೂಖನು ಅದರ ಗುರಿಯನ್ನು ಆ ಫಿರಂಗಿ ಸೈನಿಕನ ಮೇಲಿಟ್ಟು, “ಇದು ಹೊಸ ಪದ್ಧತಿಯ ಚಿಕ್ಕ ಬಂದೂಕು-ಪಿಸ್ತೂಲು” ಎಂದಂದು ಅದರ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಎಸೆದನು.

ಪಿಸ್ತೂಲಿನ ಸಪ್ಪಳವಾಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಫಿರಂಗಿ ಸೈನಿಕನು ಗಾಯ ಪಟ್ಟು ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿದನು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಆ ಪಾದ್ರಿಯೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸೈನಿಕನೂ ದೂರದಲ್ಲಿಯೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮರದ ಅಶ್ರಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತು ಕೊಂಡರು. ಮಯೂಖನು ಓಡುತ್ತ ಹೋಗಿ, ಆ ಗಾಯಪಟ್ಟವನಿಂದ ಬಂದೂಕನ್ನು ಕಸಿದು ತಂದು ಯುವನನ ಕೈಗಿತ್ತು, ಮತ್ತೆ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಆ ಗಿಡದ ಮರೆಗೆ ನಿಂತನು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸೈನಿಕನ ಬಂದೂಕಿನ ಗುಂಡು ಬಂದು ಮಯೂಖನ ಎಡಗೈಗೆ ಬಡಿಯಿತು. ಮಯೂಖನು ಅತ್ತಲಕ್ಕಾಗೂಡದೆ ಯವನನನ್ನು ಕುರಿತು:—ನಿಮಗೆ ಬಂದೂಕಿನ ಗುರಿ ಹೊಡೆಯುವ ಅಭ್ಯಾಸವಿದೆಯೋ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಲು, ಆ ಯವನನು ನಗೆಮೊಗದಿಂದ ‘ನನಗೆ ಈ ವಿಧಿಯು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿದೆ; ನಾನೂ

ಸೈನಿಕನೇ' ಎಂದೆನ್ನುತ್ತ ಬಂದೂಕಿನ ಗುರಿ ಇಡಹತ್ತಿದನು; ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮದ್ದು-ಗುಂಡುಗಳೆಲ್ಲಿಂದ ತರಬೇಕು? ಕೂಡಲೆ ಮಯೂಖನು:—ತುಸ ತಡೆಯಿರಿ. ಈಗ ಅವುಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವೆನು, ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಆ ಗಾಯಪಟ್ಟ ಫಿರಂಗಿ ಸೈನಿಕನ ಕಡೆಗೆ ಓಡಹತ್ತಿದನು; ಆದರೆ ಯವನನು ಅವನನ್ನು ಹೋಗಗೊಡದೆ, ಅವನ ಬಲಗೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ:— ಕಾಫರ, ನೀನು ಗಾಯಹೊಂದಿರುವೆ, ಅದುದರಿಂದ ನೀನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲು. ನಾನು ತರುವೆನು. ಆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಫಿರಂಗಿ ಸೈನಿಕನು ಇತ್ತ ಮೋರೆ ಮಾಡಿದ ಕೂಡಲೆ ನೀನು ನಿನ್ನ ಪಿಸ್ತೂಲನ್ನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಹಾರಿಸು. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾನು ಆತನ ಗುಂಡಿನಿಂದ ಸತ್ತರೆ, ಇಲ್ಲಿಯ ಘೌಜದಾರ ನಾದ ಕಲಿಮುಲ್ಲಾಖಾನನಿಗೆ ಜಹಾಂಗೀರನ ಗುಂಡ ಒಬ್ಬ ಅವಾರನು ಫಿರಂಗಿಗಳಿಂದ ಹತನಾದನೆಂದು ತಿಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಮರೆಯಬೇಡ, ಎಂದಂದು ಉತ್ತರದ ಆವೇಕ್ಷೆ ಕೂಡ ಮಾಡದೆ, ಓಡಓಡುತ್ತ ಆ ಗಾಯಪಟ್ಟ ಫಿರಂಗಿಸೈನಿಕನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದನು. ಕೂಡಲೆ ಆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸೈನಿಕನು ಆ ಯವನನ ಮೇಲೆ ಗುಂಡುಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಅತ್ತ ಮೋರೆ ತಿರುವಲು, ಮಯೂಖನ ಪಿಸ್ತೂಲಿನ ಗುಂಡಿನಿಂದ ತತ್ಕ್ಷಣವೇ ಯಮಲೋಕವನ್ನೈದಿದನು. ಇನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ ತನ್ನ ಕೆಲಸವು ಕೊನೆಗಾಣದೆಂದು ತಿಳಿದ ಆ ಪಾದ್ರಿಯು ದಾರಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತ ಓಡಿಹೋಗಿ, ಬಂದರದೊಳಗಿನ ನಾವನ್ನೇರಿ ಹುಗಳೆಯ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿದನು.

ಪ್ರಸ್ತುತದ ಯುದ್ಧವು ಪೂರೈಸಿತೆಂದು ತಿಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಮಯೂಖನು ಆ ಗಡದ ಬೊಡ್ಡೆಯಿಂದ ದಾರಿಗೆ ಬಂದು ಆ ಯವನನನ್ನು ಕುರಿತು:— ಸಾಹೇಬ, ತಾವನ್ನು ವಿಶ್ವಿಂತ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ತಮ್ಮ ಗಂತವ್ಯಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ನಡೆಯಿರಿ ನಾನೂ ನನ್ನ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ತೆರಳುತ್ತೇನೆ, ಎಂದು ನುಡಿದನು.

ಕಾಫರ, ನೀನು ಸಾಮಾನ್ಯನಲ್ಲ. ಶ್ರೇಷ್ಠವೀರನು. ನೀನಿದ್ದೆಯಂತೇ ಇಂದು ನಾನು ಬದುಕಿದೆನು; ಅದುದರಿಂದ ನೀನು ಇಂದಿನಿಂದ ನನ್ನ ಪರಮಮಿತ್ರನಾಗಿರುತ್ತೀ. ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಹೀಗೆಯೇ ಹೋಗಗೊಡುವವನಲ್ಲ ನನ್ನೊಡನೆ ಕೋಟಿಗೆ ಬಾ. ನೀನು ಇಂದು ಆ ದಸ್ಯುಷದೃಶ ಫಿರಂಗಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದಿರುವೆಯಾದುದರಿಂದ, ನೀನೂ ಬಂಗಾಲಪ್ರಾಂತದ ನಿಜವಾದ ಸೇವಕನಾಗಿರುತ್ತೀ. ಗೆಳೆಯಾ, ನೀನು ಯಾರು? ನಿನ್ನ ಹೆಸ

ರೇನು? ಇಲ್ಲಿ ಯಾತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಬಂದಿರುವೆ? ಎಂಬ ಆ ಯವನನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸಾಪೇಖ, ಮಹತ್ವದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಇಂದು ನಾನು ತಮಗೆ ನನ್ನ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಕೊಡಲಾರೆನು. ಫಿರಂಗಿಗಳು ನನ್ನ ಹಗೆಗಳು ಅವರು ನನ್ನೊಬ್ಬ ಆತ್ಮೀಯಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ ಅವಳ ಉದ್ಧಾರದ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನೀ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುತ್ತೇನೆ.

ತಮ್ಮಾ, ನಾನು ನಿನ್ನ ತಂದೆಯ ವಯಸ್ಸಿನವನು. ನನ್ನೆದುರಿಗೆ ನಿನ್ನ ನಿಜಸಂಗತಿಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವದು ವಿಹಿತವಲ್ಲ. ನನಗೋ ಸುಗ ನೀನು ಇಂದು ಫಿರಂಗಿ ದಸ್ಯುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿರುವೆ ನೀನು ಈ ಬಂಗಾಲದ ಸುಭೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ವರೆಗೆ ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ವಾಸವಾಗಿರು. ನಾನು ಬಾದಶಹನ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರನಾದ ಅವಿರನು. ನನ್ನ ಹೆಸರು ಅಸದಖಾನ.

ತರುಣನು ಯವನನ ಮುಖವನ್ನು ವಿಸ್ಮಯ ವಿಸ್ಫೂರಿತ ನೇತ್ರಗಳಿಂದ ಕ್ಷಣ ಕಾಲ ನೋಡಿ:— ಖಾನಸಾಪೇಖ, ತಾವು ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಪರಮ ಸ್ನೇಹಿತರು ಆದುದರಿಂದ ತಮ್ಮೆಡೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ನನ್ನ ಗೌಪ್ಯವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಡುವದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಹೆಸರು ಮಯೂಖನೆಂದು. ಬಾರಬಕ್ ಸಿಂಹ ಪರಗಣೆಯ ಮಾಜಿ ಜಮೀನದಾರನಾದ ಮಹಾರಾಜಾ ದೇವೇಂದ್ರ ನಾರಾಯಣನೇ ನನ್ನ ತಂದೆಯು... ..

ಮಗಾ, ನೀನು ದೇವೇಂದ್ರನಾರಾಯಣನ ಪುತ್ರನೇ! ನೀನು ಸಪ್ತಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲೇಕೆ? ನಿನ್ನ ಕಕ್ಕ ಅನುಪ ನಾರಾಯಣನು ಖಾನಜಾದಖಾನರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಜಹಗೀರನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಆಗ ನಿನ್ನ ಕಡೆಯವರಾರಾದರೂ ಜಹಾಂಗೀರನಗರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಜಮೀನದಾರಿಯು ನಿನಗೇ ಉಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆದಿರಲಿ. ನೀನು ಈಗ ಎಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತೀ-ಎನು ಮಾಡುತ್ತೀ?

ಖಾನಸಾಪೇಖ, ತಂದೆಯ ನಿಧನದ ನಂತರ ತುಸ ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಪಾಪಿ ಮು ತನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನೂ ಪರಲೋಕಕ್ಕೆಟ್ಟಿರುವನು ನನಗೆ ಬೇರೆ ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮಂದಿರಾಗಲಿ, ಅಕ್ಕ-ತಂಗಿಯರಾಗಲಿ ಯಾರೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ತಿಳಿಯಹತ್ತಿದ ಬಳಿಕ ಶಸ್ತ್ರ-ಶಾಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಭ್ಯಾಸಿಸಿದೆನು. ಇನ್ನು ನಾನು ನನ್ನ ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ

ಹೋಗಿ ಏನಾದರೊಂದು ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳತಕ್ಕವನು; ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಕಸ್ಮಿತವಾಗಿ ಫಿರಂಗಿಗಳ ಕೂಡ ಕಾದಬೇಕಾದ ಪ್ರಸಂಗವುಂಟಾಯಿತು!

ಬಳಿಕ ಮಯೂಖನು ಲಲಿತಾಹರಣದ ಸಂಗತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಅಸದಖಾನನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ತಾನು ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಯಪಟ್ಟು ತೇಲಿ ಬರುವಾಗ ಗೋಕುಲ ಬಿಹಾರಿಯು ತನ್ನನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಕರೆತಂದನೆಂಬದನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದನು. ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿ ಸಂತುಷ್ಟಚಿತ್ತನಾದ ಅಸದಖಾನನು: - ಮಯೂಖ, ಬಹಳ ಸೆಟ್ಟಗಾಯಿತು ಗೋಕುಲನಂತಹ ಉತ್ತಮ ಹಿಂದುವು ಈ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವಿರಳವೇ ಸರಿ; ಆದರೆ ತಮ್ಮಾ, ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಈಗ ವಿನಾಯಾರಕ್ಕೇ ತೆರಳಬೇಡ. ನೀನು ನನ್ನೊಡನೆ ಮೇಲೆ ಕೋಟಿಗೆ ನಡೆ. ಅಲ್ಲಂದ ಕೆಲ ಜನ ಸಿಪಾಯಿಗಳೊಡನೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಸನ್ನ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಕಳಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವೆನು.

೪೫ಕ ಅವರಿವರೂ ಕೋಟಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು ಘೌಜದಾರ ಕಲಿಮುಲ್ಲಾಖಾನನು ಭೋಜನಾನಂತರ ಅಫೀಮು ಸೇವನದಿಂದ ಪ್ರಜ್ಞಾಹೀನನಾಗಿದ್ದನು. ಅಸದಖಾನನು ಮಯೂಖನೊಡನೆ ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದುದನ್ನು ಕಂಡು ಘೌಜದಾರನು ಗಾಬರಿಗೊಂಡನು ಅಸದಖಾನನು ಬಂದವನೇ, “ಖಾನಸಾಹೇಬ, ಈಗಿಂದೀಗಲೆ ಕುದುರೆಯ ರಾವುತರ ಒಂದು ಸೈನ್ಯವನ್ನೂ, ಹತ್ತೆಂಟು ದೊಡ್ಡ ತೋಪುಗಳನ್ನೂ ಬಂದರಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿರಿ” ಎನ್ನಲು,

ಅಫೀಮಿನ ಗುಂಗಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಘೌಜದಾರನು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಗಾಬರಿಗೊಂಡು:—ಖುದಾವಂದ! ಆಗಿರುವದಾದರೂ ಏನು? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಲು,

ಈ ಬಾದಶಾಹೀ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ-ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ-ಭರ ರಸ್ತೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಡಹಗಲಲ್ಲಿ ನನ್ನಂತಹ ಬಾದಶಹನ ಪ್ರೇಮದ ಅಮಿರನ ಮೇಲೆ ಫಿರಂಗಿದಕ್ಕುಗಳು ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿದರು. ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪುಂಡಾಟಿಕೆ-ಅವಮಾನಗಳೇನಾದರೂ ಉಂಟೇ? ಎಂದು ಅಸದಖಾನನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಅಡಿದ ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಕಲಿಮುಲ್ಲಾಖಾನನು ನಡುಗುತ್ತ-ನಡುಗುತ್ತ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟನು

ಮುಚ್ಚಿಂಜೆಯು ಸಮಯ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದ ವಿಶಾಲವಾದ ರಾಜ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಾರು ದೀಪಗಳು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವವು. ಒಂದು ಪ್ರಸಾದ ರಾಜಮಾರ್ಗದ ಸಕ್ಕದ ಒಂದು ಮೇಲಂತಸ್ತಿನ ಮಹಡಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಆ ಪೂರ್ವ ಪರಿಚಿತ ರಮಣಿಯು ತನ್ನ ಸತಾರನ್ನು ಬಾರಿಸತೊಡಗಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಸಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬಹುಮೂಲ್ಯವಾದ ರತ್ನ ಗಂಬಳಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಘಾತಮೆಯು ಎಲೆ-ಅಡಕೆಯ ಡಬ್ಬಿಯನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಾಜೀರ ಅಹಮ್ಮದನು ತನ್ನ ವ್ಯಸನಾಧೀನತೆಯಲ್ಲಿ ರತನಾಗಿದ್ದನು. ಹೊರಗಿನ ಪಡಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಹಬೀಬನು ತನಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕಲಬತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಲೆ-ಅಡಕೆಗಳನ್ನು ಕುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು ಕೇದಾರಗೌಳ, ಪೂರವೀ, ಗೌರೀ ಮುಂತಾದ ರಾಗಗಳನ್ನು ಅಕೆ ೨-೩ ಸಾರೆ ಬಾರಿಸಿದಳು. ಮತ್ತೆ ಎಂದಾದರೂ ಅವಳು ಹೀಗೆ ಬಾರಿಸಿದ್ದರೆ, ಅವಳ ಆ ಸತಾರಿನ ನಾದವನ್ನು ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಆ ರಾಜಪಥದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಗಟ್ಟಿ ಜನರು ಕಲೆಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು; ಆದರೆ ಇಂದು ಆ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದ ರಾಜಪಥಗಳಲ್ಲಿ ಆಲ್ಲೋಲ-ಕಲ್ಲೋಲಪ್ರದವಾದ ಭೀಷಣ ಧ್ವನಿಯು ಕೇಳಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ನಗರವಾಸಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿ 'ಮುಂದೇನು ಮಾಡಬೇಕೆ'ಂಬ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದರು.

ಕ್ರಮಶಃ ದಾರಿಯೊಳಗಿನ ಕೋಲಾಹಲವು ಹೆಚ್ಚಿತು. 'ಫಿರಂಗಿಗಳು ಬಂದರು-ಫಿರಂಗಿಗಳು ಬಂದರು; ಪೇಟೆಯನ್ನು ಸುಲಿಯುವರು' ಎಂಬ ಧ್ವನಿಯು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ನಿನಾದಗೊಂಡಿತು. ಅಂಗಡಿಕಾರರು ಲಗುಬಗೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಅಂಗಡಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದರು ಫಿರಂಗಿಗಳು ಬಂದರೆಂಬ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಸತಾರನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಯುವತಿಯೂ ಘಾತಮೆಯೂ ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಎದ್ದು ನಿಂತರು. ನಾಜೀರ ಅಹಮ್ಮದನು ಧಾವಿಸುತ್ತ ಅವರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು:—ಬೀಬೀ ಸಾಹೇಬ, ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವಾಶವಾಗಿದೆ. ನಾನು ಈಗಿಂದೀಗಲೆ ಪೇಟೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬರಬೇಕು; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಇಂದಿನ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಹತ್ತರ ಒಂದಿಷ್ಟು ಅಫೀಮಾಗಲಿ, ಭಂಗಿಯಾಗಲಿ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ನನಗೆ ಪೇಟೆಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ನಾಜೀ

ರೆನ ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಆ ಯುವತಿಯ ಸೊಂಡೆಯೊಣಗಿತು. ಕೂಡಲೆ ಅವಳು ನಾಜೀರನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಿ:—ನಾಜೀರ, ಈಗ ನೀನೆಂಥ ಅವಿಚಾರವ ಮಾಡಹತ್ತಿರುವೆ? ಹೊರಗೆ ನಡೆದಿರುವ ಗದ್ದಲವೇನು? ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಕೆಂದಿರುವೆಯೇನು? ಎಂದವಳೇ ಆ ದಿವಾಣಖಾನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಅಡ್ಡವಿಂತು ಅವನನ್ನು ಹೋಗಗೊಡದಾದಳು. ಆಗಲವನು— ಬೀಬೀಸಾಹೇಬ, ಆ ಫಿರಂಗಿಗಳ ಉಪಟಳದಿಂದ ಸಾಯುವದು ಸುಖಕರ ವಾದೀತು, ಆದರೆ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದಿಷ್ಟೂ ನಿಶ್ಚಯ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಲ್ಲದೆ ಬದು ಕುವ ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವಿತವು ವೃಥಾವೇ ಸರಿ ಸಂಯಿರಿ. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಂಗಡಿಗಳು ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟವು. ಬೇಗನೆ ಸಮೀಪದ ಅಂಗಡಿಗೆ ಸೋಗಿ ನನ್ನ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನಷ್ಟು ತರುತ್ತೇನೆ, ಎಂದವನೇ ತರುಣಿಯ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರದ ದಾರಿ ನೋಡದೆ ಅಟ್ಟಿದಂದಿಳಿದು ಧಾವಿಸಿದನು.

ನಾಜೀರನ ಆ ಅವಸಾನಘಾತುಕತನವನ್ನು ಕಂಡು ಆ ತರುಣಿಯು ದಿಬ್ಬಾಡಳಾಗಿ ದೊಪ್ಪನೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಕುಸಿಕುಳಿತಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ನಿಗಾಳಿ ವಾದ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದ ರಾಜಪಥಗಳಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಜ್ವಲಿತಮಾನಗಳಾದ ಅಂಖ್ಯ ದೀಪಗಳೆಲ್ಲ ಒಮ್ಮೆಲೆ ನಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು ನಗರದೊಳಗಿನ ಹಾಹಾಕಾರವು ವೃದ್ಧಿಂಗಳವಾಗುತ್ತಲಿತ್ತು. ಆ ಅನಾಹುತವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಂಡು ಯುವತಿಯು ಕ್ಷಣಕಾಲ ಭೋರೊಂದು ಅತ್ತು, ಬಳಿಕ ಅವಳು ಘಾತಮೆಯನ್ನು ಕುರಿತು:— ಫತೇಮಾ, ಇನ್ನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿರುವೆ? ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು? ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ತಿಳಿಸು; ಎನಲು,

ಹಣೆ-ಹಣೆ ಬಡೆಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಘಾತಮೆಯು:—ತಂಗೀ, ದೇವರೇ ಈ ವಿಪತ್ತಿನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸತಕ್ಕವನು ನೀನು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ಈ ಪ್ರಸಂಗವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಂದೇ ಹೊರಟಿದ್ದರೆ ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಾವು ಜಾಹಂಗೀರನಗರವನ್ನು ತಲುಪಿ ಸುಖವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದೆವು, ಎಂದಂದಳು.

ಫತೇಮಾ, ಅದಿರಲಿ. ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಇರದೆ, ಹಾಗೇ ದಾರಿ ಕ್ರಮಿಸಿದ್ದರೆ, ಜಹಾಂಗೀರ ನಗರಿಗೆ ತಲುಪುವ ಬದಲಾಗಿ ಹುಗಳಿಯ-ಫಿರಂಗಿಗಳ ಸೆರೆಮನೆಗಾದರೂ-ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ತಲುಪುತ್ತಿದ್ದೆವು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೆ ಹೊರಗಿನ ಪಡಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಹಬೀ

ಬನು ಒಳಗೆ ಬಂದು:—ಬೀಬೀಸಾಹೇಬ, ಸಂಕಟ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಳುತ್ತ ಕೂಡುವುದು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಲ್ಲ. ನಾನು ಹೊರಗಿನ ಎಲ್ಲ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಬಂದಿರುವೆನು; ಹಾಗೂ ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಈ ನನ್ನ ಪುರಾತನ ಕಾಲದ ಕತ್ತಿಯನ್ನೂ ಮಸೆದು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ ಈ ಹಬೀಬನು ನಿಮ್ಮ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ವರೆಗೆ ನಿಮ್ಮ ಮೈಗೆ ಕೈಹಚ್ಚುವವರಾರು? ಎಂದೆನ್ನುತ್ತ ಅತ ಅ ಕತ್ತಿ ಮಸೆಯುವದರಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನನಾದನು.

ಹಬೀಬನ ಆ ನುಡಿ ಕೇಳಿ ಅಶ್ರುಸಿಕ್ತಳಾದ ಆ ಯುವತಿಗೆ ಅಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೂ ನಗೆ ಬಾರದೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದ:—ಹಬೀಬ, ಈ ಮುರುಕ ಕತ್ತಿಯು ನಿನಗೆಲ್ಲ ದೊರಕಿತು? ಇದನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ನೀನು ಮಾಡುವದಾದರೂ ಏನು? ನಿನಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗತಿಯುಂಟೆ?

ನನ್ನ ತಂದೆ-ಅಜ್ಜಂದಿರು ಇದೇ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಕಾಳಗಗಳಲ್ಲಿ ಮೈಗಳನ್ನು ಸರಸರನೆ ಕೊಯ್ದಿರುವರು ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣನಂತೂ ಈ ಕತ್ತಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೇ ಸುಖಾತ್ಮ ಅಕಬರನಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಯ ದಂಡಿನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾಗಿ ಹೋದನು. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಕೆಲ ದಿನಗಳ ವರೆಗೆ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಹೋಗಿದ್ದೆನು, ಆದರೆ ನನಗೆ ಆ ಹಿಂಸಾಪ್ರಚುರವಾದ ಸೈನಿಕನ ಬಾಳುವೆಗಿಂತ ಅಹಿಂಸಾಪ್ರಧಾನವಾದ ಈ ಅಂತಃಪುರದ ಸಿಪಾಯಿಗರಿಯು ಹೆಚ್ಚು ಸುಖಕರವಾಗಿ ತೋರಿದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಆಗಿನಿಂದಲೇ ಈ ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡೆನು ಅದರಿಂದ ನನಗೆ ರಣರಂಗದ ತಿಂಡಿಯಿರದಿದ್ದರೂ, ಈ ಕತ್ತಿಯು ನನ್ನ ಕೈಯೊಳಗಿರುವ ವರೆಗೆ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರ ತಲೆಗಳನ್ನಾದರೂ ಧಡದಿಂದ ಇಳಿಸಿಯೇ ತೀರುವೆನು.

ಹಬೀಬ, ನನಗೋಸುಗ ನೀನು ಅಷ್ಟೊಂದು ಪೇಚಾಡುವ ಕಾರಣ ಎಲ್ಲ. ನಾನು ನನ್ನ ಸಂರಕ್ಷಣವನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆನು. ಅದಂತು?

ಇಗೋ, ನೋಡು. ಈ ಗುಳಿಗೆಯನ್ನು! ಎಂದವಳೇ, ತನ್ನ ವಸ್ತ್ರದೊಳಗಿಂದ ಒಂದು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಚಿಕ್ಕ ಸುಂದರ ಕರಂಡಕವನ್ನು ತೆಗೆದಳು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಹಬೀಬನು:—ಇದರಲ್ಲೇನಿದೆ?

ಇದರಲ್ಲಿ ಜಹರ ಎಂಬ ಆತ್ಮಗ್ರ ಎಸವಿದೆ.

ಆ ಯುವತಿಯು ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಘಾತಮೆಯಾಗಿ, ಹಬೀಬನೂ ಗದಗುಟ್ಟಿ ನಡುಗಿದರು. ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೊರಗೆ ಬಂದೂಕಿನ ಸಪ್ಪಳ ವಾಗಹತ್ತಿತು. ಕೂಡಲೆ ಹಬೀಬನ ಸೂಚನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕಿಟಕಿಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತರು.

ತುಸ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಯಾರೋ ಬಂದು ಇವರ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಮುರಿದು ಕೆಡವಿದರು. ಕೂಡಲೆ ಯುವತಿಯು ಆ ಕರಂ ಡಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಗುಳಿಗೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಒಂದನ್ನು ಹೊರಗೆ ತೆಗೆದಳು. ಘಾತಮೆಯು ಅವಳ ಕೈಯನ್ನು ಹಾರಹೊಡೆದು ಆ ಗುಳಿಗೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಕತ್ತಲ ದಲ್ಲಿ ಕೆಡವಿಬಿಟ್ಟಳು! ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಏಳೆಂಟು ಜನ ಫಿರಂಗಿ ಸೈನಿಕರು ಇವರು ನಿಂತಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಹಬೀಬನು ಅನ್ನ ಮುರೂಕ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಅವರೊಡನೆ ಕಾದಹತ್ತಿದನು; ಆದರೆ ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಅದು ಒಬ್ಬ ಫಿರಂಗಿಯ ಸಂಗನಿಯ ಅಘಾತದಿಂದ ಮುರಿದು ತುಂಡು ತುಂಡಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಫಿರಂಗಿಯ ಬಂದೂಕಿನಿಂದ ಹಬೀಬನು ಗಾಯಪಟ್ಟು ಚೇತನಾ ವಹೀನನಾಗಿ ಬಿದ್ದನು. ಉತ್ತರಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದ ಸೈನಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಆ ತರುಣಿಯನ್ನೂ, ಘಾತಮೆಯನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೆಡಮುರಿಗೆ ಬಿಗಿದು, ಆ ಅಟ್ಟದಿಂದಿಳಿಸಿಕೊಂಡು ನಡೆದರು!

ಸಮಾಪದ ರಾಜಕಥದಲ್ಲಿ ಗಂಡಸರೂ, ಹೆಂಗಸರೂ, ಹುಡುಗರೂ ಸೇರಿ ಸಾವಿರಗಟ್ಟಿ ಜನರು ಫಿರಂಗಿಗಳ ಬಂದಿಗಳಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರ ಸುತ್ತಲೂ ಬಿಚ್ಚು ಗತ್ತಿ-ಬಂದೂಕುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದಂಥ ಹಲವು ಜನ ಫಿರಂಗಿ ಸೈನಿಕರು ಪಹರೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಘಾತಮೆಯನ್ನೂ, ತರುಣಿಯನ್ನೂ ಆ ಕೈದಿಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಒಯ್ದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಸಮಾಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇನ್ನೂ ಯುದ್ಧ ನಡೆದಿದೆಯೆಂಬದು ಆಗ ಕೇಳಬರುತ್ತಿರುವ ಮದ್ದು— ಗುಂಡುಗಳ ಸಪ್ಪಳದಿಂದ ತಿಳಿಯಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಒಬ್ಬ ಸನ್ಮಾನನೀಯ ವೃದ್ಧ ಮುಸಲ್ಮಾನನು ಆ ತರುಣಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಅವನು ಅವಳನ್ನು ಕುರಿತು— 'ತಂಗೀ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವವರಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲವೇ? ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ನಿಜ ಸಂಗತಿ ತಿಳಿಸಲು ನಾಚಬೇಡ. ನಾನು ನಿನ್ನ ತಂದೆಯ ಮಯಸ್ಸಿನ ಮುದುಕನು ನನ್ನೊಡನೆ ಮಾತಾಡಲಿಕ್ಕೆ ನಾಚುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ,' ಎನ್ನುಲು ತರುಣಿಯು— 'ಅಪ್ಪಾ ಗೃಹಸ್ಥರೇ,

ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವಂತಹ ಹಿರಿಯರಾರೂ ಇರುವ
ದಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಮುದುಕ ಸೇವಕನಿದ್ದನು. ಫಿರಂಗಿಗಳು ಅವನನ್ನು
ಗುಂಡಿನಿಂದ ಗಾಯಪಡಿಸಿ, 'ನಮ್ಮನ್ನಿಲ್ಲಿಗೆ ಹಿಡಿತಂದಿರುತ್ತಾರೆ' ಎಂದು
ಉಸುರಿದಳು.

ಆ ತರುಣಿಯ ಆಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪ-ಲಾವಣ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಆ
ಮುದುಕನು ಮತ್ತೆ—'ತಂಗೀ, ನೀನನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕವಳು. ನಿನ್ನಂಥ ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಪುಂಡರಿಯು ಈ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲೇ ವಿರಳ. ಇಂತಹ ನೀನು ಈ ಫಿರಂ
ಗಿಗಳ ಹಸ್ತಗತವಾದರೆ ನಿನ್ನ ದುರ್ದೈವಿಗೆ ಪಾರವೇ ಉಳಿಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.
ನೀನು ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಮಗಳು ಸಾಯಲಿಕ್ಕೆ ಕಲಿತಿಲ್ಲವೆ?' ಎಂದು
ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಲು, 'ಕಲಿತಿರುವೆನು, ಜೆನ್ನಾಗಿ ಕಲಿತಿರುವೆನು. ನನ್ನ ಬಳಿ
ಯಲ್ಲಿ ಜಾಲಿಮವಾದ ವಿಷವಿದೆ. ಅವಕಾಶವು ದೊರೆಯದ್ದರಿಂದ ತಿನ್ನ
ಲಿಲ್ಲ. ಸಮಯ ದೊರೆತ ಕೂಡಲೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವೆನು.' ಎಂದು ಆ
ತರುಣಿಯು ಉತ್ತರವಿತ್ತಳು. ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡು. ಅಲ್ಪ ಪ್ರಾಣ ಹೆಚ್ಚಾ
ಗಿದ್ದರೆ ಈ ನನ್ನ ಸೊಸೆಗೂ ಕೊಡು. ನನ್ನ ಮಗನು ಆಸದಖಾನನ ಕೂಡ
ಕಲಿತು ಫಿರಂಗಿಗಳೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು. ನಾನು ಮುದುಕ
ನೊಬ್ಬನೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದದರಿಂದ ಇವಳನ್ನು ಈ ಫಿರಂಗಿಗಳ ಉಪಟಳದಿಂದ
ಸಂರಕ್ಷಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಆಸಮರ್ಥನಾದೆನು

ಅಪ್ಪರಲ್ಲಿ ಆ ಮಾನನೀಯ ವೃದ್ಧನನ್ನು ಕುರಿತು ತಾನೂ ಬಂದಿಯಾ
ಗಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಅಂಗಡಿಕಾರನು- 'ಹುಜೂರ, ನಿಮಗೆ ಈ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿ
ಸಲ್ಲಿವೆ ಈ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿರಿದು? ಈ ದೇಶದ
ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯದ ನೀವು ಈ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕಾಯಿತು'
ಎಂದಂದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಆ ವೃದ್ಧನು— 'ಹೌದಪ್ಪ-ಹೌದು. ಶಹಾನ್
ಶಹಾನಾರುದ್ದೀನ ಮಹಮ್ಮದ ಜಹಾಂಗೀರ ಬಾದಶಹನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ
ಪ್ರಕಾರದ ಅನನ್ಯತೆಗಳು ನಡೆದಾವೆಂಬುದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ ಕಂಡೆಯಾ?
ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಒದರಿದನು.

ಘೌಜದಾರ ಕಲಿಮುಲ್ಲಾಖಾನನು ಅವು ಮದಗ್ರಸ್ತನು; ಸುಭೇ
ದಾರನಾದ ಮೋಕರಮ್ ಖಾನನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಹು ದೂರವಾದ ಜಹಾಂ
ಗೀರ ನಗರದಲ್ಲಿ. ಬಾದಶಹನಂತೂ ಅದಕ್ಕೂದೂರವಾದ ಆಗ್ರಹದಲ್ಲಿಯೇ

ದಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿಯೋ? ಸರಕಾರೀ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮವು ದಿಲ್ಲಿ ಬಾದಶಹನ ಘೌಜದಾರನ ವಶದಲ್ಲಿಯೆಂದು, ಅದರೇ ಇಲ್ಲಿ ಫಿರಂಗಿ ದಸ್ಯುಗಳ ಅನಿಯಂತ್ರಿತ ಸತ್ತೆಯೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಲಿದೆ. 'ಎಂದು ನುಡಿದ ಆ ಅಂಗಡಿಕಾರನಿಗೆ ಆ ವೃದ್ಧನು ಒಳ್ಳೇ ಅವೇಶದಿಂದ— 'ತಮ್ಮಾ ಅಂಗಡಿಕಾರಾ, ನಾನು ಹಣ್ಣಾದ ಮುದಕನಾಗಿರಬೇಕು, ನನ್ನ ಆಯುಷ್ಯವೆಲ್ಲ ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲೇ ಕಳೆದಿದೆ. ನನ್ನ ಮಗನು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗೋಲಂದಾಜನು. ಆಸದಖಾನನಿರುವವರೆಗೆ ಬಾದಶಹನ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಪ್ರಕಾರದ ಭಯವೂ ಉಂಟಾಗಲಾರದೆಂದು ಅವನು ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. 'ತಾವನ್ನುವದು ನಿಜ. ಆಸದಖಾನನು ಪುಖ್ಯಾತ ವೀರನು; ಅದರೇ ಕಲಿಮುಲ್ಲಾಖಾನನು ನೀಚನು. ರಾಜಪ್ರಜಾದ್ವೈಪುಷ್ಯ ಅವನ ಕೈಗಳಿಗನವರು ಅವನಿಗಿಂತಲೂ ತಾಯಿಗಿಂತರು. ವಾಸಾಣ ಹೃದಯಿಗಳು. ಅಂದಮೇಲೆ ಬರೀ ಆಸದಖಾನರೊಬ್ಬರು ಮಾಡುವದೇನು?'

ತಮ್ಮಾ, ನಿನ್ನ ಮಾತು ನಿಜವು. ನಾನು ಈ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಈಗ ಏನನ್ನು ಕಲಿತಿರುವೆನೋ, ಜನ್ಮ—ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ನಾನು ಇದನ್ನು ಮರೆಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಈ ದೇಹದೊಳಗಿನ ಪ್ರಾಣವು ಹೊರಹೊರಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಈ ಜೀರ್ಣದೇಹವು ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಬಾದಶಹನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾದರೆ, ಈ ಬಂಗಾಲ ಸುಭೆಯೊಳಗಿನ ಫಿರಂಗಿಗಳ ಅತ್ಯಾಚಾರವನ್ನು ಕೂಡಲೆ ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಎತ್ತುಗಡೆ ಮಾಡುವೆನು.

ಹೀಗೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಸಂಭಾಷಣವು ನಡೆದಿರಲು, ಒಬ್ಬ ಪೋರ್ತುಗೀಜ ದಳವಾಯಿಯು ಕುದುರೆಯನ್ನೂಡಿಸುತ್ತ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಎಲ್ಲ ಕೈದಿಗಳೂ ಗದಗುಟ್ಟಿ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಆ ದಳವಾಯಿಯು ಅಲ್ಲಿಯ ಒಬ್ಬ ಫಿರಂಗಿ ಪಹರೆಯವನನ್ನು ಕುರಿತು—ಎಲೋ, ನಿಮ್ಮ ನಾಯಕನೆಲ್ಲಿ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಕೂಡಲೆ ಆ ಪಹರೆಯವನು ಓಡುತ್ತ ಹೋಗಿ ತಮ್ಮ ಒಡೆಯನನ್ನು ಕರೆತಂದನು. ಆಗ ಆ ದಳವಾಯಿಯು ಆ ಪಹರೆಯವರ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನನ್ನು ಕುರಿತು—'ಈ ಎಲ್ಲ ಕೈದಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡು' ಎಂದು ಆಪ್ತಣೆ ಮಾಡಿದನು. ಆ ನಾಯಕನು ಎಸ್ಮಯದಿಂದ— 'ಅದೇಕೆ? ಆಲ್ಫಾರೇಜ ಪಾದ್ರಿಯು ಇವರನ್ನೆಲ್ಲ

ಹುಗಳಿಗೆ ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡೊಯ್ಯಬೇಕೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿರುವನಲ್ಲ! ' ಎಂದನು. ' ಈ ಫಿರಂಗಿಪಾದ್ರಿಗಳ ಉತ್ಪಾತಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಮ್ಮ ಪೋರ್ತುಗೀಜರ ರಾಜ್ಯವು ನಾಮಶೇಷವಾಗುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಿದೆ. ಆಮಿ ರಾಲ ಡಿಸೋಯ್ಡಾನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ನೀನು ಈಗ ಈ ಬಂದಿಗಳನ್ನು ಮುಕ್ತಮಾಡು. ನಮ್ಮ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಗೋಕುಲ ಬಿಜಾರಿಯ ಸೈನ್ಯವೂ, ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲಿ ಅಸದಖಾನನ ಸೈನ್ಯವೂ ಕಲೆತು, ನಮ್ಮನ್ನು ನುಗ್ಗುಮಾಡುತ್ತಲಿವೆ. ಗೋಕುಲನ ಒಬ್ಬ ಬಂಗಾಲೀ ಸೈನಿಕನಂತೂ ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ತೋಪುಗಳನ್ನು ಕೈವಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ದಂಡು ಇರುವದೋ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಬೇಗನೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕಳಿಸು ' ಎಂದು ಹುಕುಂ ಮಾಡಿ ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿಸುತ್ತ ನಡೆದನು.

ಸೇನಾಪತಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಎಲ್ಲ ಕೈದಿಗಳೂ ಬಂಧಮುಕ್ತರಾದರು. ಸಪ್ತಗ್ರಾಮವಾಸಿಗಳಾದ ಆಬಾಲವೃದ್ಧರು ಆ ಫಿರಂಗಿ ಸೇನಾಪತಿಯಾದ ಡಿಸೋಯ್ಡಾನನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸುತ್ತ ದಾರಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತ ಓಡಹತ್ತಿದರು. ಫಿರಂಗಿಗಳ ದಂಡು ಸಾಲುಗಟ್ಟಿ ಸಾಗಹೋಯಿತು. ನಮ್ಮ ಆ ಸನ್ಮಾನನೀಯ ವೃದ್ಧ ಮುಸಲ್ಮಾನನು ತನ್ನ ಪೋಸೆ, ಫತೇಮಾ ಹಾಗೂ ಆ ತರುಣಿಯರೊಡನೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲಿಯ ಗುಲ್ಲು ಕಡಿಮೆಯಾದ ಬಳಿಕ ಆ ಮುದುಕನು ಆ ತರುಣಿಯನ್ನು ಕುರಿತು— ' ತಂಗೀ, ಇನ್ನು ನೀವು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವಿರಿ? ' 'ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ' ' ಅಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮವರಾರು ಇರುತ್ತಾರೆ? ' ' ಯಾರೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ನಮ್ಮ ವೃದ್ಧ ಸೇವಕನು ಇನ್ನೂ ಸತ್ತಿರದಿದ್ದರೆ ಅವನೊಬ್ಬನಿರುವನು. ' ' ನಡೆಯಿರಿ ಹಾಗಾದರೆ, ಅವನ ಗತಿಯೇನಾಗಿದೆಯೆಂಬದನ್ನು ನೋಡುವಾ ' ಎಂದೆಂದು ಆ ಮುದುಕ ಮುಸಲ್ಮಾನನು ಆ ಮೂವರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಆ ತರುಣಿಯ ಮನೆಗೆ ನಡೆದನು.

ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕು ಹಬೀಬನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡುತ್ತಾರೆ, ಅವನಿನ್ನೂ ಮೂರ್ಛೆಯಿಂದ ತಿಳಿದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಕೂಡಲೆ ಘಾತಮೆ ಹಾಗೂ ಆ ತರುಣಿಯು ಅವನನ್ನು ಹಲವು ಬಗೆಯಿಂದ ಉಪಚರಿಸಲು, ಅವನು ಎಚ್ಚತ್ತನು. ಬಳಿಕ ಆ ಸನ್ಮಾನನೀಯ ಗೃಹಸ್ಥನು ಆ

ತರುಣಿಯನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಿ—ತಂಗೀ, ಇನ್ನು ಈ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವದು ಒಳ ತಲ್ಲ ಈಗಲೇ ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗೋಣ ನಡೆಯಿರಿ, ಎನ್ನಲು,

ತ್ರಿವೇಣಿಯ ಸಂಗಮದ ಘಾಟಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನಾವು ಇರುತ್ತದೆ, ಎಂಬ ತರುಣಿಯ ಮಾತಿಗೆ, ಆ ವೃದ್ಧನು—‘ಹಾಗಾದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗೋಣ ನಡೆಯಿರಿ’ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅವರೊಡನೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿಗಿದ್ದ ತ್ರಿವೇಣೀ ಸಂಗಮದ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿದನು

ಕೆಲ ದಾರಿಯನ್ನು ಕ್ರಮಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದು ವಿಶ್ವತ ವಾದ ರಾಜಬೀದಿಯನ್ನು ಸೇರಿದರು ಆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ರಾಶಿಗಟ್ಟಲೆ ಹೆಣ ಗಳು ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ತೋಸಿನ ಗುಂಡುಗಳ ಹೊಡೆತ ದಿಂದ ಮಾರ್ಗದ ಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿಯ ಭವ್ಯವಾದ ಇಮಾರತುಗಳು ನಾಶಹೊಂ ದಿದ್ದವು. ಕೆಲಕೆಲವುಗಳು ಧಗಧಗನೆ ಉರಿಯಹತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ಮುಸಲ್ಮಾನ ವೃದ್ಧನು ಅಲ್ಲಿಂದ ತ್ರಿವೇಣಿಗೆ ಹೋಗುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹುಡುಕಹತ್ತಿ ದ್ದನು ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಘಾತಮೆಯ ಒಡತಿಯಾದ ಆ ತರುಣಿಯು ಮಾರ್ಗ ದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಹಿಂದೂ ತರುಣ ಸೈನಿಕನ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು, ಎದೆ ಎದೆ ಬಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಅಳಹತ್ತಿದಳು! ಆ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಮುಂದು ಕನು ವಿಷ್ಮಯವಿಷ್ಣುರಿತನಾದನು ಕೆಲ ಕ್ಷಣಗಳ ನಂತರ ಅವನು ಅವಳನ್ನು ಕುರಿತು— ‘ತಂಗೀ, ಇವನು ನಿನಗೇನಾಗಬೇಕು? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಲು, ಆಕೆಯು— ‘ಏಕೆನೇ ನನ್ನ ಗಂಡನು’ ಎಂದು ಬಿಕ್ಕಿ, ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುತ್ತ ಹೇಳಿದಳು.

ಸಮಾಪದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಘಾತಮೆಯು ಅಶ್ಚರ್ಯಭರದಿಂದ ತರುಣಿಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಹತ್ತಿದಳು ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಆ ತರುಣಿಯು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ— ‘ನನ್ನ ಗಂಡನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋದ ನಲ್ಲಿ ‘ಎಂದು ಆಕ್ರೋಶ ಮಾಡಹತ್ತಿದಳು. ಬಳಿಕ ವೃದ್ಧನು— ತಂಗೀ, ತುಸ ಹೊತ್ತಿನ ಹಿಂದೆ ನಿನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವವರಾರೂ ಇಲ್ಲೆಂದು ನೀನು ಹೇಳಿರಲಿಲ್ಲವೆ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಲು, ತರುಣಿಯು ಆ ಹಿಂದೂ ಸೈನಿಕನ, ಒಂಗಾಲೀ ತರುಣನ, ಮಯೂಖನ ಮುಖವನ್ನು ಚುಂಬಿಸುತ್ತ— ‘ನನ್ನ ಈ ಪ್ರಿಯಕರನು ಈ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವನೆಂಬದು ಆಗ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.’ ಎಂದು ಉತ್ತರವನ್ನಿತ್ತು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಆಕ್ರೋಶಮಾಡಹತ್ತಿದಳು.

ವೃದ್ಧ ಮುಸಲ್ಮಾನನು ಆ ತರುಣನನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮರೀತಿಯಿಂದ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದನು. ಆತನ ಪ್ರಾಣವಾಯುವಿನೂ ಅಡಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವನೂ ವೃದ್ಧ ಹಬೀಬನೂ ಕೂಡಿ ಆ ಗಾಯ ಹೊಂದಿದ ಮಯೂಖನನ್ನು ತ್ರಿವೇಣಿ ಸಂಗಮದೊಳಗಿನ ಆ ತರುಣಿಯ ನಾವಿಗೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡೊಯ್ದರು. ಕೆಲ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅವರ ನಾವು ಗಂಗಾ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಕಾಣದಂತಾಯಿತು

ವಿಚಿತ್ರ ಘಟನೆ.

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಗೀರ ನಗರದ ಕೋಟೆಯೊಳಗಿನ ನದೀ ತೀರದ ಶೀತಲ ಮಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಬಂಗಾಲದ ಸುಭೇದಾರನಾದ ಮೊಕರಮ್ ಖಾನನು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಹೊಂದುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಆಗ ಅಸಹ್ಯವಾದ ಸೆಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒಬ್ಬ ದಾಸಿಯು ಸುಭೇದಾರನ ಪಾದಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು; ಎರಡು ಮೂರು ಜನ ದಾಸಿಯರು ನವಿಲುಗರಿಯ ಬೀಸಣೆಗಳಿಂದ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ಗಾಳಿ ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದರು; ಹಾಗೂ ಇನ್ನೋರ್ವ ಚಲುವೆಯಾದ ನವ ಯುವತಿಯು ಸುಗಂಧ ಮಿಶ್ರಿತ ಶೀತಲ ವಾರಿಯನ್ನು ತುಂಬಿದಂಥ ಸುಂದರ ಹೂಜೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಸುಭೇದಾರನ ಎದುರಿಗಿನ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಆಗ ಆ ಕೋಣೆಯೊಳಗಿನವರಾರೂ ಪಿಟ್ಟಿಂದು ಮಾತಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಖೋಜಾನು ಒಂದು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತು ಸುಭೇದಾರನನ್ನು ಆಭಿವಂದಿಸಿದನು. ಸೆಕೆಯ ತಾಪದಿಂದ ಸುಭೇದಾರನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಅರ್ಧಮರ್ಧ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಖೋಜಾನು ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅತ್ಯಂತ ಎರಕ್ತನಾದ ಅವನು ಆಕಳಿಸುತ್ತ ಆಕಳಿಸುತ್ತ—ಯಾಕೆ ಬಂದಿರುವೆ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಲು, ಖೋಜಾನು ಮತ್ತೆ ಆಭಿವಂದಿಸುತ್ತ—‘ಸನ್ನಿಧಿಯ ಸೇವಕನಾದ ಹರೇಕೃಷ್ಣರಾಯನು ಮಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮಾರ್ಗ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವನು’ ಎಂದು ಉತ್ತರವನ್ನಿತ್ತನು.

ಇಂಥ ಅವೇಶೆಯಲ್ಲಿ ಹರೇಕೃಷ್ಣನೇಕೆ ಬಂದಿರುವನು?

ಸುಭೇದಾರರು ಈಗ ಶೀತಲ ಮಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಎಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವರೆಂದು ನಾನು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದೆನು; ಆದರೆ ಬಾದಶಹರಿಂದ ಈಗ ಶಾನೆ ಒಬ್ಬ ಸವಾರನು ಅವಶ್ಯದ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿರುವನಾದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಈಗಲೇ ಸುಭೇದಾರರನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಾಗಿದೆಯೆಂದು ಆತನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಸುಭೇದಾರನು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಎರತ್ತನಾಗಿ— 'ಹರೇಕೃಷ್ಣನು ಸಭಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರಲಿ. ನಾವು ಅಲ್ಲಿಗೆಬರುವೆವು.'

ಡೆಪೂಟಿ ಅಮಲ್ದಾರನಾದ ಹರೇಕೃಷ್ಣರಾಯನು ಬಂಗಲೀ ಕಾಯಸ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಕಷ್ಟ ವರ್ಣದ ಗಿಡ್ಡ ದೇಹದವನು ಬುದ್ಧಿ ಶಾಲಿಯಾದುದರಿಂದ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಅವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಅವನು ಇಷ್ಟು ಉನ್ನತ ಸ್ಥಿತಿಗೆರಿದ್ದನು. ಆಗಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಐರ್ಷ್ಯೆಯ ನೌಕರಿಯು ಆ ಮುಸಲ್ಮಾನೀ ಅಮದಾನಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇರಲಿ. ಬಾದಶಹರಿಂದ ಕಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸವಾರನು ದಿದಾಣಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದನು ಬಾದಶಹನ ಪತ್ರ ಅಥವಾ ಫರ್ಮಾನು— ಹುಕುಮನ್ನು ಸ್ವತಃ ಸುಭೇದಾರನ ಹೊರತು ಅನ್ಯರಾರೂ ಸವಾರಿನಿಂದ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ ಆದರಿಂದ ಹರೇಕೃಷ್ಣನು ಅತ್ತಿಂದ ಇತರ ಇತ್ತಿಂದ ಅತ್ತ ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತ ಸುಭೇದಾರನ ಮಾರ್ಗ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ದಿವಾನಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ಹರೇಕೃಷ್ಣನು ಮೆಟ್ಟಿ ಬಿದ್ದು ಎರಡು ಹೆಜ್ಜೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿದು ನಿಂತನು. ಆಗ ಆ ದಿವಾನಖಾನೆಯ ಒಂದು ಕಂಬದ ಕಡೆಯಿಂದ— 'ಹರೇಕೃಷ್ಣಾ, ಅಂಜಬೇಡ' ಎಂಬ ಶಬ್ದವಾಯಿತು. ಧ್ವನಿ ಬಂದ ಕಡೆಗೆ ಆ ಡೆಪೂಟಿ ಅಮಲ್ದಾರನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಕಾವೀ ಬಣ್ಣದ ಶಾಟೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತಂಥ ಒಬ್ಬ ಗೌರವರ್ಣದ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಆ ಕಂಬದ ಮರೆಗೆ ನಿಂತುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಹರೇಕೃಷ್ಣನು ವಿಸ್ಮಯಬಡುತ್ತ ಅವನಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು; ಮತ್ತು—'ಸ್ವಾಮಿನ್, ಎಲ್ಲವೂ ಕುಶಲವಷ್ಟೆ' ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದನು.

ಕುಶಲಾಕುಶಲಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಮಾತಾಡೋಣವೆಂತೆ. ಅತ್ಯಂತ ಜರೂರಿಯ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಈಗ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ನನಗೆ ಸುಭೇದಾರನ ಭೆಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಸು. ಯಾರು ಬಂದಿರುವರೆಂದು ಹೇಳಿ? ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ಹೆಸರನ್ನು ತಿಳಿಸಲಿಯಾ?'

“ಛೇ-ಛೇ! ಹಾಗೆ ಹೇಳಬೇಡ ನಾನು ನಿನ್ನ ಗುರುವೆಂದು ಹೇಳಿ ಭೆಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಸು’ ‘ಅವರ ಬಳಿಯ ಕೆಲಸವೇನು?’ ‘ನನ್ನ ಆಪ್ತನೊಬ್ಬನ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಫಿರಂಗಿಗಳು ಅಪಹರಿಸಿ ಹುಗಳಗೆ ಹಿಡಿದೊಯ್ದಿರುತ್ತಾರೆ. ಸುಭೇದಾರನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಅವಳ ಬಿಡುಗಡೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನಷ್ಟು ಮಾಡಿಸು’

ಸ್ವಾಮಿನ್, ಈ ಕೆಲಸವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದುದಲ್ಲ; ಬಹು ಕಠಿಣ. ನನಗದು ಗೊತ್ತಿದೆ.

ಫಿರಂಗಿಗಳು ಸುಭೇದಾರರ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರರು.

ಅದನ್ನೂ ನಾನು ಬಲ್ಲೆನು.

ಹಾಗಾದರೆ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಕೈಗೂಡಲಿಕ್ಕೆ ಉಪಾಯವಾವುದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು?

ನೀನು ನಿಮ್ಮ ಸುಭೇದಾರನಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕೇನಂದರೆ, ನನ್ನ ಈ ಮಾತನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಬಾದಶಹನ ಎದುರಿಗೆ ಗಲ್ಲು ಆಗುವದೆಂದು’

ಸ್ವಾಮಿನ್, ತಾವು ಅನ್ನುವದಾದರೂ ಏನು? ಆ ಅತ್ಯಂತ ಕಠಿಣ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರವೃತ್ತರಾಗುವವರಾರು?

ನೂರಜಹಾನ ಬೇಗಮಳಿಂದ ಇಲ್ಲಿವೆ ಅಸಫ್ ಖಾನನಿಂದ ನಾನು ಇದನ್ನು ಮಾಡಿಸುವೆನು

ಮಹಾಪ್ರಭೋ, ತಮಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾವುದೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ.

ಹರೇಕೃಷ್ಣ, ನನ್ನ ದಿನೊಂದು ಅಪ್ಪಣೆಯಿದೆ.

ಅದಾವುದು ಸ್ವಾಮಿನ್?

ಇಂದು ಸುಭೇದಾರನು ನಾವನ್ನೇರಿ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಎಹರಸಲಿಕ್ಕೊಂದು ಹೋಗಿಬಾರದೆಂದು. ನನ್ನ ಆಜ್ಞೆ ಮೀರಿ ಹೋದದ್ದಾದರೆ, ಅವನು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಎಸತ್ತಿಗಿಡಾಗುವನು.

ಹಾಗೇ ಇರಲಿ; ಈ ತಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ

ಹೀಗೆ ಅವರೀರ್ವರಲ್ಲಿ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಸಂಭಾಷಣವು ನಡೆದಿರಲು, ನಗಾರಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ನಗಾರಿಯು ಬಾರಿಸಹತ್ತಿ ಸುಭೇದಾರನು ದಿವಾಣ ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸೂಚನೆಯಾಯಿತು ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಭಟ್ಟಿಂಗಿಗಳಿಂದ ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬಂದ ಸುಭೇದಾರ ಮೊಕರಮ್ ಖಾನನು ತನ್ನ ಉಚ್ಚಾಸನವನ್ನೇರಿ ಕುಳಿತನು ಹರೇಕೃಷ್ಣರಾಯನು ಅವನಿಗೆ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೇರೆಗೆ ಕುರ್ನಿಸಾತ್ ಮಾಡಿ, ಬಾದಶಹನಿಂದ ಬಂದ ಸವಾರನನ್ನು ಕರೆದು ಅವನ ಎದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು ಸವಾರನು ಸುಭೇದಾರನನ್ನು ಅಭಿ ವಂದಿಸಿ, ಸಂಗಡ ತಂದಿದ್ದ ಧೈಲಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಉಚ್ಚಾಸನ ವಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ್ದ ಬೆಳ್ಳಿಯ ತಬಕದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಬಳಿಕ ಸುಭೇದಾರನು ಎದ್ದುನಿಂತು ಆ ಧೈಲಿಗೆ ಮೂರು ಮೂರು ಸಾರೆ ಕುರ್ನಿಸಾತ್ ಮಾಡಿ, ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಮುಟ್ಟಿ, ಹರೇಕೃಷ್ಣನ ಕೈಗಿತ್ತನು. ಕೂಡಲೆ ಸವಾರನೂ ಉಳಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿಯ ಸೆಕೆಯನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ, ಸುಭೇದಾರನು ತನ್ನ ಸ್ಥಾನದಿಂದಿದ್ದು, ಹರೇಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು:—ಹರೇಕೃಷ್ಣ, ಈ ಧೈಲಿಯನ್ನು ನನ್ನ ನಾವಿಗೆ ತಕ್ಕೊಂಡು ಬಾ ಇಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸೆಕೆಯಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಓದುವೆಯಂತೆ, ಎಂದಂದು ಹೊರಡಲುದ್ಯುಕ್ತನಾದನು.

ನಾವಿನ ಸಂಗತಿಯು ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದಕೂಡಲೆ ಹರೇಕೃಷ್ಣನು ನಡುಗುತ್ತ ಹೋಗಿ ಸುಭೇದಾರನಿಗೆ ಅಡ್ಡಾದನು. ಆಗ ಸುಭೇದಾರನು ಅವನ ನಡುಗುವಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಹೀಗೇಕೆಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದನು.

ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳು ಬಹು ದೊಡ್ಡ ವಿಪತ್ತಿಗೀಡಾಗಿ ಈ ಜಹಾಂಗೀರಿ ನಗರಿಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಜನಾಬ ಅಲಿಯವರ ಹುಕುಮು ಆದರೆ ಅವ ರನ್ನು ಕರೆತಂದು ಎದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನಿನ್ನ ಗುರುವಿನ ಇಚ್ಛೆಯೇನಿದೆ?

ಹಜರತರೆದುರಿಗೆ ಬಂದು ಅವರು ಸ್ವತಃ ಅರ್ಜಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿ ರುವರು.

ಅವನು ಎಲ್ಲಿರುವನು?

ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವರು.

ಕರೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ.

ಆಗ ಆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಕಂಬದ ಮರೆಯಿಂದ ಸುಭೇದಾರನ ಎದುರಿಗೆ ಬಂದು:— ನಾರಾಯಣನು ಸುಭೇದಾರನಿಗೆ ಮಂಗಳವನ್ನೀಯಲಿ, ಎಂದು ಹರಸಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು

ಸುಭೇದಾರನು ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಹರೇಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು:— ನಿನ್ನ ಗುರುವು ಫಕೀರನೇನು? ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಹರೇಕೃಷ್ಣನು ಸಲಾಮುಮಾಡಿ, “ಅಹುದೆ” ಎಂದು ಗೋಣಾ ಹಾಕಿದನು

ಬಳಿಕ ಸುಭೇದಾರನು ಮತ್ತೆ—ಫಕೀರನು ಸುಭೇದಾರನೆದುರಿಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವದೇನು?

ಸಂನ್ಯಾಸಿ ತುಸ ಮುಂದಾಗಿ—ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ತಮಗಾಗಿ

ಸುಭೇದಾರನು ವಿಸ್ಮಿತನಾಗಿ. —ನನ್ನ ಸಲುವಾಗಿಯೇ? ಕಾಫರ, ನಿನಗೆ ಹುಚ್ಚುಗಿಚ್ಚು ಸಿಡಿದಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ?

ಹೀಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯದಿದ್ದರೆ ಸಂಸಾರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಯೇಕಾಗುತ್ತಿದ್ದೆನು? ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯು ಸತ್ಯವಾಗಿ ತಮಗೋಸ್ಕರ ವಾಗಿಯೇ.

ಆಗ ಹರೇಕೃಷ್ಣನು ನಡುವೇ ಬಾಯಿಹಾಕಿ—ಹುಜಾರ, ಇವರು ಶ್ರೀಕಾಲಜ್ಞರಾದ ಮಹಾತ್ಮರು. ಇವರು ಏನನ್ನು ಹೇಳಬಂದಿರುವರೋ, ದಯವಿಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಅದಕ್ಕೆ ಸುಭೇದಾರನು—ಫಕೀರಿ, ಏನನ್ನು ಹೇಳಬಂದಿರುವೆಯೋ ಬೇಗನೆ ಹೇಳಿ ಬಿಡು.

ಸಂನ್ಯಾಸಿ—ತಾವು ಇಂದು ನಾವನ್ನು ಆಲೋಹಿಸಕೂಡದು.

ಸುಭೇದಾರ—ಆದೇಕೆ? ನಾನು ಈಗ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಹೊರಟಿರುತ್ತೇನೆ.

ಸಂನ್ಯಾಸಿ—ಇಂದು ನೌಕಾಯಾನ ಭ್ರಮಣದಿಂದ ತಮಗೆ ವಿಶೇಷ ಪಾದ ವಿಪತ್ತು ಉಂಟಾಗುವ ಯೋಗವಿರುತ್ತದೆ

ಸುಭೇದಾರ—ನಿನಗೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿದೆ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ನಿನ್ನ ಊರಿಂದ ಬಹು ದೂರವಾದ ಈ ಜಹಾಂಗೀರ ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವೆಯಲ್ಲವೆ?

ಸಂನ್ಯಾಸಿ—ಇಷ್ಟಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನು ಬಂದವನಲ್ಲ, ನನ್ನದಿ ನ್ನೊಂದು ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯಿದೆ. ನನ್ನ ಆಪ್ತನೊಬ್ಬನ ಮಗಳನ್ನು ಫರಂಗಿ

ವಸ್ತುಗಳು ಅಸಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹುಗುಳಿಗೆ ಒಯ್ಯಿರುತ್ತಾರೆ. ಬಾದಶಹ ನೆಂದರೆ ಈಶ್ವರನ ಪ್ರತಿಭಾಯೆಯು. ತಾವು ಅವರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು. ತಮ್ಮ ಅನುಗ್ರಹದ ವಿನಃ ಆ ಅಸಹಾಯ್ಯ ಬಾಲಿಕೆಯ ಉದ್ಧಾರವಾಗ ಲಾರದು.

ಸುಭೇದಾರ—ಫಕೀರ, ಫಿರಂಗಿಗಳು ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ರಣಶೂರರು. ಅವರು ಬಾದಶಹನ ಹುಕುಮನ್ನೇ ಇಂಥ ಸಣ್ಣ-ಪುಟ್ಟ ಬಾಬುಗಳಲ್ಲಿ ಮನ್ನಿ ಸುವದಿಲ್ಲ; ಆದದಿಲ್ಲದ ಅಂಥ ಉದ್ಧಾರಮರು ನನ್ನ ಹುಕುಮನ್ನು ಮನ್ನಿ ಸುವರೇ?

ಸಂನ್ಯಾಸಿ—ತಾವು ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿಯಂತೂ ನೋಡಬೇಕು. ಅವರು ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಪಾಲಿಸು ವರು.

ಆಗ ಹರೇಕೃಷ್ಣನು ಸುಭೇದಾರನ ಎದುರಿಗೆ ಮೊಣಕಾಲೂರಿ ನಿಂತು ಬೇಡಿಕೊಂಡನೇನೆಂದರೆ—ಜನಾಬಲಿಯವರು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಘನ ವೀರರು; ಬಾದಶಹನ ದರಬಾರದ ಚಾಲಕರು ಬಂಗಾಲ ಸುಭೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹುಕುಮನ್ನು ಪಾಲಿಸದಂತಹ ಅದಾವ ಉದ್ಧಾರಮನು ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಕೊಂಡಿರುವನು? ಜನಾಬಲಿಯವರ ಬಾಯಿಂದ ಹುಕುಮು ಹೊರ ಹೊರಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮ, ಚಿಟ್ಟಿಗ್ರಾಮ, ಹುಗಳ ಮುಂತಾದವು ಗಳಿಂದ ಫಿರಂಗಿ ದಸ್ತುಗಳನ್ನು ನಾಮಶೇಷ ಮಾಡಬಹುದು.

ಸುಭೇದಾರನು ಗಡ್ಡದ ಮೇಲೆ ಕೈಯೆಳೆಯುತ್ತ—ಹರೇಕೃಷ್ಣ, ನಿನ್ನ ಮುರವತ್ತಿಗಾಗಿ ನಾನು ಈ ಫಕೀರನ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಮಂಜೂರಮಾಡಿ ರುತ್ತೇನೆ; ಆದರೆ ಇವನು ಆ ಬಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಫಿರಂಗಿಗಳಿಂದ ಕೊಂಡು ತರತಕ್ಕದ್ದು.

ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ನಡುವೇ ಬಾಯಿಹಾಕಿ—ಅವರು ಅವಳನ್ನು ಮಾರ ಲಿಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೆ?

ಸುಭೇದಾರ—ಆಗ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದ ಘೌಜದಾರ ಕಲಿಮುಲ್ಲಾ ಖಾನ ನಿಗೆ ಹುಕುಂ ಮಾಡಿ, ನಿನ್ನ ಆತ್ಮೀಯಳನ್ನು ಅವರಿಂದ ಬಿಡಿಸಿತಂದು ಕೊಡಿಸುವೆನು.

ಸಂನ್ಯಾಸಿ— ದುಡ್ಡಿನ ಆಶೆಯಿಂದಾಗಲಿ, ಸುಭೇದಾರರ ಅಂಜಿಕೆಯಿಂದಾಗಲಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದ ಸೈನಿಕರು ಆ ಬಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದರೂ ಫಿರಂಗಿಪಾದ್ರಿಗಳು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಲಾರರು.

ಸುಭೇದಾರ— ನೀನು ಅವರಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದೆಯೇನು?

ಸಂನ್ಯಾಸಿ— ಈ ಹುಡುಗಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಮೊದಲಿನ ಒಂದೆರಡು ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಮೇಲಿನಂತೆಯೇ ಅನುಭವವಿದೆ.

ಸುಭೇದಾರ— ಫಕೀರ, ನನಗಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ನೋಡು, ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿ ಅವನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡಲು ದ್ಯುತ್ಯನಾದನು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಹರೀಕೃಷ್ಣನು ಅತ್ಯಂತ ನಮ್ರಭಾವದಿಂದ:— ಹುಡುಗರ, ನನಗೇಕೋ ತಲೆತಿರುಗುತ್ತಿದೆ. ಸನ್ನಿಧಿಯ ಆಪ್ತನಾದರೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಕಾನನನ್ನು ಪತ್ರ ಓದುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕಳಿಸುತ್ತೇನೆ, ಎಂದೆನ್ನಲು, 'ಈ ಕಾರಕಾನನ ಮಾತಿಗೆ ಬೆದರಿರುವೆಯೇನು?' ಎಂಬ ಸುಭೇದಾರನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ:— ಇಲ್ಲ-ಇಲ್ಲ. ಮೂರು ದಿನಗಳಿಂದಲೂ ನನಗೆ ಮೈಯಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟಿಗಿಲ್ಲ, ಎಂದು ಹರೀಕೃಷ್ಣನು ಮೆಲ್ಲನೆ ನುಡಿದನು.

ಹೋಗು ಹಾಗಾದರೆ, ಮಹಮ್ಮದ ಅವಾನನನ್ನು ಬೇಗನೆ ಕಳಿಸಿ ಕೊಡು, ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಡಲು, ಹರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಹಾಯ್ ಎನಿಸಿತು.

ಸುಭೇದಾರನು ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಲೇ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಹರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ದ್ದೇಶಿಸಿ:— ಸ್ವತಃ ಯಮನೇ ಬಂದು ಎಳೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿರುವಾಗ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯಪ್ರಾಣಿಯಾದ ಈ ನಿಮ್ಮ ಸುಭೇದಾರನು ಮಾಡುವ ದೇನು? ಎಂದನು.

ಒಳ್ಳೇ ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಹರೀಕೃಷ್ಣನು— ಸ್ವಾಮಿನ್, ಮೊಕರಮ್ ಖಾನನು ಸಾಯುವನೇ? ಆದೇನು?

ಹೊರಗೆ ಬಂದು ನೋಡು, ಎಂದು ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ನುಡಿಯಲು, ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಆ ಸಭಾಗೃಹದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ನಿಂತರು ದೂರದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾನದಿಯ ಪ್ರಶಸ್ತಾದ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಸುಭೇದಾರನ ಬಹು ಮೊದ್ಡ ನಾವೆಯು ಲಂಗರ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಿಂತುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಸುಭೇ

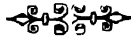
ದಾರನ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗುತ್ತಲೇ ಅದು ಕೋಟಿಯ ಘಾಟಿಗೆ ಬಂತು. ಸ್ವಲ್ಪ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸುಭೇದಾರನೂ, ಅತನ ಸೇವಕಗಣಗಳೂ ನಾವನ್ನೇರಿದರು. ನಾವು ಘಾಟಿನಿಂದ ಹೊರಟಿತು. ಆ ಕೂಡಲೆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು ಹರೇಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೂರಿತು:—ಹರೇಕೃಷ್ಣ, ಮೊಕರಮಾಖಾನನಂತೂ ತಿರುಗದ ದಾರಿಗೆ ಹೊರಟನು. ಮುಖ್ಯ ಡೆಪುಟಿ ಅಮಲ್ದಾರನಾದ ಅದಖಾನನೇ? ವಿಸ್ಮಯದಿಂದ ಹರೇಕೃಷ್ಣನು:—ಅದೇಕೆ ಸ್ವಾಮಿನ್?

ಇನ್ನು ಅದಖಾನನೇ ಈ ಬಂಗಾಲದ ಸುಭೇದಾರನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಹೀಗೆ ಅವರೀರ್ವರೂ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಲಿಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೆ ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಸೊಂಟರಗಾಳಿಯಿದ್ದು, ನೆಲದಿಂದ ಆಕಾಶದ ವರೆಗೂ ಬಹು ಎತ್ತರವಾದ ಹಾಗು ಬಹು ವಿಶ್ವತವಾದ ಒಂದು ವಾಲುಕಾಸ್ತಂಭವು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಇದುವರೆಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಶಾಂತವಾಗಿ ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಗಂಗಾನದಿಯು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧವಾಯಿತು! ನ ಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಿಂದ ಕಾಮೋಡಗಳು ಕವಿದು ಆಕಾಶವನ್ನು ಮುತ್ತಿ ಬಿಟ್ಟವು. ಬಿರುಗಾಳಿಯು ಬೀಸಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಹೊಳೆಯೊಳಗಿನ ಸುಭೇದಾರನ ಆ ಪ್ರಚಂಡವಾದ ನಾವು ಕುಡಿದಾಡುತ್ತಿತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಕಿಲ್ಲೆಯೊಳಗಿನವರೆಲ್ಲರೂ ಹಾ ಹಾಕಾರ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಮುಸಲ ಧಾರವಾದ ಮಳೆಯು ಬೀಳಹತ್ತಿತು ಪರ್ವತಪ್ರಮಾಣದ ತೆರಗಳು ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಎಳಹತ್ತಿದವು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಬೃಹತ್‌ನೌಕೆಯು ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಕಾಣದಾಯಿತು! ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಮುಗುಳು ನಗೆಯಿಂದ:—ಹರೇಕೃಷ್ಣ, ನೋಡಿದೆಯಾ ಈ ವಿಚಿತ್ರ ಘಟನೆಯನ್ನು! 'ಸ್ವಾಮಿ, ತಮ್ಮ ವಾಣಿಯ ಅನುಭವವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಬಂದಂತಾಯಿತು ಇನ್ನು ಮುಂದೇನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು?' 'ನೀನು ಕೊಂಚವೂ ಅಂಜಬೇಡ ಈ ಸುಭೇದಾರನ ಮರಣದಿಂದ ನಿನಗಾವ ಕ್ಷತಿಯೂ ಉಂಟಾಗಲಾರದು'

ಕೂಡಲೆ ಹರೇಕೃಷ್ಣನು ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಪಾದದ್ವಯಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು:—ಸ್ವಾಮಿನ್, ನಿಮಗೆ ಮುಂದಾಗುವದೆಲ್ಲವೂ ತಿಳಿದಿರಲಿಕ್ಕೆ ನೀವು ಇಂಥ ಅರ್ಪಣೆಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸುವ ದಿಲ್ಲ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಲು, 'ತಮ್ಮಾ, ಹರೇಕೃಷ್ಣಾ, ವಿಧಿಲಿಖಿತವನ್ನು ಸುಳ್ಳುಮಾಡುವದು ಅಶಕ್ಯವು. ಅಂತೇ ಇಂಥ ಪ್ರಸಂಗಗಳಿಗೆ

ವಚಿತ್ರಜಟಿನೆಯನ್ನಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಿರಲಿ. ಈಗ ಅಸದಖಾನನಲ್ಲಿ
ರುತ್ತಾನೆ? 'ಅವನು ಬಹುಶಃ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದಲ್ಲರಬಹುದಾಗಿದೆ' 'ಹಾಗಾ
ದರೆ ಣಾನೀಗ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಅವನೊಡನೆಯೇ ಮರಳಿ ಬರುತ್ತೇನೆ,'
ಎಂದವನೇ ಆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮಾಯವಾದನು.

ಜೈತನ್ಯದಾಸ

ಕಾಡಿಗೆಯಂಥ ಕಪ್ಪು ಮೈಬಣ್ಣದ, ಕುಳ್ಳಿ ಆಕೃತಿಯ, ಇಷ್ಟುದ್ದ
ಹೊಟ್ಟೆಯ ಹಾಗೂ ತಲೆಬೊಳನಾದ ಒಬ್ಬ ಬೈರಾಗಿಯು ಗಂಗಾ-ಸರ
ಸ್ವತಿಗಳ ಸಂಗಮದ ಬಳಿಯ ಆ ಹುಣಸೇ ಗಡದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತು, ತನ್ನ
ಇಷ್ಟುದ್ದ ಮೂಗಿನ ಹೊರಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಳೆಯುವ ಪಾವನಂತಹ ಡಬ್ಬಿ
ಯೊಳಗಿನ ನಸ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದು ಚಿಮುಟೆಗೆಗಟ್ಟಲೆ ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೊರ
ಳೆಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತುಂಬಿದವೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಅವಭರವಸಿಯಿಂದ ಅವನು
ತನ್ನ ತರ್ಜನೀ ಬೆರಳಿನಿಂದ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಆ ಹೊರಳೆಗಳಿಗೆ ಪಟಿಪಟನೆ ಬಡಿ
ಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ಹಿಮ್ಮುಗ್ಗಲಿನಲ್ಲಿ ಅವನಂತೆಯೇ ಕಪ್ಪುವರ್ಣದ
ಅದರೆ ಸೊರಗಿದ ಶರೀರದ ಹುಡುಗನೊಬ್ಬನು ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಘಾಟಿ
ನಲ್ಲಿ ಬರಹೋಗುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಡೋಣಿಯ ಅಂಬಿಗನನ್ನೂ ಹುಗಳಿಯ
ವರೆಗೆ ಬಾಡಿಗೆ ಕಟ್ಟುವೆಯೇನೆಂದು ಆ ಬೈರಾಗಿಯು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದನು;
ಅದರೆ ಅವರೊಬ್ಬರೂ ಅವನ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ ಕಾರಣವೇನೆಂದು
ಅವನು ಅವರಲ್ಲಿಯ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಕೇಳಲು, ಆ ಮುಂದುಕ ಧೀವರನು: —
ಹುಗಳಿಗೆತಕ್ಕ ಸಾಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆ? ನಿನ್ನ ರಾತ್ರಿ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮ
ದಲ್ಲಾದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಫಿರಂಗಿಗಳು ಸೋತು ಓಡಿ ಹೋಗಿರುವರು. ಈ
ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಮತ್ತೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸನ್ನಾಹಮೊಡನೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಬಹು
ದಾಗಿದೆ ಅವರು ಇಲ್ಲಿಯವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಸಿಟ್ಟುಬೆಂಕಿಯಾಗುವದು ಸಹಜ
ವಿದೆ ಇಂಥ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ನಾವು ಹುಗಳಿಗೆ ಹೊರಡುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ?

ಬೈರಾಗಿಯೂ ಅವನಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಲಾರದೆ ಮತ್ತೆ ನನ್ನ ದೀರ್ಘ ವಾದ ಡಬ್ಬಿಯಿಂದ ನಸ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆತೆಗೆದು ಮೂಗಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಹತ್ತಿದನು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಹುಣಸೇಗಿಡದ ಕೆಳಗೆ ದೀರ್ಘಕಾಯದ ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತು ಮಂದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕಲೆತರು. ತನ್ನಂತೆ ಅವರೂ ಎಲ್ಲಿಗೋ ಹೊರಟಿರುವ ಪ್ರಯಾಣಿಕರೆಂದು ತಿಳಿದು ಬೈರಾಗಿಯೂ ಅವರೊಡನೆ ಎದ್ದು ನಿಂತನು; ಹಾಗೂ ಅವರಲ್ಲಿಯ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಕುರಿತು—ರಾಕೂರಮಹಾಶಯರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು ತಾವು ಹೊರಟಿರುವದಿಲ್ಲವೇ?

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ—ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬದನ್ನು ನಾವಿನ್ನೂ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿರುವದಿಲ್ಲ ನೀವು ಹೊರಟಿರುವದಿಲ್ಲ?

ಬೈರಾಗಿ—ನಾನು ಹೊರಡಬೇಕೆಂದಲ್ಲಿಗೆ ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನು ಒಮ್ಮೆ ನನ್ನೊಡನೆ ಇಲ್ಲವೋ ತಿಳಿಯದು. ನಾನು ಹುಗಳಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆನು; ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಡೋಣಿಯವನೂ ಬರಲೊಲ್ಲನು. ತಾವು ಈ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದಂತೆ ಕಾಣುವದಲ್ಲ?

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ—ಅದು ಹೇಗೆ?

ಬೈರಾಗಿ—ನಿಮ್ಮ ನಡೆ-ನುಡಿಗಳ ಮೇಲಿಂದ ನೀವು ಹಳ್ಳಿಯವರೆಂಬಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ ನಾನೂ ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನವನೇ, ಪಟ್ಟಣವಾಸಿಗಳ ನಡೆವಳಿಕೆಗೂ, ಹಳ್ಳಿಯವರ ನಡೆವಳಿಕೆಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಇರುವದಿಲ್ಲವೇ?

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ- ಇರಬಹುದು ನಿಮ್ಮ ಊರು ಯಾವದು?

ಬೈರಾಗಿ—ಮಥುರೆಯ ಬಳಿಯ ಹಳ್ಳಿ ತಮ್ಮವಾಸಸ್ಥಳವಾವುದು?

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ—ಮುಖ್ಯವಾದ ಬಳಿಯ ಭೀಮೇಶ್ವರ

ಆ ಬೈರಾಗಿಯ ಹೆಸರು ಜೈತನ್ಯದಾಸನೆಂದು ಅವನು ಜೈತನ್ಯ ಪಂಥದವನು. ಮನೆಗೆಲಸ ಮಾಡಿ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಲಾರದೆ ಅವನು ಆ ಪಂಥದ ಅನುಯಾಯಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಅವನು ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಬೈರಾಗಿ ಯಾಗಿದ್ದನೇ ಹೊರತು, ತ್ಯಾಗದ ಯಾವ ಲಕ್ಷಣವೂ ಅವನಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ದಿನಾಲು ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಸುಮಿಷ್ಠ ಅನ್ನ ಬೇಕು; ತಲಬಿಗೆ ನಸ್ಯ-ಗುಡುಗುಡಿಗಳು ಬೇಕು; ಹಾಗೂ ಸಿಶಿಯಾಗುವದಕ್ಕೆ ಭಂಗ-ಮದಿರೆಗಳೂ ಬೇಕು. ಜೈತನ್ಯಪಂಥದವರು ಬೈರಾಗಿಯು ಎಂಥವನೇ ಇರಲಿ, ಅವನ ಇಚ್ಛಾಪೂರ್ತಿ ಮಾಡುವದು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದ

ದರಿಂದ ಆಗಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಇಂಥ ಬೈರಾಗಿಗಳ ಸುಳಿದಾಟವು ನಾಡತುಂಬೆಲ್ಲ ಆಗಿತ್ತು. ಬೈರಾಗಿಯ ಅವಲಕ್ಷಣ ಮುಖ, ಅವಾಚ್ಛಾವಾಚ್ಛ ನುಡಿ, ವೈಯ ದುರ್ಗಂಧ, ಕಂಡ ಕಂಡಲ್ಲಿ ಪಿಟಿಪಿಟಿ ಉಗುಳುವಿಕೆ ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಭೀಮೇಶ್ವರನ ಶುಚಿಭೂತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಅವನ ಸಹ ವಾಸವು ಬೇಡಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಅವರು ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅದನ್ನು ದೂರ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು; ಆದರೆ ಆ ನಾಚಿಕೆಗೇಡಿ-ಸ್ವಪಚ್ಚ ಬೈರಾಗಿಯು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅವರ ಹತ್ತರವೇ ಹೋಗಿ ಅವರ ವೈದಡವಿಕಾಡ್ರಹತ್ತಿದನು.

ಆಗ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ತಂಡದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನು ಕೆಕ್ಕರಿಸಿದ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಆ ಬೈರಾಗಿಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತ:—ಎಲೋ! ಪಾಖಂಡ ಬೈರಾಗಿಯೇ, ಹೀಗೇಕೆ ವೈಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಿರುವೆ? ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಸರಿದು ನಿಲ್ಲು, ಎಂದನು.

ಇವರು ಎಲ್ಲಿಗೋ ಹೊರಟಿರುವರು ತಾನೂ ಇವರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ದ್ದರೆ ಡೋಡೆಯವರು ತನಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಬಾಡಿಗೆ ಕೇಳದೆ ಡೋಡೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವರಲ್ಲದೆ, ತನ್ನ ಊಟ-ಪಾಟಗಳಿಗೂ ಕೊರತೆಯಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ, ಸಿಂಹಾಸನದ ಆ ಬೈರಾಗಿಯು ಹಾಗೆ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕಲೆತು ಕೂಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಎಪ್ರಶ್ನೇಷ್ಠನ ಆ ಬಿರಿನುಡಿಯಿಂದ ಬೈರಾಗಿಯು ನಿರೆಯಿಳಿಯಿತು ಅವನು ತುಸ ಸರಿದು ನಿಂತು:—ಮಹಾನುಭಾವರೇ! ಈ ಅಜ್ಞಾನ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ, ಎಂದು ಅನ್ನಲು, ಸದಾ ದಯಾಪರನಾದ ಆ ಹಾರುವನ ಸಿಟ್ಟು ಇಳಿಯಿತು. ಅವನು ಬೈರಾಗಿಗೆ ಮತ್ತೇನೋ ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವನು ಇಡುವರೆಗೆ ಯಾರನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದನೋ ಅವನ ಆ ಎಳೆಂಟು ಜನ ಆಳುಗಳು ಊರ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಂದರು. ಆಗ ಅವನು ಒಳ್ಳೇ ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ:—ಭುವನ, ಪತ್ತೆ ಹತ್ತಿತೋ? ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಆ ವೃದ್ಧ ಅಂಬಿಗನು—ತರ್ಕರತ್ನಮಹಾಶಯರೇ, ಜಂಗುಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಇಡಿ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಆರಸಿದೆವು. ಎಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಾರಾಜರ ಪತ್ತೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ ಇಷ್ಟೇ ಆಲ್ಲ, ಅಲ್ಲಿ ಸತ್ತುಬಿದ್ದಿರುವ ಹಾಗೂ ಗಾಯಹೊಂದಿರುವ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಉರುಳಿಸಿ ಉರುಳಿಸಿ ನೋಡಿದೆವು. ನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೆಲ್ಲ ನಿರರ್ಥಕವಾದವು, ಎಂದು ನುಡಿದು, ಉಸುರ್ಗರೆದನು.

భువనన ఆ సుద్దియన్ను కేళి, బ్రాహ్మణును క్షణ కాల యోజిసి— భువన, నన్న ఆన-మా నవు తప్పితల్లినే? నమ్మ డోణి యెల్లరువదు?

భువన— సమీపద బాదశాఖి పూరిన బుడదల్లిరుత్తదే. ఇగో! తరువేను, ఎందందు అలప్పవధియల్లయే నొకేయన్ను అల్లిగే తండు నిల్లసిదను. ఆ బ్రాహ్మణరెల్లగా ఆ డోణియన్ను ఏరిదరు. కూడలే అల్లియే సంతిడ్డ జ్యేతన్యదాసను ఆ బ్రాహ్మణర హిరియ నన్ను కుంతు— మహానఃభావరే, తావేల్లరూ యుగళగే నడేది రేను? ఎందు మేల్లనే ప్రశ్న మాడలు, 'జ్యేతన్యదాసరే, నిమ్మన్ను చదు నావేనూ యుగళగే యోగిగువదిల్లి. జత్తిరి బేగినే దోణి యన్ను' ఎందు తర్కరత్నను నుడియలు, బృరాగియు ధడపడిను— తొమ్మి నొకేయన్ను అడోగువదిల్లి. ఒడనయే నొకేయు త్పరిత గతియింద యుగళగభిముఖువాగి యోరటితు.

బళిక మత్తొట్ట బ్రాహ్మణును — 'జ్యేతన్యదాసరే, యుగళ యల్లి నిమ్మ టూటి-పాటగళ వ్యవస్థేయేను?' ఎందు కేళలు, 'అల్లి ననగే అనేక జన శిష్యురువదరింద ఆవరు ఆత్మాదరదింద నన్ను బరమాడికొచ్చుత్తరే సేవేల్లరూ ఇందు నన్నొడనేయే నన్న శిష్యుర మనేగే బన్నిరి అల్లియే భోజనవన్ను తిరిసికొండు నిమ్మ టుడ్డొగక్క యోగిగువరింతే, ఎందు జ్యేతన్యదాసను ఒక్కే ఆధ్యతీయిందలూ, ఆదరదిందలూ ఆవరేల్లిరిగే ఆమంత్రణకొట్టను. ఆగ ఇన్నోవ హారువను— 'నిమ్మ ఆ శిష్యురు యావ మతశ్చరు?' ఎందు ప్రశ్న మాడలు, 'ఆవరే-ఆవరు దేవాంగదవరు' 'భే-భే నావు ఆవరల్లి టూటిమాడువదేంతు? నావు బేరే కడగే నమ్మ వ్యవస్థే మాడికొచ్చువేవు. నివూ ఇందు నమ్మల్లియే టూటిమాడి, బళిక నిమ్మ శిష్యుర మనేగే యోగిగువరింతే' ఎందు ఆ హారువన మాతిగే జ్యేతన్యదాసను సంతోషపట్టు— 'రాధీశ్చష్ట-రాధీశ్చష్ట! పరమాత్మను నిమ్మ ఇష్టార్థవన్ను కృగూడివలి' ఎందెన్నుత్త మత్తే తన్న మూగిన ఆకుతియ టుడ్డొగక్క ఆరంభిసిదను.

ಅಂದೇ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮೂರುಗಂಟೆಯ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದ ತ್ರಿವೇಣಿಯ ಘಾಟಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ನೌಕೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಧುರವಾದ ಸಂಗೀತಾಲಾಪವೂ, ಸತಾರಿನ ನಾದವೂ ಕೇಳಬರಹತ್ತಿತು. ತೀರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕೊಂಡಿದ್ದ ಸಾವಿರಾರು ಜನರು ಕೊಂಚವೂ ಗದ್ದಲ ಮಾಡದ ಹಾಗೆ ಆ ಸುಮಿಷ್ಣ ವಾದ್ಯರವನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ನಾವೆಯ ಒಂದು ಪ್ರಶಸ್ತಾದ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಆ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಪರಚಿತ ಯುವನ ತರುಣಿಯು ಸತಾರನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಪ್ರಾಥೇಯು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ತರುಣಿಯ ಹತ್ತರವೇ ಆನೇ ಕೋರೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಒಂದು ಪಲ್ಲಿಂಗದ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ಗೌರವರ್ಣದ ತರುಣನು ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಯುವಕನು ಚೇತನಾವಹೀನ ನಾಗಿದ್ದನು. ಆತನ ಸರ್ವಾಂಗಗಳಲ್ಲೂ ಕ್ಷತಚಿಹ್ನೆಗಳು ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ಶುಭ್ರವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಬಿಡಿದ್ದರು. ಅದರೂ ಅವುಗಳೊಳಗಿಂದ ಆಗಾಗ್ಗೆ ರಕ್ತವು ಹೊರಚಿಮ್ಮುತ್ತಲಿತ್ತು. ಕೆಲ ಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ ಆ ಯುವಕನು ಆಸ್ಪತ್ರೆ ದನಿಯಿಂದ ಎನ್ನೋನ್ನೋ ನುಡಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಯುವತಿಯು ತನ್ನ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಸತಾರನ್ನು ತೆಗೆ ದಿಟ್ಟಿ, ತೀರ ಅವನ ಹತ್ತರ ಸರಿದು ಕುಳಿತಳು.

ತರುಣನು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ಅವಳನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತ—
‘ಯಾರು? ಲಲಿತಾ, ಯಾವಾಗ ಬಂದೆ?’

ತರುಣಿಯು ಅವನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು— ‘ಎನೆನ್ನುವಿರಿ? ನನ್ನ ಗುರತು ಹತ್ತಲೊಲ್ಲದೆ?’

ಗುರತು ಹತ್ತದೇನು ಮಾಡಿತು? ಎಂದು ಮುಗುಳು ನಗೆಯಿಂದ ಆ ತರುಣನು ಅಂದನು.

ಹೇಳಿ ನೋಡೋಣ, ನಾನಾರೆಂಬದನ್ನು? ‘ನೀನು ಲಲಿತೆಯಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರು?’ ‘ಲಲಿತೆ ಯಾರು? ನನ್ನ ಹೆಸರಂತೂ ಗುಲಾರುಖ’ ‘ಸುಳ್ಳು-ಸುಳ್ಳು, ನೀನು ಲಲಿತೆಯೇ. ನಾವಿರುವದೀಗ ಭೀಮೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ. ಲಲಿತಾ, ನೀನು ಯಾವಾಗ ಬಂದೆ? ನನಗೆ ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತಿತ್ತಲ್ಲವೇ?’ ‘ನೀವು ಅನ್ನುವ ದಾದರೂ ಏನು? ಇದು ಸಪ್ತಗ್ರಾಮವು ಗಂಗಾ, ಸರಸ್ವತಿಗಳ ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನಾವೆಯು ನಿಂತಿದೆ. ನಾನು ಗುಲಾರುಖಳೇ ನಿಮಗೆ ಇದು ವರೆಗೂ ನನ್ನ ಗುರತು ಹತ್ತಲೊಲ್ಲದೆ?’

ನಿನ್ನ ಗುರುತು ಹತ್ತದೇನು ಮಾಡಿತು? ಅದರೆ ಲಲಿತಾ, ನೀನು ಈ ಮುಂಚೂನಿಗೆ ವೇಷವನ್ನು ಎಂದಿನಿಂದ ಧರಿಸ ಕಲಿತೆ? ಯವನರ ವೇಷವನ್ನು ತೊಡಹತ್ತಿ, ಯವನರ ಹೆಸರನ್ನೂ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡೆಯೇನು?

‘ಈಗ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತಾಡಬೇಡಿರಿ. ನೀವಿನ್ನೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಎಚ್ಚತ್ತಿಲ್ಲ’ ‘ಲಲಿತಾ, ನನಗೇ ಎಚ್ಚರವಿಲ್ಲವೇ!’ ಎಂದಂದು ಆ ತರುಣನು ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ಎಳತೊಡಗಿದನು. ಅದರೆ ಎಳಗೊಡದಂತೆ ಅವಳು ಅವನನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಿ ಹಿಡಿದು— ‘ಎಳಬೇಡಿರಿ-ಎಳಬೇಡಿರಿ, ಎದ್ದರೆ ಗಾಯಗಳಿಂದ ಮತ್ತೆ ಹೆಚ್ಚು ರಕ್ತಸ್ರಾವವಾದೀತು, ಎಂದು ಹೇಳುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವನು ಕೊಸಲೆಕೊಂಡು ಎಳ ಹೋಗಲು, ಗಾಯಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರಕ್ತಸ್ರಾವವಾಗಹತ್ತಿತು ಕೂಡಲೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಕೆಟ್ಟ ದನಿಯಿಂದ ಚೀರಿ ಅವನು ದೊಸ್ಪನೆ ಬಿದ್ದು ಮತ್ತೆ ಚೇತನಾವಹೀನನಾದನು!

ಇದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಆ ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲದ ಪರದೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿ, ಪೂರ್ವರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಆ ತರುಣಿಯನ್ನು ಜೋಡಿಗೆ ಕರೆತಂದಿದ್ದ ಆ ಸನ್ಮಾನನೀಯ ವೃದ್ಧಯವನನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದನು. ಅವನು ಆ ತರುಣನ ಆ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಂಡು— ‘ತಂಗೀ, ಹಕ್ಕೀಮರು ಬಂದಿದ್ದರೇನು? ಎನ್ನಲು, ‘ಇಲ್ಲ; ಇದು ವರೆಗೂ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಬೇಗನೆ ಕರೆಸಿರಿ’ ಎಂದು ತರುಣಿಯು ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟಳು. ಆಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹಬೀಬನು ಹಕ್ಕೀಮನನ್ನು ಕರೆತಂದು ಅವರೊಡನೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು ಹಕ್ಕೀಮನು ತರುಣನ ನಾಡಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಚಿಂತಿತನಾಗಿ— ಗಾಯಗಳು ಭಯಂಕರವಾಗಿವೆ. ಆದರೂ ಹೊಸರಕ್ತವಾದದ್ದರಿಂದ ಗುಣವಾಗುವ ಆಶೆಯಿದೆ ಈತನು ಕಾಫರನೆಂಬಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಬಾದಶಹನ ಸೈನಿಕನಾಗಿರಬಹುದಾದ್ದರಿಂದ ನೀವು ಇವನನ್ನು ತಂದಿರುವಿರಲ್ಲವೆ? ಇರಲಿ ನಾನು ಈಗ ಇವನಿಗೆ ಕೆಲವು ಗುಳಿಗೆಗಳನ್ನೂ, ಗಾಯಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚುವದಕ್ಕಾಗಿ ಲೇಪವನ್ನೂ ಕೊಡುವೆನು. ಈ ಗುಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಹರಕ್ಕೊಮ್ಮೆಯಂತೆ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ತಪ್ಪದೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಮಲಮನ್ನು ಎಲ್ಲ ಗಾಯಗಳಿಗೆ ೨-೩ಸಾರೆ ಹಚ್ಚತಕ್ಕದ್ದು. ರೋಗಿಯನ್ನು ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ಒಂದಿಷ್ಟು ಚಲಿಸಗೊಡಬಾರದು, ಇವನಿಗೆ ಈಗ ವಾಯುವಿಕಾರವಾಗಿದೆ. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಈ ವಿಕಾರವು ಹೆಚ್ಚಾಗುವದು. ಆದರೂ ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡಿದರೆ

ನಾಳೆ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಈತನು ಖಾತ್ರಿಯಿಂದ ಗುಣಹೊಂದುವನು, ಅಲ್ಲದೆ ನಾನು ಇವನಿಗೊಂದು ಬಗೆಯ ಶರಬತ್ತನ್ನು ಕೊಡುವೆನು. ಅದನ್ನು ತಾಸು ತಾಸಿಗೊಮ್ಮೆ ಕುಡಿಸಬೇಕು. ಆ ಶರಬತ್ತಿನ ಹೊರತು ಇವನಿಗೆ ಬೇರೆಯಾವ ಆಹಾರ-ಪಾನೀಯಗಳನ್ನೂ ನಾಳಿನವರೆಗೆ ಕೊಡಲಾಗುವದು. ಈತನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಾಪ್ರಹರ ಯಾರಾದರೂ ಕುಳಿತೇಇರಬೇಕು. ಉದ್ದೇಶವಿಷ್ಟೇ, ಔಷಧ-ಪಾನೀಯಗಳನ್ನು ವೇಳೆ, ವೇಳೆಗೆ ತಪ್ಪದೆ ಕೊಡುವದಕ್ಕಾಗಿ.'

ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿ ಹಕ್ಕೀನುನು ಕೊಡತಕ್ಕ ಎಲ್ಲ ಔಷಧಗಳನ್ನು ಆ ತರುಣಿಯ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಬಳಿಕ ತರುಣಿಯು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಔಷಧಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಳು. ಸಾಯಂಕಾಲದ ೫ ಗಂಟೆಯ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಆ ತರುಣನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ಎಳಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು; ಆದರೆ ತರುಣಿಯು ವೈದ್ಯನ ಆದೇಶದಂತೆ ಅವನನ್ನು ಆ ಮಂಚಕ್ಕೆ ಬಿಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಅದರಿಂದ ವಿಫಲಮನಸ್ಸು ನಾಗಿ ಅವನು ಮತ್ತೆ ಮಲಗಿದನು. ಅವಳು ಅವನಿಗೆ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಆ ಪಾನೀಯವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕುಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ತುಸು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅವನು ಗಾಢನಿದ್ರಾಸಕ್ತನಾದನು.

ಆಗ ಆ ತರುಣಿಯು ತುಸು ಸಮಾಧಾನಗೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಂದೆದ್ದು ಸಮೀಪದ ಬೇರೆ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಆ ವೃದ್ಧನು ಪತ್ರಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. 'ಯಾರಿಗೆ' ಎಂದು ತರುಣಿಯು ಕೇಳಲು, 'ಅಸದಖಾನನಿಗೆ. ನಾನು ನನ್ನ ಮಗನೊಡನೆ ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದಿರುವೆನು. ಸಂಜೆಯೊಳಗಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಈ ನಾವಿಗೆ ಕಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿರುವೆನು.' ಎಂದು ಮುದುಕನು ಹೇಳಿದನು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಯುವತಿಯು ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಳು. ವೃದ್ಧನ ಮಗನಾಗಲಿ ಅವನ ಜೊತೆಗೆ ಅಸದಖಾನನಾಗಲಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಈ ತರುಣನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಈತನ ಗುರತು ಹತ್ತುವದು ಖಂಡಿತವು. ಬಳಿಕ ಅವರು ಇವನನ್ನು ತಿರುಗಿ ತಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ-ಸಪ್ತಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವರು. ಹೀಗೆ ಆಗದಂತೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅವಳು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕೆಲ ಕ್ಷಣಗಳ ನಂತರ ಅವಳು—

ಅಜ್ಜಾ, ನಿಮ್ಮ ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ಈಗಲೇ ಕಳಿಸುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರೆ ಇವರಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಗುಣವಾಗದ ಹೊರತು ನಾವು ಇಲ್ಲಿಂದ ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಡದಿರುವದೇ ಏಕೆ. ನಡುವೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಹಕ್ಕಿ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯಬೇಕು? ಆದ್ದರಿಂದ ತುಸು ಗುಣವಾದ ಬಳಿಕ ಹೊರಡೋಣ. ಈಗ ಹೇಗೂ ಸಂಜೆಯ ಹೊತ್ತಾಗಿದೆ ನಾವೆಯನ್ನು ಗಂಗಾ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ತುಸು ಅಡ್ಡಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರೆ, ಅದರಿಂದ ಇವರ ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ತುಸು ಗುಣವಾದೀತು, ಎಂದು ನುಡಿದಳು. 'ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆ'ಂದು ಮುದುಕನು ಒಪ್ಪಲು, ಅಂಬಿಗರಿಗೆ ಹೇಳಿ ನಾವೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದಳು. ನಾವೆಯು ಪ್ರವಾಹದೊಡನೆ ಧರದಿಂದ ಹೊರಟಿತು,

ಮಕಮಕ ಮೂರುಸಂಜೆಯು. ಗಂಗಾವಕ್ಷದ ಮೇಲೆಲ್ಲ ದಟ್ಟವಾದ ಮಂಜುಬಿದ್ದಿದೆ. ಪೂರ್ವರಾತ್ರಿಯ ಫಿರಂಗಿಗಳ ಉಪಟಳದ ಮೂಲಕ ಗಂಗಾಪ್ರವಾಹಲೆಲ್ಲೊಂದೂ ನೌಕೆಯು ಹರಿದಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಆ ತರುಣಿಯ ನೌಕೆಯು ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದಿಂದ ೩-೪ವೈಲು ದೂರ ಪ್ರವಾಹದ ಕೂಡ ಹೋಗಿರಬಹುದು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಒಂದು ವಿಶಾಲವಾದ ನಾವೆಯು ಒತ್ತರದಿಂದ ತಮ್ಮ ಕಡೆಗೇ ಬರುತ್ತಿರುವದೆಂದು ಅಂಬಿಗರು ಆ ವೃದ್ಧನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲವೆಂದಿಲ್ಲೇ ಆ ಹಿಂದಿನ ನಾವು ಇವರ ದೋಣಿಗೆ ಹತ್ತಿರವೇ ಬಂದಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ೪೦-೫೦ ಜನ ಶಸ್ತ್ರಧಾರಿಗಳಾದ ಅಂಬಿಗರು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಹಿಂದು ಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತು ಜನ ರುಬ್ರವಸನಾನ್ವೇಷಿತರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಕಂಡು ಆ ವೃದ್ಧಯವನನು ವಿಸ್ಮಯದಿಂದ—'ಇದು ಎಲ್ಲಿಯ ನೌಕೆಯು? ಎಲ್ಲಿಗೆ ಸಾಗಿದೆ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿಯ ಹಿರಿಯನು—'ಇದು ಪಶ್ಚಿಮ ದೇಶದ್ದು, ಹುಗುಳಿಗೆ ನಡೆದಿದೆ. ನೀವು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿರಿ? ಎಲ್ಲಿಗೆ ನಡೆದಿರುವಿರಿ?' 'ನಾವು ಸಪ್ತಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದವರು. ವಾಯುವಿಹಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೆವು. ತಿರುಗಿ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೋಗತಕ್ಕವರು' ಎಂದು ವೃದ್ಧನು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು—ಹಾಗಾದರೆ ಬೇಗನೆ ತಿರುಗಿ ಹೋಗಿರಿ. ಇಂದು ರಾತ್ರಿ, ಇತ್ತ ಕಡೆಗೆಲ್ಲ ಫಿರಂಗಿಗಳ ಉಪಟಳವಾಗಬಹುದಾಗದೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಬೇಗನೆ ಹೋಗಿ ಮನೆ ಸೇರಿರಿ' 'ಕಾಫರ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಫಿರಂಗಿಗಳು

ಹಿಂಸಿಸಲಾರರೇ? 'ನಾವು ಬೇಕಂತ ಅವರ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಅವರಿಗೆ ದುಡ್ಡು ಕೊಡುವವರಿದ್ದೇವೆ'

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹೀಗೆಂದ ಬಳಿಕ ಆ ನಾವೆಯು ಭರದಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿತು. ವೃದ್ಧಯುವನನ ನಾವೆಯು ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ಮಂದ ಗತಿಯಿಂದ ಸಾಗಿತು ಆಗ ಗಂಗಾಪ್ರವಾಹದ ಇತ್ತಂಡಗಳ ಯಾವ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲೂ ಒಂದೂ ದೀಪ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ನಿಶ್ಯಬ್ದವಿದ್ದಿತು. ಕಾರ್ಗತ್ತಲೆಯು ಬಿದ್ದುದರಿಂದ ತುಸು ಅಂತರದ ಮೇಲಿನ ಪದಾರ್ಥವೊಂದೂ ಕಾಣುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ನಾವು ತೀರಗತಿಯಿಂದ ಒಂದು ಆ ವೃದ್ಧಯುವನನ ನೌಕೆಗೆ ತಗಲಿತು. ಕೂಡಲೆ ಅದರೊಳಗಿನ ೪-೬ ಜನ ಸಶಸ್ತ್ರ ಫಿರಂಗಿಗಳು ಇವರ ನೌಕೆಗೆ ಇಳಿದು, ಎಲ್ಲ ಅಂಬಿಗರನ್ನೂ ಕೈದು ಮಾಡಿ, ಆ ಡೋಣಿಯನ್ನು ತಮ್ಮನಾನೆಗೆ ಹಗ್ಗದಿಂದ ಬಿಗಿದರು. ಯುವನರ ನಾವಿನೊಳಗಿನ ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಆ ಎಲ್ಲ ರಸ್ತ್ರಧಾರಿಗಳು ನಿಂತುಕೊಂಡರು. ಬಳಿಕ ಆ ನಾವುಗಳು ಹುಗಳಿಯ ಕಡೆಗೆ ಭರದಿಂದ ನಡೆದವು,

ಫಿರಂಗಿಗಳ ಆ ನಾವು ಅಂದು ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಗೆ ಹುಗಳಿಯ ಕೋಟೆಯ ಹತ್ತರ ಹೋಗಲು, ನಾವಿನೊಳಗಿನ ಒಂದು ಶೋಫು ಹಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆ ಕೂಡಲೆ ದುರ್ಗದೊಳಗಿಂದಲೂ ಒಂದು ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಲಾಯಿತು. ಆ ನಾವುಗಳು ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದೆ ನಡೆದವು ಹತ್ತರವೇ ಮೂರೂ ಸಂಜೆಯ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯುವನರ ಡೋಣಿಗೆ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದ ಆ ಪಶ್ಚಿಮ ದೇಶದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ನಾವು ಲಿಂಗರ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿತ್ತು ಈ ಡೋಣಿಯನ್ನು ಕಂಡು ತರ್ಕರತ್ನನು— 'ಭುವನ, ಈ ಡೋಣಿಯು ಸಪ್ತಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ತೆರಳದೆ ಇಲ್ಲಿಗೇಕೆ ಬಂದಿದೆ? ಇದು ಬಹುಶಃ ಫಿರಂಗಿಗಳಿಂದ ಕೈದು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಭುವನ, ನಮ್ಮ ನಾವೆಯನ್ನು ಬಿಡು' ಎಂದ ಕೂಡಲೆ ಭುವನನ ಆದೇಶದಂತೆ ಆ ನಾವೆಯು ಆ ಡೋಣಿಯ ಹತ್ತರ ಹೋಯಿತು ಆಗ ಫಿರಂಗಿಗಳು ಜಾಗರೂಕರಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ನಾವೆಯವರು ಆ ಎಲ್ಲ ಫಿರಂಗಿಗಳನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದರು. ಯುವನರ ಡೋಣಿಯನ್ನು ಫಿರಂಗಿಗಳ ಡೋಣಿಯಿಂದ ಬಿಟ್ಟು ಅವರಿಗೆ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಪ್ಪಣಿಯನ್ನತ್ತರು.

ಯವನರ ಡೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಮೊದಲೇ ಸಾವಧನಾಗಿದ್ದ ಆ ತರುಣನು ಭುವನನ ದನಿಯನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ— 'ಭುವನ' ಎಂದು ಕೂಗಿದನು. ಆ ದನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಆ ಮಧ್ಯೆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜನರೊಡನೆ ಶತ್ರುಪಕ್ಷದ ತೀರ ಅಳವಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದ ಭುವನನು ಗಾಬರಿಗೊಂಡನು. ಅವನ ಕೈಕಾಲುಗಳು ಹ್ವಣ ಕಾಲದ ವರೆಗೆ ಲಟಪಟಿಸಿದವು. ದನಿಯು ಏಳದಾಯಿತು. ಆದರೂ ಅವನು ಒಳ್ಳೇಳುತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ— 'ಮಹಾರಾಜ, ಎಲ್ಲಿರುವಿರಿ? ಬನ್ನಿರಿ' ಎಂದಂದನು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದುರ್ಗದ ಮೇಲಿಂದ ೩-೪ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ತೋಪಿನ ಗುಂಡುಗಳು ಬಂದು ಇವರ ನೌಕೆ-ಡೋಣೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದವು. ಕೂಡಲೆ ಅವುಗಳು ನದಿಯ ಗರ್ಭವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕೂ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಂದ ೫-೬ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಡೋಣೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಸಶಸ್ತ್ರ ಫಿರಂಗಿಗಳು ಆರೋಹಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಎಳೆ ಎಳೆದು ತಮ್ಮ ಡೋಣೆಗೆ ಹಾಕಿ ಕೈದು ಮಾಡಿದರು. ಪಾಪ! ಆ ಹಾರುವರ ಜೊತೆಗೆ ಬಾಡಿಗೆಯಿಲ್ಲದೆ ನೌಕೆಯನ್ನೇರಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಚೈತನ್ಯದಾಸ ಬೈರಾಗಿಯೂ ಅವರೊಡನೆ ಬಾಡಿಗೆಯಿಲ್ಲದ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಲ್ಪಟ್ಟನು !

— —

ವಿನೋದಿನಿ.

ಮಗಳೆಯ ಕೋಟೆಯ ಹೊರಬದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ಪುಟ್ಟ ಕುಟೀರವಿದ್ದಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ತಾರುಣ್ಯಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮೀರಿದಂಥ ಒಬ್ಬ ವೈಷ್ಣವಿಯು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ವೈಷ್ಣವಿಯು ತಾರುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಈಗಲೂ ಅವಳು ಅದನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇವಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕನ್ಯೆಯೆಂದೂ ಫಿರಂಗಿಗಳು ಇವಳನ್ನು ದೂರ ದೇಶದಿಂದ ಹಿಡಿತಂದರೆಂದೂ ಜನವಾರ್ತೆಯಿದ್ದಿತು. ಒಬ್ಬ ಫಿರಂಗಿ ದಳಪತಿಯು ಇವಳ ಲಾವಣ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಗ್ಧನಾಗಿ

ಇವಳನ್ನು ತನ್ನ ಉಪವಸ್ತ್ರವನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದನು; ತನ್ನ ಇಲ್ಲಿಯ ನೌಕರಿಯ ಅವಧಿಯು ತೀರುತ್ತಲೆ ಅವನು ಸ್ವದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋಗಲು, ಇವಳು ಕೋಟಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಆ ಕುಟೀರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಇರಹತ್ತಿದಳು. ಈಕೆಯು ಈಗ ಮುದುಕೆಯಾಗಲಿಕ್ಕಿದ್ದರೂ ಆ ಫಿರಂಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಇವಳಿಗೆ ಯಥೇಷ್ಟ ಸನ್ಮಾನವಿದ್ದಿತು. ಅದುದರಿಂದ ಹುಗುಳಿಯ ಹಿಂದುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಇವಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ಕೃತಾಂತನನ್ನು ಕಂಡಂತೆ ಅಂಜುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಕೆಯು ಹುಗುಳಿ ದುರ್ಗದ ಹೊರಗಿನ ಫಿರಂಗಿಗಳ ಘೌಜದಾರಿಣಿಯೆಂದೇ ಜನರೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು.

ಒಂದು ದಿನ ಪ್ರಭಾತದಲ್ಲಿ ವೈಷ್ಣವಿಯು ತನ್ನ ಮನೆಯ ಅಂಗಳ ದೊಳಗಿನ ತುಳಸೀಕಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಜಪ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಬಂದ ಒಬ್ಬ ಸುಂದರ ಯುವತಿಯು ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು.

ಅವಳನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ವೈಷ್ಣವಿಯು ತನ್ನ ಜಪಮಾಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆದಿಟ್ಟು— 'ತಂಗೀ, ಒಂದೆಯಾ? ಬಹಳ ತಡವಾಯಿತಲ್ಲ? ತಂಗೀ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸೆರಗು ಹೊದ್ದುಕೋ' ಎಂದು ಅಂದಳು. ಬಂದ ತರುಣಿಯು ತನ್ನ ನಡಕ್ಕಷ್ಟು ದೇಗಾದರೊಂದು ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದಳೇ ಹೊರತು, ಮಿಕ್ಕ ಪ್ರಸ, ಉರು ಮುಂತಾದ ಭಾಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹಾಗೆಯೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಆಗ ಆ ಬಂಗಾಲದಲ್ಲಿ ಅವಕಾಂತಹ ಸುಂದರ ತರುಣಿಯು ಅಷ್ಟು ಒಜ್ಜಾಹೀನಳಾದುದು ಅವಳೇ ಸರಿ. ವೈಷ್ಣವಿಯ ಮಾತಿಗೆ ಆ ತರುಣಿಯು ಆ ಕುಟೀರವು ಹಾರಿಬೀಳುವ ಹಾಗೆ ಗಹಗಹಿಸಿ ನಕ್ಕು— 'ಅದೇಕವ್ವಾ ಸೆರಗುಹೊತ್ತುಕೊಳ್ಳುವದು? ಎಂದು ಕೇಳಲು ವೈಷ್ಣವಿಯು ಒಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರುಗರೆದು ತನ್ನ ಪೈಕ್ಕೆ ತಾನೆ— 'ನಿನಗೆ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳುವದೆಂತು? ನಿನಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿದೆಯೆಂದೇ ಸರಿಹೋಗಿದೆ; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಫಿರಂಗಿಗಳ ದಂಡಿನ ಠಾಣ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಂತಹ ರೂಪವತಿಯಾದ ತರುಣಿಯ ದುರ್ಗತಿಯು ಆಗದೆ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತೇ? ತಂಗೀ, ನೀನು ಈ ಒಡ್ಡ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಒಣ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೂಗಳನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಾ,' ಎಂದು ಅನ್ನಲು, ಆ ಹುಚ್ಚಿಯು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಕ್ಕು— 'ಅವ್ವಾ, ನನಗೀ ರೂಪ— ತಾರುಣ್ಯಗಳು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದವು? ನನಗೆ ಹುಚ್ಚು

ಹೇಗೆ ಬಡಿಯಿತು? ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡತೊಡಗಿದಳು. 'ತಂಗೀ, ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೃಪೆಯಿಟ್ಟು ಯಾವನು ನಿನಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಸಿರುವನೋ, ಅದೇ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ನಿನಗೇ ಸೌಂದರ್ಯ-ತಾರುಣ್ಯಗಳನ್ನಿತ್ತಿರುವನು. ಅದಿರಲಿ ನೀನು ಈಗ ಹೂವಿಗೆ ಹೋಗು ನಾನು ನನ್ನ ಉಳಿದ ಜಪ ವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ' ಎಂದಂದು ವೈಷ್ಣವಿಯು ಮತ್ತೆ ತುಳಸಿಯಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಜಪಮಾಲೆಯ ಮಡಗಳನ್ನೆಳೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದಳು.

ಬಳಿಕ ಆ ಹುಚ್ಚು ತರುಣಿಯು ಒದ್ದೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೊಂದು ಕ್ಯಾವೀಬಣ್ಣದ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಳು; ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಹೂವಿನ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ನದೀತಟಾಕದಲ್ಲಿಯ ಹೂಗಳನ್ನೆತ್ತಿ ಹೋದಳು. ಕೆಲ ಕ್ಷಣಗಳ ನಂತರ ಆ ಹುಚ್ಚಿಯು "ಅವ್ವಾ-ಅವ್ವಾ" ಎಂದು ಬೀರುತ್ತ ಓಡಿ ಬಂದಳು. ಹುಚ್ಚಿಯ ಕೂಗಾಟಕ್ಕೆ ಗಾಬರಿ ಗೊಂಡು ನೆರೆಹೊರೆಯ ಅಬಲವೃದ್ಧರೂ ಅಲ್ಲಿ ಕಲಿತರು. ಆ ದಿನ ಯನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿನೋದಿನಿಯ ಸೊಂಡೆಯು ಒಣಗಿ ಹೋಯಿತು ಅಕೆಯು ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಜಪಮಾಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆದಿಟ್ಟು ಎದ್ದು ನಿಂತಳು. ಆವೃತ್ತಿ ಅ ಹುಚ್ಚಿಯು ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ವೈಷ್ಣವಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಹುಗಳಿಯ ಎಲ್ಲ ಜನರು ಹೆದರುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಆ ಹುಚ್ಚಿಯನ್ನು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹುಚ್ಚಿಯು ಓಡಿ ಬಂದವಳೇ ವೈಷ್ಣವಿಯನ್ನು ತೆಕ್ಕಬಿದ್ದು ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳಲಾರಂಭಿಸಿದಳು "ಎನಾಯಿತು-ಎನಾಯಿತು?" ಎಂದು ಯಾರು ಕೇಳಿದರೂ ಅವಳು ಉತ್ತರ ಕೊಡದಾಳು.

ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟೋ ನಿಮಿಷಗಳು ಕಳೆದು ಹೋದ ಬಳಿಕ ವಿನೋದಿನಿಯು ಅವಳನ್ನು ಕುಟೀರದೊಳಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಹಲವು ಬಗೆಯಿಂದ ಸಂತಯಿಸಿದಳು. ಆಗ ಹುಚ್ಚಿಯ ಶೋಕವು ತುಸ ಕಡಿವೆಯಾಯಿತು. 'ತಂಗೀ, ಎನಾಯಿತು? ಅಳುವುದಕ್ಕೆ?' ಎಂಬ ವಿನೋದಿನಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ 'ಅವ್ವಾ, ಅವರು ಬಂದಿರುವರು' ಎಂದಂದು ಮತ್ತೆ ಅಳಹತ್ತಿದಳು. 'ಯಾರು ಬಂದಿರುವರವ್ವಾ?' 'ಅವರು-ಅವರೇ ಬಂದಿರುವರವ್ವಾ' 'ಅವರೆಂದರೆ ಯಾರೇ? ಅವರು ನಿನಗೇನಾಗಬೇಕು?' 'ಎನಾಗಬೇಕೆಂಬದನ್ನು ನಾನು ರಿಯೆ. ಅವರ ಗುರುತು ಮಾತ್ರ ಹತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಅವರೇ ಅವರೆಂದು ತಿಳಿದೆನು' 'ಅವರನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಕಂಡೆ? ಈಗ ಅವರೆಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ?' 'ಹೊಳೆಯ

ದಂಡೆಯ ಹಸರು ಹುಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ' 'ಅವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತರಲಿಲ್ಲೇಕೆ?' "ಎಷ್ಟೋ ಸಾರೆ ಕರೆದೆ. ಅವರು ಎಳಲೇ ಇಲ್ಲವಮ್ಮಾ" "ಅವರ ಹೆಸರೇನು?" 'ನನಗೆ ನೆನಪಿಲ್ಲ' 'ಅವರು ಎಲ್ಲಿಯವರು?' 'ಅವರು ನಮ್ಮ ಊರವರಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯವರು?' 'ನಿಮ್ಮ ಊರು ಯಾವದು?' 'ಊರ ಹೆಸರು ನೆನಪಿಲ್ಲ ಅದೂ ಹೊಳೆಯ ದಂಡೆಯೇ' 'ನಡೆ ನೋಡೋಣ, ಅವರಾರೆಂಬವನ್ನು?' ಎಂದಂದು ವೈಷ್ಣವಿಯು ಹುಟ್ಟಿ ಯೊಡನೆ ನದೀತಟಾಕಕ್ಕೆ ನಡೆದಳು. ನೆರೆದ ಜನರ ಗುಂಪೂ ಅನರೊಡನೆ ಹೋಯಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ಹೊಳೆಯ ದಂಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡುತ್ತಾರೆ, ಹಸರು ಚಿಗುರು ಹುಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ಗೌರವರ್ಣದ ತರುಣನು ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಿತನಾಗಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಯುವಕನ ಸರ್ವಾಂಗಗಳಲ್ಲೂ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಾತದ ಸಣ್ಣ ದೊಡ್ಡ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿದ್ದು, ಅವುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಬಿಳಿ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಯುವಕನ ಆಗಿನ ದೇಹಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಇದು ಹೊಳೆಯೊಳಗೆ ತೇಲಿ ಬಂದ ಹೆಣವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಯಾರೂ ಅದರ ಹತ್ತರ ಹೋಗದಾದರು; ಆದರೆ ಹುಟ್ಟಿಯು ಮಾತ್ರ ಒಳ್ಳೇ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಹೋಗಿ ಅದರ ಮಗ್ಗಲಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು. ಅವಳು ಆ ಯುವಕನ ಬಲಗೈಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು:—ಅವ್ವಾ, ಇವರು ಸತ್ತಿರುವದಿಲ್ಲ; ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಅಷ್ಟು ದೂರ ನಿಂತಿರುವುದೇಕೆ? ಅವ್ವಾ, ಇವರನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯಬೇಕು, ಎಂದಂ ದಳು.

ಆಗ ವಿನೋದಿನಿಯು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆ ದೇಹಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಚ್ಚಿ ನೋಡಿ ದಳು; ನಾಡೀ ಹಿಡಿದು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದಳು; ಮೂಗಿನ ಬಳಿಗೆ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದಳು. ಪ್ರಾಣವಿರುವದೆಂದು ಖಾತ್ರಿಯಾದ ಕೂಡಲೆ ಅವಳು ನೆರೆದ ಜನರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಕುಟೀರಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದಳು. ಮನೆಗೆ ತಂದ ಬಳಿಕ ವೈಷ್ಣವಿಯು ಅವನ ಮೈಮೇಲಿನ ಒದ್ದೆ ಬಟ್ಟೆಗಳ ನ್ನಿಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು, ಒಣ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಉಡಿಸಿ-ತೊಡಿಸಿ, ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ವಂತದ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಮೆತ್ತನ್ನ ಹಾಸಿಗೆ ಮಾಡಿ ಮಲಗಿಸಿದಳು. ನಂತರ ಹುಟ್ಟಿಯನ್ನು ಅವನ ಹತ್ತರವೇ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ತಾನು ಹಕ್ಕೀಮನನ್ನು ಕರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರಟಳು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಯು "ಅವ್ವಾ-ಅವ್ವಾ" ಎಂದು ಕೂಗಿದಳು. ಕೆಲ ದೂರ ಹೋಗಿದ್ದ ವಿನೋದಿನಿಯು ಕೂಡಲೆ ಧಾವಿಸುತ್ತ

ಮನೆಗೆ ಬರಲು, 'ಅವ್ವಾ, ನೀನು ಫಿರಂಗೀ ಡಾಕ್ಟರನನ್ನು ಕರೆತರಬೇಡ. ಊರೊಳಗಿನ ಹಿಂದೂ ವೈದ್ಯನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ' ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಹುಚ್ಚಿಯ ಆ ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸರಿದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದು ವಶಿಷ್ಠ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಖೊಳ್ಳೆಂದು ನಕ್ಕರು ಎನೋದಿ ನಿಯು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನೊಂದುಕೊಂಡರೂ, ಹುಚ್ಚಿಯ ಸೂಚನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಊರ ಕಡೆಗೆ ಭರದಿಂದ ಸಾಗಿದಳು.

ಕೆಲಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಯುವಕನು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದನು ಆಗ ಆ ಹುಚ್ಚಿಯು ಅವನ ಹತ್ತರ ಕುಳಿತು ತಲೆಯನ್ನು ಒತ್ತುತ್ತಿದ್ದಳು. ತರುಣನು ಅವಳನ್ನು ಕಂಡು:—ಲಲಿತಾ, ಇದು ಸ್ವಪ್ನವಲ್ಲವಷ್ಟೇ? ಹುಚ್ಚಿಗೆ ಅವನ ಮಾತು ತಿಳಿಯದ್ದರಿಂದಲೋ? ಎನೋ ಅವಳು ಅವನ ಮುಖದ ಕಡೆಗೆ ಟಕಮಕ ನೋಡುತ್ತ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು ಅವಳಿಂದ ಉತ್ತರವು ದೊರೆಯದಾಗಲು ಅವನು ಮತ್ತೆ:—ಲಲಿತಾ, ಈ ವೇಷವನ್ನು ನೀನು ಎಲ್ಲಿ ಧರಿಸ ಕಲಿತೆ? ಎಂದು ಅಂದನು.

ಒಂದು ತಿಂಗಳಿನಿಂದಲೂ ಆ ಹುಚ್ಚಿಯನ್ನು "ಲಲಿತಾ" ಎಂದು ಯಾರೂ ಕರೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂದು ತನ್ನ ಆ ನಿಜವಾದ ಹೆಸರಿನಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸುತ್ತಲೆ, ಅವಳಲ್ಲಿಯ ಮಟ್ಟು ತುಸ ಬಯಲಾಯಿತು. ಆಗ ಆ ಹುಚ್ಚಿಯು ಅಲ್ಲ-ಅಲ್ಲ ಲಲಿತೆಯು:—ನೀವು ಏನು ಅನ್ನುವಿರೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಲೊಲ್ಲದ 'ಲಲಿತಾ, ನೀನು ಸೆರಗನ್ನೇಕೆ ಹೊದ್ದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ? ಹೀಗೇಕೆ ಹುಚ್ಚಿಯ ಹಾಗೆ ಕುಳಿತಿರುವೆ? ಇಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೂ ನೀನು ಎಷ್ಟು ಮನೋಹರಳಾಗಿ ತೋರುತ್ತೀಯಲ್ಲ! ಕೆಲಹೊತ್ತಿನ ಮುಂಚೆ ನೀನು ಆ ನಾವಿನ ಮೇಲೆ ಎಂಥ ಭವ್ಯವಾದ ಪೋಷಾಕನ್ನು ಯುವನಿಯ ಹಾಗೆ ಎಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿ ಉಟ್ಟಿದ್ದೆ, ಯಾವ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೆ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸತಾರ ನ್ನೇನು ಹಿಡಿದಿದ್ದೆ, ಸುಮಿಷ್ಪವಾಗಿ ಗಾಯನವನ್ನೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ ಹಾಗೂ ಈಗ ಕೇವಲ ಹುಚ್ಚಿಯಂತೆ ಇವೇನು ವೇಷಧರಿಸಿರುವೆ? ಲಲಿತಾ, ನೀನು ಈ ಬಹುರೂಪೀ ಕಲೆಯನ್ನೆಲ್ಲಿ ಕಲಿತೆ, ಸತಾರ ಬಾರಿಸಲಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿದೆ?

ನನಗೆ ಸತಾರ ಬಾರಿಸಲೂ ಬರುವದಿಲ್ಲ, ವೇಷಧರಿಸಲೂ ಬರುವದಿಲ್ಲ; ಹಾಗೂ ಎಷ್ಟೋ ದಿನಗಳಿಂದ ನಾನು ದೋಣಿಯನ್ನೂ ಹತ್ತಿರುವ

ದಿಲ್ಲ.' 'ಹಾಗಾದರೆ ಇದೆಲ್ಲವೂ ಸ್ವಪ್ನವೇ ಏನು?' ಎಂದವನೇ ಆ ತರುಣನು ಮತ್ತೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದನು. ಅನೇಕ ಮಾನಸಿಕ ಹಾಗೂ ದೈಹಿಕ ಸಂತಾಪದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಬವಳಿ ಬಂದಿತು. ಹೀಗೆ ಅವನು ಆ ಚೇತನಾವಿಹೀನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಅರ್ಧಗಂಟಿ ಕಳೆಯಲು, ಅವನಿಗೆ ಸ್ವಪ್ನಿಯುಂಟಾಗಿ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದನು. ಆಗಲೂ ಆ ಹುಚ್ಚಿಯು ಅವನ ತಲೆಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತೇ ಇದ್ದಳು. ಅವನು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆ ಲಲಿತೆಯು:—ನಿಮ್ಮ ನಿದ್ರೆಯು ಇನ್ನೂ ತೀರಲೊಲ್ಲದೋ? 'ತೀರತು-ತೀರತು. ಈಗ ನಾವೆಲ್ಲಿರುವೆವು? ಭೀಮೇಶ್ವರದಲ್ಲಿಯೋ-ಗೌರೇಪುರದಲ್ಲಿಯೋ?'

ಆ ಊರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೇ ಲಲಿತೆಯ ಮುಖ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಹರಿಯಿತು. ಆಗ ಅವಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಊರು, ತಮ್ಮ ಊರ ಹೊಳೆ, ನದಿಯ ಘಾಟು, ಕಡೆಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಆ ಘಾಟಿನಿಂದ ಫಿರಂಗಿಗಳು ಅಪಹರಿಸಿದ ವರೆಗಿನ ಸಮಸ್ತ ಸಂಗತಿಗಳ ನೆನಪಾಯಿತು; ಆದರೆ ಅಂದು ತಾನು ಆ ನಾವಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಪ್ನಿತದಷ್ಟೆ ಬಿದ್ದ ಬಳಿಕ ಇಂದಿನ ವರೆಗೆ ಏನಾಯಿತೆಂಬದೊಂದೂ ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿಯಲೊಲ್ಲದು. ಅವಳು ಮಹಾ ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಳು!

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ವಿನೋದಿನಿಯು ವೈದ್ಯನೊಡನೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಳು. ವೈದ್ಯನನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ಲಲಿತೆಯು ಮೈತುಂಬ ಸೆರಗು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಮೊರೆ ತಿರುವಿ ಕುಳಿತಳು. ಹುಚ್ಚಿಯ ಆ ಮುರಕವನ್ನು ಕಂಡು ವೈಷ್ಣವಿಯು ಬೆರಗಾದಳು; ಆದರೆ ಆಗ ಅವಳು ಆ ಬಗ್ಗೆ ಏನೂ ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ. ವೈದ್ಯನು ತರುಣನ ನಾಡೀಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ, ಔಷಧ ಹಾಗೂ ಲೇಪಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಪಡೆಕೊಂಡು ಹೊರಟು ಹೋದನು. ನಂತರ ವಿನೋದಿನಿಯು:—ತಂಗೀ, ಫಿರಂಗಿಗಳ ಉಪಟಳಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಹುಗುಳಿಯಲ್ಲಿ ಚಲೋ ವೈದ್ಯನೊಬ್ಬನು ಉಳಿದಿರುವದಿಲ್ಲ. ಇವನನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಕರೆತರಬೇಕಾದರೆ ಸಾಕು ಸಾಕಾಯಿತು. ಅದಿರಲಿ. ತಂಗೀ, ನೀನಿಂದು ಸೆರಗುಹೊತ್ತು ಅತ್ತ ಮೋರೆ ಮಾಡಿ ಕುಳಿತ ಕಾರಣವೇನು? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದಳು. ಲಲಿತೆಯು ತನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ಬಚ್ಚಿಡಲಿಕ್ಕೆ ಅಸಮರ್ಥಳಾಗಲು, ಅವಳು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಬಂದು ವೈಷ್ಣವಿಯ ಕೊರಳಿಗೆ ತೆಕ್ಕಬಿದ್ದು

ಭೋರೆಂದು ಅಳಹತ್ತಿದಳು. ವಿನೋದಿನಿಯು ಅವಳನ್ನು ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಅವಳು:—ಅವ್ವಾ, ನೀನು ಯಾರವ್ವಾ? ನಾನು ನಿನಗೆಲ್ಲಿ ದೊರೆತೆನು? ಇಂದು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿನ ಮಜ್ಜೆಲ್ಲ ಬಯಲಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ನಾನು ಗೌರಿಪುರದ ರಾಧಾವೋಹನ ಗೋಸ್ವಾಮಿಯ ಮಗಳು. ಭೀಮೇಶ್ವರದ ಘಾಟೆಗೆ ಸ್ನಾನಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿರುವಾಗ ಫಿರಂಗಿಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ತಂದಿರುವರು; ಆದರೆ ಅವ್ವಾ, ನಾವು ಈಗ ಇರುವದು ಯಾವ ಊರವ್ವಾ?

ಲಲಿತೆಯು ಆ ಅತ್ಯವ್ಯಕ್ತವನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿನೋದಿನಿಯು ಹಣೆ ಹಣೆ ಬಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಒಮ್ಮೆಲೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಕುಸಿರುಳಿತಳು!

† * * * †

ಯಾವಾಗ ವೈಷ್ಣವಿಯು ವೈದ್ಯನೊಡನೆ ತನ್ನ ಕುಟೀರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳೋ, ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹುಗಳಿಯ ದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಜನ ಫಿರಂಗಿ ಪಾದ್ರಿಗಳು ಸೇರಿ ಎರಡು ಜನ ಪರಧರ್ಮಿಯರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅತ್ಯವ್ಯಕ್ತವು ಕ್ರಿಸ್ತೀಧರ್ಮದ ದೀಕ್ಷೆಗೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಪರಧರ್ಮಿಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಸ್ಥೂಲಕಾಯದ ಕಪ್ಪುವರ್ಣದ ಬೈರಾಗಿಯು, ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಶ್ಯಾಮವರ್ಣದ ಕೃಶಕಾಯದ ಹಾರುವನು ಬೈರಾಗಿಯು ಪಾದ್ರಿಗಳ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಕೇಳಲಾರದೆ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಮೋರೆ ತಿರುವಿ ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೊಟ್ಟು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದನು; ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅವರು ಎನೇನು ನುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ವಿಚಾರಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದನು. ಸ್ಥೂಲಕಾಯದ ಬೈರಾಗಿಯು ಆ ಮುಠ್ಯಾಳ ತನವನ್ನು ಕಂಡು ಪಾದ್ರಿಗಳಿಗೆ ಅನಿವಾರವಾದ ಕೋಪವುಂಟಾಯಿತು. ತಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನವು ಇವನಲ್ಲಿ ಸಫಲವಾಗಲಾರದೆಂದು ಪಾತ್ರಿಯಾದೊಡನೆ ಆ ಪಾದ್ರಿಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನು ಬೈರಾಗಿಯನ್ನು ದ್ವೇಶಿಸಿ:—ಜೈತನ್ಯದಾಸ, ನೀನು ಯೇಸೂ ಕ್ರಿಸ್ತನ ಪವಿತ್ರ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ; ಅದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಹಣೆಬರೆಹದಲ್ಲಿ ಅನಂತ ಕ್ಲೇಶಗಳು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ, ಎಂದೆನ್ನಲು, 'ಸಾಹೇಬ, ಹುಟ್ಟಿದಂದಿನಿಂದಲೂ ನಾನು ದುಃಖಕಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ತೇಲಾಡುತ್ತಿರುವೆನು. ಬೈರಾಗಿಯಾಗಿಯೂ ನನ್ನಲ್ಲಿಯ ದುಡ್ಡಿನ ಲೋಭವು ಹೋಗಿದ್ದರಿಂದ, ನಾನು ಕಡುದುಃಖಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನೇ

ಆಗರುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಚೈತನ್ಯದಾಸನು ಮುಗುಳು ನಗೆಯಿಂದ ನುಡಿದನು. 'ನೀನು ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಾರದ್ದನ್ನು ತಿನ್ನುಣ್ಣಬೇಡ, ಕುಡಿಯಬೇಡ; ಆದರೆ ಪರಮದಯಾಳುವಾ, ಸರ್ವಜಗದುದ್ಧಾರಕರ್ತನೂ ಆಗಿರುವ ಯೇಸು ವಿನ ಸತ್ವಧವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸು, ಅಂದರೆ ತೀರಿತು.

ಸಾಹೇಬ, ನಾನು ಈಗ ಯಾವ ಪಂಥವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿರುವೆನೋ, ಅದರ ಮಾರ್ಗದಿಂದಲೇ ನಡೆಯಲಾರದವನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಇಂಥದರಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಹೊಸ ಪಂಥವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಮಾಡುವದೇನು? ಸಾಹೇಬ, ನಿಮ್ಮ ಕ್ರಿಸ್ತನೂ ದೇವರೇ; ನಮ್ಮ ಕೃಷ್ಣನೂ ದೇವರೇ. ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯು ಹೀಗಿರಲು, ನೀವು ಸುಮ್ಮನೆ ನನ್ನನ್ನೇಕೆ ಪೀಡಿಸುತ್ತಿರುವಿರಿ?

ನಿಮ್ಮ ಕೃಷ್ಣನು ದೇವರಲ್ಲ; ಕಪಟಿಯಾದ ಮನುಷ್ಯನು. ಅವನಂತಹ ಪರಪ್ರೀತನು ದೇವನಾಗಬಲ್ಲನೆ?.....

ಚೈತನ್ಯದಾಸನು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಜೊಟ್ಟುಹಾಕಿಕೊಂಡು—ಕೃಷ್ಣ ನಿಂದೆ ಯನ್ನು ಕೇಳಲಾಗದು. ಪಾದ್ರೀ, ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಅಂದು ಕೋ, ನಮ್ಮ ಕೃಷ್ಣನು ನಾನಂದಂತೆ ಪರಮ ದೈವತವೇ ಆಗಿರುವನು.

ಪಾದ್ರಿಯು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ನಡುಗಹತ್ತಿದನು. ಅವನು ಯಮದೂತ ಸದೃಶರಾದ ಇಬ್ಬರು ಕರೀ ವರ್ಣದ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಕೂಗಿದನು. ಅವರು ಧಾವಿಸುತ್ತ ಬಂದವರೇ ಚೈತನ್ಯದಾರ ಬೈರಾಗಿಯನ್ನು ಒಂದು ಬಹು ದೊಡ್ಡದಾದ ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಬಿಗಿದರು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಹಾರುವನು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದನು. ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಬಿಗಿಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಬಳಿಕ ಚೈತನ್ಯದಾಸನು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು:— ರಾಧೇಕೃಷ್ಣ-ರಾಧೇಕೃಷ್ಣ, ಎಂದು ನಾಮ ಸಂಕೀರ್ತನ ಮಾಡಹತ್ತಿದನು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಬೆರಗಾದ ಪಾದ್ರಿಯು:— ಎಲೈ ಬೈರಾಗಿಯೇ, ಈಗಲಾದರೂ ನಿನ್ನ ಆ ನೀಚ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಮರೆತು, ನಮ್ಮ ಪರಮ ದಯಾಳು ಯೇಸುವಿನನ್ನು ಸ್ತವಿಸು, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಬೈರಾಗಿಯು ಅವನ ಮಾತಿನ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಗೊಡದೆ ಕೃಷ್ಣನಾಮಸಂಕೀರ್ತನವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಮಾಡಹತ್ತಿದನು. ಆಗ ಪಾದ್ರಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಆ ಚಕ್ರವು ಭರದಿಂದ ತಿರುಗಹತ್ತಿತು. ಆ ಚಕ್ರಭ್ರಮಣದ ಕೂಡ ಚೈತನ್ಯದಾಸನ ಕೈ ಕಾಲು ಟೊಂಕ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲ ಎಲುವುಗಳೂ ಪುಡಿಪುಡಿಯಾದವು! ಭೀಷಣವಾದ ಕ್ಲೇಶದಿಂದ ಬೈರಾ

ಗಿಯ ಕಣ್ಣೊಳಗಿಂದ ಅಶ್ರುಗಳು ಧಾರೆಗಟ್ಟಿ ಸುಂಯಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ಆದರೂ ಅವನು ತನ್ನ ನಾಮಸಂಕೀರ್ತನವನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ! ಅವನ ಬಾಯಿಂದ ಕ್ಲೇಶದ್ಯೋತಕವಾದ ಒಂದು ಶಬ್ದವೂ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ!

ಕೆಲ ಕಾಲದ ನಂತರ ಚೈತನ್ಯದಾಸನು ನಡುಗುವ ದನಿಯಿಂದ:—
ಕೃಷ್ಣಾ, ನನಗೆ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ದರ್ಶನ ಕೊಡು. ನನಗೆ ಕ್ಲೇಶವಿಲ್ಲ, ದುಃಖವಿಲ್ಲ ಪರಮಾತ್ಮಾ, ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನನಗೆ ನಿನ್ನ ದರ್ಶನವಾಗಲಿ ಬೈರಾಗಿಯ ನುಡಿ ಕೇಳಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಅಂಜಿಕೆಯು ಬಯಲಾಯಿತು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಚಕ್ರಭ್ರಮಣವು ನಿಲ್ಲಲು, ಅವನು ಚೈತನ್ಯದಾಸನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನ ಮೈಗೆ ಕೈಹಚ್ಚಿ ನೋಡಿದನು. ಆಗ ಬೈರಾಗಿಯು ಮತ್ತೆ—ಪ್ರಭೋ, ಇವಂತೂ ನಿನ್ನ ಹಸ್ತಸ್ಪರ್ಶವಲ್ಲ; ಇದು ಯಾರದೋ ಕಠೋರ ಹಸ್ತವಾಗಿದೆ ಗೋಪೀಮನವಿನೋದಾ, ನಿನ್ನ ಬೆಣ್ಣೆಯಂತಹ ಕೋಮಲ ಕರವನ್ನು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನನ್ನ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಎಳೆ ರಾಧೀಕೃಷ್ಣ-ರಾಧೀಕೃಷ್ಣ. ಎಂದು ಅಂದನು

ಆಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು— ಬೈರಾಗಿ, ನಿನಗೆ ಈಗ ಏನು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ? 'ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನು ಒಳ್ಳೇ ನಯನಮನೋಹರವಾಗಿರುವನು. ಇನ್ನು ನನಗೆ ಹೆದರಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ರಾಧೀಕೃಷ್ಣನು ಬಂದಿರುವನು; ನನ್ನ ತಲೆಯ ಹತ್ತರ ನಿಂತುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಆತನ ಕರಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಯಾತನೆ-ಕ್ಲೇಶಗಳೂ ನಿರ್ನಾಮವಾಗುವೆ.

ಬೈರಾಗಿಯ ಈ ಸಂಭಾಷಣವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಶರೀರವು ಪುಲುಕಿತವಾಯಿತು. ಪಾದ್ರಿಯು ಚೈತನ್ಯದಾಸನನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ತಿರುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಚಕ್ರವೇ, ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಅವನು ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರ ಹಾಕಿ ಆ ಅಶರೀರ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದನು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ದುರ್ಗಂಧಪೂರ್ಣ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯ ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಸುಗಂಧಯುಕ್ತ ನಸುಗಾಳಿಯು ಸುಳಿಯಹತ್ತಿದಂತೆಯೂ, ಕೋಣೆ ತುಂಬೆಲ್ಲ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಕಾಶ ಬಿದ್ದಂತೆಯೂ ಆ ಹಾರುವನಿಗೆ ತೋರಿತು ಆ ಚೈತನ್ಯದಾಸ ಬೈರಾಗಿಯಲ್ಲೇ ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನು ಒಡಮೂಡಿದಂತೆ ಅವನಿಗೆ ಕಂಡಿತು. ಕೂಡಲೆ ಅವನು ಬೈರಾಗಿಯ ಸತ್ತರ ಒಡೆದ ಎರಡೂ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು:— ಬೈರಾಗಿ, ನಿನಗೆ

ಕಂಡದ್ದೇನು? ಇಡೀ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಧ್ಯಾನ-ಧಾರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಳೆದರೂ ಯಾವ ರೂಪವೂ ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ನನಗೆ ಗೋಚರವಾಗಲಿಲ್ಲವೋ ಅದನ್ನು ನೀನು ಒಂದು ಮುಹೂರ್ತದ ನಾಮಸಂಕೀರ್ತನದಿಂದ ಕಂಡ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಚೈತನ್ಯದಾಸಾ, ವೈಷ್ಣವಾ, ನಾನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಲ್ಲ; ಚಾಂಡಾಲನು. ನಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಜಾತಿಭೇದವಿಲ್ಲ, ಕುಲಮರ್ಯಾದೆಯಿಲ್ಲ. ನೀನು ಏನನ್ನು ನೋಡಿದೆಯೋ ನನಗದನ್ನಷ್ಟು ತೋರಿಸು" ಎಂದು ಅಂಗಲಾಚಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡನು.

ಕೂಡಲೆ ಚೈತನ್ಯದಾಸನು—ವಿಪ್ರಶ್ರೇಷ್ಠರೇ, ನೀವೂ ನೋಡಿರಿ. ಅಗೋ, ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನು ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತಿರುವನು. ಆಗ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ನಿಗೂ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನ ದರ್ಶನವಾಗಲು, ಹಾರುವನ ಕಣ್ಣೀಳ ಗಿಂದ ಅನಂದಾಶ್ರುಗಳು ಪ್ರವಹಿಸಹತ್ತಿದವು ಆ ಬೈರಾಗಿ ಹಾಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಆ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಂಡು, ಪಾದ್ರಿಯೂ ಅವನ ಅನುಚರರೂ ವಿಸ್ಮಯ-ವಿಸ್ಫೂರಿತ ನೇತ್ರಗಳಿಂದ ಅವರನ್ನು ಟಕಮಕ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತು ಕೊಂಡರು.

ಇದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ತರುಣ ಫಿರಂಗಿಯು ಆ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ:—ಅಲಘಾರೇಜ, ಎಂದು ಕೂಗಿದನು ಪಾದ್ರಿಯು ಗಾಬರಿಗೊಂಡು ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹೋದನು. ಬಳಿಕ ಆ ಯುವ ಕನು ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು:—ಪಾದ್ರೀ, ನಿನ್ನ ರಕ್ತಪಿವಾಸೆಯು ಇನ್ನೂ ಶಾಂತವಾಗಿಲ್ಲವೆ? ನೀನು ನನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಹೊರತು ಈ ಕೈದಿಗಳನ್ನು ಕಾರಾಗೃಹದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತಂದೆಯೇಕೆ? ಎಂದು ಅವಡುಗಟ್ಟಿ ನುಡಿಯಲು, ಪಾದ್ರಿಯು ನಾಚಿಕೊಂಡು:—ಪೋರ್ತುಗೀಜ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪುರೋಹಿತರ-ಪಾದ್ರಿಗಳ ಅಪ್ಪಣೆಯೇ ಮುಖ್ಯವು; ಅದುದರಿಂದ ಇವರಿಗಾಗಿ ಶಾಸನಕರ್ತನ ಅಪ್ಪಣೆಪಡೆಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ.

ನೀನು ಈ ಕೈದಿಗಳಿಗೆ ಹಿಂಸೆಪಡಿಸುತ್ತಿರುವೆಯೇನು?

ಈ ಇಬ್ಬರೂ ಕೈದಿಗಳು ಸೈತಾನನ ಅನುಚರರು. ಇಂಥವರ ಉಪದೇಶದಿಂದಲೇ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಜನರು ನಮ್ಮ ಕ್ರೈಸ್ತಮತಾನುಯಾಯಿಗಳಾಗಲೊಲ್ಲರು.

ಆ ತರುಣ ಫಿರಂಗಿಯು ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೋಡುತ್ತಾನೆ, ಜೈತನ್ಯದಾಸ ಬೈರಾಗಿಯು ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಬಿಗಿಯಬ್ಬಟ್ಟಿದ್ದು, ಅವನ ಹತ್ತಿರವೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅಲ್ಲಿಯ ಧೂಳದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಕೂಡಲೆ ಅವನು ಸಂಜ್ಞೆ ಮಾಡಲು, ಪಾದ್ರಿಯ ಆ ಇಬ್ಬರು ಅನುಚರರು ಜೈತನ್ಯದಾಸನನ್ನು ಚಕ್ರದಿಂದ ಬಿಟ್ಟಿದರು; ಆದರೆ ಆಗ ಬೈರಾಗಿಗೆ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವಂತಿರದ್ದರಿಂದ ಅವನು ದೊಪ್ಪನೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟನು! ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಆ ತರುಣ ಫಿರಂಗಿಯು—ಪಾದ್ರಿ, ಈತನನ್ನು ಕೊಂದು ಬಿಟ್ಟೆಯಾ? ಎಂದು ಕೇಳಲು,

ಪಾದ್ರಿಯು— ನೀವು ಶಾಸನಕರ್ತೃಗಳು; ಅಂತೇ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸನ್ಮಾನಿಸುವದು; ಆದರೆ ನಾನು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಭಯವನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕವನು. ಸ್ವತಃ ಪೋರ್ತುಗಾಲದ ಅರಸನಿಗೆ ಕೂಡ ನಾನು ನನ್ನ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಿಕೊಡುವವನಲ್ಲ ನಾನು ಯೇಸುವಿನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯು. ನನ್ನ ಒಡೆಯನೆಂದರೆ ಆ ದಯಾಳು ಯೇಸು ಪೊಬ್ಬನೇ ಆಗಿರುವನು.

ಪಾದ್ರಿ, ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ನಡೆಯಲು ಸ್ವೇನ ದೇಶವಲ್ಲ; ಇದು ಭರತಖಂಡವು. ನೀನು ಹುಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಇಬ್ಬರು ಜನರು ನಮ್ಮ ಪೋರ್ತುಗಾಲದ ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲ; ಇವರು ಇಲ್ಲಿಯ ದಿಲ್ಲಿ ಬಾದಶಹನ ಪ್ರಜೆಗಳು, ತಿಳಿಯಿತೇ? ತಿಳಿಯಿತು.

ಪಾದ್ರಿ, ನೀನು ಸತ್ಯಧರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಲಿರುವೆಯೋ, ನರಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಂದಿರುವೆಯೋ?

ನಾನು ನರಹತ್ಯೆ ಮಾಡುವವನಲ್ಲ, ಯೇಸುವಿನ ಸತ್ಯಧರ್ಮ ಪ್ರಸಾರಕನು.

ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ಈಗ ಮಾಡಿರುವದೇನಿದು?

ಸತ್ಯಧರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರಸಾರಗೊಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಯಾವ ಮಾರ್ಗದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೋ ನಾನದನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸತಕ್ಕವನು. ದಿಸೋದ್ದು, ನೀನು ಈಗ ಇಲ್ಲಿಯ ಪೋರ್ತುಗೀಜರ ಠಾಣ್ಯದ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ, ತೀವ್ರ ದಲ್ಲಿಯೇ ನೀನು ಸ್ವೇನದೇಶಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಹೋಗಬೇಕಾದೀತು; ಆದರೆ ಈ ಅಲಭಾರೇಜ ಪಾದ್ರಿಯು ಸಾಮಾನ್ಯನಲ್ಲ. ಇಡೀ ಪೋರ್ತುಗಾಲದ

ಅಧಿಕಾರಸತ್ತೆಯೇ ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಇದೆ. ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಮಾತಾಡು.

ಪಾದ್ರಿ, ಬಿಡು, ನಿನ್ನೇ ಬಿಂಕವನ್ನು! ನಾನೇನು ಹೇಳಿ-ಕೇಳಿ ಸೈನಿಕನು ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಸದಾ ಆಲಿಂಗಿಸಿದವನೇ. ಆದರಿಂದ ನಾನು ಯಾವ ಶಿಕ್ಷೆಗೂ ಅಂಜುವದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಪಾದ್ರಿ, ನಿನ್ನಂತಹ ನೀಚ ನರ ಘಾತಕನು ಯೇಸುವಿನ ಪವಿತ್ರವಾದ ಧರ್ಮಪ್ರಸಾರಕ್ಕೆ ತೀರ ಅಯೋಗ್ಯನು ನಿಮ್ಮಂಥ ತಲೆತಿರುಕ ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರಕರಿಂದ ಈ ಭರತಖಂಡ ದೊಳಗಿನ ಪೋರ್ತುಗೀಜರ ಸತ್ತೆಯು ಮಣ್ಣುಗೊಡಲಿಕ್ಕೆ ತಡವಾಗಲಾರದು. ಪಾದ್ರಿ, ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಿನಗೆ ನಾನು ಎರಡನೇ ಸಾರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಿನ್ನ ಇಂಥ ಯಾವುದೊಂದು ಕೃತ್ಯವು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ತಕ್ಕ ಶಾಸನವನ್ನು ಮಾಡದಿರಲಾರೆನು. ಜೋಕೆ, ಎಂದು ಆ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಕಣ್ಣು ಕೆಕ್ಕರಿಸಿ ನುಡಿಯಲು,

ಆ ಪಾದ್ರಿಯು ಇನ್ನೇನೋ ಅನ್ನತಕ್ಕವನು; ಅದೇ ಅಪ್ಪರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಶಿವಾಯಿಯು ಬಂದು ಡಿಸೋಯುನನ್ನು ಕುರಿತು—ಹುಜೂರ, ನಿನ್ನಿನ ದಿವಸ ನಮ್ಮ ಜನರು ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದ ಬಳಿಯಿಂದ ಯಾವ ಯವನರ ಡೋಡೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಂದಿರುವರೋ, ಅದು ನವಾಬ ಶಹಾನವೋ ಯಾಜಖಾನನೆಂಬ ದಿಲ್ಲಿಯ ಶಹಾಜಹಾನ ಬಾದಶಹನ ಪರಮ ಅಪ್ತನ ಡೋಡೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಸುದ್ದಿಯು ಒಂದು ವೇಳೆ ಬಾದಶಹನಿಗೆ ತಿಳಿದರೆ ಈ ದೇಶದೊಳಗಿನ ನಮ್ಮ ಬಂದರಗಳೆಲ್ಲ ನಿರ್ವಾಮವಾಗುವವು, ಎಂದನು.

ಹಾಗಾದರೆ ಈಗಲೇ ಆ ಡೋಡೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅವರನ್ನು ಸನ್ಮಾನದಿಂದ ಮರಳಿ ಕಳಿಸಬೇಕು; ಹಾಗೂ ಈ ಇಬ್ಬರು ಹಿಂದುಗಳನ್ನು ಕೆಲ್ಲಿಯ ಹೊರಗಿನ ವಿನೋದಿನಿ ವೈಷ್ಣವಿಯ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿ, ಅವಳಿಗೆ ಇವರನ್ನು ಉಪಚರಿಸಲು ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಎಲೈ ಸೇವಕನೇ, ಈ ಅಲಘಾರೆಜ ಪಾದ್ರಿಯನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿ; ಆದರೆ ಇವನ ಮೈಗೆ ಕೈ ಹಡ್ಡಬೇಡ; ಇವನನ್ನು ನಜರ ಕೈದಿಯನ್ನಾಗ ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಗಗೊಡಬೇಡ, ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿ ಡಿಸೋಯುನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದನು. ತುಸ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯೇ ಅವನ ಅಪ್ಪಣೆಯು ಅಮಲಿನಲ್ಲಿ ಬಂತು.

ಭಾಗ್ಯಚಕ್ರ

ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದ ದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅಮಾರ ಉಲ್-ಬಹರ ಅಸದಖಾನನು ವಿಷಣ್ಣ ವದನದಿಂದ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಅವನ ಹತ್ತರ ಹಲಕೆಲವು ಸೇನಾ ನಾಯಕರೂ, ಸಚಿವ, ಶೇಷ್ಠರೂ, ಉರೂಫಿಗಳಿಗನ ಪ್ರಮುಖ ಸೆಟ್ಟಿ-ಸಾವು ಕಾರರೂ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಪೂರ್ವರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಫಿರಂಗಿಗಳಿಂದ ಗಾಯಪಟ್ಟ ಜನರು ಸಾಲುಸಾಲಾಗಿ ಅಸದಖಾನನ ಎದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರು; ಆದರೆ ಮಯೂಖನ ಪತ್ನಿಯೇ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ನಮ್ಮ ವಾಚಕರ ಪೂರ್ವ ಪರಿ ಚಿತನಾದ ಗೋಕುಲ ಬಿಹಾರಿ ಶ್ರೇಷ್ಠಿಯು— ಹುಜೂರ, ಹೇಡಿಯಾದ ಕಲಿ ಮುಲ್ಲಾಖಾನನು ಫಿರಂಗಿಗಳ ಉಪಟಳಕ್ಕೆ ಅಂಜಿ ಓಡಿ ಹೋದುದರಿಂದ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಹೌಹಂದರು ಘೌಜದಾರನ ಸೈನ್ಯವೂ ಅವ ನೊಡನೆ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿರಲು, ಆ ಯುವಕನು-ಮಯೂಖನು-ಉರ ಜನರಿಗೆಲ್ಲ ಧೈರ್ಯ ಹೇಳಿ, ಗ್ರಾಮರಕ್ಷಣೆಯ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದನು. ಅವನು ಸ್ವತಃ ತೋಪುಖಾನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಹತ್ತಿಂಟು ತೋಫಿನ ಗುಂಡುಗಳನ್ನು ಶತ್ರುಗಳ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಳಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಶತ್ರುಗಳು ಈ ತ್ರಿವೇಣೀ ಘಾಟಿನ ಕಡೆಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಬಂದರ ದೊಳಗಿನ ಕೋಟ್ಯವಧಿ ಬೆಲೆಯ ಸರಕುಗಳು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಆ ಯುವಕನ ಸಲಹೆಯಿಂದಲೇ ನಾನು ನನ್ನ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಡಿಸೋರ್ಯನ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಹೋದೆನು. ಅಂತೇ ಆ ಫಿರಂಗಿಗಳು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿದರು; ಆದರೆ ಹುಜೂರ, ಆಗಿನಿಂದಲೂ ಆ ತರುಣನ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಗಾಯ ಪಟ್ಟನೋ-ಮಡಿದನೋ ಯಾವುದೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಗಾಯಪಟ್ಟವರನ್ನೆಲ್ಲ ತೋಧಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ಸತ್ತುಬಿದ್ದಿದ್ದ ಹೆಣಗಳ ರಾಶಿಗಳಲ್ಲೂ ಹುಡುಕಿ ದ್ದಾಯಿತು; ಆದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥವೇ ಎಂದನು

ಆಗ ಅಸದಖಾನನು ನಿಟ್ಟುಸಿರುಗರೆದು—ಹರಿನಾರಾಯಣಾ, ಆ ತರು ಣನು ಯಾರೆಂಬದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿವೆಯೋ?

ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಆತನು ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಲದೊಳಗಿನ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜಮೀನದಾರನಾಗಿದ್ದ ದೇವೇಂದ್ರನಾರಾಯಣನ ಮಗನು.

ಭೀಮೇಶ್ವರದ ಮಹಾರಾಜಾ ದೇವೇಂದ್ರನಾರಾಯಣನ ಮಗನೇ? ಅಹುದು. ಯಾವನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಕಂಡು ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ಸ್ವತಃ ಶಹಾಜಾದಾ ಖುರ್ರಮನು ಸಹ ಬೆರಗಾಗಿದ್ದನೋ ಅದೇ ಆ ದೇವೇಂದ್ರನಾರಾಯಣನ ಮಗನು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವೃದ್ಧ ಹಕ್ಕೀಮನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು—ತಾನು ನಿನ್ನ ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವೇಣಿಯ ಸಂಗಮದೊಳಗಿನ ಒಂದು ಡೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಒಬ್ಬ ಗಾಯಪಟ್ಟು ಹಿಂದೂ ತರುಣನಿಗೆ ಔಷಧೋಪಚಾರ ನಡೆಸಿದನೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಹಾಗಾದರೆ ಆ ಡೋಣಿಯು ನವಾಬ ಶಹಾನವೋ ಯಾಜಖಾನನದೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಅಂದರು. ಕೂಡಲೆ ಅಸದಖಾನನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಶಹಾನವೋಯಾಜಖಾನನ ಮಗನಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಡೋಣಿಯು ಈಗಲ್ಲಿದೆ? ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಅವನು-ಬಾರಂದಾಜಖಾನನು-ನಿನ್ನ ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಅವರು ಸಪ್ತಗ್ರಾಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೆರಳಿದರಂತೆ. ಮುಂದಿನ ಸಮಾಚಾರವು ಇದು ವರೆಗೂ ತಿಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಬಳಿಕ ಅಸದಖಾನನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಕೆಲ ಯುದ್ಧದ ಹೆಡಗಗಳು ಶಹಾನವೋಯಾಜಖಾನನ ಡೋಣಿಯ ಶೋಧಕ್ಕಾಗಿ ಕಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಬಂದರದೊಳಗಿನ ಮಿಕ್ಕ ಸಣ್ಣ-ದೊಡ್ಡ ಹಡಗಗಳೆಲ್ಲ ಫಿರಂಗಿಗಳಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಬಹುದಾದ ಉಪಟಿಳಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗಲು ಸಜ್ಜಾದವು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ದೂತನು ಬಂದು ಜಾಹಂಗೀರ ನಗರದಿಂದ ಹರೀಕೃಷ್ಣರಾಯನು ಬಂದಿದ್ದು, ಖಾವಂದರವರ ಭೇಟಿಗೆ ಆತುರನಾಗಿ ನಿಂತಿರುತ್ತಾನೆ, ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸುಭೇದಾರನ ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಅಮಲ್ದಾರನಾದ ಹರೀಕೃಷ್ಣರಾಯನು ಜಾಹಂಗೀರ ನಗರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಾನು ಸ್ವತಃ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಅವಸರದಿಂದೇಕೆ ಬಂದಿರಬಹುದೆಂಬದನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾರದೆ ಅಸದಖಾನನು ವಿಸ್ಮಯಗೊಂಡನು. ಆಗ ಆತನು ಬಾರಂದಾಜಖಾನನನ್ನು ಕುರಿತು:- ಹರೀಕೃಷ್ಣರಾಯನು ಸಾಮಾನ್ಯನಲ್ಲ.

ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಯ ಸವಾರನು. ಅದುದರಿಂದ ನೀವು ಸ್ವತಃ ಹೋಗಿ, ಘೌಜದಾರ ಕಲಿಮುಲ್ಲಾಖಾನನ ವತಿಯಿಂದ ಅವನನ್ನು ಸನ್ಮಾನಿಸಿ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಬರಿ, ಎಂದು ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದನು.

ಬಳಿಕ ಕೆಲ ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಹರೇಕೃಷ್ಣರಾಯನು ಸಭಾಗೃಹವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಅಸದಖಾನನನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸಿ— ಜನಾಬಅಲಿ, ನಬಾಬ ಮೊಕರಮಖಾನ ಸುಭೇದಾರರು ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದರು ಶಹಾನ್ ಶಹಾ ಬಾದಶಹರ ಇನ್ನೊಂದು ಹುಕುಮು ಆಗುವ ವರೆಗೆ ತಾವೇ ಬಂಗಾಲ, ಬಿಹಾರ ಮತ್ತು ಓಡಿಸಾ ಪ್ರಾಂತಗಳ ಸುಭೇದಾರರು, ಎಂದಂದು ಪ್ರವೃತ್ತನಾದನು. ಆಗ ಪರಮ ವಿಸ್ಮಿತನಾದ ಅಸದಖಾನನು:— ಮಾಜಿ ಸುಭೇದಾರರ ಮರಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನಾಯಿತು? 'ಸುಭೇದಾರರು ಗಂಗಾವಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಟಿದ್ದರು. ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ತುಘಾನವೆದ್ದು ಅವರ ನಾವೆಯು ಮುಳುಗಿದ್ದರಿಂದ ತೀರಿಕೊಂಡರು।' 'ಈ ಬಗ್ಗೆ ಬಿಹಾರ-ಓಡಿಸಾಗಳ ಘೌಜದಾರರಿಗೆ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲವೆ? ಅವರಾರಿಗಾದರೂ ಬಾದಶಹರ ಇನ್ನೊಂದು ಹುಕುಮು ಆಗುವ ವರೆಗೆ ಸುಭೇದಾರಿಕೆಯನ್ನು ವಹಿಸಲಿಲ್ಲೇಕೆ?'

ಹುಜೂರ, ಅವರು ಐದುಸಾವಿರ ಕುದುರೆಗಳ ಮನಸಬದಾರರು; ತಮಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಸನ್ಮಾನಿತರು ಅಂದಮೇಲೆ ಅವರ ಕಡೆಗೆ ಈ ಬಹುಮಾನದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿ, ಹರೇಕೃಷ್ಣರಾಯನು ತಾನು ಜಹಾಂಗೀರ ನಗರದಿಂದ ತಂದಿದ್ದ ಸುಭೇದಾರಿಕೆಯ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ, ಭತ್ತ-ಚಾಮರ-ಶಿಕ್ಕಾ-ಮೊಹರಗಳನ್ನೂ ಅಸದಖಾನನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ, ಅವನನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅಭಿವಂದಿಸಿದನು. ಕೂಡಲೆ ಅಸದಖಾನನು ಜಹಾಂಗೀರ ನಗರದ ಹಂಗಾವಿ ಸುಭೇದಾರನಾದ ಸಂಗತಿಯ ಫರ್ಮಾನಗಳು ಬಂಗಾಲ, ಬಿಹಾರ, ಓಡಿಸಾ ಪ್ರಾಂತಗಳ ಎಲ್ಲ ಮುಖ್ಯ ಮುಖ್ಯ ತಾಣಗಳಿಗೂ ಕಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು.

ತದನಂತರ ಅಸದಖಾನನು ವಿನೋದದಿಂದ— ಹರೇಕೃಷ್ಣರಾಯಾ, ನೀನು ಈಗ ನನಗೆ ಈ ಬಹುಮಾನದ ಹಂಗಾವಿ ಸುಭೇದಾರಿಕೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬರದೆ, ಯುದ್ಧದ ಚಲೋ ೨-೩ ಹಡಗಗಳನ್ನೂ, ೩-೪ ತೋಪುಗಳನ್ನೂ ಜಹಾಂಗೀರ ನಗರದಿಂದ ತಂದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ನಾನು

ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಹರ್ಷಿತನಾಗುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಅವುಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ, ಅಂದರೆ ಫಿರಂಗಿಗಳ ಆಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೇ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹುಜೂರ, ಅದೇಕೆ?

ಹರೇಕೃಷ್ಣನ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಅಸದಖಾನನು ಈ ಮೊದಲು ಫಿರಂಗಿ ಪಾದ್ರಿಯ ಅನುಚರರು ಮಯೂಖನೊಡನೆ ತನ್ನನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದಂದಿನಿಂದ ಯುದ್ಧವಾಗಿ ಮಯೂಖನ ಪತ್ನಿಯಿಲ್ಲದಂತಾದ ವರೆಗಿನ ಸಮಸ್ತ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೂ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು; ಮತ್ತು ತಾನು ಬಂಗಾಲ-ಬಿಹಾರಗಳ ಹಂಗಾಮಿ ಸುಭೇದಾರನಿರುವ ವರೆಗೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಫಿರಂಗಿಗಳ ಉಪಟಳವನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ನಿಲ್ಲಿಸುವೆನೆಂದೂ, ಬಳಿಕ ಶಹಾನಶಹಾ ಬಾದಶಹನ ಮತ್ತು ಆಲ್ಲಾನ್ ಇಚ್ಛೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಆಗಬಹುದೆಂದೂ ಹೇಳಿದನು.

ಇತ್ತ ದುರ್ಗದ ಮುಖ್ಯ ಬಾಗಿಲದ ಮೇಲಿನ ನಗಾರೆಯು ಬಾರಿಸಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದ ಘೌಜಿನೊಳಗಿನ ಸೈನ್ಯವೆಲ್ಲ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಕೂಡಲೆ ಅಸದಖಾನನು ಹರೇಕೃಷ್ಣನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಿ—ಹರೇಕೃಷ್ಣರಾಯಾ, ನಾನು ಹುಗಳಿಯಿಂದ ಮರಳಿ ಒರುವ ವರೆಗೆ ನೀನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶ್ರಮಿಸು. ನಾನು ಬಂದ ಬಳಿಕ ನಾನೂ ನೀನೂ ಕೂಡಿಯೇ ಜಹಾಂಗೀರ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣವಂತೆ, ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸ್ವಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ದುರ್ಗವನ್ನಿಳಿದು ತ್ರಿವೇಣಿಯ ಘಾಟಿನ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿದನು.

ನಡುದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವೃದ್ಧ ಅಂಬಿಗನು ಅಸದಖಾನನಿಗೆ ಪೊಡಮಟ್ಟು ಅಭಿವಂದಿಸತೊಡಗಿದನು, ಅದರ ಸುಭೇದಾರನ ಅಂಗರಕ್ಷಕರು ಅವನನ್ನು ಹೊಡೆದು ದೂರ ಸರಿಸಹತ್ತಿದರು. ಕೂಡಲೆ ಅಸದಖಾನನು ತನ್ನ ಅಂಗರಕ್ಷಕರನ್ನು ತಡೆದು—ಮುದುಕಾ, ನಿನ್ನ ಅಂಬೋಣವೇನೆಂಬದನ್ನು ಬೇಗನೆ ತಿಳಿಸು, ಎಂದನು.

ಹುಜೂರ, ನಾನು ವೃದ್ಧನು; ತಾವು ಯಾರೆಂಬದು ನನ್ನ ಮಂದ ದೃಷ್ಟಿಯ ಮೂಲಕ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣಿಸಲೊಲ್ಲದು. ನಾನು ಭೀಮೇಶ್ವರದ ಮಹಾರಾಜಾ ದೇವೇಂದ್ರ ನಾರಾಯಣನ ಸೇವಕನು; ಮಹಾ ವಿಪತ್ತಿಗೀಡಾಗಿರುತ್ತೇನೆ

ಎಂದಿ? ದೇವೇಂದ್ರನಾರಾಯಣನ ಸೇವಕನೇ? ಆತನ ಮಗನೊಡನೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೀಯಾ?

ಅಸದಖಾನನ ದನಿಯ ಗುರತು ಹತ್ತಿದಂತಾಗಲು, ಭುವನನು ಸುಭೇದಾರನ ತೀರ ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಹುಬ್ಬಿನ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಅವನ ಮುಖವನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿ— ಹುಜೂರ, ನಾನು ಹೇಳಿಕೇಳಿ ವೃದ್ಧನು, ಬಡಪ್ರಾಣಿಯು ಹುಜೂರರು ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು. ತಾವು ಅಸದಖಾನರಲ್ಲವೆ? ಸಿಪಲಿ ಮತ್ತು ಅಕಬರ ನಗರಗಳ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾನು ತಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿದ್ದು, ತಮ್ಮ ಸಹಚರ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ದಿವಸಗಳನ್ನು ಕಳೆದಿರುತ್ತೇನೆ.

ಅಸದಖಾನನು ನಕ್ಕು— ನಾನೇ ಆ ಅಸದಖಾನನು ಅದಿರಲಿ. ನೀನು ದೇವೇಂದ್ರನಾರಾಯಣನ ಮಗನ-ಮಯೂಖನ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಬಲ್ಲೆಯಾ?

ಹುಜೂರ, ಅದನ್ನೇ ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಸನ್ನಿಧಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತೇನೆ.

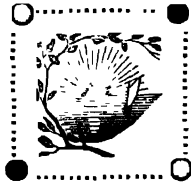
ಭುವನನು ಗೌರೀಪುರದ ಘಾಟಿನಿಂದ ಲಲಿತೆಯ ಹರಣವ ನೋಡಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪೂರ್ವರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹುಗಳಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸನ್ಮಾನನೀಯ ಯುವನನ ಡೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಕಂಡ ವರಿಗಿನ ಸಮಸ್ತ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಅಸದಖಾನಾದಿಗಳಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಿದನಲ್ಲದೆ, ಅಗಲೆ ತಮ್ಮ ಡೋಣಿಯು ಫಿರಂಗಿಗಳಿಂದ ಮುಣುಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ತಮ್ಮ ಡೋಣಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದ ತರ್ಕರತ್ನ ಭಟ್ಟಾಚಾರ್ಯ, ಚೈತನ್ಯದಾಸ ಬೈರಾಗ ಹಾಗೂ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಜನರನ್ನೂ, ಆ ಯುವನರ ಡೋಣಿಯೊಳಗಿನವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಫಿರಂಗಿಗಳು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ದುರ್ಗದ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿಸಿದರೆಂದೂ, ತಾನು ಫಿರಂಗಿಗಳ ನಜರು ತಪ್ಪಿಸಿ ಇತ್ತ ಪಾರಾಗಿ ಬಂದಿರುವೆನೆಂದೂ ಹೇಳಿದನು.

ಯುವನರ ಆ ಡೋಣಿಯು ಸ್ವತಃಗ್ರಾಮದಿಂದ ಹುಗಳಿಗೆಗೆ ಹೋಯಿತು? ಎಂಬ ಅಸದಖಾನನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ

ಭುವನನು— ಹುಜೂರ, ಅದನ್ನು ಆ ನೀಚ ಫಿರಂಗಿಗಳೇ ಹಿಡಿದೊಯ್ದಿದ್ದರು.

ಕೂಡಲೆ ಅಸದಖಾನನು ಸ್ವಪಂವಾರದೊಡನೆ ಹುಗಳಿಗಭಿಮುಖವಾಗಿ ನಡೆದನು. ಭುವನನನ್ನು ಅವನು ತನ್ನ ಪಂವಾರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಅವರು ಗಂಗಾಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ತುಸ ದೂರ ಕ್ರಮಿಸುವಷ್ಟು

ರಲ್ಲಿ ಹುಗಳಿಯ ಕಡೆಯಿಂದ ಬರುವ ಒಂದು ಡೋಣೆಯೊಳಗಿನ ಒಬ್ಬ ವೃದ್ಧ ಮುಸಲ್ಮಾನನು ಅಸದಖಾನನ ಪರಿವಾರದೊಳಗಿನವನೊಬ್ಬನನ್ನು 'ಬಾರಂದಾಜಖಾ, ಬಾರಂದಾಜಖಾ' ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿದನು. ಕೂಡಲೆ ಅಸದಖಾನನ ಹಡಗವು ಆ ಡೋಣೆಗೆ ಹೋಗಿ ತಗಲಿತು. ಆದ ರೊಳಗಿನ ಆ ವೃದ್ಧನು-ಶಹಾನವೋಯಾಜಖಾನನು ಧಾವಿಸುತ್ತ ಬಂದು ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಬಾರಂದಾಜಖಾನನನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿ, ತಾನು ಸಪ್ತ ಗ್ರಾಮದ ತ್ರಿವೇಣೀಘಾಟಿನಿಂದ ಹೊರಟು ಮರಳಿ ಬರುವ ವರಿಗಿನ ಸಮಸ್ತ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದನು. ಆಗ ಅಸದಖಾನನು— ನೀವು ಫಿರಂಗಿಗಳ ಸೆರೆಯಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಬಂದುದು ಹೇಗೆ? ಎಂದು ಕೇಳಲು, ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವ ಸಂಚಿತ-ಭಾಗ್ಯಚಕ್ರ-ದ ಮೂಲಕ ಫಿರಂಗಿಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ತನಾದ ಡಿಸೋ ರ್ಖಾನು ನಮ್ಮನ್ನು ಒಳ್ಳೇ ಸನ್ನಾನದಿಂದ ಮರಳಿ ಕಳಿಸಿದನು; ಆದರೆ ನನ್ನ ಡೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಗಾಯಪಟ್ಟು ಇದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಆ ತರುಣ ಹಿಂದುವಿನ ಪತ್ನಿಯೇ ನಮಗೆ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ. ನಾವು ಡಿಸೋರ್ಖಾನನ್ನು ಆ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿ ದೆವು. ಅವನಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಶೋಧ ಹಚ್ಚಿ ಬೇಗನೆ ಅವ ನನ್ನು ಸಪ್ತಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಕಳಿಸುವೆನೆಂದು ಅವನು ಅಭಿವಚನವನ್ನಿತ್ತಿರುವನು, ಎಂದು ತಿಳಿಸಿ, ಮರಳಿ ತನ್ನ ಮಗನ ಭೆಟ್ಟಿಯಾದುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಅಲ್ಲಾ ನನ್ನು ಕುರಿತು ಭಕ್ತಿಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ ನಮಾಜು ಮಾಡಹತ್ತಿದನು.

ಪರಿಚಯ.

ಒದೆ ಎದೆ ಒಡಿಕೊಂಡು ಅವನ ವಿನೋದಿನಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಲಲಿತೆಯು ಅವಳ ಕೊರಳಿಗೆ ತೆಕ್ಕೆಬಿದ್ದು ತಾನೂ ಅಳಹತ್ತಿದಳು. ಕೆಲ ಕ್ಷಣಗಳ ನಂತರ ತನ್ನ ಶೋಕವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ವಿನೋದಿನಿಯನ್ನು ಕುರಿತು—ಅವ್ವಾ, ನಿನಗೆ ಆಯಿತೇನು, ಹೀಗೇಕೆ ಅಳುತ್ತಿರುವೆ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಲು, ವಿನೋದಿನಿಯು ಮತ್ತೆ ಲಲಿತೆಯನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿ ಅಳಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಹೀಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರ ಆ ಕ್ರಂದನವನ್ನು ಕಂಡು ಸಮಾವಧಲ್ಲೆಯೇ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಆ ತರುಣನು-ಮಯೂಖನು ವಿಷ್ಮಯಗೊಂಡನು ಅವನಿಗೆ ಅವರಿವರ ಶೋಕದ ಕಾರಣವು ತಿಳಿಯದಾಯಿತು ಆಗಲವನು:-ಲಲಿತೇ, ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಹೀಗೆ ಅಳುತ್ತಿರುವದೇಕೆ? ನಮಗೆ ಆಗಿರುವದಾದರೂ ಏನು? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಲು, ಅದಕ್ಕೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ಉತ್ತರವೇ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಮಾಡಹತ್ತಿದನು.

ಕೆಲ ಕ್ಷಣಗಳ ನಂತರ ವಿನೋದಿನಿಯು ತನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ತಡೆದು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ರಿಸಿಕೊಂಡು:-ತಂಗೀ ಲಲಿತೆ, ನಾನು ಯಾರೆಂಬದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಆದರೆ ಈ ತರುಣನಾರು? ನನ್ನ ಅಳಿಯನೋ-ನಿನ್ನ ಗಂಡನೋ? ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಲಲಿತೆಯು ಮುಖವು ಆರಕ್ತವರ್ಣವನ್ನು ಹೊಂದಿತು ಅವಳು ತನ್ನ ಸಿರಗನ್ನು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಜಗ್ಗಿ ಜಗ್ಗಿ ಹೊತ್ತುಕೊಳ್ಳುತ್ತ:-ಛೇ-ಛೇ, ಹಾಗಲ್ಲ. ಇವರು ನಮ್ಮಭೀಮೇಶ್ವರದ ಮಹಾರಾಜರ ಮಕ್ಕಳು ಫಿರಂಗಿಗಳು ಗೌರೀಪುರದಲ್ಲಿ ಯಾವನು ನನ್ನನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದರೋ, ಆಗ ಇವರು ಸಮಾವಧ ತಮ್ಮ ದೋಷಯಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಮುಂದೆ ಏನು ಆಯಿತೆಂಬದು ನೆನಪಿಲ್ಲ, ಎಂದಂದು ಸುಮ್ಮನಾದಳು.

ಲಲಿತೇ, ಇವನನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಿ ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತಂದಿರುತ್ತೀಯೇನು? ಎಂದು ವೈಷ್ಣವಿಯು ಕೇಳಲು,

ಲಲಿತೆಯು ಮುಖದ ಮೇಲಿನ ಆರಕ್ತವರ್ಣವು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಕಂಪಗಾಯಿತು ಅವಳು ಏನನ್ನೂ ಮಾತನಾಡದೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಒಮ್ಮೆ ಮಯೂಖನ

ಕಡೆಗೆ ಓರೆಸೋಟದಿಂದ ನೋಡಿ ಸುಮ್ಮನಾದಳು. ಬಳಿಕ ಮಯೂಖನೇ ಲಲಿತೆಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ವಿನೋದಿನಿಗೆ ತಿಳಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಫಿರಂಗಿಗಳು ಗಾರೀಪುರದ ಘಾಟಿನಿಂದ ಲಲಿತೆಯನ್ನು ಹರಣಮಾಡಿದುದಿನಿಂದ ಪೂರ್ವರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಫಿರಂಗಿಗಳ ಹಡಗದವರಿಂದ ಗಾಯ ಪಟ್ಟವರೆಗಿನ ಸಮಸ್ತ ಸಂಗತಿಯನ್ನೂ ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ಮಯೂಖನ ಮಾತುಗಳು ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ವಿನೋದಿನಿಯು ಒಂದು ಸಿಟ್ಟುಸಿರಬಿಟ್ಟು— ತಂಗೀ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡಿರುತ್ತಾನೆ ನೀನು ಫಿರಂಗಿಗಳ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕೊಡನೆಯೇ ಹುಚ್ಚಿಯಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಅಂತೇ ಆ ನೀಚಫಿರಂಗಿಗಳು ಹಾಗೆ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ತಿರುಗುಲಿಕ್ಕೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ನೀನೊಬ್ಬಳೇ ಈ ಹುಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವದನ್ನು ಕಂಡು ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರೆತಂದು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿದೆನು.

ಅವ್ವಾ, ನೀನು ಯಾರವ್ವಾ? ನನ್ನ ಹೆಸರು-ದೇವಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ನೀನು ಅಳಹತ್ತಿದ ಕಾರಣವೇನವ್ವಾ? ಇದನ್ನು ನನಗೆ ವಿರದವಾಗಿ ತಿಳಿಸಬಲ್ಲೆಯಾ?

ಲಲಿತೆಯ ಆ ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿನೋದಿನಿಯ ದುಃಖವು ಮತ್ತೆ ಒತ್ತರಿಸಿತು. ಬಳಿಕ ಅವಳು ಲಲಿತೆಯನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅಲಿಂಗಿಸಿ— ತಂಗೀ, ಯಾವ ದಿವಸ ಹುಚ್ಚಿಯಂತೆ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ ನಿನ್ನನ್ನು ಈ ಹುಗಳಿಯು ದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕಂಡೆನೋ, ಅಂದೇ ನಿನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಅತ್ತೀಯೆಳೆಂದು ತಿಳಿಕೊಂಡಿರುವೆನು ನಾನು ಖಡ್ಗಹದ ತಾರಾನಾಥಭಟ್ಟಾಚಾರ್ಯರ ಮಗಳು ನಿನ್ನ ಹಡೆದವ್ವನೇ ನನ್ನ ಸಹೋದರಿಯು, ಎಂದೆಂದು ಸುಮ್ಮನಾದಳು.

ವಿನೋದಿನಿಯು ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಲಲಿತೆಯು ವಿಸ್ಮಯವನ್ನೂ ರಿತ ನೇತ್ರಗಳಿಂದ ಅವಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ— ಅಬಚೇ, ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಈ ಫಿರಂಗಿಗಳ ತಾಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ವಾಸವಾಗಿರುತ್ತೀ? ನಮ್ಮವನಂತೂ ತನ್ನ ಸಹೋದರ-ಸಹೋದರಿಯರೊಬ್ಬರ ಹೆಸರು-ದೇವಿಗಳನ್ನೂ ಅವರ ವಾಸ್ತವ್ಯವನ್ನೂ ನನಗೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾರ ಮುಖದಿಂದಲೋ ನಮಗೊಬ್ಬ ಸೋದರಮಾವನಿರುವನೆಂಬದನ್ನೂ ಅವನು ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿ ಹೋಗಿರುವನೆಂಬದನ್ನೂ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದಿದ್ದೆನು.

ತಂಗೀ, ನೀನನ್ನುವುದು ಸತ್ಯವು. ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಈ ನೀಚ ಫಿರಂಗಿಗಳು ನನ್ನನ್ನೂ, ನಿನ್ನ ಸೋದರತ್ತೆಯನ್ನೂ ಖಡ್ಗಹ

ವಿವರಿಸಿದರು. ನಾನು ಆಗಲೆಬಾಲವಿಧವೆಯಾಗಿದ್ದೆನು. ಫಿರಂಗಿಗಳು ಆಪಹರಿಸಿದ ದಿನವೇ ನಿನ್ನ ಸೋದರತ್ತಿಯು ಸತ್ತು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೈದಿದಳು. ನಾನು ಮಾತ್ರ ಪಾಪದ ಪ್ರಸಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಈಗಲೂ ಜೀವಂತಳಾಗಿರುತ್ತೇನೆ, ಎಂದಂದು ವಿನೋದಿನಿಯು ಮತ್ತೆ ಮುಳು ಮುಳು ಎಂದು ಅಳಹತ್ತಿದಳು. ವೈಷ್ಣವಿಯ ಆ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಲಲಿತೆಗೂ ದುಃಖವಾಯಿತು ಬಳಿಕ ವೈಷ್ಣವಿಯು:-ಶಂಗೆ, ಈಗ ನಿನ್ನ ಹುಟ್ಟುಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿದೆ ಫಿರಂಗಿಗಳಿಗೆ ಈ ಸಂಗತಿಯು ತಿಳಿದರೆ ಈಗಲೆ ಅವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದೊಯ್ದು ಭ್ರಷ್ಟಗೊಳಿಸುವರು. ಅದುದರಿಂದ ಇನ್ನು ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನಿಲ್ಲಿ ಇರಗೊಡಲಾರೆನು, ಎಂದು ಲಲಿತೆಯನ್ನು ದ್ವೇಶಿಸಿ ನುಡಿದು, ಮಯೂಖನ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿ—ಅಪ್ಪಾ, ರಾಜಪುತ್ರಾ, ಲಲಿತೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ನೀನು ಇದುವರೆಗೆ ಅನೇಕ ಸಾಹಸ-ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಸಾಹಸ ಪಟ್ಟು ಇವಳನ್ನು ಭೀಮೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಕರೆಕೊಂಡು ಹೋಗು.

ವಿನೋದಿನಿಯು ಈ ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಯೂಖನು ನೆರಳುತ್ತ ನೆರಳುತ್ತ—ತಾಯಿ ಹಾಸಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಎಳಲಿಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿರುವ ನಾನು, ಈ ಫಿರಂಗಿಗಳ ಜಾಲದೊಳಗಿಂದ ಲಲಿತೆಯನ್ನು ಕರೆಕೊಂಡು ಭೀಮೇಶ್ವರದ ವರೆಗೆ ಹೋಗುವ ಬಗೆಯೆಂತು?

ಲಲಿತೆಯು ನಡುವೇ ಬಾಯಿಹಾಕಿ ವಿನೋದಿನಿಯನ್ನು ದ್ವೇಶಿಸಿ—ಅಬಡೀ, ಭೀಮೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಯಾದರೂ ಮಾಡುವದೇನು? ಅಪ್ಪನು ಇನ್ನು ನನ್ನನ್ನು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಬರಗೊಡುವನೇ? ಎಂದಂದು ದುಃಖದಿಂದ ಕಂಠವು ಬಿಗಿದು ಬರಲು ಸುಮ್ಮನಾದಳು.

ಲಲಿತಾ, ರಾಧಾಮೋಹನ ಗೋಸ್ವಾಮಿಯು ಒಂದು ವೇಳೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಕರೆಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸಿದರೂ, ಊರೊಳಗಿನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಜನರು ಅದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸುವರೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರೆ ನಮ್ಮ ಊರೊಳಗಿನ ಹರಿನಾಥ ಗಂಗೋಪಾಧ್ಯಾಯರು, ಮಾಧವ ಗಂಗೋಪಾಧ್ಯಾಯರು, ಸಂಧ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯ ನಾರಾಯಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಮುಂತಾದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರು ಸಮಾಜ-ಶಾಸನಕ್ಕಾಗಿ ಪಾಪು ಆ ಬಡ ರಾಧಾಮೋಹನಗೋಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಕಠಿಣವಾದ ಬಹಿಷ್ಕಾರವನ್ನು ಹಾಕಿ ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮಯೂಖನ ಈ ಸಂಭಾಷಣವನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿನೋದಿನಿಯು—
ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ಸತ್ಯವೇ. ಹಾಗಾದರೆ ಇನ್ನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಅಪ್ಪಾ,
ನೀನು ಲಲಿತೆಯನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೊರಟಾಗ ಯಾವ
ಉಪಾಯದಿಂದ ಅದನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೀ?

ತಾಯಿಯಾ, ನಾನು ಅದಾವುದನ್ನೂ ಇದುವರೆಗೂ ಯೋಚಿಸಿರುವ
ದಿಲ್ಲ. ಬಳಿಕ ವಿನೋದಿನಿಯು ತನ್ನ ಗಲ್ಲಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತು.
ಕೆಲ ಕಾಲದ ಪರಗೆ ಯೋಚಿಸಿ, ಕಡೆಗೆ ಏನನ್ನೋ ನಿಷ್ಕರ್ಷಿಸಿದಳು. ಆಗ
ಅವಳು—ಲಲಿತೆಯು ಯಾವ ಬಗೆಯಿಂದಲೇ ಆಗಲಿ, ನನ್ನ ಆಶ್ರಯಕ್ಕೆ
ಬಂದು ಸೇರಿರುವದರಿಂದ, ನಾನು ಇವಳನ್ನು ಸರ್ವಥಾ ನಿರಾಶ್ರಯ
ಗೊಳಿಸಲಾರೆನು, ಆದರೆ ಇನ್ನು ನಾನು ಈ ಹುಗಲೇ ದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಉಳಿದರೆ
ಇವಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವದು ಅಶಕ್ಯವು. ಆದರಿಂದ ತಮ್ಮಾ, ನಾವಿನ್ನು
ನೆಟ್ಟಿಗೆ ಆಗ್ರಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೊರಡಬೇಕು. ಆಗ್ರಾದ ಹೊರತು ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಗೆ
ಹೋಗಿ ವಾಸಿಸಿದರೂ ನಾವು ಈ ನೀಚ ಫಿರಂಗಿಗಳ ಉಪಟಲದಿಂದ ಇವ
ಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥರಾಗಲಾರೆವು. ತಮ್ಮಾ, ಮಯೂಖ,
ನೀನೂ ನಮ್ಮೊಡನೆ ಆಗ್ರಾಕ್ಕೆ ಬರುವೆಯಷ್ಟೇ?

ಮಯೂಖ—ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬರುತ್ತೇನೆ.

ಅಂದಿನಿಂದ ವಿನೋದಿನಿಯು ಲಲಿತೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಕುಟೀರದ ಹೊರಗೆ
ಹೊರಡಲಿಕ್ಕೆ ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿದಳು. ತುಸ ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮಯೂಖನು
ದೇಹಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ನಂತರ ಒಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿ ವಿನೋ
ದಿನಿ ವೈಷ್ಣವಿಯು ತನ್ನ ಕುಟೀರದೊಳಗಿನ ಎಲ್ಲ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು
ತಕ್ಕೊಂಡು ಲಲಿತಾ-ಮಯೂಖರೊಡನೆ ಆ ಹುಗಲೇ ದುರ್ಗದಿಂದ ಪಲಾ
ಯನ ಸೂಕ್ತವನ್ನು ಪಡಿಸಿದಳು. ಮುಂದೆ ೨-೩ ದಿನಗಳ ನಂತರ ಜಹಂ
ಗೀರ ನಗರದ ಹಂಗಾಮಾ ಸುಭೇದಾರನಾದ ಅಸದಖಾನನ ನೆರವಿನಿಂದ
ತರ್ಕರತ್ನನೂ, ಭುವನನೂ ಹುಗಲಿಗೆ ಬಂದು ಮಯೂಖ ಮತ್ತು ಲಲಿತೆ
ಯರನ್ನು ಶೋಧಿಸಿದರು. ಅವರು ಎಷ್ಟು ಹುಡುಕಿದರೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ
ಇವರ ಪತ್ತೆ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ.

ತರ್ಕರತ್ನನು ಜಹಂಗೀರನಗರಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಬಂದು ಮಯೂಖಾದಿಗಳ
ಪತ್ತೆಯಾಗದ್ದನ್ನು ಅಸದಖಾನನೇ ನೋದಲಾದವರಿಗೆ ಅರುಹಲು,

ಆ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಸದಖಾನನು ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾದನು. ಕೆಲ ಹೊತ್ತು ಅವನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನೇನೋ ಯೋಚಿಸಿಕೊಂಡು, ನಂತರ ಶಹಾನ್ ಓಯಾಜಖಾನನನ್ನು ಕುರಿತು—ನವಾಬರೇ, ನೀವಿನ್ನು ಆಗ್ರಾಕ್ಕೆ ಬಾದಶಹರ ಬಳಿಗೆ ಹೋರಡಿರಿ. ಬಾದಶಹರಿಂದ ಈ ಜಹಾಂಗೀರ ನಗರಕ್ಕೆ ಬೇರೋಬ್ಬಸುಭೇದಾರನ ನೇಮಣಾಕ ಆಗುವವರೆಗೆ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀವು ಆಗ್ರಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಾದಶಹರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬೇರೊಬ್ಬನ ನೇಮಣಾಕನ್ನು ಬೇಗನೆ ಮಾಡಿಸಿರಿ, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ನವಾಬನು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ—ಎಂದು, ಗಾಳಿಯೇ ನಾನು ನನ್ನ ಮಗ-ಸೋಸೆಯರೊಡನೆ ಆಗ್ರಾಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವೆನೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿದನು.

ಆಗ ಅಸದಖಾನನು ನವಾಬನನ್ನು ಕುರಿತು ಮತ್ತೆ—ದೇವೇಂದ್ರ ನಾರಾಯಣನ ಈ ವೃದ್ಧ ಭೃತ್ಯನೂ, ಅಶ್ರಿತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೂ ಮಯೂಖನ ಸಂಧಾನಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಟಿರುವರಷ್ಟೇ? ನೀವು ಇವರನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಕರೆದೊಯ್ದರೆ ಇವರ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದಂತಾದೀತೆಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆಯಿದೆ. ಕಾಫರರೇ, ನೀವು ಈ ನವಾಬ ಸಾಹೇಬರ ಸಂಗಡ ಆಗ್ರಾದವರೆಗೆ ಹೋಗಿರಿ, ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಮಯೂಖಾದಿಗಳ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿರಿ. ಇತ್ತ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಅವನ ಸಂಧಾನವು ಹತ್ತಿದರೆ, ಅವನನ್ನು ಭೀಮೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಸುಖರೂಪವಾಗಿ ಕಳಿಸಿ, ಆ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಆಗ್ರಾಕ್ಕೆ ಈ ನಮ್ಮ ನವಾಬಸಾಹೇಬರ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಆಗ ತರ್ಕರತ್ನನು ನಡುವೇ ಬಾಯಿಹಾಕಿ—ಸುಭೇದಾರಸಾಹೇಬ, ನನ್ನ ವಿನಂತಿಯನ್ನಷ್ಟು ಮನ್ನಿಸಿರಿ ನಾನು ಮುಂತ ದೇವೇಂದ್ರನಾರಾಯಣನ ಉಪ್ಪುಂಡುವನನಾಗಿದ್ದು, ಅವನ ಮಗನ ಕ್ಷೇಮಚಿಂತನೆ ಮಾಡುವದಂತೂ ನನ್ನ ಅದೃಶ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವೇ ಸರಿ. ಅದನ್ನಂತೂ ನಾನು ಇಹ-ಸರ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲೂ ಮಾಡಲು ಬದ್ಧನಾಗಿರುತ್ತೇನೆ. ಅದರಂತೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಜನರನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವದರೂ ಪೀಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಫಿರಂಗಿಗಳ ಉಪಟಿಲವನ್ನು ದೂರೀಕರಿಸುವದೂ ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠತರದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸಾಹೇಬ, ಈ ನವಾಬರಿಗೆ ಹೇಳಿ ನನ್ನನ್ನು ಬಾದಶಹ

ರಿಗೆ ಭಿಟ್ಟಮಾಡಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಕಾಫರ, ನೀನು ಬಾದಶಹರಿಗೆ ಭಿಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವದೇನು?

ನಾನು ಬಾದಶಹರ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ಫಿರಂಗಿಗಳ ಉತ್ಪಾತವನ್ನೆಲ್ಲ ಜೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಸುವೆನ್ನಲ್ಲದೆ, ಯಾವ ಬಗೆಯಿಂದ ವರ್ತಿಸಿ ಇವರ ಉಪಟಳದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಮುಕ್ತಮಾಡಬೇಕೆಂಬದನ್ನೂ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವವನಿದ್ದೇನೆ

ಶಹಾನ್‌ಒಯಾಜಖಾನ— ಉತ್ತಮ, ಬಹು ಉತ್ತಮ. ನಾವು ಆ ಬಗ್ಗೆ ಬಾದಶಹರೆದುರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಿಂತ ಫಿರಂಗಿಗಳ ಉಪಟಳದಿಂದ ಶ್ರುಸ್ತರಾಗಿರುವ ಇವರೇ ಆದನ್ನು ಅವರೆದುರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವದು ಅತ್ಯುತ್ಕಮವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸುಭೇದಾರಸುಹೇಬ, ಈ ಕಾಫರ ಮುಲ್ಲಾನನ್ನು (ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು) ನನ್ನೊಡನೆ ಬರಗೊಡರಿ ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಯಾವ ಕಾಫರ ಘಕೀರನಾದ ಜೈತನ್ಯದಾಸನೆಂಬುವನನ್ನು ಆ ಫಿರಂಗೀ ಪಾದ್ರಿಗಳು ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ತಿರುಗಿಸಿ ಅವನ ದೇಹದ ಎಲುವುಗಳನ್ನು ಪುಡಿಪುಡಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿರುವರೋ, ಆ ಜೈರಾಗಿಯನ್ನೂ ನನ್ನೊಡನೆ ಕಳಿಸಿ. ನಾನು ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಬಾದಶಹರ ಎದುರಿಗೆ ಒಯ್ದು ನಿಲ್ಲಿಸುವೆನು. ಬಳಿಕ ಇವರು ತಮ್ಮ ಮುಖದಿಂದಲೇ ತಮ್ಮ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಬಾದಶಹರಿಗೆ ತಿಳಿಸಲಿ.

ಆಸದಖಾನನು ನವಾಬನ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿದನು.

ಮರು ದಿನ ನವಾಬನು ಸ್ವಪರವಾರದೊಡನೆ ಆಗ್ರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹೆರಟಿನು ಅವನೊಡನೆ ಭವನ, ತರ್ಕರತ್ನ ಭಟ್ಟಾಚಾರ್ಯ, ಜೈತನ್ಯದಾಸ ಜೈರಾಗಿ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಇದ್ದರೆಂದು ಬೇರೆ ತಿಳಿಸುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಗುಲಾರುಖಳು-ಯಾವಳು ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದ ತ್ರಿವೇಣಿ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅದ್ವಿತೀಯ ಸತಾರವಾದನದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯ ಸಹಸ್ರಾರು ಜನರ ಚಿತ್ತವನ್ನು ಸೆಳೆದು ಕೊಂಡಿದ್ದಳೋ ಹಾಗೂ ಯಾವಳು ನಮ್ಮ ಮಯೂಖನ ರೂಪಕ್ಕೆ ಮೋಹಿತಳಾಗಿದ್ದಳೋ, ಆ ಯವನ ತರುಣಿಯು-ತನ್ನ ಸಖಿಯಾದ ಘಾತಮೆ ಹಾಗೂ ಸೇವಕನಾದ ಹಬೀಬ ಇವರೊಡನೆ ನವಾಬನ ದಳದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಆಗ್ರಾಕ್ಕೆ ನಡೆದಿದ್ದಳು.

†

†

†

†

†

ಯಮನಾ ನದೀತೀರದಲ್ಲಿ ಆಗ್ರಾಕೋಟಿಯ ಎದುರಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಗೌರ
ವರ್ಣದ ಯುವಕನು ಒಂದು ದೋಣಿಯೊಳಗೆ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಾನೆ ಆಗ
ಯಮನೆಯು ಈಗಿನಂತೆ ದುರ್ಗದಿಂದ ದೂರ ಸರಿದು ಹರಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ;
ದುರ್ಗದ ಹತ್ತರ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಬಿಳಿದಿರುವಂತೆ ಒಂದು ಗಿಡವೂ ಆಗ ಹುಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ
ಅಂದು ಒಳ್ಳೆ ಪ್ರವರವಾದ ಬಿಸಿಲು ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಬಾದಶಹನು ಆಗ
ಆಗ್ರಾದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸವಾಗಿದ್ದನು ಅದರಿಂದ ಬಿಸಿಲಿನ ತಾಪನಿವಾರಣ
ಕ್ಕಾಗಿ ದುರ್ಗದ ಹತ್ತರ ಯಾವೂ ಭದ್ರಗಳನ್ನು ಥರಿಸುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ
ಯುವಕನು ತನ್ನ ಕರವತ್ತದಿಂದ ಗಾಳಿಬೀಸಿಕೊಂಡು ಆ ಪ್ರವರವಾದ
ಬಿಸಿಲಿನ ತಾಪವನ್ನು ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿ
ದ್ದನು. ಆಗ ಶ್ರಾಪಣಮಾಸವಾಗಿತ್ತು, ನಡು ನಡುವೆ ವಿಪುಲವಾದ
ವೃಷ್ಟಿಯು ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರೂ ಉತ್ತರಹಿಂಸುವತ್ತಿನದ ಆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ
ಆಗ ಒಳ್ಳೆ ಭೀಕರವಾದ ಬಿಸಿಲು ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ್ರಾಕೋಟಿಯೊಳ
ಗಿನ ಬಿಳಿ ಸಂಗಮರವರಿ ಕಳ್ಳನಿಂದ ನಿರ್ಮಾಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಸಂಖ್ಯ ಪ್ರಾಸಾದ
ಶ್ರೇಣಿಗಳು ತರತರಸ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಬಾದಶಹನು
ಆಗ ಆಗ್ರಾ ದುರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಹಸರು ಬಣ್ಣದ ಪತಾಕೆಯು
ಆ ಕೋಟಿಯ ಮೇಲೆ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದಿತು.

ದುರ್ಗದ ನಾಲ್ಕು ಮಗ್ಗುಲಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪ್ರಚಂಡ
ವಾದ ಸೇನೆಗಳಿಂದ ಸಹಿತರಾದ ಸೇನಾನಿಗಳು ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ
ಕೊಂಡು ಪಹರೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ದುರ್ಗಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ಯಮನಾ
ತಟಾಕದಲ್ಲಿ, ಬಾದಶಹನ ಅಂತಃಪುರವು-ರಾಣೀವಾಸವು ಇದ್ದಿತು. ಅಲ್ಲಿ
ಅಕರಾಳ-ವಿಕರಾಳ ಸ್ವರೂಪದ ತಾರ್ತಲೀ ದೇಶದ ದಾಸಿಯರೂ ತುರ್ಕೀ
ದೇಶದ ಮೋಜಾ ಜನರೂ ಕಠಿಣ ಪಹರೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿಯು
ಎರಡು-ಮೂರು ಜನ ಪಹರೆಯವರು ದುರ್ಗದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ದೋಣಿಯೊಳಗೆ
ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದ ಆ ತರುಣನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಹೀಗೇಕೆ
ನಿಂತಿರುವೆಯೆಂದು ಕೇಳಿ, ಅವನೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಾದಶಹನ ಗುರತಿನ
' ಪಂಜಾ ' ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರತಿ ಮಾತನಾಡದೆ
ಸುಮ್ಮನೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಆ ಯುವಕನು ಅಲ್ಲಿ
ನಿಂತುಕೊಂಡು ಎರಡು ತಾಸುಗಳು ಕಳೆದು ಹೋದುವು. ಅದರಿಂದ

ಬೇಸತ್ತ ಅವನು ತನ್ನ ಜೋಡೆಯಲ್ಲಿ ತುಪ ಒರಗಿಕೊಂಡನು. ಕೂಡಲೆ ಅವನಿಗೆ ಗಾಢವಾದ ನಿದ್ರೆಯು ಹತ್ತಿತು.

ಆ ಯುವಕನು ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಎಚ್ಚತ್ತಿದ್ದನೋ ಇಲ್ಲವೆ ಇನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದನೋ ತಿಳಿಯದು; ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ದುರ್ಗದೊಳಗಿನ ಅಂತಃಪುರದ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಸತಾರ ಬಾರಿಸುವ ಸಪ್ತಳವುಕೇಳಲಾರಂಭಿಸಿತು. ತಾನು ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದ ತ್ರಿವೇಣೀ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ ಇಂಪಾದ ಸತಾರಿನ ನಾದವೆ ಇದೆಂದು ಆ ತರುಣನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಂಡನು. ತಾನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಆದೇ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಫಿರಂಗಿಗಳೊಡನೆ ಆದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗಾಯಪಟ್ಟು ತ್ರಿವೇಣಿಯ ಸಂಗಮದ ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ನಾವಿನೊಳಗಿನ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದಾಗ ಯಾವಸುಂದರ ತರುಣಿಯು ತನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಳೋ, ಆದೇ ತರುಣಿಯು ಈಗಲೂ ಆ ಬಾದಶಾಹೀ ರಾಣವಾಸದೊಳಗಿನ ಆ ಕಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಹಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಆ ತರುಣನಿಗೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಕೆಲ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಆ ತರುಣನ ನಿದ್ರೆಯು ಹಾರಿಹೋಯಿತು. ಅವನು ಚಟಕ್ಕನೆ ಜೋಡೆಯಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ನಿಂತನು. ಈಗ ಅವನಿಗೆ ಆ ಸತಾರಿನ ಸುನಾದವೂ, ಗಾಯನದ ಅಲಾಪವೂ ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೇಳಿಸಹತ್ತಿದವು. ಯುವಕನು ಹೊಳೆಯೊಳಗಿನ ನೀರಿನಿಂದ ತನ್ನ ಕಣ್ಣು-ಮೋರೆಗಳನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು, ಆ ಸುನಾದವು ಕೇಳಬರುತ್ತಿರುವ ಕಡೆಗೆ ಮುಖ ತಿರುವಿಕೊಂಡು ನಿಂತನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಿಟಕಿಯೊಳಗಿಂದ ಆ ಸುನಾದವು ಹೊರಬೀಳುತ್ತಿತ್ತೋ ಆ ಕಿಟಕಿಯ ಪರದೆಯು ಬದಿಗೆ ಸರಿಸ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆ ಕಿಟಕಿಯ ಹತ್ತರ ಕುಳಿತು ಸತಾರನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಪೂರ್ವಪರಿಚಿತ ಯವನ ತರುಣಿಯ ಮುಖ ಮಂಡಲವು ಆ ನಮ್ಮ ತರುಣನಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಕ್ಷಣ ಕಾಲದ ವರೆಗೆ ಅವನು ಅತ್ತ ನಿಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಲ್ಲಲು, ಆ ತರುಣಿಯೂ ಇವನನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಇಬ್ಬರ ಚಕ್ಷುಗಳೂ ಮಿಲಿತವಾದವು. ಆ ಕೂಡಲೆ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ತಾರ್ತರೀ ದಾಸಿಯು ಆ ತರುಣ-ತರುಣಿಯರ ದೃಷ್ಟಿ ಮಿಲನದಿಂದ, ತನ್ನ ಚಾಕರಿಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಭಂಗಬರುವದೋ ಎಂಬ ಅಂಜಕೆಯಿಂದ ಆ ಕಿಟಕಿಯ ಪರದೆಯನ್ನು ಮೊದಲಿನಂತೆ ಜಗ್ಗಿ ಮರೆಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಆ ಯುವಕನು ಮತ್ತೆ ಎಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತಿನ ವರೆಗೆ ಆ ಕಿಟಕಿಯ

ದಿಟ್ಟು ಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದರೂ ಆ ಪರದೆಯು ಬದಿಗಾಗಲಿಲ್ಲ; ಹಾಗೂ ಆ ಯುವತಿಯು ಮುಖವು ಇವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಆದರಿಂದ ಅವನು ಅತ್ಯಂತ ನಿರಾಶೆಗೊಂಡನು.

ಅಲ್ಪಾವಕಾಶದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಅಂತಃಪುರದ ದರಿಯಾ ಎಂಬ ಗುಪ್ತದ್ವಾರದಿಂದ ಒಬ್ಬ ಖೋಜಾ ಹಾಗೂ ಒಬ್ಬ ದಾಸಿ ಇವರೊಡನೆ ಒಬ್ಬ ಪ್ರೌಢೆಯು ಹೊರಬಿದ್ದಳು. ಆ ಪ್ರೌಢೆಯು ಬಂದವಳೇ ಆ ಯುವಕನ ಡೋಣಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿದಳು. ಕೂಡಲೆ ಸವಿಸ್ತರದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಂಬಿಗರು ಆ ಯುವಕನ ಆಜ್ಞೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಆ ಡೋಣಿಯನ್ನು ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ದೂಡಿ ಹುಟ್ಟು ಕಡಿಯಹತ್ತಿದರು. ನೌಕೆಯು ಒತ್ತರದಿಂದ ಸಾಗಲು, ಆಗ್ರಾಕೋಟಿಯು ಹಿಂದಾಯಿತು. ಅಗ ಆ ಪ್ರೌಢೆಯು ತನ್ನ ಮೋರೆಯ ಮೇಲಿನ ಮುಸುಕ (ಘೋಷಾವ) ನ್ನು ತೆಗೆದು—ಅಪ್ಪಾ, ಇಂದಿನ ಶಕುನವು ಶುಭಕರವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಬಾದಶಹನ ಮುಖ್ಯ ಬೇಗವಂಶನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುತ್ತೇನೆ. ನಾಳಿನ ದಿನವೇ ನೀನು ನವಾಬ ಅಸಫಖಾನರಿಗೆ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗು. ಅವರು ನಿನ್ನನ್ನು ದಿವಾಣ-ಈ-ಖಾಸಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಾರೆ.

ತರುಣನು ಹರ್ಷಯುಕ್ತನಾಗಿ—ತಾಯಾ, ಇಷ್ಟು ದಿನಗಳ ನಂತರವಾದರೂ ಇಂದು ದೇವರಿಗೆ ದಯೆಯುಂಟಾಯಿತೆನ್ನ ಬೇಕು.

ಮತ್ತು ಇಷ್ಟು ದಿನಗಳ ತರುವಾಯದಲ್ಲಿಲ್ಲೋ ನಮ್ಮ ಲಲಿತೆಯ ದುಃಖನಿವಾರಣದ ಆಶೆಯು ಸೂಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ

ಅಸದಖಾನರಿಂದೇನಾದರೂ ವರ್ತಮಾನ ಬಂದಿದೆಯೋ?

ಅದೇನಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಜಹಾಂಗೀರ ನಗರದ ಹರೇಕೃಷ್ಣರಾಯನು ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿಯೋ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತಾನಂತೆ

ಅಸದಖಾನನು ಸ್ವತಃ ಬಂದ ಹೊರತು ಬಾದಶಹನ ದರ್ಬಾರದಲ್ಲಿ ನಮಗನುಕೂಲವಾಗಲಾರದು.

ತನ್ನಾ, ಅದು ಹೇಗೆಯೇ ಇರಲಿ; ನೀನಿನ್ನು ಬೇಗನೆ ಲಲಿತೆಯನ್ನು ಲಗ್ನಲಾಗಿಬಿಡು. ಈ ಮೊಗಲಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳಂತಹ ರೂಪಸಂಪನ್ನ ತರುಣ ಹುಡುಗೆಯನ್ನು ಅವಿವಾಹಿತಳನ್ನಾಗಿರಿಸುವದು ಯುಕ್ತವಲ್ಲ.

ತಾಯಾ, ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಇಂದೇ ಲಗ

ವಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾದರೂ ನಮ್ಮ ಬಂಗಾಲ ದೇಶದ ಪುರೋಹಿತರಿಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ದೊರಕಬೇಕು?

ಮುಖ್ಯ ಬೇಗಮಸಾಹೇಬಳು ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ—ವೃಂದಾವನ ದಿಂದೊಬ್ಬ ಬಂಗಾಲಿ ಗೋಸಾವಿಯನ್ನು ಕರೆತರಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಅವಳು ಲಲಿತೆಯನ್ನು ನೋಡದೇಕೆಂದು ಬಹು ಕುತೂಹಲಪುಳ್ಳವಳಾಗಿರು ವಳು ವಿವಾಹವಾಗದ ಹೊರತು ಆ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಅವಳನ್ನು ಕರೆದೊ ಯ್ಯುವದು ವಿಹಿತವಲ್ಲ. ಆದರಿಂದ ಲಗ್ನವಾದ ಹೊರತು ನಮ್ಮ ಜಾತಿಯ ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗಿಯರು ಎಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗುವ ಪರಿಪಾಠವಿಲ್ಲೆಂದು ನಾನು ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಬಂದಿರುತ್ತೇನೆ.

ಯುವಕನು ಏನೂ ಉತ್ತರಕೊಡದೆ ಅವನತ ಮುಖದಿಂದ ಸುಮ್ಮ ನಿಡ್ದನು. ಆದನ್ನು ಕಂಡು ಆ ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಹಿಡಿಸಲಾರದಷ್ಟು ಸಂತೋಷ ವಾಯಿತು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವರು ಕುಳಿತ ದೋಣಿಯು ಆಗ್ರಾಪಟ್ಟಿಣದ ಹತ್ತರ ಬಂದಿತ್ತು. ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಾದಶಹನ ಕನ್ನಡಿಯ ಜಹಾಂಗೀರ ಮಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಒಬ್ಬ ತರಣಿಯು—ಈ ನೊದಲು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿ ಸತಾರನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಯುವತಿಯು—ತನ್ನ ಒಬ್ಬ ತಾತನೇ ದಾಸಿ ಯೊಡನೆ ಏನೇನೋ ಸಂಭಾಷಣವನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದಳು. ಕೆಲ ಕ್ಷಣಗಳ ನಂತರ ಆ ಯುವತಿಯು ದಾಸಿಯನ್ನು ಕೂತು—

ತಾತನ, ಆಗಲೇ ಆ ದರಿಯಾ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗಿ ಆ ತರಣನ ದೋಣಿಯನ್ನೇರಿದ ಆ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ನೀನು ಒಲ್ಲೆಯಾ?

ಬಲ್ಲೆನು, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೆನು 'ಅವಳು ಯಾರು?'

ಅವಳು ಬಂಗಾಲ ದೇಶದ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು. ಅತ್ಯುತ್ತಮ ವಾಗಿ ಕಸೂತಿಯನ್ನು ಹಾಕುವಳು ಎರಡು-ಮೂರು ದಿನಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಹಜರತ ಬೇಗಮರ ಬಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ.

ಅವಳ ಹೆಸರೇನು?

ಅವಳ ಆ ಬಂಗಾಲಿ ಹೆಸರನ್ನು ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸಲಾರೆನು. ಅವಳಿಗೆ ಎನ್ನಿನಿಯೋ-ವಿನ್ನಿನಿಯೋ ಹೀಗೆ ಎನೋ ಅನ್ನುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮಡ್ಡ ತಾತನೇ, ಅವಳಿಗೆ ಎನೋದಿನಿ ಎನ್ನುತ್ತಿರುತ್ತಾರೇನು?

ಹ, ಅಹುದು; ತಾವು ಕೇವಲ ಆ ಬಂಗಾಲಿ ಕಾಫರಂತೆಯೇ

ಅವಳ ಹೆಸರನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿದಿರಲ್ಲ?

ಹೌದು. ನಾನು ಎಷ್ಟೋ ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಬಂಗಾಲದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ಬಂದವಳಿರುತ್ತೇನೆ?

ಹಾಗಾದರೆ, ತಾವು ಆ ಬಂಗಾಲೀ ಹೆಂಗಸನ್ನಾ ಗುರ್ತಿಸುವರೋ?

ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಅವಳು ಯಾವನ ಡೋಣಿಯನ್ನೇರಿ ಹೋದಳೋ, ಆ ತರುಣನ ಗುರುತು ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವನೇ ನನ್ನ ಗಂಡನು. ನೀನು ಅವರ ವಾಸ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಗೊತ್ತು ಹಚ್ಚಬಲ್ಲೆಯಾ?

ಯಾಕೆ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ? ನನಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ರಜೆಯನ್ನೂ ಕೆಲ ಖರ್ಚಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆ, ನಾನು ಅವರ ಸಂಧಾನವನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ಹಚ್ಚುವೆನು.

ನಿನ್ನ ಖರ್ಚಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಹಣ ಬೇಕಾದರೂ ಕೊಡುವೆನು. ನೀನು ಈ ಆಗ್ರಾಪಟ್ಟಣದ ಎಲ್ಲ ಘಾಟು-ಬೀದಿಗಳನ್ನೂ ಬಲ್ಲೆಯಾ?

ನನಗೆ ಅವೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತಿರದಿದ್ದರೂ ಈ ಪಟ್ಟಣದೊಳಗೆ ನನಗೊಬ್ಬ ಜೀವದ ಗೆಳೆಯನಿದ್ದು, ಅವನಿಗೆಲ್ಲ ಅವು ಗೊತ್ತಿವೆ.

ನಾನು ನಿನಗೊಂದು ಅಜ್ಞಾಪತ್ರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಅದನ್ನು ನೀನು ಇಲ್ಲಿಯ ಮುಖ್ಯ ಮೋಜಾನಿಗೆ ತೋರಿಸಿದರೆ ನಿನಗೆ ಒಂದು ವಾರದ ರಜೆಯು ಸಹಜವಾಗಿ ದೊರೆಯುವದು; ಅಲ್ಲದೆ ನಿನಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಟೀಟಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನು ತೋರಿಸಿದರೆ ಹುಜೂರ ಖಜಾನದಾರನು ನಿನಗೆ ನಾಲ್ಕು ಆಶರಫಿ (ಆಗಿನ ಕಾಲದ ಬಂಗಾರದ ಸಾಣ್ಣಿ)ಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ ಅವನು ತಕ್ಕೊಂಡು ನೀನು ನಿನ್ನ ಗೆಳೆಯನೊಡನೆ ಆ ನನ್ನ ಗಂಡನ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿ ಬರಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ತಪ್ಪಿ, ಕೈಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಡಿಸುತ್ತ ಸುಮ್ಮನೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದರೆ, ನಿನ್ನನ್ನು ಶಾಲಕ್ಕೇರಿಸಿ ಕೊಲ್ಲಿಸುವೆನು ತಾತರೇ, ಅಳಿಯತೇ?

ಆಗ ಆ ತಾತರೇ ದಾಸಿಯು ಆ ತರುಣಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತಾದರ್ಶಕವಾದುದೊಂದು ಸಲಾಮು ಮಾಡಿ—'ಧಡೆಯರೇ, ತಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಒಂದೇ ವಾರದಲ್ಲಿ ಆ ನಿಮ್ಮ ಪತಿಯ ಸಂಧಾನವನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಬರು

ತ್ತೇನೆ, ತಪ್ಪಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಬರೀ ಅವನ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ತೀರಲಿಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿತರತಕ್ಕದ್ದು.

ಅವರನ್ನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತರಬೇಕು?

ಯಾಕೆ, ಹೀಗೇಕೆ ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತೀ? ಎಲ್ಲಿಗೆಂದರೆ, ಈ ನಿಮ್ಮ ರಂಗಮಹಾಲಿಗೆ ಕರೆತರತಕ್ಕದ್ದು.

ಈ ನಿಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ನಡೆದರೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲ ದಾಸ-ದಾಸಿಯರ, ಅದರಂತೆ ಎಲ್ಲ ಅಂತಃಪುರವಾಸಿಗಳ ಖತ್ತಲ್ ಆದೀತು. ಖತ್ತಲ್ ನಾನು ಯಾರೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವಿರಿ? ಇಮಾನೀ ತಾರ್ತರೀ ದಾಸಿಯು ನನಗೇ ಹುಚ್ಚು-ಹುಳುಕುಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಬರುವಿರಾ? ಎಂದು ದಾಸಿಯು ಕೆಂಪಡ ರಿದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನುಡಿಯಲು,

ದಾಸೀ, ಇಷ್ಟೇಕೆ ಸಿಟ್ಟಿಗೆಳೆವೆ? ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಾಗುವದೆಂಬದನ್ನು ನನಗಿಷ್ಟು ತಿಳಿಹೇಳಬಾರದೇ?

ಹಿಂದಕ್ಕೆ ನೂರಹಹಾನ ಬೇಗಮರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬ ಗಂಡಸರು ಹೆಂಗಸರ ವೇಷಧರಿಸಿ ಅವರ ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದರೆಂದು ಕೇಳಿಕೆಯಿದೆ; ಆದರೆ ಈಗಿನ ಈ ಹಜರತ್ ಅರೂಜಮಂದವಾಣಾ ಬೇಗಮಸಾಹೇಬರ ಅಮಲಿನಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಹುಚ್ಚು-ಹುಳುಕುಗಳು ಒಂದಿಷ್ಟು ನಡೆಯಲಾರವು.

ಹಾಗಾದರೆ, ಆ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಹಜರತ್ ಬೇಗಮ ಸಾಹೇಬರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನೇ ಪಡೆಕೊಂಡರೆ?

ಧಡೆಯರೇ, ನಿಮಗೆ ಸಾವಿರ ಸಲಾಮುಗಳು ನೀವು ಹಾಗೆ ಅನಿಚಾರದಿಂದ ಹಜರತ್ ಬೇಗಮರ ಕಡೆಗೆ ಕೇಳಹೋದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಗಂಡನ ದರ್ಶನವು ಇಹಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಏಕೆ, ಜನ್ಮಜನ್ಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಿಮಗೆ ಆಗಲಿರಬಹುದು ನಿಮ್ಮ ಗಂಡನು ಓಡಿಹೋಗಿರುವನೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯು ಹಜರತ್ ಬೇಗಮರಿಗೆ ತಿಳಿಯಲು, ಅವರು ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿತರುವ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡುವರು. ಅದರಿಂದ ಊರೊಳಗೆಲ್ಲ ಗುಲ್ಲು ಏಳುವದು. ತನ್ನನ್ನು ಕೊತವಾಲನು ಹಿಡಿದೊಯ್ಯುವನೆಂಬ ಸಂಗತಿಯು ತಿಳಿಯುತ್ತಲೇ, ನಿಮ್ಮ ಆ ಗಂಡನು ಇಲ್ಲಿ ಮಹಾ ವಿಸತ್ತಿಗೀಡಾಗುವದಕ್ಕಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೇತಕ್ಕೇ?

ದಾರಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತ ಕಾಲಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರಿಂದ. ಧಣಿಯರೇ, ನೀವು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತರಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯಬೇಡಿರಿ ನಾನು ಮೊದಲು ನಿಮ್ಮ ಆ ಗಂಡನ ಪತ್ನಿಯನ್ನುಂತೂ ಹಚ್ಚುವೆನು. ಬಳಿಕ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಆಲೋಚಿಸೋಣವಂತೆ.

ತಾರ್ತರೇ, ನಿನ್ನ ಆಂಜೋಣವೇ ವಿಹಿತವು. ನೀನು ಇನ್ನು ಬೇಗನೆ ನಿನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೊಡಗು.

ಧಣಿಯರೇ, ನಿಮ್ಮ ನಾಲ್ಕು ಆಶರಫಿಗಳು ಯಾಶಕ್ಕೂ ಸಾಲವು ಇನ್ನಿಷ್ಟು ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ, ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಹು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ

ತಾರ್ತರೇ, ನಿನಗಿನ್ನೆಷ್ಟು ಆಶರಫಿಗಳು ಬೇಕಾಗುವವು?

ಇನ್ನು ಹತ್ತಿಂಟನ್ನಾದರೂ ದಯಪಾಲಿಸಿರಿ.

ಕೆಟ್ಟ ಮಸುಡೆಯ ಹೆಣ್ಣೇ, ನೀನು ಅಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಮಾಡುವದೇನು?

ತಮ್ಮನ್ನು ನೆನೆಸುತ್ತ ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳ ವರೆಗೆ ಆ ನನ್ನ ಗೆಳೆಯ ನೊಡನೆ ಸುಖವಾಗಿ ಕಾಲಕಳೆಯುವೆನು; ಮತ್ತು ಬರುವಾಗ ಒಂಗಿರಡನ್ನು ಅವನ ಖರ್ಚಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬರುವೆನು.

ಅಂತೂ ನಿನಗೆ ಹದಿನೈದು ಆಶರಫಿಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆಯಲ್ಲವೆ? ಅಕ್ಕೋ, ಅಲ್ಲಿಯ ದಾಹಿ-ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆಗಳನ್ನು ತಕ್ಕೋ, ಎಂದಂದು ಆ ತರುಣಿಯು ಎರಡು ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಆ ದಾಸಿಯ ಕೈಗಿತ್ತು—‘ಹೋಗು. ಒಂದು ವಾರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಾ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸರಾಯಿಯು ನಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟೀಯೇ?

ಇಲ್ಲ. ಧಣಿಯರೇ, ಈ ಯಾಕೂತ ಕುಲದ ತಾರ್ತರೇ ಹೆಣ್ಣು ಹಾಗಿ ಬೇಡಮಾನಳೆಂದೂ ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಸರಾಯಿಯಿಂದ ಇವಳ ಕಾರ್ಯ ಬಾಹುಲ್ಯವು ಬೆಳೆದಿತೇ ಎನಃ ಕುಗ್ಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಸರಾಯಿಯು ನಿಶೆಯ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತೆಂದರೆ ಮಾತ್ರ ನನ್ನಿಂದ ಹಾಗೂ ಆ ನನ್ನ ಗೆಳೆಯನಾದ ಕಾಲ್ಮುಕ್ ಜಾತಿಯ ತಾರ್ತರನಿಂದ ಯಾವ ಕೆಲಸಗಳೂ ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಧಣಿಯರೇ, ಇನ್ನು ಹೊರಡುವೆನು. ಎಂದಂದು ಆ ದಾಸಿಯು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದಳು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹದಿನಾಲ್ಕುವರ್ಷದ ಕಿಶೋರಿಯು ಆ ತರುಣಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು—ಗುಲಾರುಖ, ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನಿಂದ ಅವನು ನಿನ್ನನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ, ಎಂದು ಅನ್ನಲು, ತರುಣಿಯು ಗಾಬರಿಗೊಂಡು ಅನ್ನುತ್ತಾಳೆ—ಬನ್ನಿರಿ, ಬೇಗಮಸಾಹೇಬರೇ, ಇತ್ತ ಬನ್ನಿರಿ; ಹಜರತ್ ಬೇಗಮಸಾಹೇಬರು ಈಗ ಎಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೆ?

ಕಿಶೋರಿಯು—ಅವಳು ಜೋಧಬಾಯಿ ಮಹಲಿನಲ್ಲಿರುತ್ತಾಳೆ. ಕೂಡಲೆ ಆ ಯುವತಿಯು ಅತ್ತಕಡೆಗೆ ಧಾವಿಸುತ್ತ ನಡೆದಳು.

ದಿವಾಣ-ಈ-ಆಮ

ಓದಿನ ತರಂಗದೊಳಗಿನ ಸಂಗತಿಯು ನಡೆದ ಎರಡು ಮೂರು ದಿನಗಳ ನಂತರ ಒಂದು ದಿವಸ ಬೆಳಗಿನ ೯ ಗಂಟೆಗೆ ಯಾವಿನಲುಬ್ದೌಲಾ ನವಾಬ ಆಸಫಖಾನನು ತನ್ನ ಅಂಬಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ದಿವಾಣ-ಈ-ಆಮ ದರ್ಬಾರಕ್ಕೆ ನಡೆದಿದ್ದನು. ಆಸಫಖಾನನು ನೂರಜಹಾನ ಬೇಗಮಳ ತಮ್ಮನು; ಅರಜಮಂದವಾಣೂ ಬೇಗಮಳ ತಂದೆಯು, ಶಹಾಜಹಾನ ಬಾದಶಹನ ಸ್ವಶೂರನು. ಅದರಿಂದ ಅವನು ಮೊಗಲ ಬಾದಶಹನ ದರ್ಬಾರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಇಂದು ಅವನ ಸ್ವಂತದ ಆಸಂಖ್ಯ ಕುದುರೆಯ ಸವಾರರ ಹಾಗೂ ಪದಾತಿಗಳ ದಂಡು ಅವನನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿದು ದರ್ಬಾರದ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದ ಆ ಆಸೆಯ ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಚ್ಚು ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ ಸಿಂಧುದೇಶದ ಬಹುಮೂಲ್ಯ ಕುದುರೆಯು ಬರುತ್ತಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ಗೌರವಾರ್ಥದ ಅತ್ಯಂತ ತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಒಬ್ಬ ಯುವಕನು ಹತ್ತಿದ್ದನು. ಆಸೆಯ ಮಂದಮಂದ ವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತ ಆಗ್ರಾದೊಳಗಿನ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜುಮ್ಮಾ ಮಸೀದಿಯ ಎದುರಿಗೆ ಒಂದು ನಿಂತಿತು. ಕೂಡಲೆ ನವಾಬನು ಅಂಬಾರಿಯಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದನು. ಆ ಮಸೀದಿಯ ಹತ್ತರವೇ ಆಗ್ರಾಕೋಟೆಯ ತಲೆಬಾಗಿಲು. ಆ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿಯಲ್ಲೇ ಒಬ್ಬ ಐದುಸಾವಿರ ದಂಡಿನ ಮನಸಬದಾರನ

ಠಾಣ್ಯವಿತ್ತು. ಆ ಠಾಣ್ಯದ ಹತ್ತರ ಸ್ವತಃ ಬಾದಶಹನೂ ಅವನ ಪುತ್ರರೂ ಇವರ ಹೊರತು ಮಿಕ್ಕವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವಾಹನಗಳನ್ನು ತೃಜಿಸಲೇ ದೇಕೆಂದು ಕಟ್ಟಿ ಕುಣಿಯಿದ್ದಿತು.

ನವಾಬ ಆಸಫಖಾನನು ವಾಹನದಿಂದಿಳಿದು, ಆ ತರುಣನೊಡನೆ ತಲಿಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಪಹರೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮನಸಬದಾರನು ಬಾದಶಹನ ಮಾವನಾದ ಆಸಫಖಾನನನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸಿ, ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಗೊಟ್ಟಿನು. ಆ ತಲಿಬಾಗಿಲದ ಮೇಲ್ಬದಿಯಲ್ಲಿ ನಗಾರಿ-ನೌಬತ್ತುಗಳು ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಆಗ ಬಾದಶಹನು ದರ್ಬಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದನು. ಬಾದಶಹನು ಎಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ದರ್ಬಾರದಲ್ಲಿ ಕೂಡುತ್ತಿದ್ದನೋ ಅಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಆಗ್ರಾ ಕೋಟೆಯ ದಿಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆಮರಸಿಂಹ ದ್ವಾರಗಳ ಮೇಲಿನ ನಗಾರಿ-ನೌಬತ್ತುಗಳು ಒಂದೇಸಮನೆ ಬಾರಿಸಲ್ಪಡುವ ಪದ್ಧತಿಯಿದ್ದಿತು.

ಆಸಫಖಾನನು ಆ ತರುಣನೊಡನೆ ದಿಲ್ಲೀದ್ವಾರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಅದರ ಮುಂದಿನ ಮೊದಲನೇ ಚೌಕದೊಳಗಿನ ಬಜಾರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕನು. ಆ ಚೌಕದಲ್ಲಿ ದಿನಾಲು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸಂತೆ ನೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದಿತು; ಹಾಗೂ ಸಂಜೆಯ ವರೆಗೆ ಏಕೋಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯೆ—ವಿಕ್ರಯಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ಮೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುಮೂಲ್ಯಗಳಾದ ಮುತ್ತು-ರತ್ನಗಳೂ, ದೇಶ—ವಿದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದ ಅಸರೂಪದ ಸದಾರ್ಥಗಳೂ ಮಾರಾಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವಾರ—ಉಮರಾವಾದಿಗಳ ಹೊರತು ಅನ್ಯರೂ ಈ ಮೇಟೆಗೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ತರುಣನು ಅಲ್ಲಿಯ ಶಿಸ್ತನ್ನು ನೋಡಿ ದಂಗಾದನು. ಮೊದಲನೇ ಚೌಕವನ್ನು ದಾಟಿ ತರುಣನು ನವಾಬನೊಡನೆ ಎರಡನೇ ಚೌಕವನ್ನು ಹೊಕ್ಕನು. ಆ ಚೌಕದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಂಪುಬಣ್ಣದ ಕಲ್ಲುಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದಾರಿಯಿದ್ದಿತು ಆ ದಾರಿಯ ಎಡಬಲಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಗಲ, ಅಫಘಾಣ, ಇರಾಣೀ, ಶಾರ್ತರೀ, ರಜಪೂತ ಮತ್ತು ಫಿರಂಗೀ ಸೇನೆಗಳು ಶ್ರೇಣಿಗೊಂಡು ಸಜ್ಜಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದವು. ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಆಯಾ ದಂಡುಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ತರಾದ ಮನಸಬದಾರರು ನವಾಬನನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸಿ, ನವಾಬನಿಗೂ ತರುಣನಿಗೂ ತಮ್ಮತಮ್ಮದೊಡನೊಳಗಿಂದ ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿಯ ಕೆಲಶ್ರೇಷ್ಠ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನವಾಬನನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸಿ ಅವ

ನೊಡನೆ ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನವಾಬನು ಎಲ್ಲರ ಪರಾ ಮರ್ಷವನ್ನು ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಎರಡನೇ ಚೌಕವನ್ನು ದಾಟಿ, ಮೂರನೇ ಚೌಕವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಆ ಚೌಕಿನ ಎದುರಿಗೆ ಅಂಬರ ಮಹಾಲಿನಲ್ಲಿಜೋಧಪುರದ ರಜಪೂತಸೈನ್ಯಗಳುಸಜ್ಜಾ ಗಿನಿಂತಿದ್ದವು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ನೌಬತ್ತು ಬಾರಿಸ ಹತ್ತಿದ ಕೂಡಲೆ ದಿವಾಣ-ಈ-ಅಮದ ಹಾಗೂ ಅಂತಃಪುರದ ಪಹರೆ ಮಾಡುವ ಭಾರವು ಈ ರಜಪೂತ ಸೇನೆಯ ಮೇಲಿದ್ದಿತು.

ಮೂರನೇ ಚೌಕದಟಲಗಡೆಗೆ ಬಿಳಿ ಸಂಗಮರವರಿ ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ನಿರ್ಮಿ ಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮತಿಮುಸೀದಿಯಿದ್ದಿತು. ಎಡಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಂಪುಶಿಲೆಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿ ಸಲ್ಪಟ್ಟ ಟಂಕಶಾಲೆಯಿದ್ದು ಅದರ ಎದುರಿಗೆ ಬಹು ಎತ್ತರವಾದ ನಗರ ಖಾನೆಯಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಬಾದಶಾಹಿ ನಗರಿಯು ಬಾರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ನಗರ ಖಾನೆಯ ಬಾಗಿಲದ ಒಳಬದಿಗೆ ಅನೆಯ ಕಾಡು. ಅಂದು ಬಾದಶಹನ ಎದು ರಿಗೆ ಎಕಸಮಯಾವಚ್ಛೇದದಿಂದ ಸಾವಿರ ಅನೆಗಳು ನಿಂತುಸಲಾಮುಮಾಡ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ನಗರಖಾನೆಯ ಕೆಳಗಿನ ನೆಲಕ್ಕೂ ದಿವಾಣ-ಈ-ಅಮ ದಬಾರಂಗ್ಯಹದ ನೆಲಕ್ಕೂ ಹಾಲಿನಂತಹ ಶುಭ್ರವಾದ ಕಲ್ಲುಗಳು ಕೂಡಿಸ ಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಅದರಿಂದ ದಂದ್ರಜನರು ಅಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡಲಿಕ್ಕೆ ಸ್ವಭಾವತಃ ಅಂಜುತ್ತಿದ್ದರು! ನಗರಖಾನೆಯ ಎದುರಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಪಂಚಾರಕ ಜನರಿದ್ದುಕೊಂಡು, ದರ್ಬಾರಿಗಳ ವಾದರಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ನಗರಖಾನೆಯ ಮುಂದೆ ಸ್ವತಃ ಬಾದಶಹನು, ಅವನ ಮಕ್ಕಳು ಇವರ ಹೊರತು ಅನ್ಯರಿಗೆ ಪಾದುಕೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಸಕ್ತ ಮನಾಯಿದಿದ್ದಿತು. ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ದಂಡಿನ ಮುಖ್ಯಸ್ತನಾದ ಯಾವಿಾನ ಉದ್ದೌಲಾ ಅಸಫಖಾನನು ಕೂಡ ಯಾವನೊಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಉಮರಾವಿ ನಂತೆ ನಗರಖಾನೆಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಾದರಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಕಳಚಿಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು, ಆ ತರುಣನಿಗೆ ಕಡು ವಿಸ್ಮಯವೆನಿಸಿತು.

ನಗರಖಾನೆಯ ಎದುರಿಗೆ ಖಾಸ ಚೌಕಿಯ ಮನಸಲದಾರನಾದ ನವಾಬಅಸಫಖಾನನ ಮಗ ಶಾಹಿಸ್ತೇಖಾನನು ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಆಗ ಅಪನು ತಂದೆಯನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸಲು, ತಂದೆಯು ಮಗನನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಭಿವಂ ದಿಸಿ ಮುಂದೆ ನಡೆದನು. ಅವೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಾಲು ಸಾಲಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಸಾವಿ

ರಾರು ಅನೇಕರು ತಮ್ಮ ಶುಂಡಿಲಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಬಾದ ಶಹನನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸಿದವು. ಆ ಅಪೂರ್ವ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಕಂಡ ಆ ತರುಣನು ಸ್ತಂಭಿತನಾದನು. ನಗಾರಖಾನೆಯ ಎದುರಿಗೆ ಕೆಂಪು ಶಿಲೆಯನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದ್ದ ಪ್ರಶಸ್ತಾದ ಜೌಕು ಆ ಜೌಕಿನ ನಾಲ್ಕೂ ಕಡೆಗೆ ವಿಸ್ತಾರರಹಿತ ವಾದ ಚಂದ್ರಶಾಲೆಗಳು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದಿಕ್ಕಿನ ಚಂದ್ರಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾವಿರ ಮೊಳಗಳ ಅಂತರದ ಮೇಲೆ ಒಂದೊಂದು ಕಚೇರಿಯು. ಆ ಕಚೇರಿಗಳು ದಂಡಿನ ಮುಖ್ಯಪುರಾದ ಮನಸಬದಾರರವಾಗಿದ್ದವು. ಬಾದಶಹನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನ ಮನಸಬದಾರರಿರುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅವರೆಲ್ಲರ ದಂಡುಗಳು ಕೋಟಿಯ ಹೊರಬವಿಗೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು; ಆದರೆ ಸ್ವತಃ ಆ ಎಲ್ಲ ಮನಸಬದಾರರು ಆ ಚಂದ್ರಶಾಲೆಯೊಳಗಿನ ತಮ್ಮ ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕಾದಿರಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಐದು ಸಾವಿರ ದಂಡಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ದಂಡಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಆ ಮೊಗಲ ದರ್ಬಾರದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಆಗ್ರಾ ಇಲ್ಲವೆ ದಿಲ್ಲಿ ದುರ್ಗಗಳ ಕಾವಲಿಗೆ ಅರ್ಹರಾಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರಿಂದ ಅರು, ಏಳು, ಎಂಟು ಸಾವಿರ ದಂಡಿನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಆ ಚಂದ್ರಶಾಲೆಗಳೊಳಗಿನ ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳವು ದೊರೆಕುತ್ತಿತ್ತು.

ಸಾವಿರಗಟ್ಟಲೆ ಅನೇಕಳು ಏಕತ್ರವಾಗಿ ಬಾದಶಹನನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಅವೆಲ್ಲ ಅಮರಸಿಂಹ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದವು. ಬಳಿಕ ನಗಾರಖಾನೆಯ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಸಾವಿರಗಟ್ಟಲೆ ಒಂಟಿಗಳು ಒಳಗೆ ಬರಹತ್ತಿದವು. ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನವಾಬನು ಆ ತರುಣನೊಡನೆ ಮುಂದುವರಿದನು. ಆ ಮೂರನೇ ಜೌಕದ ಮಧ್ಯಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತಾಮ್ರದ ಕಟಾಂಜನಗಳು ನಿಲ್ಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು, ಆ ಕಟಾಂಜನದ ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ಕೆಂಪು ಶಿಲೆಯನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದ್ದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ದಿವಾಣ-ಈ-ಅಮ ದರ್ಬಾರದ ಸ್ಥಳವೂ, ಅದರ ಎರಡು ದಿಕ್ಕಿನ ಕಡೆಗೆ ಪ್ರಮುಖ ನಾಗರಿಕರು ಬಂದು ಕೂಡುವ ಸ್ಥಳವೂ ಇದ್ದವು. ಆ ತಾಮ್ರದ ಕಟಾಂಜನಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿ ೫೦೦ ಮೊಳಗಳ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಬೈಲು ಪ್ರದೇಶವು. ಅದರ ಅಚೆಗೆ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಕುದುರೆಯ ಸವಾರರ ಸೇನೆಯೂ ಮತ್ತೊತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಕಾಲಾಳುಗಳ ಸೇನೆಯೂ ಸಜ್ಜಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಖಾಸಜೌಕಿಯ ಮನಸಬದಾರನು ತನ್ನ ೫೦೦೦ ಕುದುರೆಯ ಸ್ವಾರರ ಹಾಗೂ ೫೦೦೦ ಕಾಲಾಳುಗಳ ದಂಡಿನೊಡನೆ ದಿಲ್ಲಿಶ್ವರನ ದರ್ಬಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶ್ಯ

ರಿತಿಯಿಂದ ಪ್ರತಿ ದಿನದ ಮೊದಲನೇ ಹಾಗೂ ಎರಡನೇ ಪ್ರಹರಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿಯ ಶಾಂತಿಪ್ರಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ದುರ್ಗದ ಹೊರಬದಿಗೆ ೭೫ ಸಾವಿರ ಜನ ಅಶ್ವಾರೋಹಿಗಳೂ ಲಕ್ಷಸಂಖ್ಯಾಕ ಕಾಲಾಳುಗಳೂ ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯ ಸಜ್ಜಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ತಾವುದ ಕಟಾಂಜನದ ಅಚೇ ಬದಿಗೆ ಬಾದಶಹನ ಅಂಗರಕ್ಷಕ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಜನ ಶುಭ್ರ ವಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರೇಷ್ಟಿತ ಸವಾರರು ಸಾಲಾಗೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದರು. ದಿವಾಣ-ಈ-ಆಮದ ಬರ್ಬಾರದ ಎದುರಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತಾದ ದಾರಿಯಿದ್ದು, ಅದರ ಉಭಯ ಪಾರ್ಶ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಚ್ಛದರ್ಜೆಯ ಉಮರಾವ-ಮನಸಬದಾರರು ನಿಂತು ಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಸೇನೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನು ಅಸಫಖಾನನನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸಿ ಆ ಯುವಕನ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ನಬಾಬನು ಅವನಿಗೆ ಏನೇನೋ ಹೇಳಲು, ಅವನು ಮತ್ತೆ ನಬಾಬನನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಗೊಟ್ಟಿನು. ದಿವಾಣ-ಈ-ಆಮದ ಎದುರಿಗೆ ಮೂರು ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳಿದ್ದವು. ಆ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳ ಕೆಳಗೆ ನಿಂತುಕೊಂಡು ನಬಾಬನು ಮೂರು ಮೂರು ಸಾರೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿ ಬಾದಶಹನನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸಿದನು. ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳ ಮೇಲ್ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತವಿಹೀನವಾದ ಅನೇಕ ಅಸನಗಳು ಮಂಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು, ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪರಗಣೆಯ ಸುಭೇದಾರರೂ, ಜಮೀನದಾರರೂ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯರಾದ ರಾಜವಂಶೀಯರೂ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರೆ ನ್ನಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುವರಿದು ಆ ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಯ ಸವಾರರು ಪಹರೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಸೇನೆಯ ನಾಯಕನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿ ನಬಾಬ ಅಸಫಖಾನನು ದಿವಾಣ-ಈ-ಆಮದ ಹತ್ತಿರ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಪುನಃ ಮೂರು ಮೂರು ಸಾರೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿ ಸಲಾಮುಮಾಡಿ, ಆ ದರ್ಬಾರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ದಿವಾಣ-ಈ-ಆಮದ ಬರ್ಬಾರ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಮೂರು ತರಗತಿಯ ಸ್ಥಳಗಳು ಏರ್ಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಮೊದಲನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ದಂಡಿನ ಮನಸಬದಾರರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಸುಭೇದಾರರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವತ್ತು. ಈ ಸ್ಥಳವು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕಟಾಂಜನದಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದಿದ್ದಿತು ಎರಡನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಮುಖ್ಯರಾದ ಹಿಂದೂರಾಜರು, ವಜೀರ, ಬಕ್ಷಿ, ಖಾಸಗೀ ಕಾರಭಾರಿ, ನಗರ ರಕ್ಷಕರ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ, ಮುಖ್ಯ ಕಾಜಿ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ

ಯೊಂದು ಖಾತೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಇವರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವಿತ್ತು. ಈ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂಗಾರದ ಕಟಾಂಜನಗಳು ಹಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಮೂರನೇ ತರಗತಿಯ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಾದಶಹನ ಪುತ್ರರೂ, ಅಳಿಯಂದಿರೂ, ಅತ್ತಿಯರೂ ಕೂಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಯುವಕನನ್ನು ದಿವಾಣ-ಈ-ಅವದ ಹೊರಗೆ ಬಿಟ್ಟು ನಬಾಬ ಅಸಫ ಖಾನನು ಒಳಗೆ ಬಂದಿದ್ದನು. ಅವನು ಒಳಗೆ ಬರುತ್ತಲೇ ಚೋಪದಾರನು ಬಂದವರಾರೆಂದು ಗಟ್ಟಿದನಿಯಿಂದ ಕೇಳಿದನು ಕೂಡಲೆ ಸಮಾಪದ ದರಕದಾರನು ಯಾವುದೇನಲ್ಲದ್ದೆಂಬ ನಬಾಬ ಅಸಫಖಾನನ ಬಿರುದಾವಳಿಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಹೊಗಳಿದನು ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಸಫಖಾನನು ಬಂಗಾರದ ಕಟಾಂಜನದ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಬಾದಶಹನಿಗೆ ಮೂರು ಮೂರು ಸಾರೆ ಕುರ್ನಿಸಾತ್ ಮಾಡಿ ಅಭಿವಂದಿಸಿದನು. ಬಾದಶಹನು ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತೇ ನಬಾಬನನ್ನು ಸ್ತುತ್ಯಭಿವಂದಿಸಿದನು ಬಳಿಕ ನಬಾಬನು ಸಿಂಹಾಸನದ ಕೆಳಬದಿಗೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಒಂಟಿಗಳು ಸಾವಿರಾರು ಕುದುರೆಗಳು ಬಂದು ಬಾದಶಹನನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸಿ ಹೋಗಿದ್ದವು ಈಗ ಖಾಸ ಜಾಕಿಯ ಮನ ಸಬದಾರನ ಸೇನೆಯು ಬಂದು ಬಾದಶಹನಿಗೆ ಮುಜುರೆ ಮಾಡಿ ಹೊರಟು ಹೋಯಿತು. ದುರ್ಗದ ಹೊರಗಿನ ಸೈನ್ಯವೂ ತಂಡತಂಡಾಗಿ ಬಂದು ಬಾದಶಹನಿಗೆ ಮುಜುರೆ ಮಾಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದೆಲ್ಲ (ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ) ಸೈನ್ಯವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಮುಜುರೆ ಮಾಡಿ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಎನಿಲ್ಲಿಂದರೂ ಒಂದೆರಡು ಗಂಟೆಗಳ ಅವಕಾಶವು ಸಹಜವಾಗಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ತದನಂತರ ಬಾದಶಹನು ಅರ್ಜಿದಾರರ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ನೋಡಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಸಮಸ್ತ ಸೈನ್ಯದ ಅಭಿವಾದನವು ಮುಗಿಯಲು, ನಗರಖಾನೆಯೊಳಗಿನ ನಗಾರಿ-ನೌಬತ್ತುಗಳ ವಾದನವು ಕಟ್ಟಾಯಿತು. ಆ ಸಪ್ಪಳವು ನಿಂತ ಕೂಡಲೆ ನಬಾಬ ಅಸಫಖಾನನು ಬಾದಶಹನಿಗೆ ಎನೇನೋ ಅಷ್ಟುಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದನು. ಬಾದಶಹನು ಆತನ ಮಾತಿಗೆ ಸಮ್ಮತಿಸಿದನು ಕೂಡಲೆ ಒಬ್ಬ ಚೋಪದಾರನು ದಿವಾಣ-ಈ-ಅವದ ಹೊರಗೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಆ ಯುವಕನನ್ನು ಕರೆತಂದು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕಟಾಂಜನದ ಒಳಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು. ಯುವಕನು ನಬಾಬನಂತೆ ಬಾದಶಹನಿಗೆ ಮೂರು ಮೂರು ಸಾರೆ ಕುರ್ನಿಸಾತ್ ಮಾಡಿದನು.

ಆಗ ಬಾದಶಹನು- - ಈ ತರುಣನಾರು? ಎಂದು ಅಸಫಖಾನನ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾ, 'ಇವನ ಹೆಸರು ಮಯೂಖನೆಂದು ಈತನ ತಂದೆಯಾದ ದೇವೇಂದ್ರನಾರಾಯಣನು ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಲದೊಳಗಿನ ಒಬ್ಬ ಜಮೀನದಾರನಾಗಿದ್ದನು. ಜಿನ್ನತ್ ಮಹಾನೀ ನೂರಲುದ್ದೀನ ಜಹಾಂಗೀರ ಬಾದಶಹನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಈತನ ತಂದೆಯು ಬಾದಶಹರ ಚಾಕರಿಯನ್ನು ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆ' ಎಂದು ನಂಬಬಹುದು ತಿಳಿಸಿದನು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಬಾದಶಹನು ನಗೆಮುಖದಿಂದ-ದೇವೇಂದ್ರ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೆನು. ನಾನು ಯಾವಾಗ ಬಂಡುಗಾರನಾಗಿದ್ದೆನೋ ಆಗ ಓಡಿಸಾ ಹಾಗೂ ಅಕಬರಾಬಾದಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ನನ್ನೊಡನೆ ಕಾದಿರುತ್ತಾನೆ, ಎನ್ನುಲು.

ಶಹಾನಶಹಾ ಬಾದಶಹರ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ದೇವೇಂದ್ರನಾರಾಯಣನು ಶಹಾಜಾದಾ ಖುರ್ರಮರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನೆತ್ತಿಬಹುದು; ಆದರೆ ಶಹಾರ-ಉದ್ದೀನ ಮಹಮ್ಮದ ಶಹಾಜಹಾನ ಲಾಜಿ ಸಾಹೀಬ ಕಿರಾಣಿಮಾನಿಯವರು ಆತನ ಆ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯಲಾರರೆಂದು ಭರವಸೆ ಪಡುವೆನು, ಎಂದು ನಂಬಾ ಅಸಫಖಾನನು ನುಡಿದನು.

ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಾದಶಹನೆದುರಿಗಿನ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕಟಾಂಜನದ ಬಳಿಗೆ ಇಫ್ತೀಕಾರ ಉಲ್ಮುಲುಕ ಅಸದಖಾನನೂ, ಬಂಗಾರದ ಕಟಾಂಜನದ ಬಳಿಗೆ ಮನಿರುದ್ದಾಲಾ ಶಹಾನಓಯಾಜಖಾನನೂ ಬಂದು ಬಾದಶಹನನ್ನು ಏಕಸಮಯಾವಚ್ಛೇದದಿಂದ ಅಭಿವಂದಿಸಿದರು. ದಿವಾಣ-ಈ-ಅಮದ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೇರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಯ ದರಕದಾರನು ಗೊಗ್ಗರದನಿಯಿಂದ-ರೌಶನ್ ಉಲ್ಮುಲುಕ ಮನಿರುದ್ದಾಲಾ ಶಹಾನಓಯಾಜಖಾ ಹಯಮತ್‌ಜಂಗ ಹಜರತ್‌ಜಲಾಲೀ, ಎಂದು ಕೂಗಿದನು. ಕೂಡಲೆ ಬಾದಶಹನು ಶಹಾನಓಯಾಜಖಾನನ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿ ನೋಡಿದನು. ಆಗ ಆ ಮುಂದು ಕನು ಬಾದಶಹನನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸಿ-ಶಹಾನಶಹಾ, ಫಿರಂಗಿಶಾಹರರು ಯಾವಾಗ ಬಾದಶಾಹಿ? ಬಂದರವಾದ ಸತ್ತಗ್ರಾಮವನ್ನು ಮುತ್ತಿದ್ದರೋ, ಆಗ ಈ ತರುಣನೇ ಅವನ್ನು ಅವರಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಿಸಿದವನು, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಾದಶಹನು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದ

ಅಸದಖಾನನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದನು. ಆಗ ದರಕದಾರನು ಮತ್ತೆ—ಇಫ್ತೀ ಕಾರ ಉಲ್ಮುಲುಕ ಸೈಫಉದ್ದೌಲಾ ಅವೂರ ಉಲ್ಪಹರ ಅಸದಖಾ ಶಮಸೇರ ಜಹಾಂಗೀರಾ, ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳಲು, ಅಸದಖಾನನು ಬಾದಶಹನನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸಿ—ಜಹಾಂಪನಾ, ಸುಭೀದಾರ ಮೊಕರಮಖಾನರ ಕಾಲಕರ್ದಿಯಲ್ಲಿ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಫಿರಂಗಿಗಳೊಸನೆ ಯಾವ ಯುದ್ಧವು ಆಯಿತೋ, ಆ ಯುದ್ಧದ ಸಂಗತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಶಹಾನಶಹಾರವರಿಗೆ ಈ ದಾಸನು ಈ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಫಿರಂಗಿಗಳ ಗುಂಡುಗಳ ಅಂಜಿಕೆಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯ ಘೌಜದಾರನಾಗಿದ್ದ ಕಲಿಮುಲ್ಲಾಖಾನನು ಸ್ವಸೈನಿಕರೊಡನೆ ಓಡಿ ಹೋಗಲು, ಅಂದು ಈ ತರುಣನೊಬ್ಬನೇ ಆ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದ ವಣಿಕನಾದ ಗೋಕುಲ ಬಿಹಾರಿಯ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಬಾದಶಾಹೀ ಬಂದವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿರುತ್ತಾನೆ, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಆಗ ಬಾದಶಹನು ಒಳ್ಳೇ ದರ್ಪದಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ—ಸುರತದ ಫಿರಂಗಿಗಳ ದೂತನು ಬಂದಿರುವನೇನು?

ಜನಾಬ ಅಲಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ ಫಿರಂಗಿಗಳ ದೂತನು ನಗಾರಖಾನೆಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಾದಿರುತ್ತಾನೆ. ಶಹಾನಶಹಾರ ಅಪ್ಪಣೆಯಾದರೆ ಆತನನ್ನು ದಿವಾಣ-ಈ-ಅಮುಕ್ಯ ಕರೆತಂದು ಹಾಜರಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ, ಎಂದು ವಜೀರನು ಹೇಳಿದನು.

ನವಾಬ ಶಹಾನಖಿಯಾಜಖಾ, ಅಸದಖಾ ಮತ್ತು ಆ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಫಿರಂಗಿಗಳ ದೂತ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮ ಗುಪ್ತ ಮಂತ್ರಣಾಗಾರಕ್ಕೆ ಬರಲಿ. ನವಾಬರ ಕೂಡ ಬಂದಿದ್ದ ಆ ಕಾಫರ ಫಕೀರನೂ ಬೈರಾಗಿಯೂ ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮರಳಿ ಹೋದರೇನು?

ಬಾದಶಹರ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಅವರು ಮಥುರೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೆ.

ಅವರನ್ನೂ ಕರೆಸಿರಿ. ಅಸದಖಾ, ನವಾಬಸಾಹೇಬ, ಯಾವೂನ ಉದ್ದೌಲಾ ಮತ್ತು ದೇವೇಂದ್ರನಾರಾಯಣನ ಮಗ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ದಿವಾಣ-ಈ-ಖಾಸಕ್ಕೆ ಹಾಜರಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

ಎಂದೆಂದು ಬಾದಶಹನು ಸಿಂಹಾಸನದಿಂದ ಇಳಿದನು. ಕೂಡಲೆ ನಗಾರೆ-ನೌಬತ್ತುಗಳು ಮೊಳಗಹತ್ತಿದವು. ಎಲ್ಲರೂ ದರ್ಬಾರದಿಂದ ಎದ್ದರು. ಆಗ ಅಂದಿನ ದರ್ಬಾರು ಬರಖಾಸ್ತ ಆಯಿತು.

ಮಥುರೆಯ ಪುರೋಹಿತ

ಅಂದೇ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮೂರು ಗಂಟೆಯ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಬೆವರಿನಿಂದ ತೊಯ್ದು ತಪ್ಪಡೆಯಾಗಿದ್ದ ಮಯೂಖನು ಆಗ್ರಾಪಟ್ಟಣದೊಳಗಿನ ಶಿಕಂಧರಪುರ ಮೊಹಲೆಯ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಬಡಿಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಮನೆಯೊಳಗಿಂದ—ಯಾರವರು? ಎಂದು ಒಬ್ಬ ಅಬಲೆಯು ಕೇಳಿದಳು. ‘ನಾನು ಬಾಗಿಲ ತೆರೆ’ ಎಂದು ಮಯೂಖನು ಅಂದನು.

ಕೂಡಲೆ ‘ನೀನು ಅಂದರೆ ಯಾರು?’ ಎಂದು ವ.ತ್ರೆ ಆ ಅಬಲೆಯು ಒಳಗಿನಿಂದಲೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಲು, ‘ನಾನು ಮಯೂಖನು ಬಂದಿರುತ್ತೇನೆ. ಬೇಗನೆ ಬಾಗಿಲ ತೆರೆ’ ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳಲು, ಆ ಬಾಗಿಲು ಒಮ್ಮೆಲೆ ತೆರೆಯಿತು. ಮಯೂಖನು ಒಳಗೆ ಹೊಕ್ಕನು. ವಿನೋದಿನಿಯು ಬಾಗಿಲದ ಮರೆಗೆ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಕೂಡಲೆ—ತಮ್ಮಾ, ಏನಾಯಿತು? ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಅವ್ವಾ, ನಾನು ದಿವಾಣ-ಈ-ಅಮಕ್ಕೆ ಹೊಗಿದ್ದೆನು; ಅದರ ಬಾದಶಹನು ದಿವಾಣ-ಈ-ಖಾಸ ದರ್ಬಾರಿಗೆ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಹುಕುಮು ಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾನು ಇಂದು ಸಂಜೆಗೆ ಪುನಃ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ತಮ್ಮಾ, ನಾನು ಇಂದು ದೇವರಿಗೆ ಮುಡುವು ಕಟ್ಟಿಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ. ಇಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಹಜರತ್ ಬೇಗಮರ ದಾಸಿಯು ಬಂದಿದ್ದಳು. ಇಂದು ಸಂಜೆಯೊಳಗೆ ವೃಂದಾವನದಿಂದ ಬಂಗಾಲೀ ಪುರೋಹಿತರನ್ನು ಕರೆಸುವ ರಂತೆ. ನಾಳೆಯೇ ನಾಂದಿಸ್ಥಾಪನೆ; ನಾಡದ್ದೇ ನಿನ್ನ ಲಗ್ನ.

ಲಲಿತೆಯು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಮರೆಗೆ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಮಯೂಖನ ದರ್ಬಾರದೊಳಗಿನ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ತನ್ನ ಲಗ್ನದ ವಸಯವು ಹೊರಬೊಡನೆಯೇ ಅವಳು ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಾಲ್ದಿಗೆದು ಒಳಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದಳು. ಬಳಿಕ ಮಯೂಖನು ಕೈಕಾಲುಮೋರೆಗಳನ್ನು ತೊಳೆದು ಕೊಂಡು ಬಂದು ಬೈಲಕಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಏನನ್ನೋ ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದನು. ಆಗ ವಿನೋದಿನಿಯು ಅವನನ್ನು ಕೂರಿತು—ತಮ್ಮಾ, ಹೀಗೇಕೆ

ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿರುತ್ತೀ? ಎಂದು ಕೇಳಲು, 'ಅವ್ವಾ, ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟ ಚಕ್ರವು ಇಂದು ತಿರುಗಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ ಯಾವ ಅಸದಖಾನರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಇದುವರೆಗೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನೋ, ಇಂದು ಅವರು ದಿವಾಣ-ಈ-ಅಮದಲ್ಲೆ ಬಂದದ್ದನ್ನು ಅಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಕಂಡೆನು' ಎಂದು ಮಯೂಖನು ಹೇಳಿದನು.

ನಾಳೆಗೆ ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಅಮಲ್‌ದಾರ ಹರೇಕೃಷ್ಣರಾಯನೂ ಬರುತ್ತಾನೆ.

ಹೀಗೆ ಇವರಲ್ಲಿ ಸಂಭಾಷಣವು ನಡೆದಿರಲಿಕ್ಕೆ, ಮಯೂಖನು ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗಿನಿಂದ ಒಬ್ಬ ದೀರ್ಘಕಾಯದ ಕಾಲ್ಕುಕ್ ತಾರ್ತರನೂ, ಘೋಷೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿದಂತಹ ಒಬ್ಬ ಯವನಿಯೂ ಅವರ ಮನೆಯ ಹತ್ತಿರ ಸುಳಿದಾಡತೊಡಗಿದರು. ಆ ತಾರ್ತರನು ದೂರ ದೂರ ದಲ್ಲಿಯೇ ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತಿದ್ದನು, ಆದರೆ ಆ ಹೆಂಗಸು ಮಾತ್ರ ಇವರ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಏನನ್ನೋ ಕೆವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಕೆಲ ಕ್ಷಣಗಳ ನಂತರ ಆ ಕಾಲ್ಕುಕ್ ತಾರ್ತರನು ಆ ಘೋಷಾದ ವಳ ಹತ್ತರ ಬಂದು, 'ಏನಾದರೂ ಗೊತ್ತಾಯಿತೆ?' ಎಂದು ತಮ್ಮ ತಾರ್ತರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದನು.

ಇಲ್ಲ ಇವರು ತಮ್ಮ ಬಂಗಾಲೀ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವ ವಾದ್ದರಿಂದ ಏನೂ ಗೊತ್ತಾಗುವದಿಲ್ಲ.

ಆದಿರಲಿ. ಆ ತರುಣ ಗಂಡಸಿನ ಹೆಸರಾದರೂ ಏನು?

ಅದನ್ನೇ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವೆನು, ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಎಲೋ 'ಸರಾ ಯಿಯ ಆ ಸೀಸೆಯನ್ನು ತಾ ಒಂದಿಷ್ಟು ನಿಶೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಎಲೇ, ನೀನು ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸೆರೆ ಕೂಡಿದರೆ, ಇಲ್ಲೇ ಈ ಚರಂಡಿ ಯಲ್ಲೇ ಬಿದ್ದುಬಿಡುವೆ. ಬಳಿಕ ಕೊತವಾಲನು ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದೊಯ್ದು ಪಂಚನಾಮೆ ಮಾಡಹತ್ತಿದನೆಂದರೆ, ನಿನ್ನ ಹೂರಣವೆಲ್ಲ ಹೊರಬಿದ್ದೀತು.

ಆಗ್ರಾ ಪಟ್ಟಣದೊಳಗಿನ ಆ ರಾಜಪಥದಲ್ಲಿ ಜನಸಂದಣಿಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಓಣಿಯೊಳಗಿನ ಒಂದು ಬಾಗಿಲದೆದುರಿಗೆ ಆ ತಾರ್ತರನು ಖಡ್ಗ ಪಾಣಿಯಾಗಿ ನಿಂತುದನ್ನು ಕಂಡು ಓಡಾಡುವರಲ್ಲಿಯ ಕೆಲವರು ವಿಸ್ಮಯ ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು; ಆದರೆ ಅವನೊಡನೆ ಇದ್ದ ಆ ಘೋಷಾದ ಹೆಂಗಸನ್ನು ಕಂಡು, ಅವರಿಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಭಯವೆನಿಸುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಇತ್ತ ಮನೆಯೊಳಗಿದ್ದ ವಿನೋದನಿಯು ಮತ್ತೆ—ಮಯೂಖ, ನೀನು ದಿವಾಣ-ಈ-ಖಾಸ ದರ್ಬಾರಿಗೆ ಯಾವಾಗ ಹೋಗಬೇಕು? ಎಂದು ಕೇಳಲು, 'ಇಂದೇ ಸಂಜೆಯ ಮುಂದೆ' ಎಂದು ಅವನು ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟನು.

ತಲೆಬಾಗಿಲಿನ ಹೊರಬದಿಗೆ ನಿಂತು ಅಲಿಸಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಯುವನಿಯು ಕೂಡಲೆ ತನ್ನ ಗೆಳೆಯನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ—ಗೆಳೆಯಾ-ಗೆಳೆಯಾ, ಬೇಗನೆ ಸೀಸೆಯನ್ನು ಕೊಡು, ಎನ್ನಲು, "ಅದೇಕೆ?" ಎಂದು ಆ ಕಾಲ್ಕುಕ ತಾರ್ತರನು ಒಳ್ಳೆ ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ ಕೇಳಿದನು.

ಮೊಗಲ ಬಾದಶಹರ ಅಂಶಪುರದ ಜಾಕರಿ, ಬಂಗಾಲ ದೇಶದ ಜನರ ಸಂಗತಿ ಮತ್ತು ಮರು ಭೂಮಿಯ ಸಿದ್ಧತೆ ಇವು ಮೂರೂ ಸಮಾನವೇ ಸರಿ

ಯಾಕೆ, ಇಷ್ಟೇಕೆ ನಿರಾಶಳಾಗಿರುತ್ತೀ? ಏನೊಂದೂ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲೇನು?

ಇಷ್ಟೊತ್ತಿನ ವರೆಗೆ ಕಷ್ಟಬಟ್ಟರೆ ಆ ತರುಣನ ಹೆಸರೊಂದು ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತಾಯಿತು.

ಅವನ ಹೆಸರೇನು?

ಮಹುಕ್-ಮಹುಕ್.

ಜಿನ್ನಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡಿರುವೆಯಷ್ಟೆ?

ಜಿನ್ನಾಗಿ ಕೇಳಿರುವೆನು ಬೇಗನೆ ಸೀಸೆಯನ್ನು ಕೊಡು.

ಇನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುವದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ನಾವು ಇನ್ನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡೋಣ.

ಕೂಡಲೆ ಆ ಕಾಲ್ಕುಕನೂ ತಾರ್ತರನೂ ಆ ಮನೆಯ ಬಳಿಯಿಂದ ಹೊರಟುಹೋದರು ಮೂರೂ ಸಂಜೆಗೆ ಮಯೂಖನು ತನ್ನ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದನು. ಕಾಲ್ಕುಕ್ ತಾರ್ತರನು ದೂರದಿಂದಲೇ ನೋಡಿ ಅವನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಸಾಗಿದನು. ಮುಂದೆ ಎರಡು ಗಂಟೆಗಳ ನಂತರ ಆ ಕಾಲ್ಕುಕ್-ತಾರ್ತರನು ಮಯೂಖನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು, ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಾಗಿಲ ಬಡಿಯಹತ್ತಿದನು. ಕೂಡಲೆ ಒಳಗಿನಿಂದ— ಯಾರವರು? ಎಂದು ಕೇಳಲು, ತಾರ್ತರನು— ನಾನು ಎಂದು ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟನು.

ನೀನು ಅಂದರೆ ಯಾರು? ಎಂದು ಒಳಗಿನವರು ಪುನಃ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಲು, ನಾನು ಎಂಬ ಗೊಗ್ಗರ ದನಿಯ ಉತ್ಕರವು ಬಂದಿತು. ಕೂಡಲೆ ಒಳಗಿನವರಿಗೆ ಆ ದನಿಯ ಸಂಶಯಬರಲು, ಅವರು ಒಳಗಿನಿಂದಲೇ ಬಾಗಿಲಿಕಿಂಡಿ ಯೊಳಗಿಂದ ಹಣಕೆಹಾಕುತ್ತ—‘ನೀನೆಂದರೆ ಯಾರೋ?’ ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಲು, ‘ನಾನು ಮಹುಕಾ’ ಎಂದು ಹೊರಗಿನವನು ನುಡಿದನು.

ಹೊರಗೆ ಮಯೂಖನು ಬಂದಿರದೆ ಯಾವನೊಬ್ಬ ಲಘಂಗನು ಬಂದು ತಮ್ಮನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದಿರುವನೆಂಬದನ್ನು ತಿಳಿದ ವಿನೋದಿನಿಯು ಕಾಲ ಸಪ್ಪಳ ಮಾಡದೆ ನೆಟ್ಟಗೆ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ, ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಲಲಿತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮೆಲ್ಲನೆ—ತಂಗೀ, ಲಲಿತಾ, ಹೊರಗೆ ಒಬ್ಬ ಲಘಂಗ ಕಳ್ಳನು ಒಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ನೀನು ಒಂದು ಗಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಒಚ್ಚಲ ಹರಿಯೊಳಗಿನ ರಾಡಿಯನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಮೇಲಟ್ಟಿದ ಭಾವಣೆಯ ಮೇಲಿರು. ನಾನು ಯಾವಾಗ ತಲೆಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆಯುವೆನೋ ಆಗ ನೀನು ಆ ಗಡಿಗೆಯನ್ನು ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಒಮ್ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟಿಬಿಡು, ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಕೂಡಲೆ ಲಲಿತೆಯು ಹಿತ್ತಲದಲ್ಲಿಯ ಬಚ್ಚಲ ಹರಿಯೊಳಗಿನ ರಾಡಿಯನ್ನು ಒಂದು ಗಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಅಟ್ಟಿವನ್ನೇರಿ, ಮುಮ್ಮಗ್ಗಲಿನ ಭಾವಣೆಯ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಸಜ್ಜಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಳು. ವಿನೋದಿನಿಯು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲೊಂದು ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲ ಹಕ್ಕೆಯೊಳಗಿನ ಎಮ್ಮೆಯ ಗ್ವಾತವನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಬಂದು ತಲೆಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದಳು. ಆಗ ಕಾಲ್ಕುಕನು ಒಳಗೆ ಕಾಲಿಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಲಲಿತೆಯು ಚಲಿಕೊಟ್ಟ ಆ ದುರ್ಗಂಧ ಪೂರಿತ ಗಡಿಗೆಯು ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಒಡೆಯಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಗಂಟೀ ಬಿದ್ದಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ವಿನೋದಿನಿಯು ತನ್ನ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಎಮ್ಮೆಯ ಗ್ವಾತದ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಅವನ ಕಣ್ಣು ಮೂಗುಗಳ ಮೇಲೆ ಉಗ್ಗಿದಳು! ಕೂಡಲೆ ಆ ಕಾಲ್ಕುಕನ ಕಣ್ಣು ಮೂಗು ಮೋರೆಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ ಆ ದುರ್ಗಂಧವು ತುಂಬಿ, ಅವನಿಗೆ ಉಸುರಾಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಬಾರದಾಯಿತು. ಆದರಿಂದ ಗಾಬರಿಗೊಂಡ ಆತನು ಹೇಳದೆ ಕೇಳದೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ತನ್ನ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದಿ ಕಲಿಸಿದನು.

ಮಯೂಖನ ಮನೆಯ ಹತ್ತಿರವೇ ತುಸು ಅಂತರದ ಮೇಲೆ ಆ ಕಾಲ್ಕುಕ ತಾರ್ತರನ ಗೆಳತಿಯಾದ ಆ ತಾರ್ತರೀ ದಾಸಿಯು ನಿಂತು

ಕೊಂಡು ಆತನ ಮಾರ್ಗನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಹತ್ತರ ಕಾಲ್ಮುಕನು ಹೋದ ಕೂಡಲೆ ಅವಳು ಆವನನ್ನು ಕುರಿತು— ಎಲಾ, ಹೇಸಿ. ಮೋರೆ—ಮೂಗುಗಳಿಗೆ ಈ ಹೊಲವನ್ನೆಲ್ಲ ತೊಡೆಕೊಂಡು ಬಂದೆ?

ಕಾಲ್ಮುಕನು ತನ್ನ ಅಂಗಿಯ ತೋಳುಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಮೂಗು—ಮೊಸಡಿಗಳನ್ನೊರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ— ಬೀಬೀ, ಆ ಬಂಗಾಲಿಯು ನನ್ನನ್ನು ಮೋಹಿಸಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ದೇಶದ ಸುಗಂಧದ ನೀರ(ಗನ್ನೀರ)ನ್ನು ಎರೆಚಿರುತ್ತಾಳೆ.

ಥೂ, ಮೂರ್ಖಾ, ಹೀಗೆ ಮಾತಾಡಲಿಕ್ಕಿನನಗೆ ನಾಚಿಕೆ ಹೇಗೆ ಬರುವ ದಿಲ್ಲವೋ ತಿಳಿಯದು. ಹೋಗು ನೀನು ನಿನ್ನ ಆ ಬಂಗಾಲೀ ಹೆಂಗಸಿನ ಬಳಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗು ನನ್ನ ಹತ್ತರ ಬಂದೆಯೆಂದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಪಾದ ರಕ್ಷೆಗಳಿಂದಲೇ ಪೂಜಿಸೇನು?

ಪ್ರಿಯೇ, ನೀನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಹೀಗೆ ಸಿಟ್ಟಾಗಬೇಡ. ಅವರು ಬಾಗಿಲ ತೆರೆದೊಡನೆ ಒಳಗೆ ಹೊಕ್ಕು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಬಂಧಿಸಿ, ಅವರ ವಸ್ತ್ರ-ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಸೆಳೆದು ಶಂಡು ನನಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ, ಒಳಗೆ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಆ ಬಂಗಾಲೀ ತರುಣನು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಒಂದು ಬಾಗಿಲ ತೆರೆಯೆಂದು ಕೂಗಿದಾಗ ಬಾಗಿಲ ತೆರೆದು, ಅವನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ನಿನ್ನ ಒಡತಿಯ ಮಹಾಲಿಗೆ ಸಾಗಿಸಿ ನಿನ್ನ ಒಡತಿಯಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಇಸಾಮನ್ನು ದೊರೆಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ ನನ್ನ ಮನೋಗತವಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಆ ಹೆಂಗಸು ಹಾಳು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಳು; ಆದರೆ ಗೆಲತೀ, ಇನ್ನು ನಾವು ಮಾಡಬೇಕೇನು?

ಹೀಗೆ ತಾರ್ತರ—ತಾರ್ತರೆಯರಿಬ್ಬರೂ ಅಲೋಚಿಸುತ್ತ ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿರಲು, ಬಾದಶಹನ ಅಂಗರಕ್ಷಕ ಸ್ವಾರಸ್ಯಯ ಕೆಲ ಸ್ವಾರರೂ, ಅಂತಃಪುರದೊಳಗಿನ ಒಬ್ಬ ದಾಸಿಯೂ. ಎರಡು-ಮೂರು ಜನ ಬಂಗಾಲೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಮಯೂಖನ ಆ ಮನೆಯ ಎದುರಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತುಕೊಂಡರು. ಅವರಲ್ಲಿಯ ಒಬ್ಬ ಸವಾರನು ಆ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಒಡಿದು, ಬಾಗಿಲ ತೆರೆಯ ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಈ ಮೊದಲು ಬಂದಿದ್ದ ಆ ಲಘಂಗನೇ ಪುನಃ ಬಂದಿರುವನೆಂಬ ಛಾವನೆಯಿಂದ ಒಳಗಿದ್ದ ವಿನೋದಿನಿಯು:-ಮೂರ್ಖಾ, ಮತ್ತೆ ಬಂದೆಯೇ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದಳು.

ಆ ಸವಾರನು ಹಿಂದೂ ಜಾತಿಯ ರಜಪೂತನಾಗಿದ್ದನು. ಆಗ ಅವನು ಹಿಂದೀ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ—ತಾಯೋ, ನಾನು ಹಜರತ್ ಬೇಗಮರ ಅಜ್ಜಿಯ ಮೇರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತೇನೆ ನನ್ನೊಡನೆ ಮಥುರೆಯಿಂದ ಬಂದಿರುವ ನಿಮ್ಮ ಬಂಗಾಲಿ ಜಾತಿಯ ಪುರೋಹಿತರುತ್ತಾರೆ, ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದನು.

ಆಗ ಆ ಮನೆಯೊಳಗಿಂದ—ಅಪ್ಪಾ, ನೀನು ಯಾರೇ ಇರಲಿಲ್ಲೇ ಯೇಕೆ? ನನ್ನ ಮಗನು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಬರುವವರೆಗೆ ತಡೆ. ಅವನು ಬಂದ ಮೇಲೆಯೇ ಬಾಗಿಲ ತೆರೆಯುತ್ತೇನೆ.

ಬಂಗಾಲಿ ಪುರೋಹಿತನು ಆಕಾಶದ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ, ರಾತ್ರಿಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವದೆಂಬದನ್ನು ತಿಳಿದು, ಆ ಮನೆಯೊಳಗಿನ ಆ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳನ್ನು ದ್ದೇಶಿಸಿ—ತಾಯೋ, ನಿನಗಾವ ಭಯವೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ನಾನೂ ಬಂಗಾಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ರಾತ್ರಿಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬೇಗನೆ ಬಾಗಿಲ ತೆರೆ, ಎಂದು ಬಂಗಾಲಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲು, ಹಾಗೂ ಅವರೊಡನೆ ಬಂದಿದ್ದ ವಿನೋದಿನಿಯ ತೀರ ಪರಿಚಯದ ಆ ಅಂತಃಪುರದ ದಾಸಿಯು ಅವಳಿಗೆ ಅಭಯವನ್ನೀಯಲು, ವಿನೋದಿನಿಯು ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ಬಾಗಿಲವನ್ನು ತೆರೆದಳು.

ಆಗ ಆ ಸವಾರನು ವಿನೋದಿನಿಯನ್ನು ಕುರಿತು—ತಾಯೋ, ನಿಮ್ಮ ಮಗನು ಈ ಅಪರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿರುವದಿಲ್ಲವೇ? ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಅಪ್ಪಾ, ಇಂದು ಅವನು ದಿವಾಣ-ಈ-ಖಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರುತ್ತಾನೆ; ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಕಾಲ್ಕತ್ತಾ ತಾರ್ತರನೂ, ಆ ತಾರ್ತರಿಯೂ ಸಮೀಪದ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗಿನ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೂ ಸಂತುಕೋಂಡೇ ಇದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಆ ಮನೆಯ ಆ ತರುಣನು ಆಗ ದಿವಾಣ-ಈ-ಖಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರುವನೆಂಬದು ಸಹಜವಾಗಿ ಕೇಳಬಂದಿತು. ಕೂಡಲೆ ತಮ್ಮ ಇಂದಿನ ಕೆಲಸವು ಸಹಜವಾಗಿ ಕೈಗೊಡುವದೆಂದು ಬಗೆದು, ಆ ಇಬ್ಬರೂ ಗೆಳತಿ—ಗೆಣೆಯರು ತಮ್ಮ ಬಳಿಯ ಸರಾಯಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ನುಂಗಿ ನೀರು ಹಿಡಿದು, ಅಲ್ಲಿಂದ ಧಾವಿಸುತ್ತ ಅವರಸಿಂಹ ಬಾಗಿಲದ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗಿನ ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

ಇತ್ತ ವಿನೋದಿಯು ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಮಧುರೆಯ ಪುರೋಹಿತರ ಉಟ-ಉಪಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದಳು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಲಲಿತೆಯು ಹುಚ್ಚಿ ಯಂತೆ ಓಡುತ್ತ ಬಂದು ಆ ಆಗಂತುಕನ-ಮಧುರೆಯಿಂದ ಬಂದಿದ್ದ ಆ ಬಂಗಾಲೀ ಪುರೋಹಿತನ ಕಾಲಿಗೆರಗಿ—ಕಕ್ಕಾ, ತರ್ಕರತ್ನ ಭಟ್ಟಾ ಚಾರ್ಯರೆ! ಎಂದು ಕೂಗಿದಳು. ಮೂರ್ಛಿತಳಾಗಿ ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟಳು!

ದಿವಾಣ-ಈ-ಖಾಸ

ಬಾದಶಹನು ಯಾವಾಗ ಆಗ್ರಾ ದುರ್ಗದ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದನೋ ಆಗ ಆಗ್ರಾ ಕೋಟಿಯೂ ಒಳಗಿನ ಪ್ರಾಸಾದಗಳೂ ತರತರದ ಬಣ್ಣಗಳ ದೀಪಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಲಕ್ಷಸಂಖ್ಯಾಕಗಳಾದ ಗಂಧದ ಎಣ್ಣೆಯ ದೀಪಗಳು ಬಗೆಬಗೆಯ ಬಣ್ಣದ ಹಂಡೆ-ಯುಮರುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದವು. ನೂರಾರು ಕಾರಂಜಿಗಳು ತರತರದ ಒಣ್ಣದ ಸುಗಂಧಮಿಶ್ರಿತ ಪನ್ನೀರುಗಳನ್ನು ಆಲ್ಲಲ್ಲಿ ಎರಚುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ಕಾರಂಜಿಗಳ ನಾಲಕ್ಕು ಬದಿಗಳ ಕಾಜಿನ ಕಿಟಕಿ-ಬಾಗಿಲುಗಳ ಮೇಲಂತಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಕಾರಂಜಿಗಳ ನೀರಿನ ಹನಿಗಳೂ ಹಾಗೂ ಆ ಅಸಂಖ್ಯ ದೀಪಗಳೂ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಆ ಆಗ್ರಾ ಕೋಟಿಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ನೋಡಿದತ್ತ ದೀಪಗಳೇ ದೀಪಗಳಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು.

ಮಯೂಖನು ಆ ದಿನ ಸಂಜೆಯ ಮುಂಚೆ ಯಾವಾಗ ಆ ಆಗ್ರಾ ಕೋಟಿಯ ಹತ್ತಿರ ಬಂದನೋ ಆಗ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಆ ದುರ್ಗದಲ್ಲೆಲ್ಲ ದೀಪಗಳು ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದವು. ದುರ್ಗದ ಮುಖ್ಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಆಸಫ ಖಾನನ ಒಬ್ಬ ಸೇವಕನು ದಾರಿಕಾಯುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದನು. ಇವನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ತಲವುತ್ತಲೇ ಆವನು ಇವನನ್ನು ದುರ್ಗದೊಳಗೆ ಕರೆಕೊಂಡು ನಡೆದನು. ಆ ಸೇವಕನೊಡನೆ ಆಸಫ ಖಾನನ ಮುದ್ರೆಯ ಪತ್ರವಿರುವದನ್ನು ಕಂಡು ಕೋಟಿಯೊಳಗಿನ ಪಹರೆಯವರು ಇವರನ್ನು ತಡೆಯದೆ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಗೊಟ್ಟಿರು.

ಆಗ ಆ ಆಗ್ರಾ ಕೋಟಿಯೊಳಗಿನ ಮೊದಲನೇ ಎರಡನೇ ಹಾಗೂ ಮೂರನೇ ಚೌಕುಗಳು ನಿರ್ಜನವಾಗಿದ್ದವು; ಅಲ್ಲದೆ ಆ ದಿವಾಣ-ಈ-ಅಮ ದರ್ಬಾರದ ಭವ್ಯ ಕಟ್ಟಡವೂ ಜನರಹಿತವಾಗಿದ್ದಿತು ದಿವಾಣ-ಈ-ಅಮ ದರ್ಬಾರದ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಚಂದ್ರಶಾಲೆಯೊಳಗಿನ ಮನಸಬ ದಾರರ ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯ ದೀಪಗಳು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲಿಯ ಒಂದೆರಡು ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮನಸಬದಾರರು ಬಕ್ಷಿಯ ಅಸ್ಪಣೆ ಗಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿ ಕಾಡಿದ್ದರು ಮಯೂಖನು ಅಸಫಖಾನನ ಅನುಚರ ನೊಡನೆ ನಗರಖಾನೆಯ ಬಾಗಿಲದಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮದ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿ ಹೋಗಿ, ದಿವಾಣ-ಈ-ಅಮ ದರ್ಬಾರ ಗೃಹದ ಎಡಕಿನ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ದ್ವಾರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕನು. ಬಾಗಿಲದ ಹತ್ತರವೇ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪಲಿಗಳಿದ್ದಿ ಯನ್ನು ಧರಿಸಿ ಪಹರೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಂಥ ಒಬ್ಬ ಖೋಜಾ ಹಬಸಿಯು ನಿಂತು ಕೊಂಡಿದ್ದನು ವಜೀರ ಅಸಫಖಾನನ ಅನುಚರನು ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಬಳಿಯ ಆ ಮೋಹರಬಂದ ಪತ್ರವನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು ಕೂಡಲೆ ಆ ಹಬ ಸಿಯು ಅವರಿಗೆ ಒಳಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟನು. ಆ ಬಾಗಿಲದ ಹತ್ತರವೇ ಸಾಲುಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳಿದ್ದವು ಅವುಗಳನ್ನೇರಿ ಮಯೂ ಖನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋದನು ಎದುರಿಗೆ ಕೆಂಪು ಶಿಲೆಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸ ಲ್ಪಟ್ಟ ಒಂದು ಭವ್ಯವಾದ ಮೆಲಂತಸ್ತಿನ ಮನೆ. ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯ ಚೋಪದಾರರೂ ದರಕದಾರರೂ ಖೋಜಾಜನರೂ ಪರಿಚಾರ ಕರೂ ಸಜ್ಜಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಮಯೂಖನು ತನ್ನ ಸಂಗಡ ಬಂದಿದ್ದ ಅನುಯಾಯಿಯೊಡನೆ ಆ ಮಹಲಿನ ಮನೆಯನ್ನು ದಾಟಿ, ದಿವಾಣ ಈ-ಖಾಸ ದರ್ಬಾರ ಗೃಹಕ್ಕೆ ತಲುಪಿದನು

ದಿವಾಣ-ಈ-ಖಾಸ ದರ್ಬಾರ ಗೃಹದ ಪ್ರವೇಶದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಖಾಸ ಚೌಕಿಯ ಮನಸಬದಾರನಾದ ಶಾಹಿಷ್ಟೇಖಾನನು ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಅಸಫಖಾನನ ಅನುಚರನು ಮಯೂಖನನ್ನು ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿ, ತನ್ನ ಬೇರೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಶಾಹಿಷ್ಟೇಖಾನನು ಮಯೂ ಖನ ಕಡೆಗೆ ಕೆಲ ಕ್ಷಣಗಳ ವರೆಗೆ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದನು. ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿಯ ಒಬ್ಬ ಖೋಜಾನಿಗೆ ನೇತ್ರಸಂಕೇತ ಮಾಡಿದನು. ಕೂಡಲೆ ಆ ಖೋಜಾ ಹಬಸಿಯು ಮಯೂಖನನ್ನು ಕರೆಕೊಂಡು ಆ ದರ್ಬಾರ ಗೃಹವನ್ನು

ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

ಆಗ್ರಾದುರ್ಗದ ಪಾಣಿಫಟಕ-ದಲಿಯಾ ದ್ವಾರದ—ಹಿಮ್ಮಗ್ಗಲಿನ ಶುಭ್ರಶಿಲೆಯ ಪ್ರಶಸ್ತದ ಮಹಾಲಿನ ಒಂದು ಮಗ್ಗಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಚ್ಚ ಕರೀ ಶಿಲೆಯ ಅಸನವೂ ಇನ್ನೊಂದು ಮಗ್ಗಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶುಭ್ರಶಿಲೆಯ ಅಸನವೂ ವರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದವು ಆ ಗೃಹದ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಬೀಳೆ ಬಣ್ಣದ ಶಿಲೆಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದಿವಾಣ-ಈ-ಖಾಸ ದರ್ಬಾರದ ಕ್ಷುದ್ರ ಮಂದಿರವು ಆ ದಿವಾಣ ಈ ಖಾಸ ದರ್ಬಾರದ ಕ್ಷುದ್ರ ಮಂದಿರದ ಗೋಡೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಮೂಲ್ಯವಾನ್ ಕಲ್ಲುಗಳೂ, ಮತ್ತು—ರತ್ನಗಳೂ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವೋ ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅಂಥ ಮತ್ತೊಂದು ಆಗ್ರಾಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಬಹುದಾಗತ್ತೆಂದು ಆಗಿನ ಕಾಲದ ತಜ್ಞರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿತ್ತು ಮಯೂಖನು ದಿವಾಣ—ಈ—ಖಾಸ ದರ್ಬಾರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ಬಾದಶಹನಿನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ವಜೀರನೊಗ್ಗಡ ನವಾಬ ಆಸಫಖಾನನು ಸಿಂಹಾಸನದ ಎದರು ಗಡೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಮೊರ ಬಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದ ನೂರಲುಲ್ಲಾಖಾನನೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಣವನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದನು ಮಯೂಖನು ಆಸಫಖಾನನನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲಿನ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತುಕೊಂಡನು ಹಸರು ಒಣ್ಣದ ನವಿಲು ಮತ್ತು—ರತ್ನಗಳ ಗರಿಗಳಿಂದ ನೋಡುವವರ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಚಿತ್ರವು ಈಗ ಆಗ್ರಾದೊಳಗಿನ ಆ ದಿವಾಣ—ಈ—ಖಾಸ ದರ್ಬಾರ ಗೃಹದಲ್ಲಿರುವದಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಅದನ್ನು ಜಾಟಿ ಜಾತಿಯ ಸುರಜಮಲ್ಲನೆಂಬ ಪುಂಡನು ಸೆಕೆಡೊಯ್ಡಿರುತ್ತಾನೆ ನಮ್ಮ ಮಯೂಖನು ಆ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಒಳ್ಳೇ ಒಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿರಲಿಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಂದ ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಈತನ ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕೈಯಿಟ್ಟನು. ಆಗ ಚಮಕಿತನಾದ ಮಯೂಖನು ಅತ್ತ ಹೊರಳಿ ನೋಡಲು, ಅಸದ ಖಾನನು ಅವನನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿ:-ಮಯೂಖ, ನೀನು ನನ್ನ ಪರಮಮಿತ್ರನಾದ ದೇವೇಂದ್ರ ಸಾರಾಯಣನ ಮಗನಾಗಿದ್ದು ನನ್ನ ಪ್ರಾಣದಾತ್ಮವಾಗಿರುತ್ತೀ ಬಹಳ ದಿನಗಳ ತರುವಾಯ ನಿನ್ನ ದರ್ಶನವಾದದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮಾ, ಈಗ ನೀನು ಯಾವ

ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ" ನಿನ್ನ ವಾಸಲ್ಲವೆ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದನು.

ನಾನು ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಈ ಆಗ್ರಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದೆ, ಬಾದಶಹನ ದರ್ಬಾರದಲ್ಲಿ ಚಾಕರಿಯನ್ನು ದೊರೆಕಿರುವದ ಕ್ಯಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ, ಎಂದು ಹೇಳಿ, ತಾನು ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗಾಯಹೊಂದಿ ಅದೃಶ್ಯವಾದಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನ ವರೆಗಿನ ಸಮಸ್ತ ಸಂಗತಿಯನ್ನೂ ಅಸದಖಾನನಿಗೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದನು.

ನೀನು ಇಷ್ಟು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಈ ಆಗ್ರಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಏಕೆ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡಿದೆ?

ನಾನು ಬಂದಾಗಿನಿಂದಲೂ ಚಾಕರಿಯ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತೇನೆ; ಆದರೆ ಈ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಗುರುತಿನವರಾರೂ ಇರದ್ದರಿಂದ ಇದುವರೆಗೆ ನನ್ನ ಯಾವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೂ ಸಾಫಲ್ಯವುಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಹಾಗಾದರೆ ಇಂದು ನೀನು ಅದಾವ ಉಪಾಯದಿಂದ ಈ ಖಾಸ ದರ್ಬಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುತ್ತೀಯೆ?

ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಆ ವಿನೋದಿನಿ ವೈಷ್ಣವಿಯು ಬಾದಶಹನ ಅಂತಃ ಪುರದೊಳಗಿನ ಹಜರತ್ ಬೇಗಮ್ಮಳಿಗೆ ಕಸೂತಿ ಕಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು ಅವಳು ತನ್ನ ಭಿಡೆ-ಮುರುವತ್ತುಗಳಿಂದ ಹಜರತ್ ಬೇಗಮ್ಮಳಿಂದ ಅಸಫಖಾನರಿಗೊಂದು ಪತ್ರತಂದಿದ್ದಳು ಆ ಪತ್ರದ ಸಲುವಾಗಿ ವಜೀರ ಅಸಫಖಾನರು ನನ್ನನ್ನು ಇಂದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತಂದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮಯೂಖ, ಅಲ್ಲಾ ನ ದಯೆಯಿಂದ ಇಂದು ಆ ಬಂಗಾಲದೊಳಗಿನ ಫಿರಂಗಿಗಳ ಸತ್ಯಾನಾಶದ ಉಪಾಯವು ಕೈಗೂಡಿದಂತಾಗಿರುತ್ತದೆ ಹೊಸ ಫಿರಂಗಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಆ ಹಳೇ ಪೋರ್ತುಗೀಜ ಫಿರಂಗಿದಮ್ಮಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿರುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಯೂಖನು ಬೆರಗಾಗಿ ಅಸದಖಾನನ ಕಡೆಗೆ ಟಕಮಕ ನೋಡತೊಡಗಿದನು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಗರಖಾನೆಯೊಳಗಿನ ಸಗಾರಿ—ನೌಬತ್ತುಗಳು ಮೊಳಗಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ಕೂಡಲೆ ಅಸದಖಾನನು ದಿವಾಣ ಈ ಖಾಸ ದರ್ಬಾರ ಸಂಹಾಸನದ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಯೂಖನ ಎದುರಗಡೆಯ ಆ ಸಂಹಾ

ಸನದ ಹಿಮಗ್ಗಲಿನ ಆ ಹರಳುಕಲ್ಲಿನ ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಬಂಗಾರದ ಗುಪ್ತದ್ವಾರವು ಒಮ್ಮೆಲೆ ತೆರೆದು, ಅದರೊಳಗಿಂದ ಬಾದಶಹನು ಹತ್ತಿದ್ದ ಪುಟ್ಟದಾದ ಅನೇ ಕೋರೆಯ ಮೇಜೆಯು ಬಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು. ಆ ಕೂಡಲೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಸಭಾಸದರೊಬ್ಬರೂ ಬಾದಶಹನಿಗೆ ಮೂರು ಮೂರು ಸಾರೆ ಮುಜುರೆ ಮಾಡಿ ಅಭಿವಂದಿಸಿದರು. ಮಯೂಖನೂ ಅದ ರಂತೆಯೇ ಸಲಾಮು ಮಾಡಿದನು ಬಾದಶಹನು ಮೇಜೆಯಿಂದಿಳಿದು ಸಿಂಹಾ ಸನವನ್ನು ಹತ್ತಿಕೊಳ್ಳತನು ಬಳಿಕ ನವಾಬ ಅಸಫಖಾ, ಒಪ್ಪೆ ನೂರುಲ್ಲಾಖಾ, ಅಸದಖಾ, ಶಹಾನುಯಾಜಖಾ ಮುಂತಾದ ಸಭಾಸದರು ಆ ಸಿಂಹಾಸನ ವನ್ನು ಸುತ್ತಿವರೆದು ನಿಂತುಕೊಂಡರು. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂಮೊದಲು ಅಸಫಖಾನನು ಮಯೂಖನನ್ನು ಬಾದಶಹನ ಎದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಲು, ಬಾದಶಹ ಶಹಾಜ ಹಾನನು ಪ್ರಸನ್ನವದನದಿಂದ-ತರುಣ ಬಂಗಾಲೀ ಬಹದ್ದೂರ, ನಿನ್ನ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು, ಆ ಫಿರಂಗಿದಸ್ತುಗಳ ಪುಕರಣವನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡುವೆನು, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ನವಾಬ ಅಸಫಖಾನನು ಎಪ್ಪಣ್ಣವದನದಿಂದ—ಜನಾಬ, ಈ ತರುಣನು ಈ ನಿಮ್ಮ ಆಗ್ರಾಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಯಾವ ಉದ್ಯೋಗವೂ ಇಲ್ಲದೆ ತೀರ ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಳೆಯುತ್ತಿರುವನು. ಈತನ ತಂದೆಯು ಚಿನ್ನ ತಾಮಕಾನೀ-ಜಹಾಂಗೀರ ಬಾದಶಹರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದರ್ಬಾರದಚಾಕರ ಯನ್ನು ಬಹು ಪ್ರಾಮುಖಿಕತನದಿಂದ ಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆ.

ನವಾಬಸಾಹೇಬ, ನನಗೆ ಅದ್ದೆಲ್ಲವೂ ಗೊತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟು ತಡವಾದರೂ ಇಂದು ನಾನು ಈ ತರುಣನ ವಿಷಯವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರಾಂಬರಿಸಿಯೇ ಈ ಖಾಸ ದರ್ಬಾರದಿಂದ ವಿಳುವನು. ಇನ್ನು ನೀವು ಈ ತರುಣನ ಬಗ್ಗೆ ಆಲೋಚಿಸುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಆ ಸುರತದ ಫಿರಂಗಿಗಳ ದೂತನು ಎಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ? ಎಂದು ಬಾದಶಹನು ಅತುರದಿಂದ ಕೇಳಿದನು.

ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಾನೆ, ಎಂದು ವಜೀರನು ಹೇಳಿದನು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಶಾಹಿಸ್ತೇಖಾನನು ಒಬ್ಬ ಪ್ರೌಢವಯಸ್ಸಿನ ಫಿರಂಗಿಯನ್ನು ಕರೆತಂದು ಬಾದಶಹನ ಎದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು. ಆ ಫಿರಂಗಿಯು ಮೂರು ಮೂರು ಸಾರೆ ನೆಲ ಮುಟ್ಟಿ ಬಾದಶಹನಿಗೆ ಕುರ್ನಿಸಾತ್ ಮಾಡಿದನು. 'ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನು?' ಎಂದು ವಜೀರ ಅಸಫಖಾನನು ಆ ಫಿರಂಗಿಗೆ ಕೃತ್ರಿಮಾಡಲು,

ಫಿರಂಗಿಯು ಬಾದಶಹನನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಅಭಿವಂದಿಸಿ, ನನ್ನ ಹೆಸರು ಓಯಾಲ್ಪನೆಂದು. ನಾನು ಸುರತ ಬಂದರದ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ನಿಮಗೂ ಪೋರ್ತುಗೀಜ ಫಿರಂಗಿಗಳಿಗೂ ಹಗೆತನವಿರುವದೇನು? ಅಹುದು.

ನೀವೂ ಕ್ರೈಸ್ತಮತದವರಲ್ಲವೆ?

ಹೌದು; ಆದರೆ ಪೋರ್ತುಗೀಜರಂತೆ ನಾವು ಲಭಂಗರಲ್ಲ

ನೀವು ಈಗ ಶಹಾನ್‌ಶಹಾ ಬಾದಶಹರ ಹುಕುಮನ್ನು ಮನ್ನಿಸುವದಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ಅಭೀಷ್ಟವು ಕೈಗೂಡುವದು

ಆಗ ಬಾದಶಹನು ಆಸದಖಾನನನ್ನು ಕೂರತು—ಆಸದಖಾ, ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಫಿರಂಗಿಗಳೊಡನೆ ನೀವೇಕೆ ಕಾದಾಡಬೇಕಾಯಿತು?

ಜಹಾಂಪನಾ, ಒಬ್ಬ ಕಾಫರನು ಫಿರಂಗೀ ಪಾದ್ರಿಗಳ ಉಪಟಳ ಕ್ಯಾಗಿ ಅವರ ಬಳಿಯಿಂದ ಓಡಿ ಬಂದು, ಬಾದಶಾಹೀ ಬಂದರವಾದ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಹೊಂದಿದ್ದನು. ನಂತರ ಫಿರಂಗೀ ಪಾದ್ರಿಯು ತನ್ನ ಶಿಪಾಯಿಗಳೊಡನೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದೊಯ್ಯಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಹತ್ತಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಅಡ್ಡಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆನು. ಅದರಿಂದ ಆ ಫಿರಂಗಿಯು ನನ್ನನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದನು. ಅಂದು ದೇವೇಂದ್ರನಾರಾಯಣನ ಮಗನಾದ ಈ ಮಯೂಖನೇ ನನಗೆ ಪ್ರಾಣದಾನಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಆ ಕಾಫರನನ್ನು ಹಿಡಿದೊಯ್ಯುವದಾಗದ್ದರಿಂದ ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಆ ಫಿರಂಗಿಗಳು ಸಸೈನ್ಯವಾಗಿ ಬಂದು, ಆ ಬಂದರವನ್ನು ಮುತ್ತಿ ಸುಲಿಗೆ ಮಾಡಿದರು; ಆಗಲೂ ಈ ತರಣ ಮಯೂಖನೇ ಆ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮವನ್ನು ಆ ಫಿರಂಗಿಗಳಿಂದ ಕಾಪಾಡಿರುತ್ತಾನೆ

ತಾವು ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಫಿರಂಗಿಗಳೊಡನೆ ಕಾದಿದಿರೇನು?

ಅಹುದು ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ನಬಾಬ ಶಹಾನಓಯಾಜಖಾನರು ಆ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಆಗ ಶಹಾನಓಯಾಜಖಾನನು ಮುಂದೆ ಬರಲು, ಬಾದಶಹನು ಅವನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಿ—ಫಿರಂಗಿಗಳು ಸಪ್ತಗ್ರಾಮವನ್ನು ಮುತ್ತಿದಾಗ ನೀವು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಿರೇನು?

ಅಹುದು; ನಾನು ನನ್ನ ಸೊಸೆಯೊಡನೆ ಆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಫಿರಂಗಿಗೆ

ಳಿಂದ ಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದೆನು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಸ್ವಾಮ್ಯವದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಡೆ ಕನಾದ ಗೋಕುಲಬಿಹಾರಿಯ ದಂಡು ಫಿರಂಗಿಗಳನ್ನು ಅಕ್ರಮಿಸಿಹತ್ತಲು, ಅವರು ಓಡಿಹೋದರು ಮರು ದಿನ ಸಂಜೆಯಮುಂದೆ ಆ ನೀಚ ಫಿರಂಗಿಗಳು ಗಂಗಾಪ್ರವಾಹದೊಳಗಿನ ನಮ್ಮ ನಾವನ್ನು ಮುತ್ತಿ, ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಸೆರೆ ಹಿಡಿದು ಹುಗಳಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದರು. ಆಗ ನನ್ನ ಸಾಕುಮಗಳಾದ ಗುಲ್‌ಶರಬಳನ್ನೂ ಅವರು ಸೆರೆಹಿಡಿದಿದ್ದರು; ಆದರೆ ಹುಗಳಿಯೊಳಗಿನ ಫಿರಂಗಿಗಳ ದಳಸತಿಯಾದ ಅವಿರೂಪಿಬಹರ ಡಿಸೋಯ್ಸನು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ದಯೆ ದೋರಿ, ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು!

ಆಗ ನಬಾಬ ಅಸಫಖಾನನು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಫಿರಂಗಿಗಳ ದೂತನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ—ಫಿರಂಗೀ, ನೀನೀ ಸಂಗತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದೆಯಷ್ಟೇ?

ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುತ್ತೇನೆ.

ಬಳಿಕ ಅಸಫಖಾನನು ಬಾದಶಹನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು—ಶಹಾನಶಹಾ ಬಾದಶಹರು ಅಭಿವಚನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನಿವೇದನಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದಿರುತ್ತೇನೆ.

ಕೂಡಲೆ ಬಾದಶಹನು ಶಲೆಯನ್ನಲ್ಲಾಡಿಸಿ ಸಮ್ಮತಿಯಿತ್ತನು. ಆಗ ಅಸಫಖಾನನು ವೃದ್ಧ ವಜೀರ ನಬಾಬ ಅಸಫಖಾನನನ್ನು ಕೂರಿತು—ಜನಾಬ, ಈ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಫಿರಂಗೀ ದೂತನಿಗೆ ಸಮಸ್ತ ಸಂಗತಿಯೂ ಗೊತ್ತಾಗಿರುವಂಗೆ ತೋರುವದಿಲ್ಲ ನಬಾಬ ಶಹಾನಸಿಯಾಜಖಾನರು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿಯ ಬಾದಶಾಹೀ ದರ್ಬಾರದೊಳಗಿನ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಉಮರಾವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಬಾದಶಹರ ಪೇವಕನು. ಆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಫಿರಂಗಿಗಳ ವಡೆಕರು ನಮ್ಮಂಥವರ ಮೇಲೆಯೇ ಹೀಗೆ ಅತ್ಯಾಚಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ್ಗೆ, ಅವರು ಆ ಬಂಗಾಲದೇಶದೊಳಗಿನ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನೆಷ್ಟುಕೂಯಿಂದ ಪೀಡಿಸುತ್ತಿರುವರೆಂಬದನ್ನು ಅದಾರು ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು? ಅವರ ಆ ಅನನ್ಯತೆ ಉಪಟಳದಿಂದ ತ್ರಸ್ತರಾದ ಇಬ್ಬರು ಸಾಕ್ಷಿದಾರರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ; ನಬಾಬ ಸಾಹೇಬ, ಆ ಇಬ್ಬರ ಸಾಕ್ಷಿಗಳು ಸಾಕಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆ?

ಬಾದಶಹನು ಇದುವರೆಗೆ ಶಾಂತ ಚಿತ್ತದಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂಭಾಷಣವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು; ಆದರೆ ಅಸಫಖಾನನ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನು ಸಂತಾಪಗೊಂಡು ತನ್ನ ಸಿಂಹಾಸನದಿಂದ ಎದ್ದುನಿಂತನು.

ಆ ಕೂಡಲೆ ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಮುತ್ತು-ರತ್ನಗಳಿಂದ ಕೆಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ಬಹುಮೂಲ್ಯ ಮುಕುಟವು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಜಾರಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಅದ ರಿಂದಂತೂ ಬಾದಶಹನ ಸಿಟ್ಟು ಅತಿರೇಕಗೊಳ್ಳಲು, ಅವನು—ಅಸದಖಾನ, ಆ ಫಿರಂಗಿಗಳ ಉಪಟಳದ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನು ನನಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿರುವದಿಲ್ಲ ನಾನು ಯಾವಾಗ ಯುವರಾಜನಾಗಿದ್ದೆನೋ, ಹಾಗೂ ನಾನು ನನ್ನ ತಂದೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಬಂಡುಗಾರನಾಗಿದ್ದೆನೋ, ಆಗ ತೀರ ಅಸಹಾಯ ಯೆಂದು ತಿಳಿದು, ಆ ನೀಚ ಫಿರಂಗಿಗಳು ನನ್ನ ಸಮಸ್ತ ವಸ್ತು-ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಸುಲಿದು, ದಾಸ-ದಾಸಿಯರನ್ನೂ ಸೆರೆಹಿಡಿದು, ನನ್ನನ್ನೂ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನೂ ಅತ್ಯಂತ ಅವಮಾನಗೊಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಈಗ ಬಾದಶಹನಾಗಿದ್ದರೂ ಆ ನನ್ನ ದಾಸ-ದಾಸಿಯರನ್ನು ಇದುವರೆಗೂ ಉದ್ಧಾರಗೊಳಿಸದಿರುವದು ನನಗೇ ಅತ್ಯಂತ ಲಾಂಛನಾಸ್ಪದವಾದ ವಿಷಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಬಾದಶಹನ ಆಗಿನ ಕಾಲದ ಆ ಸಿಟ್ಟುಬೆಂಕಿ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಂಡು ಅಸದಖಾನನು ತುಸು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿದನು ಬಾದಶಹನು ಪುನಃ—ಈ ನೀಚ ಪೋರ್ತುಗೀಜ ಫಿರಂಗಿಗಳು ನಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಶತಾ ಜಾದಾ ಖುರ್ರಮನು ತಮ್ಮ ವಿರುದ್ಧ ಕಾದಲಿಕ್ಕೊಂದು ನಮ್ಮ ಸಹಾಯವನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಿರುವನೆಂದು ಸುಳ್ಳು-ಸುಳ್ಳೇ ಹೇಳಿದರು. ನನ್ನ ಪತ್ನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದ ಇಬ್ಬರು ದಾಸಿಯರು ಈಗರೂ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಆ ಫಿರಂಗಿಗಳ ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಳಲುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಬಾಬರೇ, ನಾನು ಇನ್ನು ತಡ ಮಾಡದೆ ಆ ಫಿರಂಗೀ ಪೋರ್ತುಗೀಜರನ್ನು ಬೊಗ್ಗುಬಡಿಯುವೆನು. ಓಯಾಲ್ಟ, ಆ ಫಿರಂಗಿಗಳನ್ನು ಹಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ನೀನು ನಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವೆಯೇನು?

ಜಹಾಂಪನಾರವರ ಹುಕುಮಿನಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಪೋರ್ತುಗೀಜರ ಹಡಗವನ್ನು ಕಂಡಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿ. ಪೋರ್ತುಗೀಜರ ವಡೆಕರನ್ನು ಕಂಡಲ್ಲಿ ಸುಲಿಯಿರಿ; ಅಂದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಫಿರಂಗೀ, ನಮಗೆ ಓಡಿಸಾ ಹಾಗೂ ಬಂಗಾಲ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರ ನಡೆಸಲಿಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸನದುಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಸುರತ ಬಂದರದ ಸನ್ಮಾನನೀಯ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಕಂಪನಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಯು

ಬಾದಶಹನಿಗೆ ಕುರ್ನಿಸಾತ್ ಮಾಡಿ— ಬಾದಶಹರಿಂದ ಈ ಬಗೆಯ ಲೇಖಿ ಹುಕುಮು ದೊರೆಯುತ್ತಲೆ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತನಾಗುತ್ತೇನೆ.

ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ದಿವಾಣ-ಈ-ಅಮಕ್ಕೆ ಬಾ ನಿನಗೆ ಆ ಬಗೆಯ ಹುಕುಮು ಕೊಡಿಸುವೆನು.

ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಪೋರ್ತುಗೀಜರ ವೈರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅರಬ್ಬಿ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ, ಇರಾಣೀ ಆಖಾತದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸುರತ ಬಂದರದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಪೋರ್ತುಗೀಜರಿಗೂ ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೂ ಎಷ್ಟೋ ಸಣ್ಣ-ಪುಟ್ಟ ಯುದ್ಧಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಅದರಿಂದ ಬಾದಶಹನು ಆ ಬಗೆಯಾಗಿ ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಲು, ಆ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಕಂಪನಿಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾದ ಓಯಾಲ್ಮನಿಗೆ ಹಿಡಿಸಲಾರದಷ್ಟು, ಅನಂದವಾಯಿತು ಆಗ ಅವನು ಮೂರು ಮೂರು ಸಾರೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿ ಬಾದಶಹನಿಗೆ ಮುಜುರೆಮಾಡಿ ಅಭಿವಂದಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ಬಾದಶಹನು ವಜೀರನನ್ನು ಕೂರಿತು.—ನಬಾಬಸಾಹೇಬ, ಫಿರಂಗಿಗಳೊಡನೆ ಕಾದಲಿಕ್ಕೆ ಫಿದಾಯತ ಖಾನನು ಯೋಗ್ಯನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ನಾಳಿನಿಂದ ಕಾಸೀಮಖಾನನನ್ನು ಆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಯೋಜಿಸುವೆನು. ಈ ಬಂಗಾಲೀ ತರುಣನಾದ ಮಯೂಖನು ನಾಳಿನಿಂದ ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಯ ಮನಸಬದಾರನು. ಇವನೂ ಫಿರಂಗಿಗಳೊಡನೆ ಕಾದಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರಡಲಿ

ಖಾದಶಹನ ಆ ಹುಕುಮನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಭಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಮೋದಗೊಂಡು ಬಾದಶಹನನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸಿದರು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಈ ಮೊದಲಿನ ಆ ಹಸ್ತಿದಂತದ ಪುಟ್ಟ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂತು. ಬಾದಶಹನು ದಿವಾಣ-ಈ-ಖಾಸದೊಳಗಿನ ಆ ಸಿಂಹಾಸನದಿಂದಿಳಿದು, ಆ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನ್ನೇರಿ, ಆ ಬಂಗಾರದ ಗುಪ್ತದ್ವಾರದಿಂದ ತನ್ನ ರಂಗಮಹಾಲನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು

ಗುಪ್ತ ಮಾರ್ಗ

ದಿವಾಣ-ಈ-ಖಾಸ ದರ್ಬಾರದಿಂದ ಯಾವಾಗ ಮಯೂಖನು ತನ್ನ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದನೋ ಅಗ ಕತ್ತಲೆಯೊಳಗಿದ್ದ ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಇವನ ಹತ್ತರ ಬಂದು ಇವನ ಮೂಗಿಗೆನೋ ಹಿಡಿಯಿತು ಆ ವಾಸನೆಯ ಮೂಲಕ ಮಯೂಖನು ಚೇತನಾವಿಹೀನನಾಗಿ ಒಮ್ಮೆಲೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದನು! ಕೂಡಲೆ ಆ ಗಂಡಸೂ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸೂ ಸೇರಿ ಮಯೂಖನ ಆ ಚೇತನಾ ವಿಹೀನ ದೇಹವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡೊಯ್ದು ಒಂದು ಬೆಳ್ಳಿ ಡೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿದರು ಮಯೂಖನು ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಯಮುನಾ ನದಿಯು ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಆ ರಮಣಿಯು ಸಮೀಪದ ಒಂದು ಗುಪ್ತ ಪಥ ದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಅಷ್ಟು ತೀವ್ರವಾಗಿ ನದಿಗೆ ಸಾಗಿಸಿದ್ದಳು ಅವರು ಆ ಅವ ಸರದಲ್ಲಿ ಆ ಗುಪ್ತಪಥದ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಮರೆತರು. ಅದ ರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಒರುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತೊಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಅವರ ಲಕ್ಷ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ ಆ ಪುಟ್ಟ ನೌಕೆಯು ನದಿಯಲ್ಲಿ ವೇಗದಿಂದ ಹೊರಟು ಸಮೀಪದ ಪಾಣೇ ಫಟಕಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡ ಆ ಸಂಗತಿ ಯನ್ನು ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಬಾಬ ಅಸಫಖಾನರಿಗೆ ತಿಳಿಸಹೊರಟಿತು.

ಮಯೂಖನಿಗೆ ಯಾವಾಗ ಪ್ರಜ್ಞೆಯುಂಟಾಯಿತೋ ಅಗ ಅವನು ಕಣ್ಣಿರೆದು ನೋಡುತ್ತಾನೆ, ತಾನು ಒಂದು ಹುಸಿಯಂಥ ತೀರ ಬರೀ ಉದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಕೋಣೆಯೊಳಗಿನ ಒಂದು ಬಹುಮೂಲ್ಯವಾದ ಮೆತ್ತನ್ನು ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಪವಡಿಸಿರುವೆನೆಂಬದು ಅವನಿಗೆ ಗೋಚರವಾಯಿತು. ಆ ಕೋಣೆಯು ಎರಡು ಮೊಳಕೈಂಥ ಹೆಚ್ಚು ಅಗಲವಿರಲಿಲ್ಲ; ಅದರ ಅದರ ಉದ್ದಳತೆಯು ಮಾತ್ರ ಲೆಕ್ಕಹಾಕಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಅಪುಶಸ್ತ ವಾದ ಕೋಣೆಯೊಳಗಿನ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಅಗ ಮಯೂಖನಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದ್ದೇನೆಂದರೆ, ತನ್ನ ತಲೆಗಿಂಬಿನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಭಯಂಕರ

ಸ್ವರೂಪದ ರಮಣಿಯು ಕುಳಿತಿರುವಳೆಂದು. ಆ ರಮಣಿಗೆ ಮೂಗು ಇರಲಿಲ್ಲೆಂದರೂ ಸಲ್ಲಬಹುದಾಗಿತ್ತು ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳು ಆತಿ ಸಣ್ಣವಾಗಿದ್ದು, ಅವು ತೀರ ಒಳಸೇರಿದಂತಾಗಿದ್ದವು. ಅವಳು ಅಸಡ್ಡಾಳಾದ ಹಳದಿ ಮೈ ಬಣ್ಣದವಳು. ಮಯೂಖನಿಗೆ ಜೀತನೆಯಂಟಾಗುತ್ತಿರುವದನ್ನು ಕಂಡ ಆ ರಮಣಿಯು ಅವನ ಎದುರಿಗೆ ಬಂದಳು ಆಗ ಅವಳ ಟೊಂಕದಲ್ಲಿ ನಿಡಿದಾದ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯು ಜೋತಾಡುತ್ತಿದ್ದದ್ದು ಮಯೂಖನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಆ ರಮಣಿಯು ತಾರ್ತರೀ ದೇಶದವಳು. ಆಗ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜಾತಿಯ ತಾರ್ತರೀ ದೇಶದ ರಮಣಿಯರ ಹೊರತು ಅನ್ಯ ಯಾವ ದೇಶದ ಹೆಂಗಸರನ್ನೂ ಆ ಮೊಗಲ ಬಾದಶಹರ ಅಂತಃಪುರದೊಳಗಿನ ಜಾಕರಿಗೆ ನಿಯಮ ಸುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಮಯೂಖನು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೆಲ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಆ ಆಗ್ರಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದದರಿಂದ ಅವನು ತಾರ್ತರೀ ಜನರನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದನು ಆದರಿಂದ ಅವನು ತನ್ನ ಎದುರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಆ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ ಧರಿಸಿದ್ದ ತಾರ್ತರೀ ದಾಸಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಗದಗದನೆ ನಡುಗಿದನು. ಯಾಕೆಂದರೆ ತಾರ್ತರರಿಗೆ ಆಸಾಧ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯವಾವುದೂ ಇಲ್ಲಿಂಟ ದನ್ನು ಅವನು ಈ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿದಿದ್ದನು

ಆ ತಾರ್ತರಿಯು ಮಯೂಖನ ಹತ್ತರ ಬಂದು.— ಎಚ್ಚತ್ತೆಯಾ? ನಿದ್ರೆಯು ಒಳ್ಳೆ! ಗಾಢವಾಗಿ ಹತ್ತಿತ್ತಲ್ಲವೆ? ಸ್ವಲ್ಪ ಮದ್ಯವನ್ನು ಕುಡಿಯುವೆಯಾ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಬಗಲೊಳಗಿನ ಮದ್ಯ ತುಂಬಿದ ಒಂದು ನಿಡಿದಾದ ಶೀಸೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಮುಂದಿಟ್ಟಳು ಆ ಶೀಸೆಗೆ ತೊಗಲಿನ ಚೀಲದ ಆವರಣವಿದ್ದಿತು ತಾರ್ತರಿಯು ಮಯೂಖನ ತೀರ ಹತ್ತರ ಕುಳಿತು ಮಾತನಾಡಹತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಅವಳ ಬಾಯಿ ಸೆರೆಯ ದುರ್ಗಂಧವು ಅವಳ ನಾಸಾರಂಧ್ರಗಳನ್ನು ಸೇರಹತ್ತಿತು. ಆ ತಾರ್ತರಿಯು ಎಷ್ಟು ದಿನಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಮೈತೊಳೆಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳೋ ಆದಾರು ಹೇಳಬೇಕು? ಹಾಗೆ ಅವಳು ತಿಂಗಳಗಟ್ಟಲೆ ಮೈತೊಳೆಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಅವಳ ಶರೀರದ ದುರ್ಗಂಧವು ಆ ಸೆರೆಯ ದುರ್ಗಂಧಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು ಆ ಉಭಯ ಪ್ರಕಾರದ ದುರ್ಗಂಧದ ಮೂಲಕ ಮಯೂಖನಿಗೆ ಓಕರಿಕೆ ಬರಹತ್ತಿತು. ಆದರಿಂದ ಅವನು ಕಾರಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆಂದು ಬಾಯಿತೆರೆಯಲು, ಇವನಿಗೆ ಸರಾಯಿಯೇ ಬೇಕಾಗಿದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಆ ತಾರ್ತರಿಯು ಆ ಶೀಸೆಯ

ಬೆಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಅದನ್ನು ಅವನ ಬಾಯಿಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಎತ್ತಿದಳು ಮಯೂಖನು ಪೂರಾ ಎಚ್ಚತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನಿನ್ನೂ ಆ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದನು ಅದರೂ ಅವನು ಆ ತಾರ್ತರಿಯು ಆ ದುರಾಗ್ರಹವನ್ನು ಕಂಡು, ಅವಳ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಶೀಸೆಯನ್ನು ಒಂದು ಬದಿಗೆ ದೂಡಿ ಚಟಿಕ್ಕನೆ ಎದ್ದು ನಿಂತನು!

ಕೂಡಲೆ ಆ ತಾರ್ತರೀ ತರುಣಿಯು ಅವನನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿಕೊಂಡು ನಿಂತಳು. ಆಗ ಮಯೂಖನು ಆ ತರುಣಿ ತಾರ್ತರಿಯ ಬಾಹುಪಾಶದಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಹೆಣಗಾಡಿದನು; ಆದರೆ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹಿಮ್ಮುಗ್ಗಲಿನಲ್ಲಿ ಯಾರ ಕಾಲ ಸಪ್ಪಳವೋ ಕೇಳ ಬರಲು, ತಾರ್ತರಿಯು ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಗೊಟ್ಟಳು. ಆಗ ಮಯೂಖನು ಆ ಕಾಲ ಸಪ್ಪಳವು ಕೇಳಬರುವ ದಿಕ್ಕಿನ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿ ನಿಂತು ಕೊಂಡನು ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಸುಂದರ ತರುಣಿಯರು ಬಂದು ಅವನ ಹಾಸಿಗೆಯಬದಿಗೆ ನಿಂತರು ಅವಳಲ್ಲೊಬ್ಬಳು ಕೇಶಕಿಯ ಬಣ್ಣದ ಭರತಾರುಣ್ಯದ ಯವನಿಯು. ಅವಳು ಒಳ್ಳೇ ಸೌಂದರ್ಯವತಿಯಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವಳ ಉಗ್ರವಾದ ಮುಖಚರ್ಯೆ, ನಸುಗೆಂಪಾದ ಕೂದಲುಗಳು, ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಇದರಿಂದ ಅವಳು ಅಷ್ಟೊಂದು ಮನೋಹರಳಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಯವನಿಯು ಪಕ್ಕದಲ್ಲೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಇನ್ನೊರ್ವಳು ಸ್ನಿಗ್ಧಪದ್ಮರಾಗದ ಮೈಬಣ್ಣದಿಂದಲೂ, ಉದ್ದನ್ನು ಅಚ್ಚು ಕವ್ವಾದ ಕೂದಲುಗಳಿಂದಲೂ, ವಿಶಾಲವಾದ ನೀಲವರ್ಣದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೂ ನೋಡುವವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ರೂಪವನ್ನು ಕಂಡು ವಿಸ್ಮಯಗೊಂಡ ಮಯೂಖನಿಗೆ ಅವಳು ತನ್ನ ಪೂರ್ವ ಪರಿಚಿತಳೆಂದು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು; ಆದರೆ ತಾನು ಇವಳನ್ನು ಎಲ್ಲಿ, ಯಾವಾಗ, ಎಂದು ನೋಡಿದ್ದೆನೆಂಬದು ತಿಳಿಯದಾಗಲು, ಅವನು ಆ ಬಗ್ಗೆ ಗೂಢವಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡತೊಡಗಿದನು

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ವೀಣಾನಿಂಡಿತವಾದ ಕಂಠದಿಂದ—ಶಕಾಜಾದೀ, ಇವನು ನನ್ನನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಲೊಲ್ಲನು, ಎಂದು ಆ ರೂಪಶಾಲಿನಿಯು ನುಡಿದು, ತನ್ನ ಕರವಸ್ತ್ರವನ್ನು ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಅಳುಕುತ್ತಿದಳು

ಆಗ ಮೊದಲನೇ ತರುಣಿಯು—ಸರವೋಯಾರಖಾ, ನೀನು ನನ್ನ

ಈ ಲಗ್ನದ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಗುರ್ತಿಸುವದಿಲ್ಲವೆ?

ಆ ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಯೂಖನ ತಲೆ ತಿರುಗಹತ್ತಿತು. ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಬವಳಿ ಬರಲು, ಅವನು ಸಮಾಪದ ಗೋಡೆಗೆ ಆತು ಹ್ವಣ ಕಾಲದ ವರೆಗೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು.

ಆಗ ಆ ಮೊದಲಿನ ತರುಣಿಯು ಪುನಃ—ನಾನು ಯಾರೆಂಬದನ್ನು ನೀನು ಬಲ್ಲೆಯಾ?

ಆಗ ಮಯೂಖನು ಅಂಜುತ್ತಂಜುತ್ತ—ಇಲ್ಲ.

ನನ್ನ ಹೆಸರು ಶಹಾಜಾದೀ-ಜಹಾನಾರಾ ಬೇಗಮ್ಮ.

ಮಯೂಖನು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ನಡಗುತ್ತ ಆ ಬಾದಶಾಹೀ ಕುಸುರಿಯನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸಿದನು.

ಶಹಾಜಾದಿಯು ಮತ್ತೆ ಅನ್ನುತ್ತಾಳೆ—ನೀನು ಈಗ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತೀಯೆಂಬದನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವೆಯೇನು?

ಮಯೂಖ—ಇಲ್ಲ.

ಶಹಾಜಾದಿ—ನಿನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಏಕೆ ಕರೆತಂದಿರುವೆನೆಂಬದನ್ನಾದರೂ ಬಲ್ಲೆಯಾ?

ಮಯೂಖ—ಇಲ್ಲ.

ಆಗ ಶಹಾಜಾದಿಯು ತನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ವಿಷಣ್ಣವದನದಿಂದ ನಿಂತು ಕೊಂಡಿರುವ ಆ ರೂಪಶಾಲಿನಿಯಾದ ತರುಣಿಯ ಕಡೆಗೆ ಬೊಟ್ಟುಮಾಡಿ:- ಇವಳು ಯಾರು? ಎಂದು ಮಯೂಖನಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಿದಳು.

ಮಯೂಖ—ಇವಳು ಯಾರೆಂಬದನ್ನು ಹೇಳಲಾರೆನು, ಎಂದು ಮೆಲ್ಲನೆ ನುಡಿದನು.

ಶಹಾಜಾದಿ—ನೀನು ಇವಳನ್ನು ಈ ಮೊದಲೆಂದಾದರೂ ನೋಡಿದ್ದೆಯಾ?

ಮಯೂಖ—ಜಿನ್ನಾಗಿ ನೆನಪಿಲ್ಲ.

ಶಹಾಜಾದಿ—ಸುಳ್ಳಾಡುತ್ತೀಯಾ? ಖೋಜಾ, ಇತ್ತ ಬಾ, ಎನ್ನಲು,

ಆ ಕೂಡಲೆ ಇಬ್ಬರು ಹಬಸಿ ಹಾಗೂ ಇಬ್ಬರು ತಾರ್ತರೀ ದಾಸಿಯರು ಸಜ್ಜಾಗಿ ಬಂದು ಮಯೂಖನ ಹಿಂದುಗಡೆ ನಿಂತುಕೊಂಡರು. ಆಗ ಅವನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ತನ್ನ ಬೊಂಕಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿದನು; ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಖಡ್ಗವರಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಹಬಸಿಯರಿಬ್ಬರೂ ಆತನ ಕೈಹಿಡಿದರು.

ನಂತರ ಶಹಾಜಾದಿಯು ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು—ಮತ್ತೆ ನೋಡು, ಈಗಲಾದರೂ ಇವಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಬಲ್ಲೆಯಾ?

ಮಯೂಖ—ಇಲ್ಲ.

ಶಹಾಜಾದಿ—ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನು?

ಮಯೂಖ—ನನ್ನ ಹೆಸರು ಮಯೂಖನೆಂದು.

ಶಹಾಜಾದಿ—ಸುಳ್ಳು; ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಸರವೋಯಾರಖಾನ.

ಮಯೂಖನು ವಿಸ್ಮಯಗೊಂಡು—ಶಹಾಜಾದಿ, ತಾವು ಯಾವ ಹೆಸರನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿದಿರೋ, ಅದನ್ನು ನಾನು ಈ ಮೊದಲೆಂದೂ ಕೇಳಿರುವುದಿಲ್ಲ ಸಹ. ನಾನು ಹಿಂದೂ ಜಾತಿಯವನು. ನನ್ನ ನಿವಾಸಸ್ಥಳವು ಬಂಗಾಲ ದೇಶವು. ನನ್ನ ಹೆಸರು ಮಯೂಖನೆಂದು. ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಹೆಸರು ದೇವೇಂದ್ರ ನಾರಾಯಣನೆಂದು. ಡೆವುಕ್ಟಿ ಆಮಲ್ಪಾರ ಅಸದಖಾ,ನವಾಬ ಶಹಾನುಷಿಯಾಜಖಾಮುಂತಾದ ಇಲ್ಲಿಯ ಅಮೀರ-ಉಮರಾಪರು ನನ್ನನ್ನು ಗುರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಆಗ ಆ ರೂಪಶಾಲಿನಿಯಾದ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಶಹಾಜಾದಿಯ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಏನೇನೋ ಹೇಳಿ, ನಂತರ—ಬೇಗಮಸಾಹೇಬ, ಇವಳಿಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಂದಿನಿಂದ ಇವನು ಹೀಗೆಯೇ ಅನ್ನುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಬಂಗಾಲ ದೇಶ ದೊಳಗಿನ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇವನು ನಮ್ಮ ಸಾಕು ತಂದೆಯಾದ ಶಹಾನುಷಿಯಾಜಖಾನರವರ ಎದುರಿಗೆ ಹೀಗೆಯೇ ಹೇಳಿದ್ದನು. ಬೇಗಮ ಸಾಹೇಬರೇ, ನನ್ನ ದುರ್ದೈವವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು! ನನ್ನ ಹಣೆ ಬರೆಹಕ್ಕೆ ಯಾರೇನು ಮಾಡುವರು? ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಮುಳು ಮುಳು ಎಂದು ಅಳ ಹತ್ತಿದಳು. ಆಗ ಶಹಾಜಾದಿಯು ಅವಳನ್ನು ಅಲಿಂಗಿಸಿ ಅವಳ ದುಃಖವನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ—ಗುಲಾರುಖ, ನೀನು ಅಳುತ್ತಿರುವದೇಕೆ? ಇನ್ನೇರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ನಾನು ಈ ಖಾನಸಾಹೇಬರ ಹುಚ್ಚನ್ನು ಇಳಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ ಸರವೋಯಾರಖಾನ, ನೀನು ಹಿಂದುವಲ್ಲ; ಮುಸಲ್ಮಾನನು. ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಮಯೂಖನಲ್ಲ; ಸರವೋಯಾರಖಾನನೆಂದು. ನೀನು ಈ ಬೀದಿಯ ಗಂಡನು.

ಮಯೂಖ—ಬೇಗಮಸಾಹೇಬ, ನಾನು ಆಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನೇ ಸುಳ್ಳಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಗುಲ್‌ಝರುಳು ಮತ್ತೆ ಶಹಾಜಾದಿಯ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ—ಶಹಾಜಾದಿ, ಇವನು ನಿಜವಾದ ಹುಚ್ಚನಲ್ಲ, ಯಡ್ಡನು. ಅದುದರಿಂದ ಇವನೊಡನೆ ಇನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಮಾತು ಬಿಳಿಸಿದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವೇನಾಗಬೇಕು?

ಶಹಾಜಾದಿಯು ನಕ್ಕು—ಇನ್ನು ನಾನಿವನ ಕೂಡ ಮಾತು ಬಿಳಿಸುವ ದಿಲ್ಲ ಇವನು ನನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ವರ್ತಿಸದಿದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ಇವನಿಗೆ ನನ್ನ ಸೇವಕರಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ

ಶಹಾಜಾದಿಯ ಅ ಬಗೆಯ ಕಠೋರ ವರ್ತನವು ಗುಲ್‌ಝರುಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಅವಳು ಮತ್ತೆ ಶಹಾಜಾದಿಯನ್ನು ಕುರಿತು—ಬೇಗಮಸಾಹೇಬ, ಇವನಿಗೆ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಹಾಗೆ ಕಠೋರವಾದ ಶಾಸನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಡಿರಿ ಸವಿವಾಂತಿನಿಂದಲೇ ಕಾರ್ಯಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು ಉತ್ತಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಬಳಿಕ ಶಹಾಜಾದಿಯು—ಸರವೋಯಾರಬಾನ, ನೀನು ಹಿಂದು ವಾಗಿದ್ದರೂ ಈಗ ಮುಸಲ್ಮಾನನಾಗಲೇಬೇಕು; ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಹುಕುಮಿನಂತೆ ಇಂದು ಈ ಜೀವಿಯನ್ನು ನೀನು ಲಗ್ನವಾಗಬೇಕು

ಆಗ ಮಯೂಖನು ಮೂರು ಮೂರು ಸಾರೆ ನೇವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಶಹಾಜಾದಿಗೆ ಕುರ್ಪಿತಮಾಡಿ—ಬೇಗಮಸಾಹೇಬರೇ, ತಾವು ದೀನದಯಾಳುಗಳು, ಈ ಮೊಗಲಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಶಾಸನಕರ್ತರು. ಆದರೆ ನಾನು ಕೇವಲ ಕ್ಷುದ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತಾವು ಒಂದಿಷ್ಟು ಮುನಿದರೂ ನನ್ನನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ಕೊಲ್ಲಲೆಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥರಾಗಿರುತ್ತೀರಿ; ಅದು ಹೇಗೆಯೇ ಇರಲಿ; ನಾನು ನಿಜವಾಗಿ ಹಿಂದುವೇ ಆಗಿರುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಲಿಚ್ಛಿಸುವದಿಲ್ಲ; ಹಾಗೂ ಈ ಯವನ ತರುಣಿಯನ್ನು ಲಗ್ನವಾಗ ಬಯಸುವದಿಲ್ಲ.

ಶಹಾಜಾದಿಯು ಒಳ್ಳೆ ಗಂಭೀರಭಾವದಿಂದ-ತರುಣಾ—ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿ ಹೇಳು

ಮಯೂಖ — ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ನನ್ನ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಇರುವದಿಲ್ಲ

ಶಹಾಜಾದಿ—ಖುನಸಾಹೇಬ, ಶಹಾಜಹಾನ ಬದಲಿಗಿನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಾತಿಯ ಮುಸಲ್ಮಾನನು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆ.

ಇಲ್ಲವೆ ತಾನು ಹಿಂದುವೆಂದು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿಕೊಂಡರೆ ಅವನಿಗೆ ಯಾವ ಶಿಕ್ಷೆಯಿದೆಯೆಂಬದನ್ನು ಬಲ್ಲೆಯಾ?

ಶಹಾಜಾದೀ, ನನಗದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿರುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ನಾನು ಮುಸಲ್ಮಾನನೇ ಅಲ್ಲ ಅದುದರಿಂದ ಕುರಾಣದೊಳಗಿನ ಆ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ನಾನು ಪಾತ್ರನಾಗುವಂಕಿಲ್ಲ.

ನಿನ್ನೇ ಕೃತಿಯಿಂದ ನಾನು ಶೂಲದಂಡಣಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗುತ್ತೀ?

ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯೇ ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನಾನು ಅದಕ್ಕೆ ಸಾನ್ನದಿಂದ ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ.

ಹಾಗಾದರೆ ಸಿದ್ಧನಾಗು, ಎಂದು ಶಹಾಜಾದಿಯು ನುಡಿದಳು ಮಾತ್ರ ಕೂಡಲೆ ಇಬ್ಬರು ಬೊಜ್ಜೇರು ಬಂದು ಮಯೂಖನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅವನನ್ನು ತಮ್ಮ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಂದ ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದರು ಆ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಹೊರ ಹೊರಡುವಾಗ ಗುಲ್‌ರುಖಳು ಶಹಾಜಾದಿಯನ್ನು ಕ ರಿತು—ಹಹಾಜಾದೀ, ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸುವ ದಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ? ಎಂದೆಂದ ಶಬ್ದಗಳು ಮಯೂಖನಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿದವು.

ಮಯೂಖನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಒಯ್ದ ಬಳಿಕ ಶಹಾಜಾದಿಯು ಆ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಹೊರಟಳು. ಯಾವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲ ಮಯೂಖನನ್ನು ಈ ಮೊದಲು ಮಲಗಿಸಿದ್ದರೋ ಅದು ಯಾವುದೋಂದು ಕೋಣೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗಾದುರ್ಗದ ಅಂತಃಪುರದೊಳಗಿನ ವಿಶಾಲವಾದ ಗೋಡೆಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಗುಪ್ತ ಮಾರ್ಗವಾಗಿತ್ತು ಶಹಾನಾರಾಬೇಗಮಳು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡಲು, ಗುಲ್‌ರುಖಳು ಅವಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನಡೆದಳು, ಆದರೆ ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಈ ಮೊದಲಿಗೆ ಮಯೂಖನ ತಲೆಗಿಂಬಿನ ಒಳಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಆ ತಾರ್ತರೀದಾಸಿಯು ಅಕೆಯನ್ನು ನಡುವೆ ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿ, ಅವಳ ಕೈಹಿಡಿದಳು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಗುಲ್‌ರುಖಳು ವಿಸ್ಮಯಾಸ್ಥಿತಳಾದಳು; ಹಾಗೂ ಆ ದಾಸಿಯ ಕಡೆಗೆ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದಳು. ಆಗ ಆ ದಾಸಿಯು-- ಬೇಗಮಸಾಹೇಬ, ತಾವು ನನ್ನದೊಂದು ಮಾತನ್ನು ನಡೆಸುವಿರಾ?

ಗುಲ್‌ರುಖಳು ಅವಳಿಂದ ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ-- ಅದೇನು?

ನಡೆಸುತ್ತೇನೆಂದು ಮೊದಲು ವಚನಕೊಡಿರಿ; ಅಂದರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಎನೂ ತಿಳಿಯದೆ ಅದೇನೆಂದು ವಚನಕೊಡುವದೇ?

ಬೇಗಮ, ನೀನು ಈ ನಿನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು.

ಅದೇಕೆಂಬದನ್ನು ಹೇಳು, ಕೇಳುವಾ.

ಇಂಥ ಮುಠಾಳ ಗಂಡನೊಡನೆ ನೀನು ಬಾಳುವೆ ಮಾಡಲಾರೆ

ಅವನು ಹೇಗೆಯೇ ಇರಲಿ, ಆ ಸಂಗತಿಯು ನಿನಗೇತಕ್ಕ ಸೆಟಿವೀ?

ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ತುಸ ಬಿಗಿಹಿಡಿದು ಮಾತನಾಡು ಬೇಗಮ, ನಾನು ಜೀವಂತಳಾಗಿರುವ ವರೆಗೆ ನೀನು ಆತನಿಂದ ಭೋಗಸಂತುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲಾರೆ.

ನಿನಗೆ ಆ ಉಸಾಬರಿಯೇತಕ್ಕೇ ಮುಂದೆ? ನಿನ್ನನ್ನು ನಾಯಿಗಳಿಂದ ಹರಸಿ ತಿನ್ನ ಹಚ್ಚೀನು.

ನೀನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಮರಳಿ ಹೋದರೆ ತಾನೆ ಉಳಿದ ವಿಚಾರಗಳು? ಎಂದು ಅಂದವಳೇ, ಆ ತಾರ್ತರೀ ದಾಸಿಯು ತನ್ನ ಬೊಂಕೆಯೊಳಗಿನ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಧಾರೆಯ ಚಿಪಗೊಡ್ಡಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು, ಕೆರಳಿದ ಹೆಣ್ಣು ಹುಲಿಯಂತೆ ಗುಲ್ ರುಖ ಬೇಗಮಳನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದಳು. ಗುಲ್‌ರುಖಳು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರವಿಹೀನಳು. ಅದರಿಂದ ತಾರ್ತರೀ ದಾಸಿಯಿಂದ ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಅಸಮರ್ಥಳಾದಳು. ಆ ತಾರ್ತರಿಯು ಎಡಗೈಯಿಂದ ಅವಳ ಕೂದಲು ಗಳನ್ನು ಜಗ್ಗಿಹಿಡಿದು, ಬಲಗೈಯಿಂದ ತನ್ನ ಹದನಾದ ಕೊಡ್ಡಿಯನ್ನು ಒಳ್ಳೇ ಕಸುವಿನಿಂದ ಎತ್ತಿ, ಇನ್ನು ಅವಳ ಶಿರವನ್ನು ಭೇದಿಸತಕ್ಕವಳು ತಾರ್ತರೀ ದಾಸಿಯು ತನ್ನನ್ನು ಹಾಗೆ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಆಕ್ರಮಿಸಲು, ಹೌಹಾರಿದ ಗುಲ್‌ರುಖಳು ಗಟ್ಟಿಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ತೀರತೊಡಗಿದಳು; ಆದರೆ ಆಗ್ರಾದುರ್ಗದ ಆಗೋಡೆಗಳು ಒಳ್ಳೇ ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ, ಆ ಗುಪ್ತಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ತುಚಾಕಿ-ತೋಪುಗಳನ್ನು ಹಾರಿಸಿದರೂ ಅವುಗಳ ಸ್ಪರ್ಶವು ಅನ್ಯತ್ರ ದಲ್ಲಿ ಲಿಯುಕೇಳಿಸುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಗುಲ್‌ರುಖಳು ಎಷ್ಟುಚೇತ್ಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ ಆ ದನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಯಾರೂ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಆ ತಾರ್ತರಿಯು ಎತ್ತಿದ್ದ ಆ ಕೊಡ್ಡಿಯು ಇನ್ನೊಂದು ಅರೆ ನಿಮಿಷ ಧಲ್ಲಿ ಗುಲ್‌ರುಖಳ ರುಂಡವನ್ನು ದಿಂಡದಿಂದ ಎಂಗಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಆಸ್ಪರಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಂದ ಯಾರೋ ಆ ಕೊಡ್ಡಿಯನ್ನು ತಾರ್ತರಿಯ ಆ ಎತ್ತಿದ ಕೈಯೊಳಗಿಂದ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕಸಕೊಂಡರು; ಹಾಗೂ ಉದ್ವಾಮಳಾದ ಆ

ತಾರ್ತರೀ ದಾಸಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹತ್ತಿಂಟು ಮೊಳ ದೂರ ಹೋಗಿ ಬೀಳುವ ಹಾಗೆ ಎತ್ತಿ ಒಗೆದರು. ಗುಲಾರುಖಳು ಆಗ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಭಯಚಕಿತಳಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾಳೆ, ಆ ತಾರ್ತರಿಯನ್ನು ಹಾಗೆ ಎತ್ತಿ ಬಿಡುವದ ಒಬ್ಬ ಪುಷ್ಪಕಾಯದ ಕುಳ್ಳನು ಅವಳನ್ನಲ್ಲಿ ಹಗ್ಗಗಳಿಂದ ಬಿಗಿಯುತ್ತಿದ್ದನು. ತಾರ್ತರಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೆಡಮುರಿಗೆ ಬಿಗಿದ ನಂತರ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಗಾಬರಿಗೊಂಡು ಹುಚ್ಚಿಯಂತೆ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದ ಗುಲಾರುಖಳ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಹೋಗಿ ಎಂದು ಅವಳಿಗೆ ಸಂಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು. ಇವನೊಬ್ಬ ತನ್ನ ಭಾಗದ ದೇವತೆಯೇ ಬಂದಿರುವನೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ ಆಕೆಯು ಪ್ರತಿ ಮಾತನಾಡದೆ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಉರ್ಧ್ವಶ್ವಾಸದಿಂದ ಓಡಿ ಹೋದಳು.

ತಾಸರ್ಥತಾಸಿನ ನಂತರ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಧಾರಿಗಳಾದ ನೂರಾರು ಜನ ಖೋಜ್ಜೇರೂ ತಾರ್ತರೀ ಪಹರೆಯವರೂ ಒಂದು ಆ ಗುಪ್ತ ಪಥವನ್ನು ಮೂರು ಮೂರು ಸಾರೆ ಶೋಧಿಸಿದರು; ಆದರೆ ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹೆಡಮುರಿಗೆ ಬಿಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಆ ತಾರ್ತರೀ ದಾಸಿಯೊಬ್ಬಳು ಮಾತ್ರ ಅವರಿಗೆ ದೊರೆತಳೇ ಎನಃ ಗುಲಾರುಖಳನ್ನು ಆ ತಾರ್ತರಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿದ್ದ ಆ ಕುಳ್ಳನೇ ಆಗಲಿ, ಮತ್ತೆ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಅವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ,

ಶೋಧ.

ರಾತ್ರಿಯ ಎರಡನೇ ಪ್ರಹರದ ನೌಬತ್ತು ಬಾರಿಸಿದರೂ ಮಯೂಖನು ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಾರದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ವಿನೋದಿನಿಯು ಅತ್ಯಂತ ಚಿಂತಿತಳಾದಳು. ತರ್ಕರತ್ನಭಟ್ಟಾಚಾರ್ಯನಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ದಿನಗಳ ನಂತರ ಮಯೂಖನ ಪತ್ತೆ ಹತ್ತಿರಲು, ಅವನು ಮಯೂಖನೊಡನೆ ತಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗ ಹೊರಡಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆಯೂ, ಲಲಿತೆಯ ಲಗ್ನ, ದಾರಬಕ್ಕ ಪರಗಣೆಗಳ ಸನ್ನದು ದೊರಕಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮುಂತಾದವುಗಳ

ಒಗ್ಗಿಯೂ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನ ವರೆಗೆ ಆಲೋಚಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಅವನ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯ ದ್ವಿತೀಯ ಯಾಮವು ಕೂಡ ಸಂಮುಖೋದಯವು ದಿಲ್ಲಿದ್ದವರಾದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ನೊಬತ್ತು ಮೊಳಗಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಆಗ ವಿನೋದಿನಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿದ್ದುಕೊಳ್ಳುವದಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಎದ್ದು, ಅವಳು ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ತಿತ್ತು ಅಡ್ಡಾಡಹತ್ತಿದಳು. ಅವಳ ಆ ಚಿಂತಿತಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಂಡುತರ್ಕರತ್ನನು- ಅಮ್ಮಾ, ಹೀಗೇಕೆ ಚಿಂತಿತಳಾಗಿ ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತಿರುವೆ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಅದಕ್ಕೆ ವಿನೋದಿನಿಯು-ಆಚಾರ್ಯರೇ, ಈಗ ಇಷ್ಟು ರಾತ್ರಿ ಯಾದರೂ ನಮ್ಮ ಮಯೂಖನು ಏಕೆ ಬಂದಿರಲಿಕ್ಕಲ್ಲ?

ಈಗ ಎಷ್ಟು ತಾಳು ರಾತ್ರಿಯಾಗಿದೆ?

ಎರಡನೇ ಗ್ರಹರವು ಸುಂದು ಹೋಗಿ, ಮೂರನೇ ಗ್ರಹರಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇಷ್ಟು ಅವರಾತ್ರಿಯ ವರೆಗೆ ಬಾದಲಹನು ದರ್ಬಾರದಲ್ಲೊಂದಿಗೂ ಇರಲಾರನು. ನಾನು ಅತ್ತ ಹೋಗಿ ಮಯೂಖನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ, ಹೀಗೆಂದು ನುಡಿದು ಆ ತರ್ಕರತ್ನಭಟ್ಟಾಚಾರ್ಯನು ವಿನೋದಿನಿಯ ವಾಸಸ್ಥಳದಿಂದ ಕೊರಟು, ಆಗ್ರಾದುರ್ಗದ ದಿಲ್ಲಿದ್ದವರಾದ ವರೆಗೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನನ್ನೂ ಅವನು ಕಾಣದಾಗಲು, ಅವನು ಸೆಟ್ಟಿಗೆ ಅವರಸಿಂಹದವರಾದ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿದನು. ಆಗ ಆ ಆಗ್ರಾದುರ್ಗದ ನಾಲ್ಕೂ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಜನಶೂನ್ಯವು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನಸಬದಾರನ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಪಹರಿಸುವನಿದ್ದ, ಅವನು ಆ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸುಷುಮ್ನಾವಸ್ಥೆಯಮೂಲಕ ತನ್ನ ಸ್ವೀಕೃತಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ತುಸು ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು. ಅದರಿಂದ ಆ ಅವರಸಿಂಹದವರಾದಲ್ಲಿಯೂ ಯಾರೊಬ್ಬರ ಸುಳುವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ತರ್ಕರತ್ನನು ವಿಫಲಮನಸ್ಕನಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು. ವಿನೋದಿನಿಯಾಲಲಿತೆಯೂ ಇವನ ಮಾರ್ಗನಿರಕ್ಷಣೆಮಾಡುತ್ತ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ತರ್ಕರತ್ನನೊಬ್ಬನೇ ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದದನ್ನು ಕಂಡ ಲಲಿತೆಯ ನಯನಗಳಿಂದ ಟಪ ಟಪನೆ ಆಶ್ರುಗಳುದುರಹತ್ತಿದವು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಆ ಅಚಾರ್ಯನ ಅಂತಃಕರಣವೂ ಕಳವಳಗೊಂಡಿತು! ಕೂಡಲೆ ಅವನು

ವಿನೋದಿನಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ವತ್ತೆ— ಆಮ್ರಾ, ನೀವು ಹೀಗೆ ಚಿಂತಾವ್ಯಾಕುಲರಾಗಬೇಡಿರಿ. ನಾನು ಈಗಲೇ ನವಾಬ ಯಾಮಿನ ಉದ್ದಾಲನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ, ಹಾಗೂ ಅವನಿಗೆ ಸಂಗತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಿ ಅವನಿಂದ ಈ ಆಗ್ರಹ ಕೊತವಾಲನಿಗೆ ಹುಕುಮು ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕೊತವಾಲನು ಪ್ರೀಪ್ರದಲ್ಲೆಯೇ ನಮ್ಮ ಮಯೂಖನ ಪತ್ನಿಪಚ್ಚದೆ ಇರಲಾರನು.

ಅಚಾರ್ಯರೇ, ನಿಮಗೆ ಯಾವದು ಸಯುಕ್ತಿಕವಾಗಿ ತೋರುವದೋ ಅದರಂತೆ ಮಾಡಿ, ಈಗ ಅಪರಾತ್ರಿರಾಗರದಿದ್ದರೆ ನನ್ನೇ ಬಾದಶಹ ಬೇಗಮಳ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವಳಿಂದ ಮಯೂಖನ ಶೋಧವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನು.

ಬಳಿಕ ತರ್ಕರತ್ನನು ಅವರಿಗೆ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಮನೆಯಲ್ಲಿರಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿ, ತಾನು ನವಾಬ ಅಸಫಖಾನನ ಮಹಲಿಗೆ ನಡೆದನು. ತರ್ಕರತ್ನ ಭಟ್ಟಾಚಾರ್ಯನು ಅಸಫಖಾನನ ಸೂಚನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದಿಂದ ಮಯೂಖನ ಶೋಧಕ್ಕಾಗಿ ನವಾಬ ಶಹಾನುಖಿಯಾಜಖಾನನೊಡನೆ ಆಗ್ರಾಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗ ಬಂದಿದ್ದನೋ ಆಗಲೇ ಅವನಿಗೆ ನವಾಬ ಅಸಫಖಾನನ ಪರಿಚಯವುಂಟಾಗಿದ್ದಿತು. ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಆ ಅಸಫಖಾನನು ಈ ಅಚಾರ್ಯರ ತೀಕ್ಷ್ಣಬುದ್ಧಿಗೆ ತಲೆದೂಗಿ ಇವರನ್ನು ಯಾವದೊಂದು ರಾಜಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಒಲವಿಸಿದನು, ಅದರೆ ತಮ್ಮ ರಾಜಪುತ್ರನಾದ ಮಯೂಖನ ಸಂಧಾನವು ಅದುವರೆಗೂ ಹತ್ತದೆಯೆದ್ದ ಮೂಲಕ, ಆ ಅಚಾರ್ಯನ ಮನಸ್ಸು ವಿಚಲಿತವಾಗಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಅವನು ಆಗ ನವಾಬನ ಆ ಬಿನ್ನಹಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪದೆ, ಶೀಘ್ರ— ಯಾತ್ರಾಟನೆಗಾಗಿ ಆಗ್ರಾದಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗಿದ್ದನು.

ತರ್ಕರತ್ನನು ಯಾಮಿನ ಉದ್ದಾಲನ ಮಹಲನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ಆ ವೃದ್ಧ ನವಾಬನು ಇನ್ನೂ ತನ್ನ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಪಹರಿಯವರಿಗೂ ಕರ್ಮಚಾರಿಗಳಿಗೂ ತನ್ನ ಗುರತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಹೇಳುತ್ತ ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ಆ ತರ್ಕರತ್ನನು ಬಾದಶಹನ ಮಾವನಾದ ಆ ಯಾಮಿನ ಉದ್ದಾಲನ ಎದುರಿಗೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು ಒಬ್ಬ ಖೋಡಾ ಆ ಭಟ್ಟಾಚಾರ್ಯನನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗುರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದನಾದ್ದರಿಂದ ಅವನು ನಡುವಿನ ಎಲ್ಲ ಪಹರೆಗಳಿಗೆ ಅವನನ್ನು ಅಸಫಖಾನನ

బళిగే నిరాంతరకవాగి తలుపిసిద్ధము. ఆగ నవాబును యమునా తీరద తన్నమహదీయ భావణయల్లీ కుళితద్దము. అత్యంత జలుమేయ రాద తరుణ నర్తకీయరు ఆగ ఆవసదురగే తమ్మ నృత్యవన్న నడే సిద్ధరు. ఎవ్వో జన ఆమీర-ఘమరావరు ఆ నాజన సమారంభక్తే అల్లిగే బందిద్దరు. ఆసఫఖానను తర్కరత్ననన్న దూరిసింద నోడి దోడనేయే గుర్తీసి, మోలక్తే కరేదు సమ్మానదింద శుచ్చిరిసికొం డను. ఆగ భట్టాచార్యును తాను బంద కార్యవన్న సంక్షేప వాగి ఆరుకలు, అదన్న తిళిద నవాబును ఆగలే అల్లింద హొర హొరటను. కొడలే ఆ సమారంభవు కల్లిగే సంతోషోయితు. అవ్వరల్లి మూరనే ప్రకరద నొబత్తుగళూ బారిసిదవు నవాబును అల్లింద ఆచార్యరొడనే బేరే దివాణఖానేగే హోగి మాతాడుత్త కుళితను.

తర్కరత్నభట్టాచార్యును మయూఖును ఆగ్రాకే బంద, ఎనోడిసి వృష్ణుగే బాదశాహ బేగముళ పరిచయవాద హాగు అందు మయూఖును దివాణ-ఈ-ఖాసచ్చీ తేరళిద ముంతాద సంగతి గళన్న నవాబుగే విశదవాగి తిళిసిదను; హాగు నవాబసాహేబ నాను ఏదేరగళల్లి సంచరిసి నమ్మ మయూఖునన్న హుడుకుత్తిరొ వాగ ఆవను ఇల్లియే ఈ ఆగ్రా పట్టణదల్లియే వాసిసిద్దను. నాను యావాగ హతాశనాగి ఈ ఆగ్రా పట్టణవన్న తృజిసిదేనో ఆగలూ ఆవను ఆగ్రాదల్లియే ఇద్దనంతే! ఇష్టు దినగళ నంతర నాను ఆతన సంధానవన్నే నోకజ్జిదేను; ఆదరే ఇందు ఆవనుకుగే ఆశ్చర్యకవాగి మరేయాద్దరింద ఆవన దర్శనకృగి హాతీరేయుత్తిరు వేను, ఎందు హేళిదను

వజీర ఆసఫఖానను తర్కరత్ననన్న కురితు—నిన్ను టింతిశ బేదిరి నాను యావాగ ఆతనన్న కండిరుత్తేనో ఆగ నిమగ్నా ఆతన దర్శనవాగదే ఇరలిక్కిల్లి. నాను బేగనే ఆతన పత్తి హజ్జి వేను, ఎందు నిష్కర్షపూర్వకవాగి తిళిసిదను.

నవాబసాహేబ, ఆతన సలువాగి ఆవన తూరవరు బలు

యోజనేగోళగాగిరుత్తారే.

తావు ఆవరన్న సమాధాన పడిసిరి. ఠాగే సుమ్మ-సుమ్మనే చింతేమాడువదరింద ప్రయోజనవాగదేంబదన్న అవరిగే జేన్నాగి తిళిజేళిరి. నాను ఆతన సంధానవన్నే నడిసుత్తేనే. అవన పత్తేయన్న బేగనే జక్కదే ఇరలారెను.

తర్కరత్నను అత్యంత ఆధీరతయింద—నవాటసాహేబ, ఆ నమ్మ మయూఖను యావాగ బరుత్తానే? నమగే ఆతన దర్శనవు యావాగ ఆగుత్తదే?

అదన్న ఈగలే నిష్కర్షవాగి తిళిపబరువంతిల్ల, ఆదరూ అవను తివువే బందాను, ఠాగు తివువే నిమగాతన భిట్టియాదిత. తర్కరత్నరే, నిమ్మొడనే బందిద్ద ఆ సప్తగ్రాదువ ఫకీరెనెల్లిరు త్తానే?

తావు యార బగ్గే విజారిసుత్తిరువిరి? ఆ జ్యేతన్యదాసనన్న ల్లన?

ననగే ఆతన దేశరు సేనపిల్ల. పోర్తుగీజ ఫిరంగిగళు ఠుగళి యల్లి యావాతన ఎలువుగళన్న పుడిపుడి మాడిద్దరూ ఆతన విషయవాగియే నానిగే కేళుత్తిరువదు

ఆ జ్యేతన్యదాస గోసావియు ఈగ బృందావనదల్లిరుత్తిద్దు, భిక్షయింద లుపజీవిసుత్తానే

అల్లి యార మసేయిల్లిరుత్తానే?

శరీరనందన గోసామియేంబ దేశరిన పండె బ్రహ్మణనల్లి వాసిసుత్తానే.

ఆతనన్న ఇందు ఆగ్రాకే కరియిసబేకాగిరుత్తదే

బహుశః అవను ఇల్లిగే బరలికే ఒప్పలిక్కిల్ల.

బాదరకన అప్పణేయ మేరేగే అవనన్న ఇందు దివాణ-ఈ-ఖాస దబార్కే ఠాజరపడిసలేబేకాగిదే.

ఠాగాదరి మధురీయ ఫౌజదారెగి ఠుకుం మాడి, అవనన్న పల్లక్కియల్లి కుళ్ళిరిసి కళిసలికే తిళిరి. అందరే అవను ఇల్లిగే

ಬಂದಾನು ಪಾಪ! ಆ ಚೈತನ್ಯದಾಸನು ಮೋರ್ತುಗೀಡ ಪಾದ್ರಿಗಳ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನಡೆಯಲಾಲದವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ!

ಕೂಡಲೆ ವಜೀರನು ಚುಟಿಕೆಯನ್ನು ಬಡಿದು ಸಂಕೇತಮಾಡಲು, ಒಬ್ಬ ಖೋಜ್ಜೇರಿವನು ಧಾವಿಸುತ್ತ ಅವನಿಡೆಗೆ ಬಂದನು. ಆಗ ಅಸಫಖಾನನು ಅವನಿಗೆ ಖಾಸನವೀಷನನ್ನು ಕರೆಯ ಹೇಳಿದನು. ಒಳ್ಳೆ ಖೋಜ್ಜೇರಿವನು ಖಾಸನವೀಷನು ಬರಲು, ವಜೀರನು ಚೈತನ್ಯದಾಸನನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪತ್ರ ಬರೆದು ಅವನೊಡನೆ ಮಧುರಗೆ ಕಳಿಸಿದನು. ಇವ್ಯಾಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ಯಾಮದ ನೌಬತ್ತು ಬಾರಿಸಿ ಹೋದದರಿಂದ ತರ್ಕರತ್ನನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವ ಸಲುವಾಗಿ ವಜೀರನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡುವಾಗ ವಜೀರನು—ನಾಳಿನ ದಿವಾಣ ಈ-ಅಮದರ್ಬಾರದಲ್ಲಿಯೂ, ದಿವಾಣ-ಈ-ಖಾಸ ದರ್ಬಾರದಲ್ಲಿಯೂ, ನೀವು ಹಾರಾರಾಗತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಹಾಗೂ ಇವರನ್ನು ದರ್ಬಾರದಲ್ಲಿ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಬಿಡಬಹುದೆಂದು ಖಾಸ ಚೌಕಿಯ ಮನಸಬದಾರನಾದ ತನ್ನ ಮಗ ಶಾಹಿಸ್ತೇಖಾನನಿಗೆ ಅದರಂತೆ ಪತ್ರ ಬರೆಕೊಟ್ಟನು. ಬಳಿಕ ತರ್ಕರತ್ನನು ವಿನೋದಿನಿಯ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

ತರ್ಕರತ್ನನು ಹೊರಟುಹೋದನಂತರ ವಜೀರನು ಮತ್ತೆ ಚುಟಿಕೆಯನ್ನು ಬಡಿದನು ಕೂಡಲೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಖೋಜ್ಜೇರಿಯು ಲಗುಬಗೆಯಿಂದ ಬಂದು ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ಆಗ ವಜೀರನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ—ಖಾಸ ಯಾಸ, ಅಮಾನತ್ತ ಖಾನನು ಬಂದನೇ?

ಖೋಜಾ—ಬಂದಿರುತ್ತಾನೆ

ವಜೀರ—ಕರೆ, ಅವನನ್ನಿಲ್ಲಿಗೆ.

ಖೋಜ್ಜೇರಿಯು ಧಾವಿಸುತ್ತ ಹೋಗಿ, ಕೆಲಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನೊಡನೆ ಬೆನ್ನಿನಮೇಲೆ ಕೂನಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಹಬಸಿಯನ್ನು ಕರೆತಂದನು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮರಳಿ ಆ ದಿವಾಣಖಾನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ನಬಾಬನು ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಮೋರೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದನು ಎಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಖೋಜ್ಜೇರಿ ಶಿಲಾಮುರ್ತಿಗಳಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ತಟಸ್ಥರಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡರು. ಗಳಿಗೆರಡು ಗಳಿಗೆಗಳ ನಂತರ ವಜೀರನು ಮುಖವನ್ನೆತ್ತಿ ನೋಡಲು, ಆ ಕೂನುಳ್ಳ ಹಬಸಿಯು ವಜೀರನನ್ನು ಅಭಿ

ವಂದಿಸಿದನು. ಆಗ ವಜೀರನು ಅವನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಿ — ಅಮಾನತ್‌ಖಾನ, ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪೂರೈಸಿಯೇ ಬಂದೆಯಾ?

ಜನಾಬ, ಪೂರೈಸಿಯೇ ಬಂದೆನು

ಆ ಬಂಗಾಲೀ ತರುಣನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನು?

ಜನಾಬ, ಆತನು ಪಾಣೀಫಟಿಕದಿಂದ ರಂಗಮಹಲನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

ಹಾಗೆ ಅವನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದುದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಯಾರೂ ನೋಡಲಿಲ್ಲ ವಷ್ಟೇ?

ಇಲ್ಲ; ಆದರೆ ಅಲಿಂಫನಾ, ಮತ್ತೋರ್ವ ವೃದ್ಧ ಬಂಗಾಲಿಯು ಇತ್ತ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ, ಪಾಣೀಫಟಿಕದ ಹತ್ತರ ಎದ್ದು ಅವನೂ ರಂಗ ಮಹಲನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿರುತ್ತಾನೆ.

ಶಾಬಾಶ! ಅವನ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಒಳಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಬಂದೆಯಷ್ಟೇ?

ಮೆಹದೀ ಬೀಬಿಯವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಬಂದಿರುತ್ತೇನೆ; ಹಿಲಾಖಾನನ ಮುಖಾಂತರ ರಂಗಮಹಲಿನ ಬಕ್ಷಿಯಾಗರುವ ಹಿಮ್ಮತಖಾನ ಯಾಕೂತ ನಿಗೂ ತಿಳಿಸಿರುತ್ತೇನೆ.

ಆ ಬಂಗಾಲೀ ತರುಣನನ್ನು ವರೆಹಿದದವವರಾರಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿದೆಯಾ?

ಆ ಸಂಗತಿಯು ಇನ್ನೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಇಂದು ಸಂಜೆಗೆ ಕತ್ತಲೆ ಬಿದ್ದ ಬಳಿಕ ಯಾಕೂತ ದಾಸಿಯಾದ ಗುಲ್‌ಜಾರಿ, ಕಾಲ್ಪುಕ್ ಇರಾಮತ್‌ಖಾ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಒಂದು ನೌಕೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಣೀಫಟಿಕಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಇರಾಮತ್‌ಖಾನನು ಅಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಹೋದನು. ಗುಲ್‌ಜಾರಳು ಮಾತ್ರ ಆ ನಾವನ್ನು ರಂಗಮಹಲಿನೊಳಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು. ಆ ಮುದುಕ ಬಂಗಾಲಿಯು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ, ತಮ್ಮ ರಾಜಪುತ್ರನನ್ನು ಒಬ್ಬ ಗಂಡಸು ಹಾಗೂ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು ಕೂಡಿ ನಾವೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹೋದರೆಂದು. ಆ ಗುಲ್‌ಜಾರಧಾಸಿಯೇ ಆ ಬಂಗಾಲೀ ತರುಣನನ್ನು ಕೈದು ಮಾಡಿರುವಳು. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನು ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ.

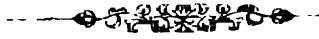
ಒಳ್ಳೆದು; ನೀನು ಇನ್ನು ನಿನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಡೆ.

ಬಳಿಕ ಆ ಖೋಜ್ಜೇರಿಬ್ಬರೂ ನಬಾಬನನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸಿ ಹೊರಟು

ಹೊಂದರು ನಂತರ ಆಸಫಖಾನನು ತನ್ನ ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಸರಾಸರಿ ಮೂರುವರೆ ಪ್ರಹರ ರಾತ್ರಿಯು ಸಂದಿದ ಬಳಿಕ ಆ ಮೊಗಲರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ವಜೀರನಿಗೆ ಅಂದು ತುಸ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗೆ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯಿತು.

—

ನಬಾಬ ಆಲಿಯಾ ಬೇಗಮ.

ಆಗ್ರಾ ದುರ್ಗದೊಳಗಿನ ಬಾದಶಹನ ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಎರಡು ಬಾಗಿಲುಗಳಿದ್ದವು. ಮೊದಲನೇದು ದಿಲ್ಲಿ ದ್ವಾರದ ಎದುರಿನಿಂದ, ಎರಡನೆಯದು ಅಮರಸಿಂಹ ದ್ವಾರದ ಬಳಿಯಿಂದ ಇವೆರಡರ ಹೊರತು ಪಾಣೀಫಟಕದಿಂದಲೂ ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಮೂರನೇದೊಂದು ದ್ವಾರವಿದ್ದಿತು. ಆದರೆ ಅದು ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯರ ಸಲುವಾಗಿ ಇರದೆ, ಬಾದಶಹನ ಕೇವಲ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದಂತಹ ರಮಣೀಗಣದ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಿತು. ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿರುವ ಈ ಮೂರು ಮಾರ್ಗಗಳ ಹೊರತು ಆ ಬಾದಶಾಹಿ ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಇನ್ನೊಂದು ತೀರ ಗುಪ್ತಮಾರ್ಗವಿದ್ದಿತು. ಸ್ವತಃ ಶಹಾಜಹಾನ ಬಾದಶಹನ ಹೊರತು ಮಕ್ಕವರಾರಂಗೂ ಆ ಮಾರ್ಗವು ಗೊತ್ತಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅಕಬರ ಹಾಗೂ ಜಹಾಂಗೀರ ಬಾದಶಹರುಗಳ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಆ ಆಗ್ರಾ ದುರ್ಗದೊಳಗಿನ ರಂಗಮಹಲಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬೇಗಮೆಯ ಮಹಲಿನಿಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಬೇಗಮೆಯ ಮಹಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುವ ಅನೇಕ ಗುಪ್ತ ಮಾರ್ಗಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಶಹಾಜಹಾನ ಬಾದಶಹನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅವನ ಕೇವಲ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರಳಾಗಿದ್ದ ಅರಜಮಂದವಾಣೂ ಬೇಗಮಳ ಹೊರತು ಅನ್ಯರಾರೂ ಇರದ್ದರಿಂದ, ಆ ರಂಗಮಹಲಿನೊಳಗಿನ ಆ ಗುಪ್ತ ಮಾರ್ಗಗಳೆಲ್ಲ ಈಗ ಅಷ್ಟೊಂದು ವಹಿವಾಟಿಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಜೋಧಬಾಯಿ ಮಹಲಿನ ಹಿಮ್ಮಗ್ಗಲಿಗಿದ್ದ ಬಾದಶಹ ಬೇಗಮಳ ಮಹಲಿನ ಒಂದು ಸಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು

ಗುಪ್ತಪಥವಿದ್ದಿತು. ಆ ಗುಪ್ತ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಆಗಲೂ ಒಂದು ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಿ ಕೊಲ್ಲುವ ಸ್ಥಳವು ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಯಾವಳೊಬ್ಬ ಅಂತಃಪುರ ವಾಸಿನಿಯು ರೀತಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆದರೆ, ಸ್ವತಃ ಬಾದಶಹನಾಗಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಬೇಗಮಳಾಗಲಿ ಅವಳನ್ನು ಆ ಗುಪ್ತ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಿ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದರು! ಆ ಗೃಹವು ಆಗ್ರಾ ದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಅವಶಿಷ್ಟವಾಗಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ನೋಡುವವರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಭೀತಿಸಂಚಾರವಾಗಿದೆ ಇರದು!

ಶಹಾಜಹಾನನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಆ ವಧಮಂಚಕವು ಬಹು ದಿನಗಳಿಂದ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದ ಯಾವ ಅಂತಃಪುರವಾಸಿನಿಯೂ ಅಂಥ ಘೋರ ದಂಡಣೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗುವಂತಹ ಅಸರಾಧವನ್ನೂ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಯಾರೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಜೇಡನ ಪರಿಗಳು ಹಣದಿದ್ದು, ನೆಲವು ಆತ್ಯಂದ ಧೂಳಿಯಿಂದ ಮುಸುಕಿತ್ತು. ಅಂಥ ಆ ಅಮಂಗಲ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಬಹು ದಿನಗಳ ತರುವಾಯ ಒಂದು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಎನ್ನೋ ಹಿಲಾಲುಗಳ ದೀಪಗಳು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದವು ಮಯೂಖನನ್ನು ಹೊತ್ತಂಥ ನಾಲ್ವರು ಪೋಷ್ಕೇರು ಅವನನ್ನು ಈ ಮೇಲೆ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕೋಣೆಗೆ ಕರೆ ತಂದರು. ಅವರ ಮುಂದೆ ಹತ್ತು ಜನ ಹಿಂದೆ ಹತ್ತು ಜನ ಹಿಲಾಲುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ತಾರ್ತರೀಪಹರೆಯವರು ಸಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಶಹನಾರಾ ಬೇಗಮಳೂ ಆಕೆಯ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಗುಲಾರುಖಳೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಡೆದಿದ್ದರು. ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಧಾರೆಯುಳ್ಳ ಕೊಡ್ಡಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಬೋಜಾನೂ, ಅವನ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಒಳ್ಳೇ ಹುರಿಕಟ್ಟಾದ ನೂಲಿನ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ತಾರ್ತರೀ ದಾಸಿಯೂ ಬಂದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಆ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಪುನಶ್ಚಿಸುತ್ತಲೇ ಅದರ ಬಾಗಿಲು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಆ ವಧಮಂಚಕದ ಹತ್ತಿರ ಹೋದ ಬಳಿಕ ಮಯೂಖನನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬಂದಂಥ ಹಬಸೀಜನರು ಅವನನ್ನು ಕೆಳಗಳಿಸಿ, ಅವನ ಬಂಧನಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದರು. ಹಾಗೂ ಅವನನ್ನು ಶಹಾನಾರಾ ಬೇಗಮಳ ಎದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿದುನಿಂತುಕೊಂಡರು. ಹಿಲಾಲು

ಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಂಥ ತಾರ್ತರಿದಾಸಿಯರು ಎರಡೂ ಮಗ್ಗಲಿನ ಗೋಡೆಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಸಾಲು ಸಾಲಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡರು. ಕೊಲ್ಲಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಂಥ ಆ ಆತ್ಯಂತ ಕ್ರೂರ ಪೊಜ್ಜೆಯು ಒಂದು ದಿನಗಳ ತರುವಾಯದ ಆ ತನ್ನ ಭೀಷಣ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಜ್ಜಾಗಿ, ಆ ಗಲ್ಲಿನ ಹಲಗೆಯನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಂತನು. ನೂಲಿನ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದಂಥ ತಾರ್ತರಿಯು ತನ್ನ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಆ ಗಲ್ಲಿನ ಕಂಬಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಿಂದ ಕಟ್ಟಿ, ಕೆಳಗಿನ ಮಣಿಯ ಕೀಲವನ್ನು ಒತ್ತಿದಳು. ಕೂಡಲೆ ಆ ಮಣಿಯು ಧಡಕ್ಕನೆ ಸರಿಯಲು, ಅದರ ಕೆಳಗಿನ ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಕಿಂಡಿಯೊಳಗಿಂದ ಖಳ ಖಳವೆಂದು ಹರಿಯುವ ಯಮುನಾಪ್ರವಾಹವು ದೃಗ್ಗೊಚರವಾಗತೊಡಗಿತು!

ಆಗ ಶಹಾಜಾದಿಯು ಮಯೂಖನನ್ನು ಕುರಿತು -- ಸರವೋಯಾರಖಾನ, ಕಂಡುಕೊಂಡೆಯಾ ನಿನ್ನ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಲು, ಮಯೂಖನು ಏನೂ ಮಾತನಾಡದೆ, ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಕುಲದೈವತವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತ ಮರಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು.

ಶಹಾಜಾದಿಯು ಮತ್ತೆ ಅನ್ನುತ್ತಾಳೆ—ಖಾನ, ಈಗಲಾದರೂ ನಿನ್ನೀ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯನ್ನು ಗೃಹಿಸುವದಾದರೆ, ನೀನು ಆಮರನಾಗುವೆ.

ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡೇ ಮಯೂಖನು—ಶಹಾಜಾದೀ, ನಾನು ಹಿಂದುವು ಪ್ರಾಣಭಯಕ್ಕಾಗಿ ಸುಳ್ಳಾಡುವ ಜಾತಿಯವನಲ್ಲ ನಾನು ಜಾತಿಯಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ಮುಸಲ್ಮಾನನಲ್ಲ ನನ್ನ ಹೆಸರು ಮಯೂಖನೆಂದು, ಸರವೋಯಾರಖಾನನಲ್ಲ ಅದರಿಂದ ನಾನು ಈ ರಮಣಿಯನ್ನು ಗುರ್ತಿಸುವದೂ ಇಲ್ಲ; ಲಗ್ನವಾಗುವದೂ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಮರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸಜ್ಜಾಗಿರುತ್ತೇನೆ. ತಡಮಾಡಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಚಾಂಚಲ್ಯದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಡ, ಎಂದು ಆಪ್ತಲಿತ ವಾಣಿಯಿಂದ ನುಡಿದನು.

ಈಗಲೂ ನೀನು ನಿನ್ನೀ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಗೃಹಿಸುವದಿಲ್ಲವೆ?

ಇವಳು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಲ್ಲ; ಯಾಕೆಂದರೆ ಇದು ವರೆಗೂ ನಾನು ಬಾಲ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯೇ ಇರುತ್ತೇನೆ. ಶಹಾಜಾದೀ, ನಾನು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವದಿಲ್ಲ; ಈ ಯವನಿಯನ್ನು ವರಿಸುವದಿಲ್ಲ; ನನ್ನ ಪವಿತ್ರ ಧರ್ಮವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವದಿಲ್ಲ.

ಕೂಡಲೆ ಶಹಾಜಾದಿಯು ಕಣ್ಣು ಸನ್ನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಳು. ಆ ಕೂಡಲೆ ಭೀಕರರೂಪದ ಕೊಲೆಗಡಕನು ಮಯೂಖನ ಕೈಹಿಡಿದು ಜಗ್ಗಿದನು. ಇವ್ವರಲ್ಲಿ ಆಗ್ರಾ ದುರ್ಗದ ಆ ಗುಪ್ತ ಗೃಹದ ಬಹು ಎತ್ತರವಾದ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲಿನ ಕಾರ್ಗತ್ತಲೆಯೊಳಗಿಂದ ಒಂದು ಬಹು ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ಮೂರ್ತಿಯು ನೆಲಕ್ಕೆ ಹಾರಿ, ಆ ಕೊಲೆಗಡಕನನ್ನು ತನ್ನ ಪಾದದಿಂದ ಒದ್ದು ಆ ಕೆಳಗಿನ ಕಿಂಡಿಯೊಳಗಿಂದ ಕಾಣುವ ಯಮುನಾ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಕೆಡೆವಬಿಟ್ಟಿತು! ಹಾಗೂ ಅದು ಅಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಬಂದಿತೋ ಅದೇ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಕಂಡ ಮಯೂಖನು ವಿಸ್ಮಯಚಕಿತನಾದನು! ಗುಲ್‌ಝರುಗಳು ಚಿಟ್ಟಿಸಿ ಜೇರಿ ಮೂರ್ಛಿಹೊಂದಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಳು!! ಶಹಾಜಾದಿಯು ಭಯಕಂಪಿತಳಾಗಲು, ಅವಳ ಸರ್ವಾಂಗವು ಬೆವರಿನಿಂದ ತೊಯ್ದು ತಪ್ಪಡಿಯಾಯಿತು!

ಆ ಪ್ರಸಂಗವು ಸಂದಿದ ನಂತರ ಎಷ್ಟೋ ನಿಮಿಷಗಳ ವರೆಗೆ ಯಾರೂ ಪಿಟ್ಟಿಂದುಸುರಲಿಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ಮಯೂಖನೇ—ಶಹಾಜಾದೀ, ಸುಮ್ಮನೆ ವಿಲಂಬ ಮಾಡುವದರಿಂದೇನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಕೊಡ್ಲಿಯು ಹೋದರೂ ಹೊಗಲಿ, ಹಗ್ಗವಾದರೂ ಇರುವದಷ್ಟೇ? ತಮ್ಮ ದಾಸ-ದಾಸಿಯರಿಗೆ ಅವನ್ನು ನನ್ನ ಕೊರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ಅಂಜಿಕೆ ಒರುತ್ತಿದ್ದರೆ, ನಾನೇ ಅದರಿಂದ ನನ್ನ ಕೊರಳಿಗೆ ಉರ್ಲಾ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶಹಾಜಾದಿಯು ಬಾಯಿಂದ ಶಬ್ದಗಳೇ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಯಾವ ತಾರ್ತಕಿಯು ಆ ನೂಲಿನ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಆ ವಧವುಂಭಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದಳೋ ಅವಳು ಅತ್ತ ನೋಡಲು, ಅದು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆಯೇ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು! ಆಗ ಅವಳು ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ—ಶೋಭಾನಲ್ಲ! ಎಂದು ಚೇರಿದವಳೇ ದೂರ ಸರಿದು ನಿಂತಳು. ಶಹಾಜಾದಿಯು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ನಡುಗಹತ್ತಿದಳು. ಇವ್ವರಲ್ಲಿ ಆ ಕಾರ್ಗತ್ತಲೆಯಂಥ ಕಪ್ಪು ವರ್ಣದ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲಿನ ಕೆಳಗಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಖೋಜಾನನ್ನು ಯಾರೋ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒದ್ದರು ಅದರಿಂದ ಆ ಖೋಜ್ಜೆಯ ಕೈಯೊಳಗಿನ ನಗ್ನ ಖಡ್ಗವು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಆ ಕತ್ತಿಯು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿತೋ ಇಲ್ಲವೋ ಇವ್ವರಲ್ಲಿ ಆ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲಿನ ಮೂರ್ತಿಯು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಹಾರಿ, ಆ ನೆಲದ ಮೇಲಿನ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಮತ್ತೋರ್ವ ಖೋಜಾನ ರುಂಡವನ್ನು ದಿಂಡದಿಂದ ಬೇರೆ

ಮಾಡಿದನು! ಆ ರುಂಡವು ಒಳ್ಳೇ ವೇಗದಿಂದ ಹೋಗಿ ಆ ಶಹಾನಾರಾ ಬೇಗಮಳ ಮೈಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು! ಕೂಡಲೆ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ಖೋಜ್ಜೇರಾ ತಾರ್ತರೀ ದಾಸಿಯರೂ ಆ ಅಗಂತುಕನನ್ನು ಸುತ್ತವರೆದು ನಿಂತುಕೊಂಡರು ಆಗ ಆ ಅಗಂತುಕನು ತಮ್ಮ ಬಂಗಾಲೀ ಭಾಷೆಯಿಂದ—ಮಹಾರಾಜ, ಹೀಗೆ ಬೆಪ್ಪನ ಹಾಗೆ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತಿರುವರೇಕೆ? ಇಗೊಳ್ಳರಿ, ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಸಿಯನ್ನು, ಹಾಗೂ ಸಂಹರಿಸಿರಿ ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನು, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು

ಚಿತ್ರದೊಳಗಿನ ಬೊಂಬೆಯಂತೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಮಯೂಖನಿಗೆ ಆ ಅಗಂತು ಕನ ದನಿಯ ಗುರುತು ಹತ್ತಲು, ಅವನ ಭ್ರಮೆಯೆಲ್ಲ ಬೈಲಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಕೂಡಲೆ ಅವನು ಅಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡನು ಅತ್ತ ಆ ಖೋಜ್ಜೇರಾ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ—ಇವನು ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲ, ಪಿಶಾಚಿಯೆಂದು ಕೆಲವರೂ; ಪಿಶಾಚಿಯಲ್ಲ, ಮನುಷ್ಯನೆಂದು ಕೆಲವರೂ ವಾದಿಸುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಅವರ ಆ ಭಾಷಣವನ್ನು ತಿಳಿದ ಆ ಅಗಂತುಕನು ಅವರನ್ನು ದ್ವೇಶಿಸಿ—ಮಕ್ಕಳಿರಾ, ನಾನು ಪಿಶಾಚಿಯಲ್ಲ, ಮನುಷ್ಯನೇ ಇರುತ್ತೇನೆ.

ಅಗಂತುಕನ ಈ ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಯೂಖನು—ಭುವನ! ಎಂದು ಅನ್ನಲು,

ಭುವನನು ಅನ್ನುತ್ತಾನೆ—ಹುಜಾರ, ಈಗ ಒಡಮಾಡಿ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ

ಹೀಗೆ ಅವರು, ಆ ಸ್ವಾಮಿ-ಸೇವಕರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರಲಿಕ್ಕೆ, ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ದಾಸ ದಾಸಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಅವರಿರ್ವರನ್ನು ಮುತ್ತಿದರು ಕೂಡಲೆ ಮಯೂಖನೂ ಭುವನನೂ ಕೂಡಿ ಮೊದಲು ಆ ಖೋಜಾ ಹಾಗೂ ಆ ತಾರ್ತರೀ ದಾಸಿಯರ ಕೈಗಳನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿದರು ಅದರಿಂದ ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹಿಲಾಲುಗಳೆಲ್ಲ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ನಂದಿಹೋದವು ಆ ಕೂಡಲೆ ಆ ಗುಪ್ತ ಗೃಹವು ಅಂಧಕಾರಮಯವಾಯಿತು. ಅದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಇದುವರೆಗೆ ಮೂರ್ಛಗತಳಾಗಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಗುಲರ-ಖಳು ಚೇತನೆಗೊಂಡು, ಶಹಾಜಾದಿಯ ಕಾಲಿಗೆಯಿ—ಶಹಾಜಾದೀ, ಇವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಬೇಡಿರಿ ನಾನೇ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಇವನನ್ನು ಕಂಡು ಮಾತಾಡಿಸುವೆನು, ಎಂದು ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಬಾದಶಾಹ ಜಾದಿಯು ಬೇರೆ ಖೋಜಾಗಳಿಗೆ ಹಿಲಾಲು

ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳಲು, ಭುವನನು ಮತ್ತೆ ಆ ಗೋಡೆಯನ್ನೇರಿ ಅವರಿಗೆ ಕಾಣದಂತಾದನು! ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಆ ನೆಲಮನೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ಶೋಧಿಸಿದರೂ ಅವನ ಶೋಧವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಒಳಕ ಗುಲರುಖಳ ಆಜ್ಞೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಆ ಖೋಜಾಗಳೂ ದಾಸಿಯರೂ ಆ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟುಹೋಗಲು, ಅವಳು ನಿದಾನದಿಂದ ಮಯೂಖನ ಹತ್ತರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತಳು. ಶಹಾಜಾದಿಯೂ ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದಳು.

ಅವಳನ್ನು ಕಂಡು ಮಯೂಖನು—ಬೀಬೀ, ನೀನು ಯಾರು? ನೀನು ನನ್ನನ್ನೇಕೆ ಪಿಡಿಸುತ್ತಿರುವೆ?

ಮಯೂಖನ ಆ ನುಡುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಗುಲರುಖಳು ತುಸ ಮುಂದರಿದು ನಿಂತಳು. ಆಗ ಅವಳ ಎದೆಯು ಥಡ್ ಥಡೆಂದು ಹಾರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳ ನಾಲಿಗೆಯು ಒಣಗಿಹೋಗಿತ್ತು. ಆದರಿಂದ ಅವಳ ಬಾಯಿಂದ ಶಬ್ದಗಳೇ ಹೊರಡದಾದವು.

ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಇವಳು ಹೆದರುತ್ತಿರುವಳೋ ಎನ್ನೋ ಎಂದು ಊಹಿಸಿದ ಮಯೂಖನು ಅದನ್ನು ಓರೆಗೆ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಇರಿಸಿ, ಮತ್ತೆ—ಬೀಬೀ, ನೀನಾರಂಬದನ್ನು ನಾನು ಗುರ್ತಿಸಲಾರೆನು.

ಕೂಡಲೆ ಗುಲರುಖಳ ವಾಣಿಗೆ ಚೇತನಯುಂಟಾಗಲು, ಅವಳು ಒಳ್ಳೇ ದುಃಖದಿಂದ—ತಮಗೆ ನನ್ನ ಗುರ್ತು ಹತ್ತಲಿಲ್ಲವೇ?

ಇಲ್ಲ.

ತಾವು ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾದರೂ ತಮ್ಮ ಸ್ಮರಣದಲ್ಲಿರುವದೇ?

ಇರುತ್ತದೆ.

ತ್ರಿವೇಣಿಯ ಸಂಗಮದೊಳಗಿನ ನನ್ನ ನಾವಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ತುಶ್ರೂಷೆ ಮಾಡಿದ್ದಾದರೂ ನಿಮ್ಮ ಸ್ಮರಣದಲ್ಲಿದೆಯೇ?

ಅವಳೇ ನೀನೇನು?

ಅಹುದು, ನಾನೇ ಅವಳು.

ನಾನು ಆಗ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರ ಸ್ವಪ್ನವನ್ನು ಕಂಡೆನು. ನನ್ನ ತಲೆಯ ಬಲಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಲಲಿತೆಯು ಸತಾರನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು; ಆದರೆ

ಲಲಿತೆಗಂತೂ ಸತಾರಿನ ಅಭ್ಯಾಸವಿರಲಿಲ್ಲ.

ಆದ್ರೆ, ಆಗ ಸತಾರ ದಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದವಳು ಲಲಿತೆಯಲ್ಲ; ನಾನೇ.

ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಆ ಮೊದಲಿಂದೂ ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ?

ಪ್ರಿಯಾ, ಇಲ್ಲ. ಅಂದು ತ್ರಿವೇಣಿಯ ಘಟಿನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ದಾಗಿನಿಂದಲೇ ನಾನು ನಿನ್ನ ಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ; ಹೀಗೆಂದು ನುಡಿದು, ಗುಲರುಖಳು ಮಯೂಖನ ಪಾದ ಯುಗ್ಮಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಳು ಮಯೂಖನು ಮುಂದುಗಾಣದಾದನು. ಆಗ ಮತ್ತೆ ಗುಲರುಖಳೇ— ಪ್ರಿಯಕರಾ, ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಂದುವೆನೆಂಬ ಭರವಸೆಯಿಂದ ಈ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಲಜ್ಜೆ-ನಾಚಿಕೆಗಳನ್ನು ತೊರೆದೆನು ಅಸ ದಖಾ ಹಾಗು ಶಕುನಪಿಯಾಜಖಾ ಮುಂತಾದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಗೃಹಸ್ಥರೆದು ರಿಗೆ ನಾನು ನಿನ್ನ ಲಗ್ನದ ಹೆಂಡತಿಯೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಸತ್ತಾಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಫಿರಂಗಿ ದಪ್ಪುಗಳಿಂದ ಗಾಯಹೊಂದಿ ಚೇತನಾವಿಹೀನ ನಾಗಿ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಾಗ, ನನ್ನ ಅನುರೋಧದಿಂದಲೇ ಶಕುನ ಪಿಯಾಜಖಾನರು ನಿನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ನಾವಿನಲ್ಲಿ ತಂದರು ಆಗಲೆ ನಾವು ನಿನ್ನನ್ನು ಔಷಧಾದಿಗಳಿಂದ ಉಪಚರಿಸಿದೆವು ಆ ನಾವಿನಲ್ಲಿ ನೀನು ೩-೪ ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಸ್ವತಃ ಪ್ರತಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ ಆ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಲಲಿತೆಯೆಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ನೀನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಆದರವನ್ನು ತಾಳಿಯೇ ಹಾಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸುತ್ತಿರುವೆಯೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೆನು ಹುಗಳೆಯ ಫಿರಂಗಿಗಳು ಯಾವಾಗ ನಮ್ಮ ಆ ನಾವನ್ನು ಮುಕ್ತಿ, ಆದನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿದರೋ, ಅಂದಿನಿಂದ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಣದಾದೆನು.

ಆ ಬಳಿಕ ಯಾವಾಗ ನೀನು ಈ ಯಮುನಾತೀರದ ಪಾಣಿಫಟಿಕದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ನಾವಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದೆಯೋ, ಆಗಲೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಪುನಃ ನೋಡಿ ದೆನು; ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಅನುಜ್ಞೆಯಿಂದಲೇ ನಿನ್ನನ್ನಿಲ್ಲಿಗೆ ತಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಶಹಾಜಾದಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲೂ ನೀನು ನನ್ನ ಲಗ್ನದ ಹೆಂಡತಿಯೆಂದೇ ನಾನು ತಿಳಿಸಿರುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡುವ ಸಲುವಾಗಿ, ನನ್ನನ್ನು ಹೊಂದುವ ಸಲುವಾಗಿ, ನಿನ್ನೊಡನೆ ಸಂಸಾರ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ನಾನು ನಿನ್ನಿಗೆ ಇದುವರೆಗೆ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನಿತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರಿಯಾ— ಪ್ರಿಯಕರಾ, ನೀನು ನನ್ನ ವನಾಗಲಾರೆಯಾ? ನೋಡು; ನಾನು ಆ ಬಲೆಯು-

ರಮಣಿಯು-ನಾರೀ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದ್ದಾದ ಲಜ್ಜೆಯನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ, ನಿನ್ನೆ ದುರಿಗೆ ಸೆರೆಗೊಡ್ಡುತ್ತೇನೆ. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ವಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೋ

ಮಯೂಖನು ಗುಲ್‌ಫರುಖಳ ಮಾತನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದನೇ ಹೊರತು, ಒಂದು ಶುಟ ಎರಡು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಅವನು—ಬೀಬಿ, ನಾನು ಹಿಂದುವು; ಮೇಲಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು. ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ, ಕ್ಷಮಿಸಿ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು, ಎಂದನು.

ಪ್ರಿಯಕರಾ, ನೀನು ನನ್ನ ಏಕಮಾತ್ರ ದೈವತವು. ಯಾವನು ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಸುಂದರನಾಗಿರುವನೋ, ಅವನ ಅಂತರಂಗವೆಂದೂ ಮಲಿನವಾಗಿರಲಾರದು. ಯಾವನು ಇಷ್ಟು ರೂಪಸಂಪನ್ನನಾಗಿರುವನೋ ಅವನು ನಿರ್ಗುಣನೆಂದೂ ಆಗಲಾರನು. ನಾನು ರಮಣಿಯು, ಮುಗ್ಧಿಯು, ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ನಾರೀ ಧರ್ಮವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ನಿನ್ನ ಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಹೊಂದಬೇಕೆಂದು ಬಂದಿರುತ್ತೇನೆ ಮುಸಲ್ಮಾನನು ಹಿಂದುವಾಗಬಲ್ಲನು; ಹಿಂದುವು ಮುಸಲ್ಮಾನನಾಗಬಹುದು. ಹಿಂದೂ ಹಾಗೂ ಮುಸಲ್ಮಾನರಲ್ಲಿ ಆನೇಕ ಪತ್ನಿತ್ವವು ರೂಢವಾಗಿದೆ ಈ ಬಾದಶಾಹೀ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ವರ್ಚಸ್ಸು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ. ನಾನು ಬಾದಶಹನ ಪಟ್ಟದರಸಿಯಿಂದ ಅನುಗ್ರಹಿತಳಾದವಳು ಶಹಾನಶಹಾ ಶಹಾಜಹಾನ ಬಾದಶಹನು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ನೀನು ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಚರಣದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯವನ್ನಿತ್ತರೆ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ಅಸಾಧ್ಯ ಸಾಧನವನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಿಕೊಡಬಲ್ಲೆನು. ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ ಅಧಿಕಾರ, ದ್ರವ್ಯ, ಜಹಾಗೀರು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕ್ಷಿಪ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಕೊಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಮಯೂಖನು ಅವಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾತಾಡಗೊಡದೆ—ಬೀಬಿ ಸಾಹೇಬ, ತಾವೇನೂ ಏಶೇಷ ಮೆಹರ್ಬಾನಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಿರಿ; ಆದರೆ ನಾನು ಮಾತ್ರ ಎಂದಿಗೂ ಮುಸಲ್ಮಾನನಾಗಲಾರೆನಲ್ಲ!

ಹಾಗಾದರೆ ನಾನೇ ಹಿಂದುವಾಗುತ್ತೇನೆ

ಮುಸಲ್ಮಾನರೆಂದೂ ಹಿಂದುಗಳಾಗಲಾರರು

ಆದೇಕೆ? ವೈಷ್ಣವರಂತೂ ಆಗಬಹುದಲ್ಲವೇ?

ನಾನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು; ವೈಷ್ಣವನಾದರೆ ನಾನು ಜಾತಿಬ್ರಹ್ಮ

ನಾಡಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಿಯಕರಾ, ನೋಡು: ನಾನು ಶಹಾಜಾದಿಗೆ ಹೇಳಿರ ವನೇನಂದರೆ, ನೀನು ನನ್ನ ಗಂಡನಾದ ಸರವೋಯಾರಖಾನನೆಂದ. ನೀನು ಒಬ್ಬ ಹಿಂದೂ ಕಾಫರ ರಮಣಿಯ ಮೋಹಜಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಹಿಂದುವಾಗಿರುತ್ತೀಯೆಂದು ಈ ಮುಸಲ್ಮಾನೀರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಗಳು ಮುಸಲ್ಮಾನರಾದರೆ ಅತಂಕವಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಯಾವನೊಬ್ಬ ಮುಸಲ್ಮಾನನು ಹಿಂದುವಾದರೆ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಾಣ ದಂಡಣದ ಶಿಕ್ಷೆಯೇ; ಶಿಕ್ಷೆಯು! ಈಗ ನೀನು ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಒಡಂಬಡ ದಿದ್ದರೆ, ಶಹಾಜಾದಿಯು ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲೆಗೈಸದೆ ಬಿಡಳು.

ಬೀಬಿ, ನಾನು ಮರಣಕ್ಕೆ ಅಂಜಿದರವೈ?

ಪ್ರಿಯಕರಾ, ಹಾಗೆ ಅವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಬೇಡ. ಈಗ ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿ ಇಲ್ಲಿಂದ ಪಾರಾಗು; ಆ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಬರದಿದ್ದರೆ ನನ್ನನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಹೋಗಬಿಡು

ಬೀಬಿ, ಅದೆಲ್ಲ ಅಸಂಭವದ ಮಾತು, ಒಮ್ಮೆ ಸಮ್ಮತಿಸಿದ ಬಳಿಕ ತಿರುಗಿ ಅಸಮ್ಮತಿ ಪಡುವದೆಂತು?

ಹಾಗಾದರೆ ಪ್ರಿಯಕರಾ, ನನಗೆ ತಮ್ಮ ಚರಣದಡೆಯಲ್ಲಿ ಅಶ್ರಯ ವನ್ನು ಕೊಡಲಾರಾರಾ?

ಬೀಬಿಸಾಹೇಬ, ಮೆಹರಬಾನಗ ಮಾಡಿ ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ ತಾವು ಹೇಗೂ ಬಾದಶಹರ ಸಾಕು ಪುತ್ರಿಯು ಎಂಥೆಂಥ ಶ್ರೀಮಂಶ ಆಮಿರ ಉಮರಾವರು ತಮ್ಮನ್ನು ವರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಬಡವನು. ತೀರ ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸುಮ್ಮನೆ ನನ್ನನ್ನು ಅಪರಾಧಿಯನ್ನಾಗಮಾಡಬೇಡಿರಿ.

ಪ್ರಿಯಕರಾ, ನಾನು ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಬಲ್ಲೆನು, ಹಾಗೂ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮರೆತು ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆನು; ಆದರೆ ಕಾಲತ್ರಯ ದಲ್ಲಿಯೂ ಅದು ನನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗದಾಗಿದೆ. ಪ್ರಿಯಕರಾ, ನೀನೇ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವು ನೀನೇ ಆತ್ಮವು ನನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥದ ಸಲುವಾಗಿ ನಾನು ನಿನಗೆ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆನು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಿಯಾ, ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಹೆಣಗಿ ಇನ್ನು ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಹತ್ತುತ್ತೇನೆ;

ಆದರೆ ಒಂದು ವೇಳೆ ಆದೂ ಸಾಧಿಸದಿದ್ದರೆ, ನಾನೂ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನವು ಮೀರಹತ್ತಿದೆ, ಎಂದೆಂದು ಗುಲಾರುಖಳು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮಯೂಖನ ಪಾದಧೂಳಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದಳು; ಹಾಗೂ ತಟ್ಟನೆ ಬೋಗಿ ಆ ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲ ವನ್ನು ಬಡಿದಳು ಕೂಡಲೆ ಒಬ್ಬ ಮೋಜಾನು ಬಂದು ಕದವನ್ನು ತೆರೆದನು.

ಆಗ ಶಹಾಜಾದಿಯು ಗುಲಾರುಖಳನ್ನು ಕುರಿತು— ಗುಲಾರುಖ, ನಿನ್ನ ಗಂಡನೇನೆಂದನು? ಅವನು ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಂದಲಿಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನೇ?

ಗುಲಾರುಖಳ ದುಃಖವು ಒತ್ತರಿಸಿತು ಆದರಿಂದ ಅವಳು ಒಳ್ಳೇ ಕಷ್ಟದಿಂದ— ಶಹಾಜಾದೀ, ಇಂದಿನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನೀನು ಅವನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು.

ಶಹಾ— ಹಾಗಾದರೆ ಅವನು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಬಾಳುವೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ?

ಗುಲಾರುಖ— ಒಪ್ಪುತ್ತಾನೆ, ಆದರೆ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಕಳೆಯ ಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಶಹಾ— ಅದಾಗದು. ನಿನ್ನ ಗಂಡನಾದ ಅವನು ನನ್ನ ಅಜ್ಜೆಯ ನ್ನು ಲಿಂಗಿಸುತ್ತಿರುವದನ್ನು ನಾನು ಸಹಿಸಲಾರೆನು ನಾನು ಈಗಲೇ ಅವ ನನ್ನು ಕೊಲೆ ಮಾಡಿಸುವೆನು; ಹಾಗೂ ನಾಳೆಯೇ ನಿನ್ನ ನಿಕಾ ಮಾಡಿ ಕೊಡುವೆನು.

ಹೀಗೆಂದು ನುಡಿದು ಶಹಾಜಾದಿಯು ಕ್ಷುಬ್ಧ ಮುದ್ರೆಯಿಂದ ಮಯೂ ಖನಿಗೂ ಆ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು. ಮಯೂಖನ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಅವಳು ಮತ್ತೆ ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು— ಸರವೋಯಾರಖಾನ, ನೀನು ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆ ಬಾಳುವೆ ಮಾಡುವೆಯಾ?

ಮಯೂಖ— ಶಹಾಜಾದೀ, ಅವಳು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯೇ ಅಲ್ಲ

ಶಹಾ— ಲುಚ್ಯಾ, ಮತ್ತೆ ಸುಳ್ಳಾಡುವೆಯಾ?

ಮಯೂಖ— ಜನ್ಮದಾರಭ್ಯ ನಾನೆಂದೂ ಸುಳ್ಳಾಡಿರುವದಿಲ್ಲ.

ಶಹಾಜಾದಿಯು ಆ ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಒಳ್ಳೇ ತ್ರೇಪದಿಂದ— ಜಲ್ಲಾದ! ಎಂದು ಕೂಗಿದಳು. ಕೂಡಲೆ ೨೦ ಜನ ನಗ್ನ ಖಡ್ಗಧಾರಿ ಗಳಾದ ಖೋಜ್ಜಾಗಳು ಮಯೂಖನನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿದು ನಿಂತುಕೊಂಡರು

ಹನ್ನೆರಡುಜನ ತಾರ್ತರೇ ದಾಸಿಯರು ಕತ್ತಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಾಲಕ್ಕು ದಿಕ್ಕಿನ ಗೋಡೆಗಳನ್ನು ಸರಿಸಿ ನಿಂತು ಪಹರೆ ಮಾಡುತ್ತಿದರು. ಜಲ್ಲಾದನೆಂಬ ಕೊಲೆಗಡಕನು ಮುಯೂಖನ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಎಳೆಯ ಹತ್ತಿದನು. ಬೇರೆ ಉಪಾಯವನ್ನೇ ಕಾಣದ ಭುವನನು ಮೇಲಿನಿಂದ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಜಿಗಿದು, ಶಹಾಜಾದಿಯ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಗದ್ದದ ಕಂಠದಿಂದ— ಶಹಾಜಾದೀ, ನಾನು ಈ ನಮ್ಮ ರಾಜಪುತ್ರನನ್ನು ಈತನ ಜನ್ಮದಾರಭ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಿಸಿರುತ್ತೇನೆ. ಅದುದರಿಂದ ನೀವು ನನ್ನದಾಗಿ ಈತನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಡಿರಿ. ಈತನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದೇ ನಿಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದ್ದರೆ, ನೀವು ಮೊದಲು ನನ್ನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಬಳಿಕ ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ನಡೆಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು; ಆದರೆ ಆ ಮುದುಕನ ಆ ಕರುಣಾಪೂರ್ಣ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಶಹಾಜಾದಿಯು ಮನ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಎರಡು ಮೂರು ಜನ ಪೊಜ್ಜೇರು ಮುಯೂಖನನ್ನು ಅಡ್ಡಗಡವಿ ಅವನ ರುಂಡವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಕಚ್ಚುಬಡ್ಡಿಯಮೇಲೆ ಇಟ್ಟರು. ಕೊಲೆಗಡಕ ಜಲ್ಲಾದನು ತನ್ನ ತೀಕ್ಷ್ಣಧಾರಿಯ ಕೂಡ್ಡಿಯನ್ನು ಒಳ್ಳೇ ಕಸುವಿನಿಂದ ಎತ್ತಿದನು. ಇನ್ನೊಂದು ನಿಮಿಷ ದಲ್ಲಿಮುಯೂಖನರುಂಡವು ದಿಂಡದಿಂದ ಎಂಗಡಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದಿತ್ತು. ಆದ್ದರಲ್ಲಿ ಆ ಗುಪ್ತಗೃಹದ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗಿನ ಗೋಡೆಯು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿದು, ಅಲ್ಲಿ-ಆ ಕಾರ್ಗತ್ತಲೆಯ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ-ಚಂಡಮಾರ್ತಂಡನ ಪ್ರಚಂಡ ಕಿರಣಗಳು ಪ್ರಕಾಶಗೊಂಡವು. ಅದನ್ನು ಕಂಡ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಲ್ಲರ ಕಣ್ಣುಗಳು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕುಕ್ಕಿ ಹೋದವು| ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲ ಪೋಜಾಗಳೂ, ತಾರ್ತರೇ ದಾಸಿಯರೂ ತಮ್ಮ ಖಡ್ಗಗಳನ್ನು ನೆಲದಮೇಲೆ ಬೆಳ್ಳಿಕೊಟ್ಟು, ನೆಲವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಸಲಾಮು ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಶಹಾಜಾದಿಯು ಮುಖವು ಕಳೆಗುಂದಿತು. ಗುಲರುಖಳ ದೇಹವು ಪುಳುಕಿತವಾಯಿತು. ಮುಯೂಖನು ಕಣ್ಣೆರೆದು ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಆ ಕಾರ್ಗತ್ತಲೆಯ ಕೋಣೆಯ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗಿನ ಗೋಡೆಯು ಸರಿದು ಹೋಗಿದ್ದು, ಆ ಕಡೆಗೆ ಪ್ರಶಾಂತಳೂ, ಅಪರೂಪ ಸೌಂದರ್ಯಶಾಲಿನಿಯೂ ಅದ ಒರ್ವ ರಮಣಿಯು ನಿಂತುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಸಿದೊಡನೆಯೇ ಅವನಲ್ಲಿ ಜೀವಕಳೆಯು ತುಂಬಿದಂತಾಯಿತು; ಆಶಾಂಕುರವು ಉದ್ಭವಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ಆದ್ದರಲ್ಲಿ ಪೊಜ್ಜೇರು

ಅವನ ತಲೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅದರಿಂದ ಅವನು ಓಡುತ್ತ ಹೋಗಿ ಆ ಮಾತೃಸದೃಶ ಮೂರ್ತಿಯ ಪಾದಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು—
ತಾಯೇ, ನನ್ನನ್ನು ಈ ವಿಪತ್ತಿನಿಂದ ಪಾರುಮಾಡು.

ಆ ಮೂರ್ತಿಯು ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದೆತ್ತಿ, ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈ
ಯಾಡಿಸಿ—ತಮ್ಮಾ, ಹೆದರಬೇಡ. ನಿನಗೆ ಇನ್ನಾರ ಭಯವೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆ ಮಯೂಖನನ್ನು ಹರಸಿದ ಆ ಸ್ತ್ರೀ ಮೂರ್ತಿಯು ಬೇರೆ
ಯಾರೂ ಆಗಿರದೆ, ಶಹಜಹಾನ ಬಾದಶಹನ ಮುಖ್ಯ ಬೇಗಮಳಾದ.
ನವಾಬ ಅಲಿಯಾ ಬೇಗಮಳಾಗಿದ್ದಳು.

ಮಂತ್ರಣಾಗಾರ.

— ~~ಕತೆ~~ —

ದಿವಾಣ-ಈ-ಅಮ ದರ್ಬಾರವು ಮುಗಿಯಿತು ಬಾದಶಹನು ತನ್ನ
ಸಿಂಹಾಸನದಿಂದ ಎದ್ದನು. ದಿವಾಣ-ಈ-ಅಮ ದರ್ಬಾರದ ಹಿಮ್ಮುಗ್ಗಲಿ
ನಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಹಾಗು ಮುತ್ತು—ರತ್ನಗಳಿಂದ ಕೆಚ್ಚೆ
ಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಚಿತ್ರ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಎಂಟು ಜನ ತಾರ್ತರೀ
ದೋವಿಗಳು ಬಾದಶಹನ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಬಾದ
ಶಹನು ಬಂದು ಆ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ಹತ್ತುತ್ತಲೇ ದೋವಿಗಳು ಅದನ್ನು
ತಕ್ಕೊಂಡು ನಡೆದರು ದಿವಾಣ-ಈ-ಅಮ ದರ್ಬಾರದ ಉಳಿದ ಸಭಾಸದ
ರೆಲ್ಲರೂ ನಗಾರಖಾನೆಯ ಬಾಗಿಲದಿಂದ ಪ್ರಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕುರಿತು ತೆರಳಿ
ದರು. ವಜೀರ ಆಸಫಖಾನ, ಶಹಾನಸಿಯಾಜಖಾನ, ಆಸದಖಾನ,
ಕಾಸೀಮಖಾನ, ಇನಾಯತುಲುಲ್ಲಾಖಾನ, ಬಹಾದ್ದೂರಖಾನ ಮತ್ತು
ಡಿಸ್ಕಾಟಿ ಅಮಲ್ದಾರ ಹರೀಕೃಷ್ಣರಾಯ ಇವರಿಷ್ಟೇ ಜನರು ಮಾತ್ರ
ದಿವಾಣ-ಈ-ಅಮ ದರ್ಬಾರದ ಹಿಮ್ಮುಗ್ಗಲಿನ ದ್ವಾರದಿಂದ ದಿವಾಣ-ಈ-
ಖಾಸ ದರ್ಬಾರ ಗೃಹವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ

ದಿವಾಣ-ಈ-ಖಾಸ ದರ್ಬಾರ ಗೃಹದ ಹಿಮ್ಮುಗ್ಗಲಿನ ಮಂತ್ರಣಾಗಾರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕರು.

ಮಂತ್ರಣಾಗಾರವೆಂದರೆ, ಮೊಗಲ ಬಾದಶಹರಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಯ ಗೃಹವು ದಿವಾಣ-ಈ-ಅಮದರ್ಬಾರದ ನಂತರಬಾದಶಹನು ಆ ಮಂತ್ರಣಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಮುಖ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆ ಆಲೋಚಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ರಾಜ್ಯದಾಳಿಕೆತದ ಹುಕುಮುಗಳನ್ನು ಒರೆಸುತ್ತಿದ್ದನು, ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲ ಗುಪ್ತ ರಾಜ್ಯ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ವಜೀರಾದಿಗಳು ಮಂತ್ರಣಾಗಾರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಲಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬಾದಶಹನ ಸಲ್ಲಿಕೆಯು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಪ್ತುಕ್ಕಿಯಿಂದ ಇಳಿದ ಬಾದಶಹನು ಮಂತ್ರಣಾಗಾರದೊಳಗಿನ ಸಿಂಹಾಸನದವೇಲಿ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತನು. ಕೂಡಲೆ ವಜೀರನೂ, ವೃದ್ಧ ಶಹಾನ್‌ಖಿಯಾಜಖಾನನೂ ಸಮೀಪದ ಆಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಉಳಿದವರು ಅವರನ್ನು ಸುತ್ತವರೆದು ನಿಂತುಕೊಂಡರು. ಬಳಿಕ ಶಹಾಜಖಾನ ಬಾದಶಹನು ಆಸಫಖಾನನನ್ನು ಕುರಿತು—ಸಾಹೇಬ, ನಮ್ಮ ಹೊಸ ಮನಸಬದಾರನೆಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೆ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದನು. ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ವಜೀರನು ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದನು. ಆ ಮಂತ್ರಣಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಮಯೂಖನ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುವದು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ ವಾಗಿದ್ದರೂ, ವಜೀರನು ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಂಕೋಚಗೊಂಡು—ಜಹಾಂಪನಾ, ಬಾದಶಹರ ಆ ಹೊಸ ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಯ ಮನಸಬದಾರ ನಾದ ಮಯೂಖನು ನಿನ್ನಿನಿಂದ ಪತ್ತೆಯಿಲ್ಲದಂತಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ವಜೀರನ ಆ ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಾದಶಹನು ವಿಸ್ಮಯಗೊಂಡು—ಸಾಹೇಬ, ಇದೇ ನನ್ನು ಹೇಳುವಿರಿ? ಆ ಮನುಷ್ಯನು ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲವೆ? ಅಂಥವನು ಇಂದು ಬೆಳಗಾಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪತ್ತೆಯಿಲ್ಲದಂತಾ ದನೆ! ಆಸದಖಾನ, ಈ ಆಗ್ರಾದ ಕೊತವಾಲನನ್ನು ಕರೆಸು-

ಆಸದಖಾನನು ಬಾದಶಹನಿಗೆ ಕುರ್ನೀಸಮಾಡಿ, ಮಂತ್ರಣಾಗಾರದಿಂದ ಹೊರ ಹೊರಟನು. ಕೂಡಲೆ ಬಾದಶಹನು ಚಿಪ್ಪಾಳೆ ಬಡಿದನು. ತತ್ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ತಾರ್ಕರ ಜಾತಿಯ ಖೇಜ್ಜಿಯು ಬಂದು ಬಾದಶಹನನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ಬಾದಶಹನು ರಂಗಮಹಾಲಿನ ಜಮಾ

ದಾರನಾದ ಗುಲವೇರಖಾನನನ್ನೂ, ಬಕ್ಷಿಯಾದ ಹಿಮ್ಮತಖಾನ ಯಾಕೂತನನ್ನೂ ಕರೆಯಹೇಳಿದನು ಆ ತಾರ್ತರಿಯು ಮತ್ತೆ ಬಾದಶಹನನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸಿ ಹೊರಟುಹೋಗಲು, ಬಾದಶಹನು ವಜೀರ ಅಸಫಖಾನನನ್ನು ಕೂತು— ಸಾಹೇಬ, ಸುರತದ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಕಡೆಯ ವಕೀಲನೂ, ಬಂಗಾಲದೇಶದ ಆ ಹಿಂದೂ ಫಕೀರನೂ ಹಾಜರಿರುವರೋ? ಎಂದು ಕೇಳಲು, 'ಜನಾಬಲಿ, ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಹಾಜರಿರುತ್ತಾರೆ,' ಎಂದು ಅಸಫಖಾನನು ವಿನಯದಿಂದ ತಿಳಿಸಿದನು

ಅಸಫಖಾನನು ಬಾದಶಹನಿಗೆ ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಒಮ್ಮೆ ಚಪ್ಪಾಳೆ ಬಾರಿಸಿದನು ಕೂಡಲೆ ಆ ಮಂತ್ರಣಾಗಾರದ ಹವಾಲದಾರನಾದ ಅಮಾನತಖಾನನು ಅಸಫಖಾನನನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸಿ ನಿಂತು ಕೊಳ್ಳಲು, 'ಖಾಸಚೌಕಿಯ ಮನಸಬದಾರನಾದ ಶಾಹಿಸ್ತೇಖಾನನನ್ನು ಕರೆ' ಎಂದು ವಜೀರನು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಅಲ್ಲಾವಧಿಯಲ್ಲೇ ವಜೀರನ ಮಗನಾಡ ಶಾಹಿಸ್ತೇಖಾನನು ಬಂದು ಬಾದಶಹನಿಗೂ ವಜೀರನಿಗೂ ಕುರ್ನೀಸಮಾಡಿದನು ಆಗ ಅಸಫಖಾನನು ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಹೇಳಿದನೇನಂದರೆ— ಸುರತದ ಆ ಇಂಗ್ಲಿಷ ವಕೀಲನನ್ನೂ, ಬಂಗಾಲದೇಶದ ಆ ಹಿಂದೂ ಫಕೀರರನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತರಬೇಕು ಶಾಹಿಸ್ತೇಖಾನನು ಮುಂದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇಂಗ್ಲಿಷ ವಕೀಲ ಓಯಾಲ್ಡ್, ತರ್ಕರತ್ನ ಭಟ್ಟಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಬಾದಶಹನ ಆ ಮಂತ್ರಣಾಗಾರಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದನು. ಜೈತನ್ಯದಾಸ ಬೈರಾಗಿಯನ್ನು ಇಬ್ಬರು ಸೇವಕರು ಒಗಲಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಿಕೊಂಡು ತಂದರು. ಅವನು ಬಾದಶಹನೆದುರಿಗೆ ಬರುತ್ತಲೇ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟನು! ಇವ್ವರಲ್ಲಿ ಆಗ್ರಾದ ಕೊತವಾಲನಾದ ಜಾಫರಖಾನನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಬಾದಶಹನನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು.

ಜಾಫರಖಾನನನ್ನು ಕಂಡು ಬಾದಶಹನು ಅತ್ಯಂತ ರೇಗಿದ್ದು— ಜಾಫರಖಾನ, ನೀನು ನಮ್ಮ ಖ್ವಾಜಾ ಆಬ್ದುಲ್ಲ ಹುಸೇನನ ಮಗನು. ಅಂತೇನಿನಗೆ ಈ ನಮ್ಮ ರಾಜಧಾನಿಯ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಕೊತವಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತೀನೆ; ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಈ ದಿನದ ಅಜಾಗರೂಕತೆಯನ್ನು ಕಂಡು ನೀನು ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೀರ ಅಯೋಗ್ಯನೆಂದು ನನಗನಿಸಿರುತ್ತದೆ ನಿನ್ನ ನ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬಂಗಾಲೀ ತರುಣನನ್ನು ನಾವು ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಯ

ಮನಃಪದಾರನನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿರುತ್ತೇವೆ. ನಿನ್ನ ರಾತ್ರಿಯ ಮೊದಲನೇ ಪ್ರಹರದ ಕೊನೆಯ ವರೆಗೆ ಅವನು ನಮ್ಮ ದಿವಾಣ-ಈ-ಖಾಸ ದರ್ಬಾರದಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿದ್ದನು. ಅವನು ಇಲ್ಲಿಂದ ತನ್ನ ಮನೆಗೆಂದು ಹೊರಟವನು ಮನೆಗೆ ತಲುಪಲೇ ಇಲ್ಲವಂತೆ. ನಿನಗೆ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಏನಾದರೂ ಸಂಗತಿ ತಿಳಿದಿದೆಯೇ?

ಜಾಫರಖಾನನು ಅವನತ ಮುಖದಿಂದ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಮೆಲ್ಲನೆ ಹೇಳಿದನು

ಜಾಫರಖಾನ, ಇಂದು ರಾತ್ರಿಯ ದಿವಾಣ-ಈ-ಖಾಸ ದರ್ಬಾರದಲ್ಲಿ ಅವನ ಸಂಬಂಧದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ನೀನು ಬಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದೀರಿ. ನಿನ್ನನ್ನು ಈ ಗ್ರಾಮದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿಸುತ್ತೇವೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡ; ನಿನ್ನ ಗಡ್ಡ-ಮಾಸೆಗಳನ್ನು ಬೋಳಿಸಿ, ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಳೆ ತೊಡಿಸಿ, ನಿನಗೆ ಸೀರೆ ಉಡಿಸಿ, ಕತ್ತೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ ಈ ಊರತುಂಬ ಮೆರೆಸಿ, ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಳಸುತ್ತೇವೆಂಬದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೋ, ನಡೆ.

ಆಗ್ರಾದ ಕೊತವಾಲನಾದ ಜಾಫರಖಾನನು ನಡುಗುತ್ತ ಬಾದಶಹನನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸಿ ತನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಕೊತವಾಲನು ಹೊರಟು ಹೋದ ಬಳಿಕ ವಜೀರನು ಸಂಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಬಾದಶಹನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ—ಜಹಾಂಸನಾ, ಇದರಲ್ಲಿ ಜಾಫರಖಾನ ಕೊತವಾಲನ ಅಪರಾಧವಿಲ್ಲ. ರಂಗಮಹಲಿನ ಬಕ್ಷಿಯಾದ ಹಿಮ್ಮತಖಾನ ಯಾಕೂತ, ಜಮಾದಾರ ಗುಲ್‌ಸೇರಖಾನ ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲಿಯ ಸರದಾರಿಣಿ ಯಾದ ಮೇಹದೀ ಬೀಬಿ ಇವರಿಗೆ ಆ ಹೊಸ ಮನಃಪದಾರನ ವಿಷಯವು ಗೊತ್ತಿರುವಂತೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಾದಶಹನು ವಿಸ್ಮಯವಿಸ್ಫೂರಿತ ನೇತ್ರಗಳಿಂದ ವಜೀರನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಿದನು.

ಇದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ ವಕೀಲನಾದ ಓಯಾಲ್ಡನ್ನು ಬಾದಶಹನಿಗೆ ಕುರ್ನೀಸಮಾಡಿದನು. ಅವನ ಹತ್ತರವೇ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಆ ಚೈತನ್ಯದಾಸ ಬೈರಾಗಿಯ ಕಡೆಗೆ ಬಾದಶಹನ ದೃಷ್ಟಿಯು ತಿರುಗಲು, ಬಾದಶಹನು ಆ ಬಡ ಪ್ರಾಣಿಯ ವಿಕಲಾಂಗಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಮನದಲ್ಲ ನೋಂದುಕೊಂಡು, ತಹಾನಓಯಾಜಖಾನನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಲು, ಅವನು— ಜಞಾಬ,

ಅಲಿ, ಫಿರಂಗಿ ಪಾದ್ರಿಗಳು ಇವನ ದೇಹದ ಎಲವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪುಡಿ ಪುಡಿ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವನಿಗೆ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲಲಿಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದಾಗಿದೆ, ಎಂದನು.

ಬಾದಶಹ—ನಬಾಬಸಾಹೇಬ, ಆ ನೀಚ ಫಿರಂಗಿಪಾದ್ರಿಗಳು ಇವನ ಎಲವುಗಳನ್ನು ಪುಡಿ ಪುಡಿ ಮಾಡಿದ ಕಾರಣವೇನು?

ಶಹಾನಶಹಾ, ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಈ ಹಿಂದೂಫಕೀರನಿಂದಲೇ ತಿಳಿಯುವದು ಉತ್ತರವಾಗಿದೆ, ಎಂದು ನಬಾಬನು ಹೇಳಲು, ವಜೀರನ ಆಜ್ಞೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಹರೇಕೃಷ್ಣರಾಯನು ದುಭಾಷಿಯಕೆಲಸವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಬಾದಶಹನಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಮಾಡಿ ಚೈತನ್ಯದಾಸನಿಗೆ ಕೇಳುತ್ತಲೂ, ಅವನ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ತರ್ಜುಮೆಮಾಡಿ ಬಾದಶಹನಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಲೂ ನಿಂತುಕೊಂಡನು.

ಬಾದ—ಹಿಂದೂಫಕೀರ, ಆ ಫಿರಂಗಿಪಾದ್ರಿಗಳು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಈ ತರದ ಅತ್ಯಾಚಾರವನ್ನೇಕೆ ಮಾಡಿದರು?

ಚೈತನ್ಯ—ಅವರು ನನ್ನ ಬಂಧುಗಳು; ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಬಾದ—ಅವರು ನಿನ್ನ ಬಂಧುಗಳೇ! ಎಂದು ಅಶ್ಚರ್ಯಭರದಿಂದ ಕೇಳಲು.

ಚೈತನ್ಯ—ಮಹಾರಾಜ, ಯಾವನು ಸರಳ ದಾರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಡ್ಡದಾರಿಗೆ ಬಿದ್ದಿರುವನೋ, ಅವನನ್ನು ನಿಜ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚುವವರು ಬಂಧುಗಳಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು?

ಬಾದ—ದಾರಿ ತಪ್ಪಿ ನೀನು ಅವರ ಹುಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆಯೇನು?

ಚೈತನ್ಯ—ಇಲ್ಲ. ಬೇಕೆಂತಲೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆನು.

ಬಾದ—ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ದಾರಿ ತಪ್ಪಿದುದು ಹೇಗೆ?

ಚೈತನ್ಯ—ಮಹಾರಾಜ, ಬೈರಾಗಿಯಾಗಿ ದ್ರವ್ಯಲೋಭಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದು ದಾರಿ ತಪ್ಪಿದಂತಾಗಲಿಲ್ಲವೆ?

ಬಾದ—ಪೋರ್ತುಗೀಜ ಫಿರಂಗಿಗಳು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮಾಡಿದ್ದೇಕೆ?

ಚೈತನ್ಯ—ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಪರಮಾತ್ಮನ ಆಜ್ಞೆಯ ಮೇರೆಗೆ.

ಬಾದ—ಯಾವ ಕೃಷ್ಣನು?

ಜೈತನ್ಯ—ಯಾವನು ಅವಿಲ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಒಡೆಯನೋ, ರಾಜರ ರಾಜನೋ, ಬಾದಶಹರ ಬಾದಶಹನೋ, ನನ್ನ ನಿಮ್ಮ ಎಲ್ಲರ ಪ್ರಭುವೋ, ಆ ಜಗದೀಶನಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಪರಮಾತ್ಮನು

ಜೈತನ್ಯದಾಸ ಬೈರಾಗಿಯ ಆ ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಾದಶಹನು ಗಹಗಹಿಸಿ ನಕ್ಕನು. ಬಳಿಕ—ಬೈರಾಗೀ, ದೇವರು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ನೀಚ ಫಿರಂಗಿ ಪಾದ್ರಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನೇನು?

ಜೈತನ್ಯ—ಖಂಡಿತವು ಹಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಒಬ್ಬ ಮಮತ್ಯನು ಬೇರೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಮೈಮೇಲೆ ಕೈಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ?

ಬಾದ—ಫಕೀರ, ನಿನಗೆ ಹುಚ್ಚುಗಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿಲ್ಲವಷ್ಟೇ?

ಜೈತನ್ಯ—ಮಹಾರಾಜ. ಲೋಭ-ಮೋಹಗಳ ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗ ನಾನು ಸಿಲುಕಿದ್ದೆನೋ, ಆಗ ನಾನು ನಿಜವಾಗಿಯೇ ಹುಚ್ಚನಾಗಿದ್ದೆನು; ಆದರೆ ಆ ಮನಮೋಹನನ ದಯೆಯಿಂದ ನನ್ನಲ್ಲಿಯ ಆ ಹುಚ್ಚು-ಬೆಪ್ಪುಗಳು ನಿರ್ವಾಮವಾಗಿ ಹೋಗಿವೆ

ಆದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಸದಖಾನನು ನಡುವೇ ಬಾಯಿಹಾಕಿ ಬಾದಶಹನಿಗೆ ಅಂಕಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನೇನಂದರೆ—ಜಹಾಂಪನಾ, ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹುಗಳೆಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದನು ಇವನಿಗೆ ಆ ಫಿರಂಗಿ ಪಾದ್ರಿಗಳ ಅತ್ಯಾಚಾರದ ಸಂಗತಿಯೆಲ್ಲ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿದೆ ಜನಾಬ ಅಲಿಯವರು ಇವನನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿಯಬಹುದು, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಬಾದಶಹನ ಆಪ್ತನೆಯು ಮೇರೆಗೆ ತರ್ಕರತ್ನಭಟ್ಟಾಚಾರ್ಯನು ಜೈತನ್ಯದಾಸನನ್ನು ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಆ ದೊಡ್ಡ ಗಾಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಪಾದ್ರಿಗಳು ಅವನ ಮೈ ಎಲವುಗಳನ್ನು ಪುಡಿಪುಡಿ ಮಾಡಿದ ಸಮಸ್ತ ಸಂಗತಿಯನ್ನೂ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು. ಆ ಕರುಣಾಜನಕ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಾದಶಹನ ಮೈನಡುಗಿತು ಆಗ ಬಾದಶಹನು ಓಯಾಲ್ದನನ್ನು ಕುರಿತು—ಇಂಗ್ಲಿಷ ಫಿರಂಗೀ, ನಿಮ್ಮ ಕಡೆಯ ಎಲ್ಲ ಫಿರಂಗಿ ಪಾದ್ರಿಗಳು ಇದೇ ಬಗೆಯ ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೇನು?

ಸತಮುಖದಿಂದ ಓಯಾಲ್ದನು—ಜಹಾಂಪನಾ, ನಮ್ಮ ಕ್ರೈಸ್ಟನ್ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪೋರ್ತುಗೀಜ ಹಾಗೂ ಸ್ಪೇನ ದೇಶದ ಪಾದ್ರಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಇಂಥ ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಭರತಖಂಡದವರಿಗೆ ಆ ಪಾದ್ರಿಗಳ

ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳ ಅನುಭವವಿಲ್ಲ. ಅವರು ಸ್ವವೇಶದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯ ಮತದ ಕ್ರೈಶ್ಚನ್ನರ ಮೇಲೆ ಕೂಡ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಭಯಂಕರ ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ

ಬಾದ—ಹಾಗಾದರೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ನೀಚರನ್ನು ಉಳಿಯಗೊಡಲಾಗದು.

ಓಯಾಲ್ಡ್—ಸಹಾನಶಹರ ದರ್ಬಾರಿಗೆ ಈ ಮೊದಲೆಷ್ಟೋ ಸಾರ್ ಪೋರ್ತುಗೀಜರು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳ ವರದಿಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿರುತ್ತೀವೆ ಅದರೂ ದರ್ಬಾರದಿಂದ ಅವರ ಅತ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೆ ಇದುವರೆಗೂ ತಡೆಯುಂಟಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ

ಬಾದ—ಓಯಾಲ್ಡ್, ನೀವೂ ಫಿರಂಗಿಗಳು; ಪೋರ್ತುಗೀಜರೂ ಫಿರಂಗಿಗಳು ಇಬ್ಬರೂ ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿರುತ್ತೀರಿ. ನಿಮ್ಮ-ನಿಮ್ಮೊಳಗಿನ ಈರ್ಷ್ಯೆಗಾಗಿ ನೀವು ಅವರ ವರುದ್ಧ ಹೀಗೆ ಏನಾದರೊಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರಬಹುದೆಂದು ನಾವು ತಿಳಿದಿದ್ದೆವು. ನಮ್ಮ ಪ್ರಜೆಗಳ ಮೇಲಿನ ಅವರ ಅತ್ಯಾಚಾರವು ಇದೇ ಮೊದಲಿನದಾಗಿ ತೋರುತ್ತದ್ದಲ್ಲವೇ?

ಓಯಾಲ್ಡ್—ಜಹಾಂಪನಾ, ಬಾದಶಾಹೀ ರಾಜ್ಯದ ಬಡಪ್ರಜೆಗಳ ಎಲ್ಲ ದೂರುಗಳು ಬಾದಶಹರ ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳುವ ಸಂಭವವೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಎಂದೆಂದು ವಜೀರನ ಕಡೆಗೆ ವಕ್ರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದನು

ಕೂಡಲೆ ವಜೀರನು-- ಜಹಾಂಪನಾ, 'ನಡುನಡುವೆ ಈ ಬಗೆಯ ದೂರಿನ ಪತ್ರಗಳು ದರ್ಬಾರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಜನಾಬ ಆಲಿಯವರಿಗೆ ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಸಮಯವಿರದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯ ಕೆಲ ಮುಖ್ಯಮುಖ್ಯ ಪತ್ರಗಳ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಶಹಾನಶಹರಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಿ, ಉಳಿದ ಪತ್ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ರಂಗಮಹಾಲಿಗೆ ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನು

ಬಾದ—ವಜೀರಸಾಹೇಬ, ಈ ಮೊದಲು ಫಿರಂಗಿಗಳ ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳ ಪತ್ರಗಳು ನಮ್ಮ ದರ್ಬಾರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದವೇ? ಅವನ್ನು ನಮಗೆ ಓದಿ ತೋರಿಸಿದ್ದೀರಾ?

ವಜೀರ—ಅಹುದು ಅಹಮ್ಮದಾಬಾದ, ಸುರತ್, ಸಪ್ತಗ್ರಾಮ, ಜಹಾಂಗೀರ ನಗರ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಯಿಂದ ಇಂಥ ಪತ್ರಗಳು ಬಂದಿದ್ದವು.

ಬಾದ—ಸಾಹೇಬ, ಅದು ಹೇಗೆಯೇ ಇರಲಿ; ಇನ್ನು ಮುಂದೆ

ಬಂಗಾಲಸುಭೈಯ ಹಾಗೂ ಗುಜರಾಥಸುಭೈಯ ಎಲ್ಲ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನನಗೆ ತೋರಿಸಿಲಿಕ್ಕೆ ತಪ್ಪಲಾಗದು, ಎನ್ನಲು, ವಜಿರನು ತಲೆಬಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು ಬಳಿಕ ಬಾದಶಹನು ಇಂಗ್ಲಿಷ ವಕೀಲನನ್ನು ಕುರಿತು— ಓಯಾಲ್ಡ್ ಸಾಹೇಬ, ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಕಾಸೀಮಖಾನನು ಬಂಗಾಲದ ಸುಭೇದಾರನಾಗಿ ಹೊರಡುತ್ತಾನೆ ನಾವು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಬಂಗಾಲ ಹಾಗೂ ಗುಜರಾಥ ವೇಶದೊಳಗಿನ ಪೋರ್ತುಗೀಜ ಫಿರಂಗಿಗಳನ್ನು ದಂಡಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಗಟ್ಟಿ ಬೇಕೆಂದಿರುತ್ತೇವೆ ನೀವು ಪೋರ್ತುಗೀಜರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವಿರಷ್ಟೇ?

ಓಯಾಲ್ಡ್— ನಮ್ಮ ಅವರ ನಡುವೆ ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಎಡ ಬಡದೆ ರಣಸಂಗ್ರಾಮವು ನಡೆದೇ ಇದೆ

ಬಾದ— ಹಾಗಾದರೆ ನೀವು ಅವರ ಹಡಗಗಳನ್ನು ಖಂಬಾಯತ, ಹುಗಳಿ ಹಾಗೂ ಇರಾಣೀ ಆಖಾತಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಬಲ್ಲೀರಾ?

ಓಯಾಲ್ಡ್— ಬಾದಶಹರ ಆಪ್ಪಣೆಯಾದರೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಬಾದಶಹನು ಇನ್ನು ಆ ಇಂಗ್ಲಿಷ ವಕೀಲನಿಗೆ ಎನೇನೋ ಹೇಳಕ್ಕವನಿದ್ದನು; ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಶಾಹಿಸ್ತೇಖಾನನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ. ಬಾದಶಹನನ್ನು ಕುರಿತು— ಜನಾಬಅಲಿ, ಒಬ್ಬ ಹಿಂದೂ ಫಕೀರನು ನಗಾರಖಾನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಬಾದಶಹರ ಭೆಟ್ಟಿಗಾಗಿ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಮಾಡುತ್ತಿರುವನು. ಅವನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಶಹಾನಶಹಾರ ಹೆಸರಿನ ಉಂಗುರವಿರುತ್ತದೆ

ಶಾಹಿಸ್ತೇಖಾನನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಬಾದಶಹನು ಕ್ಷಣ ಕಾಲ ವಿಚಾರ ಮಗ್ನನಾಗಿ, ಬಳಿಕ— ಖಾನಸಾಹೇಬ, ನನ್ನ ಹೆಸರಿನ ಉಂಗುರವು ಒಬ್ಬ ಹಿಂದೂ ಫಕೀರನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವದು ನಿಜವು. ಆತನು ಸ್ವತಃ ನನ್ನ ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ನಬಾಬ ಅಲಿಯಾ ಬೇಗಮಳ ಪರಮ ಮಿತ್ರನು. ನೀವು ಅವನನ್ನು ತೀಘ್ರವಾಗಿ ಸನ್ಮಾನಪೂರ್ವಕ ಕರೆಕೊಂಡು ಬನ್ನಿರಿ, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು

ಬಳಿಕ ಬಾದಶಹನು ಓಯಾಲ್ಡ್ ನನ್ನು ಕುರಿತು— ಇಂಗ್ಲಿಷ ಫಿರಂಗಿ, ನೀನನ್ನು ಸುರತಿಗೆ ಹೊರಟ್ಟುಹೋಗಿ ಯುದ್ಧದ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ನಡೆಸು.

ಓಯಾಲ್ಡ್— ನಾನು ಈ ಮೊದಲೇ ಹೊರಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆನು; ಆದರೆ ಈ ಮೊದಲು ಬಾದಶಹರವರು ಆಪ್ಪಣೆಯಿತ್ತಂತೆ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ

ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವ ವಿಷಯದ ಬಾದಶಹರವರ ಹುಕುಮಿನ ಸಲುವಾಗಿ ನಿಂತಿರುವೆನು, ಎಂದು ಅನ್ನಲು, ಬಾದಶಹನು ವಜೀರನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಹುಕುಮನ್ನು ಕೊಡಿಸಿದನು. ಕೂಡಲೆ ಓಯಾಲ್ಡನು ಬಾದಶಹನಿಗೆ ಕುರ್ನೀಸ ಮಾಡಿ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಓಯಾಲ್ಡನು ಹೊರಟುಹೋದ ಕೆಲ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲೇ ಒಬ್ಬ ದೀರ್ಘ ಕಾಯದ ಗೌರವರ್ಣದ ತೇಜಃಪುಂಜ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಆ ಮಂತ್ರಣಾಗಾರ ವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಆ ಮೂರ್ತಿಯು ದೂರಿನಿಂದ ಕಾಣಹತ್ತುತ್ತಲೆ ಬಾದಶಹನು ಸಿಂಹಾಸನದಿಂದ ಎದ್ದು ಆ ಮಂತ್ರಣಾಗಾರದ ಬಾಗಿಲದೆ ವರೆಗೆ ಬಂದು ಎದುರಾಗೊಂಡು ಸನ್ಯಾಸಿಸಿದನು. ಬಾದಶಹನೇ ಆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯನ್ನು ಅಷ್ಟು ಆದರಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಮಿಕ್ಕ ಸಭಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನು ಸನ್ಮಾನಿಸಿದರೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳುವ ಕಾರಣವೇ ಇಲ್ಲ. ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಬಾದಶಹನಿಗೆ ಕುರ್ನೀಸ ಮುಂತಾದುದನ್ನು ಮಾಡದೆ ತನ್ನ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೇರೆಗೆ ಬಾದಶಹನನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದನು. ಹರೇಕೃಷ್ಣರಾಯನು ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಚರಣಗಳ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಶಿರವನ್ನಿಟ್ಟು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬಾದಶಹನ ಸಿಂಹಾಸನದೊಳಗಿನ ಎತ್ತರದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೃಷ್ಣಾಜಿನವು ಮಂಡಿ ಸ್ಪೃಷ್ಟಿತ್ತು. ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಆಸನಾಧಿಷ್ಠಿತನಾದ ಬಳಿಕ ಬಾದಶಹನೂ ಸಭಿಕರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಲಂಕರಿಸಿದರು. ಆಗ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಅನ್ನುತ್ತಾನೆ—ಜಹಾಂಪನಾ, ಇಂದು ಈ ಬಾದಶಾಹೀ ದರ್ಬಾರಿಗೆ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುವವಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿರುತ್ತೀವೆ.

ಬಾದಶಹನು ನಕ್ಕು:—ತಮಗೆ ಕೊಡದಂಥ ವಸ್ತುವೇ ನನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲ. ತಾವು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹುಗಳಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನೂ ಮಾನವನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸಿರುತ್ತೀರಿ. ಅದುದರಿಂದ ತಾವು ಬೇಕಾದಾಗ ಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಸಂನ್ಯಾಸಿ—ನಮ್ಮ ಬಾದಶಹರವರಿಗೆ ಹುಗಳಿಯೊಳಗಿನ ಆ ಸಂಗತಿಯು ಇನ್ನೂ ಸ್ಮರಣದಲ್ಲಿದೆಯೆನ್ನ ಬೇಕು.

ಬಾದ—ಘರೀರಸಾಹೇಬ, ನಾನು ಜಲಾಲುದ್ದೀನ ಅಕಬರ ಬಾದಶಹನ ಮೊಮ್ಮಗನೂ ನೂರಲುಬ್ಬಿನ ಜಹಾಂಗೀರ ಬಾದಶಹನ ಮಗನೂ ಆಗಿದ್ದು, ನಾನು ಹುಗಳಿಯ ಆ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಮರೆಯುವದೆಂತು?

ಸಂನ್ಯಾಸಿ:-ಬಾದಶಹಾ, ತೀವ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಹುಗಳಿಯ ಪೋರ್ತುಗೀಜ ಫಿರಂಗಿಗಳೊಡನೆ ನೀನು ಯುದ್ಧಮಾಡಬೇಕಾಗುವದು

ಬಾದ- ಪೂಜ್ಯ ಫಕೀರರವರಿಗೆ ಆಯದ ವಿಷಯವೇ ಇಲ್ಲ

ಸಂನ್ಯಾಸಿ-ಜನಾಬ ಆಲಿ, ಆ ಪಾದ್ರಿ ಗಂಜಾಲೀಸ ಫಿರಂಗಿಯ ಸ್ವರಣವಿದೆಯೋ?

ಬಾದ-ಚನ್ನಾಗಿ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿದೆ, ಅವನನ್ನೆಂದೂ ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ಸಂನ್ಯಾಸಿ-ತಮ್ಮ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಬೇಗನೆ ಹುಗಳಿಗೆ ಕಳಿಸಿರಿ. ಗಂಜಾಲಿಸನನ್ನು ತಾವು ಸೆರೆಹಿಡಿದರೆ, ಅವನನ್ನು ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಮರೆಯಬೇಡಿರಿ.

ಬಾದಶಹನು ಅಸಫಖಾನನ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿ-ವಜೀರಸಾಹೇಬ, ಈಗಲೇ ಆ ಒಗ್ಗಿ ಹುಕುಮು ಬರೆದು ತರಿಸಿರಿ.

ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಬಾದಶಹನನ್ನು ಕುರಿತು ಮತ್ತೆ-ಜಹಾಂನಾ, ನನ್ನ ಇನ್ನೊಂದು ನಿವೇದನವಿರುತ್ತದೆ.

ಬಾದ-ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲದೆ ತಿಳಿಸಬಹುದು.

ಸಂನ್ಯಾಸಿ-ಹುಗಳಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನ ಪೋರ್ತುಗೀಜ ರಮಣಿ ಯರು ತಮ್ಮ ದಂಡಾಳುಗಳಿಂದ ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲ್ಪಡುವರೋ ಅವರೆಲ್ಲರ ಸಂರಕ್ಷಣದ ಭಾರವನ್ನು ನನ್ನ ಮೇಲೆಯೇ ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಬಾದ-ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಾನೆಂದೂ ನಡೆಯಲಾರೆನು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಗುಮಾಸ್ತನು ಹುಕುಮನ್ನು ಬರೆದು ತಂದು ವಜೀರನ ಕೈಗಿತ್ತನು. ವಜೀರನು ಅದನ್ನು ಬಾದಶಹನಿಗೆ ಓದಿ ತೋರಿಸಿದನು ಬಾದಶಹನು ಅದರ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿದನು; ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟು ಅಭಿವಂದಿಸಿದನು; ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಆ ಹುಕುಮನ್ನು ಸಡೆಕೊಂಡು ಹೊರಟನು ಬಾದಶಹನೂ ದರ್ಬಾರಿಗಳೂ ಅವನನ್ನು ಬಾಗಿಲದ ವರೆಗೆ ಕಳಿಸಬಂದರು ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಬಾದಶಹನನ್ನು ಅತೀರ್ವದಿಸಿ ಶಾಹಿಸ್ತೇಖಾನನ ಅನುಚರರೊಡನೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಅನುಚರರು ಅವನ ಸಂಗಡಲೇ ನಡೆದಿರಲಿಕ್ಕೆ ಆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ನಗಾರಖಾನೆಯ ಬಾಗಿಲದೆದುರಿಗೆ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಮಾಯವಾದನು!

ಅನುಚರರು ಎಷ್ಟು ಶೋಧಿಸಿದರೂ ಆ ನಗರದಲ್ಲಿಲ್ಲೂ ಆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಪತ್ತೆ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ.

ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಹೊರಟುಹೋದ ಬಳಿಕ ಅಸಫಖಾನನು ಬಾದಶಹನನ್ನು ದ್ದೇಶಿಸಿ—ಜಹಾಂಪನಾ, ಈ ಕಾಫರ ಫಕೀರನ್ಯಾರು?

ಬಾದಶಹನು ನಸುನಕ್ಕು—ಸಾಹೇಬ, ಇವನಾರೆಂಬದನ್ನು ನಾನು ಹೇಳಲಾರೆನು. ಹುಗಳಿಯೊಳಗಿನ ಫಿರಂಗಿ ದಪ್ಪುಗಳು ಯಾವಾಗ ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಸುಲಿದಿದ್ದರೋ, ಆಗ ಈ ಮಹಾತ್ಮನೆ! ನನ್ನ ಹಾಗೂ ನಿಮ್ಮ ಮಗಳ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದವನು; ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಣವನ್ನೂ ಉಳಿಸಿದವನು. ಅವನ ಸಂಬಂಧದ ಅನ್ಯ ಪರಿಚಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಕಾಸೀಮಖಾನ, ನಿನ್ನನ್ನು ಬಂಗಾಲದ ಸುಭೇದಾರನನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಇಂದಿನಿಂದ ಒಂದು ವರ್ಷದೊಳಗಾಗಿ ನೀನು ಫಿರಂಗಿಗಳ ಉತ್ಪಾತವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಈ ದೇಶದಿಂದ ಓಡಿಸಿ ಬಿಡಬೇಕು, ಕಂಡೆಯಾ?

ಕಾಸೀಮಖಾನನು ಬಾದಶಹನ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿ ಕುರ್ನಾಟ ಮಾಡಿ ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಆಗ ಬಾದಶಹನು ತನ್ನ ಸಿಂಹಾಸನದಿಂದ ಎದ್ದು ಬಂದು; ಆ ಎಕಲಾಂಗನಾದ ಜೈತನ್ಯದಾಸಬೈರಾಗಿಯು ಮೈಮೇಲೆ ಕೈಯಾಡಿಸಿದನು; ಹಾಗೂ ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು ಕರುಣಾಮಾರ್ಣವದನಿಯಿಂದ—ಕಾಫರ ಫಕೀರ, ನನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿ ನೀನು ಬಹು ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿರುತ್ತೀ. ಆದದ್ದು ಆಗಿ ಹೋಯಿತು. ಫಕೀರ, ನೀನು ಏನನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೀ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಲು,

ಜೈತನ್ಯದಾಸನು ತನ್ನ ಮುಟ್ಟಿದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತೆರೆದು—ಮಹಾರಾಜ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಬೇಕೆಂದಿಷ್ಟೇ ನಾನು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಬಾದ—ಫಕೀರ, ಇದರ ಹೊರತು ಮತ್ತೇನಾದರೂ ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಿದೆಯೋ?

ಜೈತನ್ಯ—ಬೇರೆ ಯಾವದೂ ನನಗೆ ಬೇಡ.

ಆಗ ಬಾದಶಹನು ಗದ್ದದ ಕಂಠದಿಂದ ಜೈತನ್ಯದಾಸನ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಣವ ಮುಖವನ್ನೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿ, ತನ್ನ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಒಂದು ಪಚ್ಚದ

ಉಂ ಗುರವನ್ನು ತೆಗೆದು ಅವನ ಬೆರಳಲ್ಲಿಟ್ಟು—ಫಕೀರ, ಈ ನಮ್ಮ ಗುರತು ನಿನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರಲಿ. ನಿನಗೆ ಯಾವಾಗಾದರೂ ಏನಾದರೂ ಬೇಕಾದರೆ ಈ ಗುರತನ್ನು ಯಾರೊಬ್ಬರಿಗೆ ತೋರಿಸು; ಅಂದರೆ ಈ ನಮ್ಮ ಬಾದ ಶಾಹೀ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನಿನಗೆ ಪೂರೈಸುವರಲ್ಲದೆ, ನಾನು ಎಲ್ಲದರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಕರೆತರುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿ ಬಾದಶಹನು ಆ ಮಂತ್ರಣಾಗಾರದ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ತನ್ನ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನ್ನೇರಿ ರಂಗಮಹಲಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಚೈತನ್ಯದಾಸ ಜೈರಾಗಿಯನ್ನು ಬೇರೆ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ಕೂರಿಸಿ, ವೃಂದಾವನ ದೊಳಗಿನ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅಂದಿನಿಂದ ವೃಂದಾವನದ ಘೌಡದಾರನು ಚೈತನ್ಯದಾಸನಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕನಾದ ಸಮಸ್ತ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಪೂರೈಸುತ್ತ ಅವನ ಬರದಾಸ್ತನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದನು.

ದಿವ್ಯ ದೃಷ್ಟಿ!

ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನ್ನೇರಿ ಬಾದಶಹನು ಯಾವಾಗ ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನೋ ಆಗ ಹಜರತ ಮಮತಾಜ-ಈ-ಮಹಲ ಆರಜಮಂದ ವಾಣಾ ಬೇಗಮಳು ರೌಶನ್ ಜಹಾನೀ ಅಂಗುರ ಬಾಗದ ಭಸ್ಪರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕೆಂಪು ಮೀನುಗಳಿಗೆ ಆಹಾರವನ್ನೀಂಟುತ್ತಿದ್ದಳು. ಬಾದಶಹನು ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಿಂದಿಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಬೇಗಮಳ ಕೈಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ರಂಗಮಹಲನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ರಂಗಮಹಲಿನ ಬಾಗಿಲದ ಎದುರಿಗೆ ಅಂತಃಪುರದ ದಾಸಿಯರ ಮುಖ್ಯಸ್ಥಳಾದ ಮೆಹೆದಿ ಬೀಬಿಯಾ ಖೋಜ್ಜೇರ ನಾಯಕನಾದ ಹಿಮ್ಮತಖಾ ಯಾಕೂತನೂ ಗಭೀರರಾದ ಅಪರಾಧಿಗಳಂತೆ ಕೈ ಗಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದರು. ಅವರ ಆ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಬಾದಶಹನು ಬೇಗಮಳನ್ನು ಕುರಿತು—ಆಲಿಯಾ, ಇವರು ಹೀಗೇಕೆ ನಿಂತುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದನು.

ಬೇಗಮಳು ಬಾನಶಹನ ಕೈಹಿಡಿದು ಅವನನ್ನು ಯಮುನಾತಟಾಕದ ಒಂದು ಕೋಣೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು — ಜಹಾಂಪನಾ, ನನ್ನ ಕಾಲಕೇರಿದಿಯಲ್ಲಿ ಈ ರಂಗಮಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೆ ಯಾವ ಸಂಗತಿಯು ಘಟಿಸಿರಲಿಲ್ಲವೋ ಅದು ಇಂದು ಘಟಿಸಿರುತ್ತದೆ, ಎನ್ನಲು,

ಅದದ್ದಾದರೂ ಏನು? ಎಂದು ಬಾದಶಹನು ವ್ಯಗ್ರಚಿತ್ತದಿಂದ ಕೇಳಿದನು.

ತಾವು ತುಸ ಶಾಂತರಾಗಿರಿ, ಅಂದರೆ ನಾನು ತಿಳಿಸತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನಾನು ಶಾಂತನಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಬೇಗನೆ ಹೇಳು.

ತಿಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ವಿಷಾದವಾಗುವದೇನೆಂದರೆ, ಬಾದಶಹರವರ ಈ ರಂಗಮಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಇಂದು ಇಬ್ಬರು ಗಂಡಸರ ಪ್ರವೇಶವಾಗಿತ್ತು.

ಗಂಡಸರೇ? ಅವರು ಯಾವ ಜಾತಿಯವರು?

ಬಂಗಾಲಿಗಳು.

ಬಂಗಾಲಿಗಳೇ?

ಅಹುದು ಜಹಾಂಪನಾ ಅವರಲ್ಲಿಯ ಒಬ್ಬನು ಬಲಿಷ್ಠನೂ ಶೇಷಸ್ತ್ರಿಯೂ ಸುಂದರನೂ ಆದ ಯುವಕನು. ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಮುದುಕನು. ಮುದುಕನಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನ ದೇಹವು ಪಿಶಾಚಿಯಂತೆ ಅತ್ಯಂತ ಬಲವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದೆ.

ಅವರು ಎಲ್ಲಿದ್ದರು? ಹೇಗೆ ಸಿಕ್ಕರು?

ಶೇಖರಮಹಾಲಿನ ಕೆಳಗಿನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿಂದಲೆ ಅವರನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ತಂದಿದೆ.

ಅವರನ್ನು ಬಂಧಿಸಿದವರಾರು?

ನಾನು

ನೀನೇ?

ಅಹುದು ಜಹಾಂಪನಾ! ನಿನ್ನ ಸಾಯಂಕಾಲಕ್ಕೆ ಯಾಕೂತ ಜಾತಿಯ ದಾಸಿಯಾದ ಗುಲ್‌ಜಾರಳು ನನಗೆ ಹೇಳಿದಳೇನೆಂದರೆ, ಗುಲ್‌ರಾಖಳು ರಂಗಮಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಗಂಡಸನ್ನು ಕರೆತಂದಿರುತ್ತಾಳೆಂದು. ಅಗ

ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅವನ ಪತ್ನಿಹತ್ತಿದಾಗಲೂ, ಗುಲ್‌ಜಾರಳು ಹೇಳಿದ ಸಂಗತಿಯು ಸುಳ್ಳಿರಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿದನು ಇಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ತಾವು ದಿವಾಣ-ಈ-ಆಮ ದರ್ಬಾರಿಗೆ ತೆರಳಿದ ನಂತರ ಆ ಗುಲ್‌ಜಾರದಾಸಿಯು ಮತ್ತೆ ನನ್ನೆಡೆಗೆ ಬಂದು - ಜಹನ-ರಾಬೇಗಮಘೂ ಗುಲ್‌ರುಖಳೂ ಕೂಡ ಒಬ್ಬ ಪುರುಷನನ್ನು ಗಲ್ಲಿನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸುತ್ತಿರುವರೆಂದು ತಿಳಿಸಿದಳು ಕೂಡಲೆ ನಾನು ಆ ಘಾಸೀಖಾನೆಯ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನ ಗೋಡೆಯ ಕೀಲವನ್ನೊತ್ತಿ ಸರಿಸಿ ನೋಡುತ್ತೇನೆ, ಗುಲ್‌ಜಾರಳ ಸಂಗತಿಯು ಸತ್ಯವಾಗಿ ತೋರಿತು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಸಿಟ್ಟುಕರ ಹಿಲಾಲಖಾನನು ನಿಜವಾಗಿಯೇ ಒಬ್ಬ ಶರಣನನ್ನು ತನ್ನ ಚಪಗೊಡ್ಡಿಯಿಂದ ಖತ್ತಲ್‌ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಧ್ವನು. ಆಗ ಅವನನ್ನು ತಡೆದು, ಸಂಗತಿಯೇನೆಂದು ಕೇಳಲು, ಆ ಶರಣನ ಹೆಸರು ಸರವೋಯಾರಖಾನನೆಂದೂ, ಅವನು ಗುಲ್‌ರುಖಳ ಗಂಡನೆಂದೂ, ಆದರೆ ಅವನು ಒಬ್ಬ ಕಾಫರನೆಯ ಪ್ರೇಮಜಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಗುಲ್‌ರುಖಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ. ಕಾಫರನಾಗಿರುವನೆಂದೂ ಜಹಾನಾರಾ ಬೇಗಮಳು ತಿಳಿಸಿದಳು; ಆ ಶರಣನನ್ನು ಕೇಳಲು, ತನ್ನ ಹೆಸರು ಮಯೂಖನೆಂದೂ, ತಾನು ಬಂಗಾಲೀ ಹಿಂದುವೆಂದೂ, ತನಗೂ ಗುಲ್‌ರುಖಳಿಗೂ ಏನೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲೆಂದೂ ಅವನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ಇದರಿಂದ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ನುಡಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಹಜರತ್‌ಬೇಗಮಳ ಎರಡೂ ಕಣ್ಣುಗಳೊಳಗಿಂದ ಅಶ್ರುಗಳು ಧಾರೆಗಟ್ಟಿ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಗ ಅವಳು ಆ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೇ ಬಾದಶಹನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಒಳ್ಳೇ ನಮ್ರ ಭಾವದಿಂದ—ಜನಾಬ ಆಲಿ, ತಾವು ನನ್ನದೊಂದು ಮಾತನ್ನು ನಡೆಸುವಿರಾ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದಳು.

ಶಹಾಜಹಾನ ಬಾದಶಹನು ಆ ತನ್ನ ಪಟ್ಟದರಸಿಯ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಒರೆಸುತ್ತ—ಆಲಿಯಾ, ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಈ ತುದಿಯಿಂದ ಆ ತುದಿಯ ವರೆಗೆ ನಿನ್ನ ಆದೇಶವು ಪರಿವಾಲಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ನೀನು ಯಾವಾಗ ಯಾವ ಆಪ್ತನೊಡನೆ ಮಾಡುವಿಯೋ ನಾನು ಆಗಲೇ ಆತನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತ ಬಂದಿರುವೆನು, ಈಗಲೂ ಪಾಲಿಸುತ್ತೇನೆ ಹೀಗಿದ್ದೂ ಇಂದು ನೀನು ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಿರುವದೇಕೆ?

ಪ್ರಾಣಪ್ರಿಯಾ, ಆ ತರುಣನ ಮುಖಭಾವವು ಕೇವಲ ನಮ್ಮ ದಾರಾಸಂತಿರುತ್ತದೆ, ಅದುದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಬೇಡಿರಿ. ಅವನು ಒಂದು ವೇಳೆ ನಿಜವಾಗಿ ಅಪರಾಧಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಾಣದಂಡಣದ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸದೆ, ಅವನನ್ನು ಈ ಮೊಗಲ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿ ೨೦ ಇದಕ್ಕೂ ಗುರುತರವಾದ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ವಿಧಿಸಬೇಡಿರಿ

ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ; ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವನು ನಿಜವಾಗಿ ಘೋರತರ ಅಪರಾಧಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣೀರಿಗಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತೇನೆ, ಅಂದರಾಯಿತಲ್ಲವೇ?

ಬೇಗಮಳು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮೈಮರೆದು, ಬಾದಶಹನ ಹಸ್ತವನ್ನು ಚುಂಬಿಸಿದಳು. ಬಳಿಕ ಅವರಿರ್ವರೂ ರಂಗಮಹಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಸಮೀಪದ ಒಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಯೂಖನೂ ಭುವನನೂ ಇಬ್ಬರೂ ಖೋಜಾಗಳೂ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಬಾದಶಹನು ಆ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದವನೇ ಮಯೂಖನನ್ನು ಕಂಡು—ಮನಸಬದಾರ, ನೀನು ಇತ್ತೀಚ್ಚೆಂದು ವಿಷ್ಕಯದಿಂದ ಸ್ತುಶ್ಚೆಮಾಡಿದನು.

ದೈಹಿಕ ಹಾಗೂ ಮಾನಸಿಕ ಪರಿತಾಪಗಳಿಂದ ಮಯೂಖನಿಗೆ ಬಲು ತೊಂದರೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೂ ಬಾದಶಹನ ನುಡಿ ಕೇಳಿ ಅವನು ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ಎದ್ದುನಿಂತು, ಬಾದಶಹನಿಗೆ ಮುಜುರೆಮಾಡಿ—ಶಹಾನಶಹಾ, ಈ ದೀನನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು, ಎಂದಂದನು.

ಆಗ ಬಾದಶಹನು ಹಜರತಬೇಗಮಳ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿ—ಆಲಿಯಾ, ಇವನಂತೂ ನಮ್ಮ ಹೊಸ ಮನಸಬದಾರನು ಇವನ ತಂದೆಯಂಥ ವಿಶ್ವಾಸಿಗನು ಜಹಾಂಗೀರ ಬಾದಶಹನ ಅಮಲಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವನು ಮುಸಲ್ಮಾನನಲ್ಲ, ಹಿಂದೂ-ಬಂಗಾಲಿಯು, ಎಂದಂದು. ಮಯೂಖನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಿ—ಮನಸಬದಾರ, ನಿನ್ನನ್ನು ಈ ರಂಗಮಹಲಿಗೆ ಅದಾರು ಕರೆತಂದರು.

ಮಯೂಖನು ತನಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ಸಂಗತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಬಾದಶಹನಿಗೆ ವಿಶದವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದನು. ಆಗ ಬಾದಶಹನು ಹಿಮ್ಮತಖಾಸ ಯಾಕೂತನನ್ನೂ ಮೊಹದಿ ಬೀಬಿಯನ್ನೂ ಕರೆಸಿ ಕೇಳಿದನು. ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದೊಂದರೆ, ಗುಲ್ ಜಾರದಾಸಿಯು ಈ ಕಾಫರನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತಂದವಳು. ನಾವು

ಕೂಡಲೆ ಜಹಾನಾರಾ ಬೇಗಮರವರಿಗೆ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದೆವು. ಹಜರತ ಬೇಗಮರ ಅಜ್ಜಿಯ ಮೇರಿಗೆ ಇವನನ್ನು ಕರೆಸಿದೆಯೆಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು.

ಕೂಡಲೆ ಬಾದಶಹನು ಗುಲಾರುಖಳನ್ನೂ ಕರೆಸಿದನು. ಸ್ಥಿರವೂ, ಶಾಂತವೂ, ಶುಭ್ರ ಪ್ರಸ್ತರನಿರ್ಮಿತವೂ ಆದ ಮೂರ್ತಿಯಂತೆ ಗುಲಾರುಖಳು ಮಂದಗತಿಯಿಂದ ಬಂದು ಬಾದಶಹನ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಳು. ಆ ತರುಣಿಯ ಆ ಜಗದ್ವಿಜಯೀ ರೂಪವನ್ನು ಕಂಡು ಶಹಾಜಹಾನ ಬಾದಶಹನ ಆಗಿನ ಆ ಕಠೋರ ಸಂಕಲ್ಪವು ಕೂಡಲೆ ಅತ್ಯಂತ ಕೋಮಲವಾಯಿತು, ಆತನ ಅಂತಃಕರಣವು ದ್ರವಿಸಿತು. ಅವನಲ್ಲಿಯ ಅದುವರೆಗಿನ ಉದ್ವೇಗವು ಹೇಳಹೆಸರಿಲ್ಲದಂತಾಯಿತು.

ಬಳಿಕ ಬಾದಶಹನು ಸ್ನೇಹಭಾವದಿಂದ—ಗುಲಾರುಖ, ಇದೇನವ್ವಾ ಇದು? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಆ ಸಂದರ್ಭದ ತುಟ್ಟಗಳು ಚಲಿಸಹತ್ತಿದವು. ಕೆಲ ಕ್ಷಣಗಳ ನಂತರ ಅವಳು—ಶಹಾನಶಹಾ, ಇವರು ನನ್ನ ಭಾಗದ ದೇವರು.

ತಂಗೀ, ನೀನೇ ಇವನನ್ನು ಈ ರಂಗಮಂಹಲಿಗೆ ಕರೆಸಿದ್ದೆಯಾ?

ಆಹುದು; ಕರೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೆನು.

ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಕರೆಸಿದ್ದೆಯೇನು?

ಶಹಾನಶಹಾ, ನನ್ನ ತಂದೆಯು ಯಾರೋ, ಎಂಥವನೋ ಎಂಬದನ್ನು ನಾನು ಯೇನು. ತಮ್ಮ ಬಳಿಯಲ್ಲೂ, ನವಾಬ ಶಹಾನುಷಿಯಾಜ ಸಾಹೇಬರ ಬಳಿಯಲ್ಲೂ ಪಿತೃ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ನಾನು ತಮ್ಮ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವದಿಲ್ಲ. ಇದು ವರೆಗೆ ನಾನು ಅನ್ಯರೆದುರಿಗೆ ಅನೇಕ ಸುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ, ಅವರಿಂದ ನನ್ನ ಈ ಆರಾಧ್ಯದೇವತೆಗೆ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಕೊಡಿಸಿರುತ್ತೇನೆ. ಮೋಹದಿಂದಲೂ, ಕೇಳಬಾರದವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿಯೂ, ಪಿಶಾಚ-ಪಿಶಾಚಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದಲೂ ನಾನು ಇವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ, ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ವಾಸ್ತವ್ಯಕ್ಕೆ ಕರೆತರಿಸಿರುತ್ತೇನೆ.

ತಂಗೀ, ಗುಲಾರುಖ, ನೀನು ಯಾರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಇವನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆಸಿಕೊಂಡೆಯವ್ವಾ?

ಅವ್ವಾ, ಬಾದಶಹಾ, ಈ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರಿಗೆ

ಇವರನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ. ಈ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳೇ ನನ್ನ ಕಡು ವೈರಗಳು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀರೆ ಯಾರೂ ಅಪರಾಧಿಗಳಿರುವದಿಲ್ಲ; ಗುಲ್‌ಜಾರ, ಇರಾಮತ, ಹಿಲಾಲ, ಮೆಹದಿ ಹಾಗೂ ಶಹಾಜಾದಿ ಜಹ ನಾರಾ ಬೇಗಮ ಮುಂತಾದವರಾರೂ ಅಪರಾಧಿಗಳಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಅಪ ರಾಧವೂ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿನದೇ. ಬಹುದೂರದ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದ ಯೇಸವರ ದೇವ ದುರ್ಲಭವಾದ ರೂಪವು ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಅಂಧಗೊಳಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಶಹಾನಶಹಾ, ನಾನು ಇಂದು ತಮ್ಮ ಎದುರಿಗೆ ಈ ನನ್ನ ದೋಷೀಯ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತೇನೆ, ಎಂದವಳೇ ಗುಲ್‌ರುಖಳು ತನ್ನ ವಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಎರಡು ಉದ್ದನ್ನ ಸೂಜಿಗಳನ್ನು ಎರಡೂ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ತನ್ನ ಎರಡೂ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಚುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಳು! ನೀಲೇಂದೀವರ ಶುಲ್ಕಗಳಾದ ಅವಳ ಎರಡೂ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೀನಪ್ರಭೆಗಳಾಗಿ ಹೋದವು! ಕೂಡಲೆ ಆ ಯುವತಿಯು ಪ್ರಪುಲಿತವಾದ ಸುಂದರ ಮುಖಮಂಡಲವು ಬಿಳಿಪೇರಿ ಹೋಯಿತು! ಅಂಧ ಸ್ಥಿತಿಯ ಲ್ಲೂ ಗುಲ್‌ರುಖಳು ಮುಗುಳು ನಗೆಯಿಂದ— ಅಪ್ಪಾ, ಬಾದಶಹಾ, ಇನ್ನು ನಾನು ಯಾರನ್ನೂ ನೋಡಲಾರೆನು. ನನ್ನಿಂದ ಇನ್ನು ಇಂಥ ಗುರುತರವಾದ ಅಪರಾಧವೆಂದೂ ಘಟಿಸದು; ಆದರೆ ಪ್ರಭೂ, ಈ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಈಗಲೂ ನಿಮ್ಮ ಹಾಗೂ ಹಜರತ ಬೇಗಮರ ಮತ್ತೂ ಈ ನನ್ನ ಭಾಗದ ಅಪರಾಧ್ಯ ದೇವತೆಯರೂಪಗಳು ಮಾತ್ರ ಅಚ್ಚಳಿಯದೆಕಾಣಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವವು ಇವುಗಳ ಹೊರತು ಉಳಿದ ಯಾವ ರೂಪಗಳೂ, ವಸ್ತು—ಒಡವೆಗಳೂ ಗೋಚರವಾಗುವದಿಲ್ಲ, ಎಂದಂದು ಅಂಧಳಾದ ಅವಳು ಮಮತಾಜ ನಾಣಾ ಬೇಗಮಳನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಕೈಗಳನ್ನು ಚಾಚಿ ಅವಳು, ತಾಯಿ, ನೀನು ಎಲ್ಲಿರುವೆ? ನಾನು ನನ್ನ ಅಪರಾಧಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿರುತ್ತೇನಾದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನು ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವದಿಲ್ಲವೆ? ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಮಮತಾಜ ಬೇಗಮಳು ರಕ್ತಪೂರಿತವಾದ ಗುಲ್‌ರುಖಳ ದೇಹ ವನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಅಳಹತ್ತಿದಳು! ಬಾದಶಹನು ವಿಷ್ಣುವು ಚಕಿತ ನೇತ್ರಗಳಿಂದ ಆಗಿನ ಆ ನಭೂತಮಾರ್ವ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡತೊಡಗಿದನು. ಕೆಲ ಕ್ಷಣಗಳ ನಂತರ ಬಾದಶಹನೇ ಮಯೂಖನ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿ ನೋಡು

ತ್ತಾನೆ, ಮಯೂಖನ ಕಘೋಲಪ್ರದೇಶದಿಂದ ನಯಸಾಶ್ರುಗಳ ಧಾರೆಯು ಒಂದೇಸವನೆ ಬೀಳುತ್ತಲಿದೆ.

ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಆಗ್ರಾಪಟ್ಟಣದ ಒಂದು ಸಾಧಾರಣವಾದ ಓಣಿ ಯೊಳಗೆ ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ದೀರ್ಘ ಕಾಯದ ಗೌರ ವರ್ಣದ ಸಂನ್ಯಾ ಸಿಯು ಸಾಗಿದ್ದನು. ಆ ಓಣಿಯೊಳಗಿನ ಒಂದು ಸರ್ವಸಾಧಾರಣವಾದ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡ ಒಬ್ಬ ದಿನ ಹೋದ ಹಿಂದೂ- ಬಂಗಾಲೀ ರಮಣಿಯು ಯಾರದೋ ದಾರಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸಂನ್ಯಾ ಸಿಯು ಆ ರಮಣಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಚಕಿತನಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ರಮ ಣಿಯೂ ಆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ದರ್ಶನದಿಂದ ವಿಸ್ಮಯವಿಸ್ಫುರಿತಳಾಗಿ ಚಳ ಚಳನೆ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದಳು ಆಗ ಆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ದೂರದಿಂದಲೇ—
ವನೋದಿನಿ, ಎಂದು ಕೂಗಿದನು

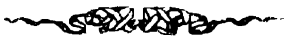
ಆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ದನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ರಮಣಿಯು ಮೂರ್ಛಿತಳಾದಳು! ಕೂಡಲೆ ಆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಕೂಡ ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ, ಉರ್ಧ್ವಶ್ವಾಸದಿಂದ ದಾರಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತ ಕಾಲಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ! ಹೇಳಿಸಿದನು.

ಅಂದೇಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಂಥರೂಪ-ವರ್ಣಗಳುಳ್ಳ, ಅದರೆ ಗಡ್ಡ-ಜಡೆಗಳನ್ನು ಬೋಳಿಸಿದಂತಹ, ಸುಶೋಭಿತಗಳಾದ ಮೊಸೆ ಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಂತಹ ಒಬ್ಬ ಪ್ರೌಢನು ಬಂಗಾಲದ ಪ್ರಸ್ತುತದ ಸುಭೇದಾರ ನಾದ ಕಾಸೀಮಖಾನನ ಕಾಲಾಳಿನದಂಡಿನಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆ ಹೊಂದಿದನು

ಪೋರ್ತುಗೀಜ ಶಕ್ತಿಯ ಸಮಾಧಿ.

ರಂಗಮಹಾಲಿನಿಂದ ಬಾದಶಹನ ಆಜ್ಞೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿ ಮಯೂಖನು ಸುಭೇದಾರ ಕಾಸೀಮಖಾನನೊಡನೆ ಬಂಗಾಲಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು ಬಂಗಾಲ ಪ್ರಾಂತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸುಭೇದಾರಿಕೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿ

ಕೊಂಡ ನಂತರವೇ ಮಯೂಖರು ಹುಗಳೆಯೊಳಗಿನ ಪೋರ್ತುಗೀಜ ಫಿರಂಗಿಗಳನ್ನು ವಿನಾಶಗೊಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಜ್ಜಾದನು. ಸುಭೇದಾರನ ಮಗನೂ ಸೇನಾಪತಿಯೂ ಸೈನಸಹಿತವಾಗಿ ಹೊರಟು ವರ್ಧಮಾನಕ್ಕೆ ಬಲಸಿದರು. ಬಂಗಾಲದ ಸುಭೇದಾರನು ತಮ್ಮ ಹುಗಳೀ ಬಂದರವನ್ನು ವಂತ್ರಿರುತ್ತಿರುವದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ಪೋರ್ತುಗೀಜ ಫಿರಂಗಿಗಳು ಜಲಸಥವಿಂದ ಓಡಿ ಹೋದಾರೆಂದು ಮುಖಸೂಸಾಬಾದದ ಬಹದ್ದೂರಖಾನನು ಸಮಸ್ತ ಸರಕಾರೀ ನಾವು, ಡೋಣೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿ, ಸುಂದರ ಬನದಲ್ಲಿ ತಳವೂರಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತನು. ಸುಂದರ ಬನದ ಕಡೆಯಿಂದ ಪೋರ್ತುಗೀಜರ ನಾವೆಗಳು ಚಲಿಸದಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾದ ಬಳಿಕ, ವರ್ಧಮಾನಬಂದ ವೇನಾಪತಿಯೂ ಬೇರೆ ಕಡೆಯಿಂದ ಸುಭೇದಾರನ ಮಗನೂ ಹುಗಳೆಯನ್ನು ಮುತ್ತಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು.

ಇದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ದಿನ ಫಿರಂಗಿಗಳು ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದೊಳಗಿನ ಗೋಕುಲ ಬಿಹಾರಿಯು : ಖಾರನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದರು. ಅದರ ಸೇಡು ತೀರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಗೋಕುಲ ಬಿಹಾರಿಯೂ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದ ಘೌಜದಾರನೂ ಕೂಡಲೆ ಫಿರಂಗಿಗಳ ಹುಗಳೀ ಬಂದರವನ್ನು ಮುತ್ತಿದರು. ಯಾವ ದಿವಸ ಹುಗಳೆಯನ್ನು ಅವರು ಮುತ್ತಿದರೋ, ಅದರ ಮರು ದಿವಸವೇ ಉತ್ತರ ದಿಂದ ಬಂಗಾಲದ ಸುಭೇದಾರನ ಸೇನಾಪತಿಯೂ, ದಕ್ಷಿಣದಿಂದ ಸುಭೇದಾರನ ಮಗನೂ ಸಮೈನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ಗೋಕುಲ ಬಿಹಾರ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡರು. ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸುಂದರ ಬನದೊಳಗಿನ ಜಲಮಾರ್ಗಗಳ ನ್ನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುವಾಡಿ ಬಹದ್ದೂರಖಾನನೂ ಹುಗಳೆಯ ಕಡೆಗೆ ತನ್ನ ನಾವೆಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಹತ್ತಿದನು. ಶ್ರೀ ಶ ಗುರುಂತ್ರಿ ಪೋರ್ತುಗೀಜರ ಹುಗಳೀ ದುರ್ಗವನ್ನು ನೋಗಲರು ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಯಿಂದ ಮುತ್ತಿದರು. ಪೋರ್ತುಗೀಜ ಪಾದ್ರಿಗಳ ಭಲನದಿಂದಲೂ ಫಿರಂಗೀ ಸೈನಿಕರ ಉತ್ಪತ್ತದಿಂದಲೂ ತ್ರಸ್ತರಾಗಿದ್ದ ಆ ಬಂಗಾಲ-ಬಿಹಾರ-ಓರಿಸಾ ಪ್ರಾಂತದ ಪ್ರಜೆಗಳು ತಾವಾಗಿ ಒಂದು ಸುಭೇದಾರನ ದಂಡಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಬಹದ್ದೂರಖಾನನು ಸರಕಾರದ ಹಾಗು ಆ ಪ್ರಾಂತದ ಹಿಂದೂ-ಮುಸಲ್ಮಾನ ವಡಿಕರ ನಾವೆ-ಡೋಣೆಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಹುಗಳೆಯ ದುರ್ಗದ ಕೆಳಗೆ ಒಂದು ನಾವೆಯ ಸೇತುವೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದನು. ಅದರಿಂದ ಫಿರಂಗಿಗಳ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ

ಡೋಣೆಯೂ ಕೂಡ ದುರ್ಗದಿಂದ ನಿರರ್ಥಕವಾಯಿತು ಹೀಗೆ ಇತ್ತ ಜಲದ್ವಾರದಿಂದ ಬಹುದೂರವಾದ ಸಮಾಧಿ ಕೂಡದಿಂದ ಸುಭೇದನ ಸೇನಾ ಪತಿಯೂ ಹುಣ್ಣಿಯನ್ನೂ ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿದರು

ಮೊಗಲರ ಸೈನ್ಯವು ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಗಟ್ಟಿಲೆ ಮುಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತರೂ, ಭಿರಂಗಿಗಳು ಅವರಿಗೆ ದಾದು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ನಂತರ ಗೋಕುಲ ಬಿಹಾರಿಯ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ದುರ್ಗದ ಒಂದು ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಳವು ಹಸ್ತಗತವಾಯಿತು ಒಂದು ಬುರುಜಿನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ದುರ್ಗದ ಗೋಡೆಯು ಗಡತುಂಗರಲ್ಲಿಲ್ಲ ಅದನ್ನೇ ತ ಗೋಕುಲ ಬಿಹಾರಿಯ ಸೈನ್ಯ ದವರು ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಎಸ್ಕೋಪ್ ಸುರಂಗಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಹಚ್ಚಿ ಆ ಗೋಡೆ ಯನ್ನು ಹಾರಿಸಬೇಕೆಂದರು. ಆದರೆ ಬಾದಶಹನ ಸೈನ್ಯವು ಅಲ್ಲಿಂದ ಒಳ ನುಗ್ಗಲಿಕ್ಕೆ ಅನುಸೂಲವಾಗುವಂತಿಲ್ಲ.

ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಒಹರ್ದಾರಿಯಾನ ನೌಕಾಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಪೋರ್ತು ಗೀಜರ ಒಬ್ಬ ಕೊಸ ವೈರಿಯ ಬಂದ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಅವನು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಆಗಿರದೆ, ಗೋವೆಯ ಪೋರ್ತುಗೀಜರ ಅತ್ಯಂತ ಭೀನದಿಂದ ರಾಗಿಗಿದ್ದಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಇಂಗ್ಲಿಷ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥನಾಗಿದ್ದನು. ಪೋರ್ತುಗೀಜ ವಾದ್ರಿಗಳು ಅವನ ಎರಡೂ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು! ಹುಣ್ಣೀ ದುರ್ಗವನ್ನು ಮೊಗಲ ಸೈನ್ಯವು ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಯಿಂದ ಮುತ್ತಲಿಕ್ಕೂ, ಆ ಅಂಥ ವಡಿಕನು ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸವ್ರಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬರಲಿಕ್ಕೂ ಗುಟ್ಟೇಬಿದ್ದಿತು. ಆ ಇಂಗ್ಲಿಷನು ತನ್ನ ದೇಶದಲ್ಲಿ ದಂಡಾಳು ವಾಗಿದ್ದನು ಸುರಂಗಗಳನ್ನು ನಟ್ಟಿ ಕೆಲ್ಲಿಗಳ ಭದ್ರವಾದ ಗೋಡೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಹಾರಿಸಬೇಕೆಂದನ್ನು ಘೋಷಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅವನು ಅಭ್ಯಾಸಿ ಸಿದ್ದನು ಮಯೂಖನು ಅಂಥ ಆ ಇಂಗ್ಲಿಷ ದಂಡಾಳುವಿನ ನೆರವಿನಿಂದ ಸುರಂಗಗಳನ್ನು ಹಾಗೆ ಕಲುದ್ಯುಕ್ತನಾದನು ಸುರಂಗದ ಎರಡು ಮೂರು ಎಟುಗಳು ವ್ಯರ್ಥವಾದದ್ದರಿಂದ, ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ ಆ ಕುರುಡ ಇಂಗ್ಲಿಷನು ಒಂದು ಬಹು ದೂಡ್ಡ ಸುರಂಗವನ್ನು ತೋಡಿದನು. ಆ ಸುರಂಗದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಮಣಗಟ್ಟಿ ವದ್ದನ್ನು ತುಂಬಿದರು ಪ್ರಾಣಭಯದಿಂದ ಮಾವ ಹಿಂದೂ ಅಥವಾ ಮುಸಲ್ಮಾನ ವಿವಾಯಿಯೂ ಆ ಸುರಂಗಕ್ಕೆ ಕೊಳ್ಳಿ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಮುಂದರಿಯಲಿಲ್ಲನು. ಕಡೆಗೆ ಸುಭೇದಾರನ ಕಾಲಾಳಿನ

ಹಂಡಿನೊಳಗಿನ ಒಬ್ಬ ದೀರ್ಘಕಾಯದ ಗೌವಸ್ಥನ ನೂತನ ಶಿವಾಯಿಯು ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಆ ಸುರಂಗಕ್ಕೆ ಕೇಳಿಯುತ್ತಲು ಮುಂದವನು

ಸುರಂಗವು ಹಾರಿದ ಕೂಡಲೆ ನಾನ್ಮಾ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಒಳನುಗ್ಗಿ ಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಾಹೀ ದಂಡು ಸಜ್ಜಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ನೂತನ ಕಾಲಾಳು ಹಳದೀಪುರದೊಳಗಿನ ದಂಡನ ಬೀಡನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಮಯೂಖನನ್ನು ಕಂಡನು. ಅವನು ಮಯೂಖನನ್ನು ಒತ್ತಿಟ್ಟಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು - ಮಯೂಖ, ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಗುರ್ತುಕಲಾಲೆಯಾ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ತೀರ ಸಾಮಾನ್ಯನಾದ ಆ ಕಾಲಾಳು ತನ್ನನ್ನು ಹಾಗೆ ಏಕವಚನ ದಿಂದ ಸಂಬೋಧಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಯೂಖನು ವಿಸ್ಮಯಚಕಿತನಾಗಿ ನಿಂತು ಬಿಟ್ಟನು.

ಆಗ ಆ ಶಿವಾಯಿಯು ವ.ತೆ. - ಲಲಿತಾ ಹರಣದ ದಿವಸ ಗೌರೀ ಪುರದ ಘಾಟಿನಲ್ಲಿ ನಿನಗಾರು ಭೈರವಾದ್ವರೆಯದು ಸ್ಮರಣದಲ್ಲದೆಯೇ! ಮಯೂಖನು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಜಿರಗಾಗಿ - ಸ್ಮರಣವಿದೆ.

ನಾಗ. - ಆಗೇ ಆ ಸಂನ್ಯಾಸಿ

ತಾವೇ ಅವರೊ?

ಅಹುದು, ನಾನೇ ಅವನು ನಾನು ಲಲಿತೆಯ ಸೋದರಮಾವನು; ವಿನೋದಿನಿಯ ಅಣ್ಣನು. ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಗಂಜಾಲಿಸ ಫಿರಂಗಿಪಾದ್ರಿಯು ಖಡ್ಗಹದಿಂದ ನನ್ನ ತರುಣ ಪೆಂಡತಿಯನ್ನೂ ವಿನೋ ದಿನಿಯನ್ನೂ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಅವಹರಿಸಿಕೊಂಡೊಯ್ದನು ನನ್ನ ಹೆಂಡ ತಿಯು ಆಗಲೇ-ಅಂದೇ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮುಕ್ತಳಾದಳು; ಮತ್ತೂ ನನ್ನ ತಂಗಿ ವಿನೋದಿನಿಯಾದರೂ ಆಗಲೇ ಸತ್ತುಹೋದಳೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೆನು. ಆದರೆ ಮೊನ್ನೆ ಆಗ್ರಾದಲ್ಲಿ ವಿನೋದಿನಿಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ನೋಡುತ್ತಲೆ, ನನ್ನ ಪೂರ್ವಸಂಕಲ್ಪವು ಮರೆತು ಹೋಯಿತು. ಪೋರ್ತುಗೀಜರ ಹುಗುಳಿಯನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಸೂರೆಗೊಂಡು, ಅಲ್ಲಿಯ ಸ್ಮಶಾನ ದಲ್ಲಿ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಾದ ನಾನು ವಾಸಿಸಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದ್ದೆನು; ಆದರೆ ವಿನೋದಿನಿಯ ಜಾರನು-ಮಿಂಡನು-ಇನ್ನೂ ಜೀವಂತನಿರುತ್ತಾನೆ. ಇಂದು ಹುಗಳೀ ದುರ್ಗವು ನಿಮ್ಮ ಕೈವಶವಾಗುವದು ಖಂಡಿತ; ಆದರೆ ನಾನು ಆ

ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬದುಕಿದಲಾರೆನು. ಮಯೂರು, ಒಂದು ವೇಳೆ ನೀನು ಆ ನೀಚ ಗಂಜಾಲಿಸ ಪಾದ್ರಿಯನ್ನು ಇಂದಿನ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದರೆ, ಆ ಕೂಡಲೆ ನಿನ್ನ ಕೈಬಿಡ್ಗದಿಂದ ಅವನ ಕುಂಡವನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ, ಅವನ ಪೈರಕ್ರದಿಂದ ನನ್ನ ಚಿತಾಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಮಾರ್ಜನಗೊಳಿಸು! ನಿನ್ನ ನೀಚ ಕೃತ್ಯ ನಾನೆ ಆನ ಪನಾರಾಯಣನು ಮಾಡಿರುವನು ನಿನಗೆ ಬೇಗನೆ ನಿನ್ನ ಜಹಗೀರು ಲಭಿಸುತ್ತಿದೆ, ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಆ ಗೌರವರ್ಣದ ದೀರ್ಘಕಾಯದ ಶಿವಾಯಿಯ ಮಯೂರನ ಉತ್ತರವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಅನ್ನ ಸಿಲಕಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು ಮುಂದೆ ಅರ್ಧತಾಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕುರಂಗದ ಸಹು ಭೀಕರವಾಸ ಸಪ್ತಳವಾಗಿ ಹುಗಳಿಯ ಮರ್ಗಲ ಒರುಜುಗಳೂ, ಗೋಡೆ ಗಳೂ ಆಕಾರವು ಹಾರಿಬಿಟ್ಟವು! ಮತ್ತೆ ಎರಡ ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಹುಗಳಿಯೊಳಗಿನ ಪ್ರೋತ ಫೀಜ ಶಕ್ತಿಯು ಸಮಾಧಿಗೊಂಡಿತು!

ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಮಯೂರುನು ಒಳ್ಳೇ ತ್ರೈಪದಿಂದ ಫಿರಂಗೀ ಪ್ರಧಾನನ ಪ್ರಾಸಾದದ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಅತ್ಯಲ್ಪ ಸೈನ್ಯದಿಂದೊಡಗೂಡಿದ್ದ ಪ್ರೋತ ಫೀಜ ದಳಪತಿಯಾದ ಡಿಸೋಝನು ಇನ್ನೂ ಕುದುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ಮೊಗಲ ಸೈನ್ಯವು ನಾಲ್ಕೂ ಕಡೆಯಿಂವ ಎಂಬುದುತ್ತಿದ್ದರೂ ಡಿಸೋಝನು ಶತ್ರುಯನ್ನು ಕೆಳಗಿಟ್ಟು ಅವರಿಗೆ ಶರಣಾ ಗಳನಾಗಲಿಲ್ಲ, ಅವನು ಹಾಗೆ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಕಾದಿಯಾನು? ಅಲ್ಲವಕಾಶದಲ್ಲೆಯೇ ಹತವೀರ್ಯನಾದನು.

ಪೋರ್ತುಗೀಜ ಫಿರಂಗೀ ಪಾದ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯನಿದ್ದಂತೆ, ನೀಚತನ ಪಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿದ್ದ ಗಂಜಾಲಿಸನ ಜಲಸಂಧದಿಂದ ಪಲಾಯನ ಹೇಳಿ ಸುವದರಲ್ಲಿದ್ದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಯೂರನ ಸೇನಾನಿಗಳು ಅವನನ್ನು ನೆರೆ ಹಿಡಿದು ಮಯೂರನ ಬಳಿಗೆ ಕರೆತಂದರು. ಕೂಡಲೆ ಮಯೂರನು ಲಲಿತೆಯ ಮಾವನ ಸಂಕೇತದಂತೆ ಅವನನ್ನು ಸಂಧಿಸಿ, ಅವನ ರಕ್ತಸಿಂಚನದ ಮೇಲೆ ಆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಕಾಲಾಳನ-ಗೇಹದ ಚಿತೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. ಕುರಂಗದ ಝಳಕ್ಕೆ ಕಮರಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ದೇಹವನ್ನು ಆ ಚಿತೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಅದರಿಂದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಅತ್ಮಕ್ಕೆ ಪರಲೋಕದಲಿ ಚಿರವಾಸ ಶಾಂತಿ-ಸಮಾಧಾನಗಳು ಲಭಿಸಿದವೆಂದು ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ್ದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಅಂದುಕೊಂಡರು

ಅಂದಿಗೆ ಬಂಗಾಲದೊಳಗಿನ, ಅದೇಕೆ ಇಡಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದೊಳಗಿನ
ಫಿರಂಗಿಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಕಟ್ಟಿಯಿತು. ಆ ಪ್ರಾಂತದ ಪ್ರಜೆಗಳು ಸ್ಥಿರ
ಸೌಖ್ಯದಿಂದ ಕಾಲಯಾಸನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ವಿಷವೆರೆವಿಗೆ ಹಾಲೆರೆ.

— — —

ಚಿಕ್ಕಗಾಲದ ಒಂದು ಅಪರಾಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕ್ಷುದ್ರವಾದುದೊಂದು
ಡೋಡೆಯು ಅಗ್ರಾದ್ನಗರದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಹುಲ್ಲುಗದ್ದೆಯ ಬಳಿಗೆ
ಬಂದಿತು. ಆ ಡೋಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಅಂಬಿಗನೂ ಇಬ್ಬರು ಅರೋಹಿಗಳೂ
ಇದರು. ಅರೋಹಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಗಂಡಸು; ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು ಹೆಂಗಸು. ಆಗ
ಆ ಪುರವನ್ನು ಅಂಬಿಗನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ— ಭುವನ, ಸಮಾಧಿಯು ಎಲ್ಲಿರು
ತ್ತದೆ?

ಅಂಬಿಗನು ಯಮುನಾ ತಟದೊಳಗಿನ ಹಳದಿ ವರ್ಣದ ಹುಲ್ಲಿನ
ಕ್ಷೇತ್ರದ ಕಡೆಗೆ ಬೊಟ್ಟುವಾಡಿ ತೋರಿಸಿದನು. ಕೂಡಲೆ ಅರೋಹಿಗಳ
ಬ್ಬರೂ ಇಳಿದು ಅತ್ತೆ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದರು. ಆಗ ಮೂಗನ್ನು ಅಸ್ತಂಗತನಾಗುವ
ದರಲ್ಲಿದ್ದನು. ಆತನ ಹೀನ ಪ್ರಭೆ, ಮಂದ ಮಂದ ಕಿರಣಗಳು ರಕ್ತವರ್ಣದ
ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಅಗ್ರಾದ್ನಗರದ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಶುಭ್ರಕಲ್ಲಿನಿಂದ
ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಮತಿಮಾಸೀದಿಯ ಅತ್ಯಂತ ಶುಭ್ರವಾದ ಗೋಪುರಗಳ ಮೇಲೆ
ಸ್ಪರ್ಶವರ್ಣದಿಂದ ರಂಜಿತವಿದ್ದವು. ಎತ್ತರವಾದ ನೆಲದ ಮೇಲೆ
ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಸಮಾಧಿಯಿದ್ದಿತು. ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದ ಘನ
ಘನವಾದ ತೆರಗಳ ಮೂಲಕ ಯಮುನಾ ನದಿಯ ನೀರ ಹನಿಗಳು ದಂಡೆಗೆ
ಪುಟಪುಟಿದು ಬಹು ದೂರದ ಆ ಸಮಾಧಿಯ ಕೆಳಭಾಗಕ್ಕೆ ಚಿಮ್ಮುತ್ತಲಿವೆ.
ಶುಭ್ರವಸ್ತ್ರವೇಷಿತನಾದ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಅಲಿಂಗಿಸಿ
ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಹಾಗೂ ಆತನ ಹತ್ತಿರವೇ ಮಲಿನವೇಷದ, ಕುಂದಿದ
ಶರೀರದ ಒಬ್ಬ ಅಂಧ ರಮಣಿಯು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ನೀರವವಾಗಿ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು

ಸುರಿಸುತಲಿದ್ದಳೆ. ನೌಕೆಯ ಅಂಬಿಗನೂ ಆರೋಹಿಗಳೂ ಅವರನ್ನು ಕಂಡು ದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಕೊಂಡರು.

ಕೆಲ ಕ್ಷಣಗಳ ನಂತರ ಆ ಆರೋಹಿ-ಪುರುಷನು—ಭುವನ, ಅವರಾರು? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಲು,

ಮಹಾರಾಜ, ಅವರಾರೆಂಬದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಎಂದು ಅಂಬಿಗನು ಉತ್ತರವಿತ್ತನು.

ಆಸ್ಪದದಲ್ಲಿ ಆ ಆರೋಹಿ ರಮಣಿಯು ಆರೋಹಿ ಪುರುಷನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ:—ಕತ್ತರ ಹೋಗುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ, ದೂರದಿಂದಲೇ ನೋಡಿ ತಿರುಗೋಣ.

ಅದೇಕೆ? ಎಂದು ಪುರುಷನು ಕೇಳಲು,

ಅವರಾರೆಂಬುದರ ಗುರುತು ಹತ್ತಿಲ್ಲವೆ? ರಮಣಿಯೆಂದಳು.

ಇಲ್ಲಿ, ನನಗೆ ಅವರ ಗುರುತು ಹತ್ತಲಿಲ್ಲವು, ಎಂದು ಆ ಶುಭ್ರ ವಸನಾಂಕಿತನಾದ ಪ್ರೌಢ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಕಡೆಗೆ ಟಕಮಕವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತ ಆ ಪುರುಷನು ನುಡಿದನು.

ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ನನಗಿವರ ಗುರುತು ಹತ್ತಿತು. ರಮಣಿಯೆಂದಳು.

ಲಲಿತಾ, ಅವರಾರು? ಬೇಗನೆ ಹೇಳಬಾರದೆ? ಪುರುಷನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಲು,

ಮತ್ತಾರಿವರು? ಸ್ವತಃ ಶಹಾಜಹಾನ ಬಾದಶಹರೇ, ಎಂದು ಲಲಿತೆಯು ಮೆಲ್ಲನೆ ತಿಳಿಸಿದಳು.

ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಆ ಪ್ರೌಢನು ಸಮಾಧಿಯ ಮೇಲಿನ ತನ್ನ ತಲೆಯು ನೆತ್ತಿದನು ಕೂಡಲೆ ಅನನ ಮುಖಮಂಡಲವು ಆ ಆರೋಹಿ ಪುರುಷನಿಗೆ-ನಮ್ಮ ವಾಚಕರ ಚಿರಪರಿಚಯದ ಬಾದಶಹನ ಮನಃಪದಾರನಾದ ಮಯೂಖನಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ಮಯೂಖನು ವಿಸ್ಮಯಭರದಿಂದ ಹಿಂದು ಸ್ಥಾನದ ಸಮಾಧಿನಾದ ಆ ಶಹಾಜಹಾನ ಬಾದಶಹನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ಆಗ ಲಲಿತೆಯು-ಮಯೂಖನ ಹೆಂಡತಿಯು-ಗಂಡನನ್ನು ಕುರಿತು—ಮಹಾರಾಜ, ನಾನು ಬಾದಶಹರವರನ್ನು ಎಂದೂ ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟು ನೋಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅನುಮಾನದಿಂದಲೂ, ನೀವು ಇವರ ವರ್ಣನವನ್ನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ನನ್ನೆದುರಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದದರಿಂದಲೂ ಇವರೇ

ಅವರೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದೆನು ನಾವು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಒಂದ ಬಳಿಕ ಹಾಗೆಯೇ ಮರಳಿ ಹೋಗುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಸಮಾಧಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಸಮಾಧಿಗೆ ಪೊಡಮಟ್ಟು, ಹೋಗತಕ್ಕದ್ದು ಬಾದಶಹನವರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡುವ ವರೆಗೆ ನಾವು ಇಲ್ಲಿಯೇ ತುಸು ನಿಂತುಕೊಳ್ಳೋಣ, ಎಂದು ನುಡಿದಳು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸವಿಸ್ತಪದ್ಧತಿಯೇ ಯಾರೋ ಬಳ್ಳಿ ಕರುಣಾರಸಪೂರ್ಣವಾದ ಪದವನ್ನು, ತಮ್ಮ ಕೋಮಲ ಕಂಠದಿಂದ ಮನೋಹರವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕೇಳಿಸಿತು. ಆ ಸಂಗೀತಾಲಯದಿಂದ ಅಲ್ಲದ್ದವೆಲ್ಲರೂ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಅಂಕರ್ಷಣನೋಟಗಳ ರಜ್ಜುವಿಸಿಂದ ಬಿಗಿಯಲ್ಪಟ್ಟರು. ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ತಬ್ಧರಾಗಿ ನಿಂತು ಆ ಗಾಯನ ಗಾನವನ್ನು ಕೇಳತೊಡಗಿದರು.

ಬಾದಶಹನಂತೂ ಆ ಸಂಗೀತ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಿರಗಾಗಿ ಹೋದನು. ಕೂಡಲೆ ಅವನು ಕುಳಿತ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಎದ್ದುನಿಂತನು. ಆಗ ಮಯೂಖನು ಬಾದಶಹನ ಎದುರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನಿಗೆ ಮುಜುರೆಮಾಡಿ ಅಭಿವಂದಿಸಿದನು. ವಿಸ್ತೃತದನದಿಂದ ಬಾದಶಹನು ಮಯೂಖನನ್ನು ಕುರಿತು— ಗಾಯನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವನು ನೀನೇ ವಿನಾ? ಎಂದು ಕೇಳಲು,

ಮಯೂಖ—ಅಲ್ಲಿ, ಜಹಂಪನಾ, ನಾನಲ್ಲ.

ಬಾದಶಹ—ಹಾಗಾದರೆ ಗಾಯನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವರಾರು?

ಮಯೂಖ—ನಾನೇಯವ; ಆಡೇಬಳಿಗೆ ಬರುವನೋ ಗಾಯಕನು ಹಾಡುತ್ತಿರುವ ಹಾಗಿದೆ.

ಬಾದಶಹ—ಮನಸಬದಾರ, ಗಾಯಕನು ಹಾದುವ ಮಾಡು ಯಾವ ಭಾವವಿದು?

ಮಯೂಖ—ಜನಾಬ ಅಲಿ, ಇದು ಬಂಗಾಲೀ ಭಾವವೆಂದು ಹಾಡು.

ಬಾದಶಹ—ಗಾಯಕನ ಸ್ವರವು ಬಹು ಮನೋಹರವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಅವನನ್ನು ನನ್ನೆಡೆಗೆ ಕರೆತರುವೆಯಾ?

ಕೂಡಲೆ ಮಯೂಖನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೊರಳಿ ಲಲಿತೆಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದನು. ಬಾದಶಹನೂ ಸಹಜವಾಗಿ ಅತ್ತ ನೋಡಿದವನೇ—ಮನಸಬದಾರ, ನಿನಗೊಡನೆ ಬಂದಿರುವ ಈ ರಮಣಿಯು ಯಾರು? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಲು,

ಮಯೂಖನು ಅವನತ ಮುಖವಿಂಸ--ಶಹಾಸಶಹಾ, ಇವಳು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ, ಎಂದದನು.

ಅದಕ್ಕೆ ಬಾದಶಹ--ಮನಸಬದಾರ, ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯು ಇಲ್ಲಿಗೇಕೆ ಬಂದಿರುತ್ತಾಳೆ?

ಮಯೂಖ--ಹಜರತ್ ಬಾದಶಹ ಬೇಗವರ ಸಮಾಧಿಗೆ ಪೊಡ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ.

ಬಾದಶಹ--ಹಾಗಾದರೆ ಅವಳಿಗೆ ಹತ್ತರ ಬಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸು ಅವಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಗುಲಾರುಖಳ ಹತ್ತರಿಸಿ, ನೀನು ಆ ಗಾಯಕನನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಕರೆಕೊಂಡು ಬಾ

ಆಗ ಮಯೂಖನ ದೃಷ್ಟಿಯು ಜೀರ್ಣ-ಶೀರ್ಣ ಕಾಯದ, ಮಲಿನ ವೇಷದ ಹಾಗು ದೃಷ್ಟಿವಿಹೀನಳಾದ ಆ ರಮಣಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿತು ಅವಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಸಿದ ಕೂಡಲೆ ಅವನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಧಸ್ಸೆಂದಿತು ಅವಳ ಸಂಬಂಧದ ಹಿಂದಿದ ಎಲ್ಲ ವೃತ್ತಾಂತವೂ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತಾಯಿತು. ಈ ಮೊದಲೇ ಆ ಕುರುಡೆಯು ಅಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ನಿಂತಿದ್ದಳು ಅವಳ ಮಣ್ಣಿನ ಗೂಡನಂತಹ ದೃಷ್ಟಿವಿಹೀನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಸ್ಫುರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಬಹು ದೂರ ಓಡುತ್ತ ಬಂದ ಕುದುರೆಯ ಹಾಗೆ ಅವಳು ಧಸ್ಸೆಧಸ್ಸೆಂದು ಶ್ವಾಸೋಚ್ಛ್ವಾಸಗೆಯ್ಯಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದಳು. ಮಯೂಖನು ಯಾವಾಗ ಬಾದಶಹನೊಡನೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದನೋ ಅಗಿನಿಂದಲೇ ಆ ಅಂಥೆಯು ಎದ್ದು ನಿಂತು ಆ ಭಾಷಣವನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು ಮಯೂಖನ ದನಿಯು ಆ ಕುರುಡೆಯ ಕಿವಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಅದು ಅವಳನ್ನು ಕುಳಿತಲ್ಲಿ ಕೂಡ್ರಗೊಡದಾಯಿತು, ನಿಂತಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಗೊಡದಾಯಿತು ಅವನು ಬಾದಶಹನೊಡನೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುವ ವರೆಗೆ ಅವಳು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದಳು ಆ ಅಂಥ ಗುಲಾರುಖಳು ನಡುವೆ ಎನನೋ ಮಾತಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಉತ್ಸುಕಳಾಗಿದ್ದಳು, ಆದರೆ ಬಾದಶಹನ ಭಾಷಣಕ್ಕೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯಗೊಳಿಸುವದು ತರವಲ್ಲೆಂದು ಅವಳು ತುಸ ತಡೆಗಳು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಂಭಾಷಣವು ಕಟ್ಟುಗಲು, ಗುಲಾರುಖಳು ಒಳ್ಳೇ ಅವಸರದಿಂದ ಮಯೂಖನನ್ನು ಕೂರಿತು--ನನ್ನ

ಪ್ರಿಯ ಅರಾಧ್ಯದೇವತೆಯೇ! ನಿನ್ನ ರೂಪರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಕಾಶಿ
ಣ್ಮವು ನೆಲಸಿರುವದೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಅದು ನನ್ನ ಸಂಪೂರ್ಣ
ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಂತಾಯಿತು. ದೇವಾ, ನೀನು ಮತ್ತೆ ನನ್ನ ಬಳಿಗೆಕೆ
ಬಂದೆ' ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದಳು.

ಮಯೂಖನು ವಿಸ್ಮಿತನೂ ಸ್ತಂಭಿತನೂ ಆಗಿ ನಿಂತು ಬಿಟ್ಟನು.
ಗುಲಾರುಖಳ ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಸರಗು ಗಾಳಿಯಿಂದ ಜಾರಿಹೋಯಿತು.
ಕೂಡಲೆ ಒಂದು ದಿನಗಳಿಂದ ಎಣ್ಣೆ-ನೀರುಗಳನ್ನು ಕಾಣದ ಅವಳ ಆ
ಉದ್ದನ್ನು ಕೂದಲುಗಳು ರಕ್ತಹೀನ-ಜ್ಯೋತಿಸ್ಪೀನತೆಗಳಿಂದ ಬಿಳುಪೇರಿದ
ಮುಖವೊಂದಲದ ಮೇಲೆ ಹಾರಿ ಹಾರಿ ಬರಹತ್ತಿದವು ಆಗ ಆ ಅಂಥಳು
ಮತ್ತೆ— ದೇವಾ, ಅಂಥಕಾರವಾಯುವಾದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನೀನೇ ನನ್ನ ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಜ್ಯೋತಿಯು, ಹಗಲ ದೀವಟಿಗೆಯು, ನಿನ್ನ ಸುಂದರ ಮೂರ್ತಿಯು ನನ್ನ
ದೃಷ್ಟಿಶಕ್ತಿವಿಹೀನಗಳಾದ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗಲ್ಲ ಯಾವಾಗಲೂ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿರು
ತ್ತದೆ, ಆದರೆ ದೇವಾ, ನೀನು ನನ್ನ ಹತ್ತರ ಮಾತ್ರ ಬರಬೇಡ. ದೂರ
ದಲ್ಲಿಯೇ ಇರು ನಿನ್ನ ಕಾಲಸಪ್ಪಳವನ್ನೂ ದನಿಯನ್ನೂ ಕೇಳುತ್ತಲೆ ನನಗೆ
ಉನ್ನಾದವೇ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ, ಎಂದಂದಳು.

ಆಗ ಬಾದರಹನು ಗುಲಾರುಖಳ ಕಿವಿರುತ್ತ ಮೊನ್ನೆ ಏನೋ ಹೇಳಿ
ದನು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಗುಲಾರುಖಳು ಹರ್ಷಭರದಿಂದ ನಡುಗಹತ್ತಿ
ದಳು; ಹಾಗೂ ಅವಳು— ಎಲ್ಲಿ ನೀನು ಎಲ್ಲರುತ್ತೀ? ಎತ್ತ ಕಡೆಗೆ ನಿಂತಿ
ರುತ್ತೀ? ಎಂದನ್ನುತ್ತ ತನ್ನ ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನು ಚಾಚಿ, ಮತ್ತೆ—ನಿನ್ನ
ನ್ನೂ ಮೈ ನೋಡಬೇಕೆಂದಿರುತ್ತೇನೆ ಎಣ್ಣೆ-ನೀರು ವರೆಗೂ ನೀನು ನಿನ್ನನ್ನು
ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಿನ್ನನ್ನೂ ಮೈ ಮುಟ್ಟಿರಬಾರದು ನೋಡುತ್ತೇನೆ.
ತಂಗೀ, ಲಲಿತಾ, ನನ್ನ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ನಿನ್ನ ಪತಿಯಂತೆ ನಿನಗೂ ಆಸವತ್ರ
ತೆಯೇನಿಸುವದೇನು?

ಬಾದರಹನು ನಡುವೇ ಬಾಯಿಹಾಕಿ— ಮನಸಬದಾರ, ಗುಲಾ
ರುಖಳು ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಭಟ್ಟಿಯಾಗಬೇಕೆಂದಿರುತ್ತಾಳೆ, ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿ
ಯನ್ನು ಆಪ್ತಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿರುತ್ತಾಳೆ, ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಿರಲು,

ಲಲಿತೆಯು ಮಯೂಖನು ಅನುಮತಿಯ ದಾರಿ ಕಾಯುತ್ತ ನಿಲ್ಲದೆ,
ಗುಲಾರುಖಳ ಬಳಿಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದಳು ಅವಳ ಕಾಲ ಸಪ್ಪಳ ಕೇಳಿ ಗುಲಾ

ರುಖಳೂ ಎರಡು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ನಡೆದು ಬಂದಳು. ಕೂಡಲೆ ಅವರು ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ತೆಕ್ಕಬಿದ್ದು ಗಾಢಾಲಿಂಗನದಲ್ಲೆ ನಿಮಗ್ನರಾದರು. ಬಾದಶಹನು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಮೋರೆ ತಿರುವಿ ಸಂತುಕೊಂಡನು. ಮಯೂಖನು ಒಂದು ಬಗೆಯ ಅಕಲ್ಪನೀಯ ಅವೇಗಭರದಿಂದ ಮೋರೆತ್ತಿಗ್ಗುಸಿಕೊಂಡು ಸಂತುಬಿಟ್ಟನು.

ಎಷ್ಟೋ ಕ್ಷಣಗಳ ಮೇಲೆ ಮಯೂಖನಿಗೆ ಬಾದಶಹನ ಅಜ್ಜೆಯು ನೆನಪಿಗೆ ಒಂದಿತು. ಕೂಡಲೆ ಅವನು ಆ ಗಾರುಕನನ್ನು ಹುಡುಕ ಹೋದನು. ಆಗ್ರಾದೊಳಗೆ ಈಗ ತಾಜಮಹಾಲ್ ಕಟ್ಟಿವಿಟ್ಟಿರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಆ ಮೊದಲು ತೃಣಾಚ್ಛಾದಿತ ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಬೈಲು ಪ್ರದೇಶವಿತ್ತು. ಆ ಹುಲ್ಲುಪ್ರದೇಶದ ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ಒಬ್ಬನೊರಗಿ ಸಾಯಲಿಕ್ಕಾದ ಊನನು ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದು, ಅವನೇಹಾಗೆ ಮನೋಹರವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಮಯೂಖನು ತೀರ ಅವನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ—ಮುದುಕಾ, ಇಲ್ಲ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡು ಹೀಗೇಕೆ ಹಾಡುತ್ತಿರುವೆ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದನು.

ಆ ಮುದುಕನು ಶುದ್ಧವಾದ ಒಂಗಾಲಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ—ಅಪ್ಪಾ. ನಾನು ಎಳಲಾರೆನು; ನಡೆಯಲಾರೆನು. ಹೀಗೆ ಗಟ್ಟಿಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಾಡಿದರೆ ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಯಾರಾದರೂ ಒಂದು ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದರೆಂದು ತಿಳಿದು, ದೇವರ ನಾಮವನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದೆನು.

ನೀನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ?

ಸಮಾಪದ ಆ ಸಮಾಧಿಯ ಬಳಿಗೆ.

ನನ್ನನ್ನು ಆಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವ ಸಲ ವಾಗಿಯೇ ಬಂದಿರುತ್ತೇನೆ, ಎಂದವನೇ ಮಯೂಖನು ಆ ವಿಕಲಾಂಗನನ್ನು ಹೆಗಲನೇಲಿ ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡು ಬಾದಶಹನ ಎದುರಿಗೆ ತಂದು ಇಳಿಸಿದನು. ಕೂಡಲೆ ಆ ಊನನು ತನ್ನ ಮಲಿನ ವಸ್ತ್ರದೊಳಗೆ ಅಡಗಿಟ್ಟಿದ್ದ ಒಂದು ಉಂಗುರವನ್ನು ತೆಗೆದು ಮಯೂಖನ ಕೈಗಿತ್ತನು. ಮಯೂಖನು ಆ ಸಚ್ಚದುಂಗುರವನ್ನು ಬಾದಶಹನ ಕಡೆಗೆ ಕೊಟ್ಟನು.

ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಬಾದಶಹನು ವಿಸ್ಮಯಚಕಿತನಾಗಿ:—ಕಾಫೂ-ಫಕೀರ, ನೀನು ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದ ಆ ವೈಷ್ಣವ ಚೈತನ್ಯದಾಸನಲ್ಲವೆ?

ಅಹುದು ಮಹಾರಾಜ ಬಾದಶಹರಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಬಂದಿರುತ್ತೇನೆ

ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಿತ್ತಲ್ಲ?

ಮಹಾರಾಜ, ತಮ್ಮನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಣುವದು ತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಗೋವಿಂದನು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸಿದನು

ಫಕೀರ, ನಿನಗೇನು ಬೇಕು?

ಮಹಾರಾಜ, ನನ್ನ ಗುರುವು ನಿಮ್ಮ ಸೆರೆಯಾಳಾಗಿರುತ್ತಾನೆ ದಯೆ ಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಬೇಕು.

ಆಗ ಮಮತಾಜ-ಈ-ಮಹಲ ಅರಾಜ ಮಂದ ವಾಣಿ ಬೇಗಮೆಯ ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತ ತಾಜನುಹಾಲ ಸಮಾಧಿಯ ಗೋಡೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸ ನಡೆದಿತ್ತು. ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಫಿರಂಗಿ ಕೈದಿಗಳು ಒಳಗಿಂದ ಮಣ್ಣು ಬುಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತುತಂದು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಚೈತನ್ಯದಾಸನು ಆ ಫಿರಂಗಿ ಕೈದಿಗಳಲ್ಲಿಯ ಒಬ್ಬನ ಕಡೆಗೆ ಬೊಟ್ಟುಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿ, ಬಾದಶಹನನ್ನು ಕುರಿತು- ಮಹಾರಾಜ, ಇವನೇ ಆ ನನ್ನ ಗುರುವು, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಕೂಡಲೇ ಮಯೂಖನು ಬಾದಶಹನ ಸಂದೇಶನ ಮೇರೆಗೆ ಅವನನ್ನು ಕರೆತಂದನು. ಉನ ಕಾಯದ ಆ ಬೈರಾಗಿಯನು ಕಂಡ ಆ ಫಿರಂಗಿ ಕೈದಿಯು ಧರಗಟ್ಟಿ ನಡುಗಹತ್ತಿದನು. ಆಗ ಚೈತನ್ಯದಾಸನು: ಅವನಿಗೆ ವೊಡಮಟ್ಟು— ಸದ್ಗುರೋ, ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪದಭ್ರಾಂತನಾಗಿದ್ದ ಈ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ನಿಜಪಥವನ್ನು ನೀನೇ ತೋರಿಸಿರುತ್ತೀ. ಅದುದರಿಂದ ನೀನು ನನ್ನ ಪರಮ ಗುರುವಾಗಿರುತ್ತೀ. ಗುರೋ, ಬಾದಶಹರವರ ಹುತುಮಿನ ಮೇರೆಗೆ ಇಂದಿನಿಂದ ನೀನು ಈ ಕಾರಾಗಾರದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿರುತ್ತೀ, ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವನಿಗೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ವೊಡಮಟ್ಟನು.

ಕೂಡಲೆ ಬಾದಶಹನು ಮಯೂಖನಿಗೆ ಸಂಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು. ಮಯೂಖನು ಆ ಫಿರಂಗಿಯ ಕೈಕಾಲೊಳಗಿನ ಬೀಡಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದೊಗೆದನು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಕಂಡು ಆ ಫಿರಂಗಿಯು ಬೆರಗಾಗಿ ಜಿಪ್ಪಿನಂತೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟನು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಯಮುನಾ ತೀರದಿಂದ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಗಾಳಿಯು ಬೀಸಿತು.

ದಿಂದ ಮಳಲು-ಮಣ್ಣುಗಳೂ ಹುಲ್ಲು-ಕಂಟಿಗಳೂಹಾರಿ ಒಂದು ಸ್ವಚ್ಛ

ನಾದ ಸಂಗಮರವರಿ ಸಮಾಧಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡವು. ಬಾದ ತಹನು ಮತ್ತೆ ಆ ಶಿಲಾಮಯ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತನು. ಅವನ ಹಿಮ್ಮಗ್ಗಲಿನಲ್ಲಿ ಗುಲ್‌ರೂಖ ಹಾಗೂ ಲಲಿತಿಯರು ಮೋಣ ಕಾಲಾರಂ ಕುಳಿತರು. ಅವರನ್ನು ಕಂಡು ಮಯೂಖನೂ ಅದರಂತೆ ಕುಳಿತು, ಸಮಾಧಿಗೆ ತಲೆಹಚ್ಚಿ ಪೊಡಮಟ್ಟನು. ಆ ಬಂಧಮುಕ್ತ ಫಿರಂಗಿಯು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಟಕಮಕ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನು. ಕಡೆಗೆ ಅವನೂ ತನ್ನ ಧರ್ಮ ಪದ್ಧತಿಯು ಮೇರೆಗೆ ಬೊಗ್ಗಿ ಆ ಸಮಾಧಿಗೆ ಪೊಡಮಟ್ಟನು.

ಆ ಬಂಧಮುಕ್ತ ಕೈದಿಯು ಪೋರ್ತುಗೀಜ ಫಿರಂಗಿ ಪಾದ್ರಿಯಾದ ಆಲ್‌ಫಾರೇಜನು. ಅವನೇ ಸಪ್ತಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮಯೂಖನನ್ನು ಆಹತಗೊಳಿಸಿದ್ದನು. ಹುಗಳಿಯಲ್ಲಿ ಜೈತನ್ಯದಾಸನನ್ನು ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಸಿ ತರ್ರುವಿಸಿ ಅವನ ಮೈಯ ಎಲುವುಗಳನ್ನೆತ್ತಿ ಪುಡಿ ಪುಡಿ ಮಾಡಿದ ಮಹಾಶಯ ನಾದರೂ ಅವನೇ!

ಪರದರ್ಮದವರು ನಮಗೆ ಎಷ್ಟು ಬಗೆಯಾಗಿ ಎಸವೆರೆದರೂ ಅವರಿಗೆ ಹಾಲೆರೆವುದೇ ನಮ್ಮ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ತತ್ವವು. ಜಗತ್ತಿನೊಳಗಿನ ಅನ್ಯ ಯಾವ ಧರ್ಮದವರಲ್ಲಿಯೂ ಈ ತತ್ವವು ಹೀಗೆ ಕಾರ್ಯತಃ ಗೋಚರವಾಗದು.

ಸಂಪೂರ್ಣ

ಸಮ್ಮಿ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪುಸ್ತಕಗಳು

ಪುಸ್ತಕದ ಹೆಸರು	ಲೇಖಕ	ಬೆಲೆ—ರೂ	ಪು
ಅಡಮುಟ್ಟು ಸಿಪಾಯಿ	ಕಾಳೆ	೦	೬.
ಅಮಾತ್ಯ ರಾಕ್ಷಸ	ನಾಗೇಶ	೦	೮
ಉರ್ಮಿಣಿ	ನಾಗೇಶ	೨	೦
ಕಂಕಣ ಚೋರ	ಕಾಳೆ	೩	೦
ಕುಣ ಕ್ಯಾ	,,	೨	೦
ಕಲಿಂಗ ವಿಜಯ	ಮುರಲಿ	೨	೮
ದಳನಾಯಿ ಸಾತನಾಮಿ	ಅಂಗರಸ	೦	೪
ನೇತಾಜಿ	ಕಾಳೆ	೧	೪
ಸತಿತೋದ್ಧರಣ	ನಾಗೇಶ	೦	೪
ಪುರಬ್ಧ ಪ್ರಹಾರ	,,	೦	೮
ಪ್ರಾಣದಾನ	ಬಿಳ್ಳೆ	೦	೬
ವಲ್ಲಾಸಿ ಕದನ	ಅಚ್ಯುತರಾವ	೦	೬
ಮ್ಯಾಡ್ರಿನಿ-ಸಾವರಕರ	ಕಾಳೆ	೧	೦
ಮಯೂಖ	,,	೨	೮
ಮಂದಾಕಿನಿ	ಕರ್ಜಿಗಿ	೨	೦
ರಕ್ತ ಸಿಂಚನ	ನಾಗೇಶ	೦	೪
*ವಡಗಾಂವದ ವಿಜಯ	ಕಾಳೆ	೨	೦
ವೀರರಾಜ ವಿಜಯ	ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ	೦	೧೨
ಶಕ್ತಿಮಯಿ	ಕಾಳೆ	೧	೮
ಸಿರಾಜ ಉದ್ದೌಲ	ನಾಗೇಶ	೧	೮
ಸೂರ್ಯಾಸ್ತ	ನಾಗೇಶ	೦	೧೨
ಹಿಂದೂ-ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಐಕ್ಯ	ಕಾಳೆ	೦	೪
ಪೌ ರಾ ಣಿ ಕ			
ಅವ್ಯುತ ಕಿರಣ	ನವಗಿರಿನಂದ	೧	೪
ಆಪರಾಧಿಗಳಾರು?	ಕಾಳೆ	೧	೧೨
ಸತಿ ಸೀಮಂತಿನಿ	ನಾಗೇಶ	೦	೬
ಸತಿ ಸುಕನ್ಯೆ	,,	೧	೪
ಅಂಗದನ ಫಿರ್ಯಾದು	ಎಂ. ಟಿ.ವ.	೫	೮